

Bartłomiej Maliszewski

Dyskusja z kulturą

Ilustrowała Katarzyna Wójcik

Bartłomiej Maliszewski

Dyskusja z kulturą

Ilustrowała Katarzyna Wójcik

www.polskizkultura.com.pl

Zbiór zadań *Dyskusja z kulturą* powstał jako część międzynarodowego projektu *Polski w dobrym stylu* – *webinaria i ćwiczenia* zrealizowanego w ramach programu *Promocja języka polskiego* Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (BJP/PJP/2024/1/00014/U/00001).

Beneficjentem Projektu jest Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, a Partnerami są: Wołyński Uniwersytet Narodowy im. Łesi Ukrainki w Łucku, Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki, Narodowy Uniwersytet im. Iwana Ohijenki w Kamieńcu Podolskim, Czarnomorski Uniwersytet Narodowy im. Petra Mohyły w Mikołajowie oraz Narodowy Uniwersytet "Politechnika Odeska".

Kierownik Projektu: dr hab. Bartłomiej Maliszewski, prof. UMCS

Wykonawcy Projektu: dr hab. Bartłomiej Maliszewski, prof. UMCS, dr Magdalena Rumińska, prof. UMCS

Koordynatorzy Projektu: doc. Julia Wasejko (Wołyński Uniwersytet Narodowy im. Łesi Ukrainki w Łucku), mgr Krystyna Stelmakh (Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki), mgr Monika Pacukiewicz (Narodowy Uniwersytet im. Iwana Ohijenki w Kamieńcu Podolskim), mgr Aleksandra Cybulska (Czarnomorski Uniwersytet Narodowy im. Petra Mohyły w Mikołajowie), mgr Aleksandra Rusek (Narodowy Uniwersytet "Politechnika Odeska")

Obsługa Projektu: mgr Marcin Rączka (UMCS, Zespół ds. Projektów Edukacyjnych), mgr Ewa Sawicka (CJKP UMCS)

Autor ćwiczeń: dr hab. Bartłomiej Maliszewski, prof. UMCS

Projekt okładki, opracowanie graficzne, ilustracje i skład: Katarzyna Wójcik, Violet Studio studio graficzne | www.violet-studio.pl | e-mail: violetstudio@gmail.com

Recenzja: dr hab. Agata Małyska, prof. UMCS

Korekta: dr Magdalena Rumińska, prof. UMCS

Fotografie: wikipedia.org, pixabay.com

Niniejsza publikacja jest przeznaczona do bezpłatnego pobierania w formie pliku PDF.

Wersje papierowe nie są (i nie powinny być) dostępne w sprzedaży, ale mogą być zamawiane na własny użytek w zakładach świadczących usługi wydruku oraz bindowania.

Spis treści

Wstęp	7
I. Jak dbać o wygląd?	9
II. Czego się uczyć?	17
III. Jak osiągnąć sukces zawodowy?	29
IV. Jak mądrze wydawać pieniądze?	39
V. Co pan(i) poleca?	49
VI. Gdzie najlepiej mieszkać?	61
VII. Co nas łączy? Co nas dzieli?	73
VIII. Co warto obejrzeć?	85
IX. Dokąd się wybrać?	97
X. Jak chronić przyrodę?	109
XI. Jak traktować zwierzęta?	121
XII. Jak korzystać z techniki?	135
Klucz	149

Wstęp

„Dyskusja z kulturą” jest następną częścią bezpłatnej serii „Polski z kulturą” i stanowi efekt kolejnego projektu zrealizowanego dzięki programowi Promocji języka polskiego Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej. Prezentowany e-book składa się z dwunastu bogato ilustrowanych rozdziałów (które są poświęcone różnym aspektom życia codziennego) i ma służyć rozwijaniu sprawności produktywnych u osób, które uczą się polskiego na poziomie B1/B1+.

Istotnym impulsem do układania niniejszego zbioru ćwiczeń stały się sytuacje z lektoratów, kiedy to osoby o dość dobrej znajomości języka udzielały krótkich odpowiedzi na pytania, które miały prowokować do szerszej refleksji oraz dłuższej dyskusji. Przyczyny takiego stanu rzeczy są dość różnorodne, ale wypada zwrócić uwagę na trzy – moim zdaniem – kluczowe kwestie. Po pierwsze, poprzestawanie na szablonowych i zdawkowych wypowiedziach może się pojawiać na skutek odczuwanego zmęczenia, stresu lub braku zainteresowania tematem ćwiczeń. Po drugie, istotną przeszkodą w komunikacji staje się bariera językowa i związana z nią trudność przekazywania wszystkich swoich myśli w obcym języku. Po trzecie, nawet dobra znajomość słownictwa oraz gramatyki nie oznacza jeszcze umiejętności formułowania rozbudowanych wypowiedzi na zadany temat (sami zresztą doświadczamy sytuacji, gdy nie wiemy, co powiedzieć, choć dysponujemy przecież ogromnym zasobem konstrukcji językowych).

Właśnie z tych prostych obserwacji oraz doświadczanych trudności zrodziła się potrzeba układania serii ćwiczeń, które miałyby służyć budowaniu dłuższych wypowiedzi i kształtowaniu umiejętności argumentacji. Było rzeczą oczywistą, że należy zrobić trzy główne rzeczy. Po pierwsze, aktywizować uwagę odbiorców poprzez dobór tematów, różnorodność ćwiczeń oraz atrakcyjność ich form. Po drugie, dążyć do zredukowania problemów wynikających z bariery językowej, utrwalając znajomość konstrukcji niezbędnych do wyrażania opinii na poszczególne tematy. Po trzecie, ukierunkowywać myślenie osób uczących się języka także poprzez zestaw podawanych informacji oraz wytyczanych schematów wypowiedzi.

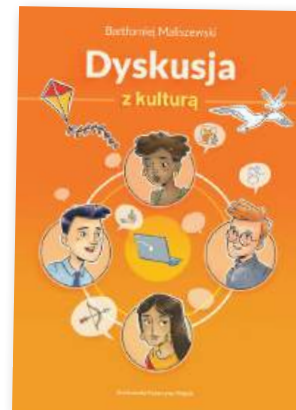
Wyróżnione cele doprowadziły do powstania niniejszego e-booka, a jego dodatkową wartością (zgodnie z tytułem: „Dyskusja z kulturą”) są odwołania do polskich realiów, znanych miejsc oraz postaci, a także przypomnienie o zasadach etykiety i promowanie pożądanых społecznie zachowań.

Mamy nadzieję, że nasza praca przyniesie oczekiwany efekt i dzięki prezentowanym ćwiczeniom osoby uczące się polskiego będą rozwijać jego znajomość poprzez rozwijanie swoich wypowiedzi.

Bartłomiej Maliszewski - słowa

i Katarzyna Wójcik - obrazy

TE (I INNE) MATERIAŁY SĄ BEZPŁATNIE DOSTĘPNE NA STRONIE:

www.polskizkultura.com.pl

TO TAKI SZWEDZKI STÓŁ Z ĆWICZENIAMI

– MOŻNA SIĘ CZĘSTOWAĆ I DZIELIĆ SIĘ Z INNYMI

PYTANIE O OPINIĘ	DOPYTYWANIE	WYRAŻANIE OPINII	ARGUMENTY I PRZYKŁADY
• Co o tym myślisz? • Co o tym sądzisz? • Jaka jest Twoja opinia? • Jakie jest Twoje zdanie? • Czy też tak uważasz? • Czy zgadzasz się ze mną?	• Co masz na myśli? • Chcesz powiedzieć, że...? • Czy dobrze rozumiem, że...? • Dlaczego tak myślisz? • Naprawdę tak uważasz? • Czy możesz podać mi przykład?	• Moim zdaniem... • Według mnie... • Myślę, że... • Sądzę, że... • Uważam, że... • Wydaje mi się, że...	• bo... / gdyż... / ponieważ... / dlatego, że... • Trzeba / należy / warto wziąć pod uwagę, że... • Po pierwsze... Po drugie... Po trzecie... • Z jednej strony... Z drugiej strony... • Ponadto... Poza tym... • Na przykład... Znam jedną osobę, która...

DYSKUSJA Z KULTURĄ

 PEŁNA ZGODA	 CZĘŚCIOWA ZGODA	 BRAK ZGODY	 ZMIANA OPINII
• To prawda. • Też tak myślę. • Zgadzam się z Tobą. • Mam identyczną opinię. • Jestem tego samego zdania. • Masz całkowitą rację.	• Po części się zgadzam, ale... • Z jednej strony tak, ale z drugiej strony... • Zgadzam się do pewnego stopnia, bo... • Zgadzam się, ale nie do końca, gdyż... • Tu masz rację, jednak moim zdaniem... • Masz trochę racji, ale ja uważam, że..	• Nie mogę się z Tobą zgodzić. • Nie zgadzam się z tym. • Według mnie wcale tak nie jest. • A ja widzę to inaczej. • Nie jestem tego samego zdania. • Moja opinia jest zupełnie inna.	• A może masz rację? • Muszę przyznać, że... • Teraz widzę to inaczej. • Na początku..., ale teraz... • Przekonałeś / Przekonałaś mnie. • Twoje argumenty mnie przekonały.

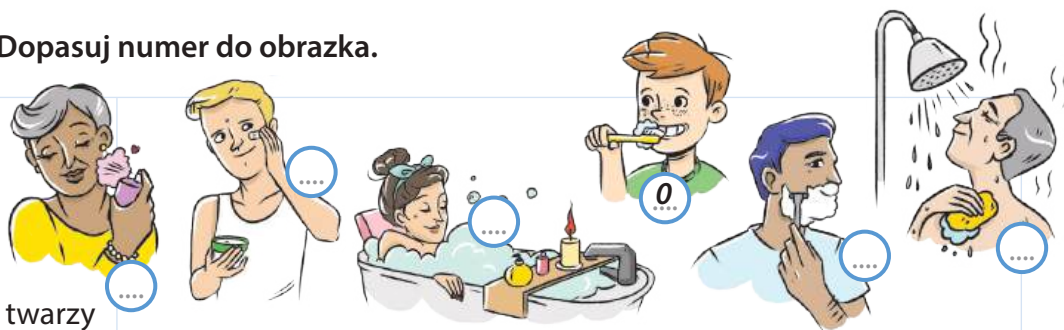
Rozdział I

Jak dbać o wygląd?

1a Jak dbać o wygląd? Dopasuj numer do obrazka.

0. myć zęby

- brać prysznic
- brać kąpiel
- golić się
- perfumować się
- używać kremu do twarzy

- czesać się
- strzyc się u fryzjera
- farbować włosy
- prostować włosy
- suszyć włosy
- wiązać kucyk

- malować się
- zmywać makijaż
- nakładać maseczkę
- obcinać paznokcie
- malować paznokcie

- prać (robić pranie)
- prasować
- nosić bluzkę i żakiet
- przymierzać sukienkę
- zakładać biżuterię (kolczyki, łańcuszek, pierścionek)
- czyścić buty
- zakładać szpilki

- liczyć kalorie
- unikać słodczy
- chodzić na siłownię
- robić brzuszki
- robić pompki

Uwaga na te czasowniki!

brać
biore
bierzesz

prać
piore
pierzesz

strzyc się
strzygę się
strzyżesz się

czesać się
czeszę się
czeszysz się

wiązać
wiążę
wiążesz

1b Jak dbasz o wygląd? Co robisz? Uzupełnij zdania.

Codziennie myję zęby,

Często

Od czasu do czasu

Rzadko

2 Jak dbać o wygląd? Uzupełnij teksty odpowiednimi słowami.

Ewa, wychowawczyni przedszkolna

brać myć czesać się obcinać *pamiętać*

Jak dbać o wygląd? Przede wszystkim musimy *pamiętać*⁰ o higienie – już małe dzieci wiedzą, że trzeba¹ zęby co najmniej dwa razy dziennie,² przysznic albo kąpiel,³ grzebieniem lub szczotką i regularnie⁴ paznokcie.

Paweł, urzędnik

patrzę noszę powtarzam zapominam

Od lat⁵, że elegancja to podstawa, więc często⁶ jasną koszulę, ciemną marynarkę i nie⁷ o krawacie. A przed wyjściem z domu zawsze⁸ w lustro, żeby sprawdzić, czy dobrze wyglądam.

Teresa, dziennikarka

maluję prostuję zakładam spędzam

Dość dużo czasu⁹ przed lustrem –¹⁰ włosy,¹¹ brwi, rzęsy i usta, a na końcu¹² biżuterię. Lubię czuć się piękna i pewna siebie!

Michał, kierowca

robię liczę dbam unikam

Ostatnio bardzo¹³ o sylwetkę, więc¹⁴ kalorie i¹⁵ cukru oraz tłuszczu. Nie chodzę na siłownię, ale codziennie¹⁶ brzuszki i pompki.

3 Jak ludzie dbają o wygląd? Opowiedz na podstawie obrazków.

- 4 Jak wyglądają te osoby na obrazkach? Jak mógłbyś / mogłabyś nazwać ich style? Który z nich podoba Ci się najbardziej? Dlaczego?

- 5 Praca w parach. Jedna osoba jest stylist(k)ą, a druga osoba (do wyboru):

- chce dobrze wyglądać jako influencer / influencerka.
- chce dobrze wyglądać jako artysta rockowy / artystka rockowa.
- chce dobrze wyglądać jako biznesmen / bizneswoman.

Stylista / stylistka jest osobą odważną i kreatywną – ma dużo pomysłów, ale klient / klientka czasem je krytykuje. Obie strony podają swoje argumenty, ale po pewnym czasie dochodzą do porozumienia i klient / klientka zgadza się na zmiany proponowane przez stylistę / stylistkę.

Tematy do rozmowy:

a) Jaka fryzura?	propozycje: włosy długie, krótkie, farbowane, proste, falowane, kręcone, starannie uczesane, mocno potargane, grzywka, kucyk, warkocz, kok, dredy
b) Jakie ubrania (i ich kolory)?	do wyboru: płaszcz, kurtka, żakiet, sukienka, bluzka, marynarka, kamizelka, koszula, bluza, koszulka, spódnica, spodnie, pończochy, skarpetki
c) Jakie dodatki (i ich kolory)?	nakrycia głowy: kapelusz, czapka, czapka z daszkiem biżuteria: kolczyki, łańcuszek, pierścionek, bransoletka inne ozdoby i dodatki: mucha, krawat, apaszka, szelki, pasek, torebka
d) Jakie buty (i ich kolory)?	do wyboru: kozaki, botki, czółenka, obcasy, szpilki, lakierki, buty sportowe, sandały, glany

Stylista / stylistka mówi:

SUGESTIE

Może...
Proponuję...
Co pan(i) powie na...

(POZYTYWNA) OCENA

To świetnie pasuje!
To idealne połączenie!
Będzie pan(i) świetnie wyglądać!

ZMIANA DECYZJI

Skoro tak, to...
W takim razie...
Mam jeszcze inny pomysł!

Klient / klientka mówi:

TAK

Dobrze!
Właśnie tak!
Świetny wybór!
To mi się podoba!
To znakomity pomysł.
Ma pan(i) rację.
Myślę dokładnie tak samo.
Mam takie samo zdanie.

???

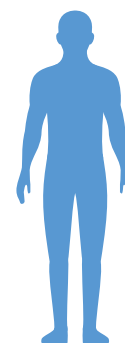
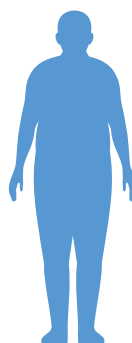
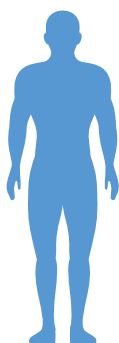
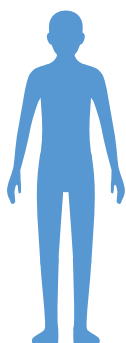
Naprawdę pan(i) tak myśli?
Czy na pewno tak ma być?
Czy to na pewno dobry wybór?
Nie wiem, co o tym myśleć.
Nie wiem, czy to dobry pomysł.
Nie wiem, czy się na to zdecyduję.
Muszę się nad tym zastanowić.
Muszę to jeszcze przemyśleć.

NIE

A może coś innego?
Jestem innego zdania.
Na to się nie zgadzam.
To nie wchodzi w grę!
Co takiego? Mowię nie ma!
Chyba pan(i) żartuje!
To wykluczone!
Nawet nie chcę o tym słyszeć!

6 Jaki on jest?

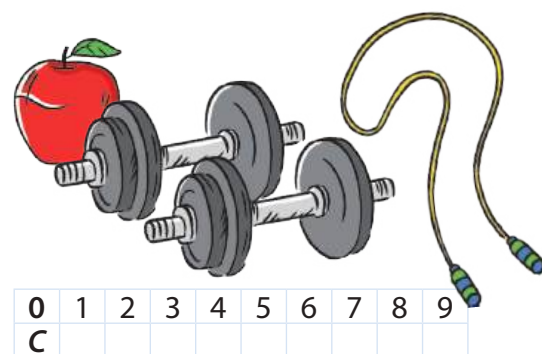
umięśniony (dobrze zbudowany) otyły (tęgi) chudy (drobny, wąty) szczupły

7a Co można robić, żeby poprawić swoją sylwetkę i zrzucić zbędne kilogramy? Połącz słowa z tabelki.

0	pić
1	jeść
2	brać
3	chodzić
4	liczyć
5	jeździć
6	unikać
7	nie słodzić
8	uprawiać
9	wykonywać

A	jogging, aerobik, jogę
B	herbaty i kawy
C	dużo wody mineralnej
D	na spacer, basen, siłownię
E	na rowerze albo na nartach
F	spożywane kalorie
G	proste ćwiczenia gimnastyczne
H	udział w zajęciach fitness
I	dużo warzyw i owoców
J	słodczy, chipsów i fast foodów

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
C									

7b Jak ludzie dbają o sylwetkę i dobrą formę? Uzupełnij zdania słowami z poprzedniego ćwiczenia.

Ludzie, którzy dbają o sylwetkę...

DIETA

- piją dużo wody mineralnej
-
-
-
-

AKTYWNOŚĆ FIZYCZNA

-
-
-
-
-

8 Dietetycy mówią, że „odchudzanie to maraton, a nie sprint”? Jak rozumiesz tę sportową metaforę?

Moim zdaniem, chodzi o to, że

.....

.....

9 Praca w parach. Jedna osoba znalazła w Internecie reklamę „cudownego” środka na odchudzanie i chce go zamówić. Druga osoba próbuje ją przekonać, że to nie jest dobry pomysł.

Początek dialogu:

- Znowu siedzisz przy komputerze?
- Tak, bo zamawiam cudowny środek na odchudzanie.
- Co takiego? Chyba żartujesz!
-

Świetna sylwetka
w dwa tygodnie!
Bez żadnego wysiłku!

10a Czy znasz słowo: *ciałopozytywność*? Jak myślisz, co ono oznacza?

Myślę, że ciałopozytywność polega na tym, że

.....

.....

10b Przeczytaj tekst i zdecyduj, czy podane pod nim zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).**Ciałopozytywność**

Nie zawsze jesteśmy zadowoleni ze swojej sylwetki i oceniamy ją bardzo krytycznie. Z czego to wynika? Po prostu uczymy się takiego zachowania. – *To nie jest tak, że od urodzenia patrzymy na brzuch i myślimy: za duży i brzydki* – tłumaczy terapeutka Agata Głyda. – *Nasz sposób myślenia kształtują trzy rzeczy. Pierwszą jest środowisko rodzinne, które uczy nas pewnych emocji (w tym również i wstydu). Dziecko uczy się przez obserwację: widzi mamę, która narzeka na swój wygląd, która ciągle mówi, że musi schudnąć. To w nim zostaje. Drugą rzeczą jest środowisko rówieśników, w którym z powodu inności łatwo być odrzuconym, a trzecią – nasza kultura, a zwłaszcza media, które pokazują ten sam kanon piękna i wszystko, co jest poza nim, rodzi w nas w kompleksy.*

Warto jednak przyjąć inną postawę i poznać ważne słowo „ciałopozytywność”. To polskie tłumaczenie nazwy ruchu społecznego *body positive*, który pokazuje różnorodność sylwetek i uczy akceptowania ciała takim, jakie jest. Korzenie ruchu sięgają lat 60. XX wieku, a na początku miał on na celu walkę z dyskryminacją osób o większej wadze. Krytycy mówią, że to promocja otyłości, ale tak nie jest. To, że kobiety z otyłością noszą kostiumy kąpielowe czy krótkie sukienki, nie znaczy, że coś promują i mówią „musisz być taka, jak ja”. One pokazują: „to jestem ja”. Bardzo często, żeby zacząć dbać o ciało i zdrowie, musimy zaakceptować to miejsce, w którym jesteśmy.

Niektórzy myślą, że ciałopozytywność dotyczy tylko kobiet, ale to nieprawda. – *Mężczyźni też nie są wolni od presji na idealne ciało, bo słyszą, że mężczyzna musi być wysoki, mieć umięśnioną sylwetkę i ważyć co najmniej osiemdziesiąt kilogramów. Mężczyźni też mają swoje kompleksy i na plaży mogą czuć się źle z różnych powodów* – tłumaczy Agata Głyda. Ciałopozytywność warto więc promować także i wśród mężczyzn.

Na podstawie: M. Nowak, *Ciało idealne na lato*,
www.tygodnikpowszechny.pl/cialo-idealne-na-lato-168105

Prawda (P) czy fałsz (F)?

	P	F
0 Czasami surowo oceniamy swój wygląd.	X	
1 Nasz stosunek do ciała zależy od wychowania i otoczenia.		
2 Dzieci nie zwracają wielkiej uwagi na to, co mówią dorośli.		
3 Już od dzieciństwa uczymy się krytycznej oceny własnego wyglądu.		
4 W środowisku rówieśników łatwo znaleźć wsparcie.		
5 Media ukazują różnorodność pięknych sylwetek.		
6 Społeczny ruch <i>body positive</i> ma swoje początki w ubiegłym wieku.		
7 Ciałopozytywność nie mówi: „bądź jak ja”, tylko: „bądź sobą”.		
8 Ciałopozytywność nie oznacza, że ktoś przestaje dbać o sylwetkę.		
9 Mężczyźni są pewni siebie i nie przejmują się swoim wyglądem.		
10 Tekst zachęca do podejmowania większej aktywności fizycznej.		

XS**S****M****L****XL****XXL**

11a Połącz pytania i odpowiedzi**Piękno ma różne kształty!**

Hej! Mam na imię Karolina i jestem influencerką. Na swoim profilu pokazuję życie bez żadnych filtrów i uczę akceptowania swojego wyglądu, bo promuję ciała pozytywność 🍌. Pamiętajcie: jesteście piękni tacy, jacy jesteście – niezależnie od wagi, wzrostu, koloru skóry czy rozmiaru ubrań! ❤️
Jeśli macie do mnie pytania, piszcie śmiało! 😊

#ciałopozytywność #naturalność #szacunek #dyskusjaskulturą

0	Czym według Ciebie jest ciała pozytywność?	A	Musimy pamiętać, że nikt nie jest idealny i z pomocą mądrych, życzliwych osób powoli budować poczucie własnej wartości.
1	A skąd się biorą nasze kompleksy?	B	Bardzo życzliwie. Piszą, że dzięki mnie czują się lepiej i są bardziej pewni siebie. O to chodzi!
2	Jak zmienić ten negatywny sposób myślenia o sobie?	C	Chcę rozwijać swój profil i zamierzam napisać książkę o samoakceptacji.
3	Czy ciała pozytywność to tylko taka moda?	D	To bardzo ważna umiejętność akceptowania swojego wyglądu.
4	Jak reagują odbiorcy na Twoje posty i zdjęcia?	E	Nie! To ważny ruch, który ma już długą tradycję i zmienia nasze podejście do życia oraz piękna.
5	A czy są złośliwe komentarze i maile?	F	Chciałabym, żeby każdy czuł się świetnie w swoim ciele i nie oceniał innych po wyglądzie!
6	Jakie masz plany na przyszłość?	G	Powody są różne. Czasami ktoś powie nam coś niemiłego albo porównujemy się z „idealnymi” osobami i przez to też czujemy się gorsi.
7	A jakie jest Twoje największe marzenie?	H	Oczywiście, że się zdarzają, ale przecież nie warto się nimi przejmować!

0	1	2	3	4	5	6	7
D							

11b Praca w parach. Internauta / Internautka pisze do Karoliny krótki mail o swoich problemach i kompleksach, a Karolina mu / jej odpowiada i promuje ciała pozytywność. Jak może wyglądać taka korespondencja?

Do: karolina@polskizkultura@com.pl

Droga Karolino!

Piszę do Ciebie, bo

.....

.....

.....

.....

.....

Do: kompleksy@polskizkultura@com.pl

Hej!

Dziękuję Ci za mail!

.....

.....

.....

.....

.....

12a Jak myślisz, co łączy te reklamy? Czy mają one pozytywny czy negatywny wpływ na odbiorców?

12b Uzupełnij tekst słowami z ramki.

celu rozsądku *powieści* presji ucieczki siłowni wartości umiejętności
zmęczenia wydania próby strony zabiegów

„Gdybym to ja na zawsze pozostał młody, a starzeć miał się obraz! Za to... za to... oddałbym wszystko na świecie.” – te słowa wypowiada tytułowy bohater *powieści*⁰ Oscara Wilde’a *Portret Doriana Graya*. Od¹ tej książki dzieli nas wiele lat, ale taką deklarację zapewne moglibyśmy usłyszeć i w dzisiejszych czasach. Coraz bardziej obsesyjna chęć² przed starzeniem się zdominowała XXI wiek i zwłaszcza kobiety starają się jak najdłużej zachować młody wygląd. Służą temu rygorystyczne diety, godziny ćwiczeń na³, nowoczesne kosmetyki oraz operacje plastyczne.

Jaką cenę trzeba zapłacić za tę obsesję atrakcyjności? Oprócz zwykłego⁴ może pojawiać się frustracja (którą powodują nie do końca udane efekty kolejnych⁵, wysiłków i starań), a także niższe poczucie własnej⁶ oraz jeszcze większe kompleksy. Życie pod wpływem ciągłej⁷ generuje też silny stres, a wszystko to w imię idealnego wyglądu. Czy warto tak żyć? Współczesny świat i jego oczekiwania mówią, że tak, ale głos⁸ podpowiada, że jednak nie.

Coco Chanel, ikona kobiecości, stylu i elegancji, powiedziała kiedyś, że „Nic tak nie postarza kobiety jak desperackie⁹ wyglądanie młodo”. Wydaje się, że jej słowa dotyczą naszej¹⁰ akceptowania samego siebie. Wiadomo, że zmieniamy się wraz z biegiem lat, więc zamiast dążyć do¹¹, którego nie można zrealizować, powinniśmy dbać o to, co jest w naszym zasięgu. Musimy pamiętać o tym, że nie można być ciągle młodym, a każdy wiek ma zarówno swoje słabe, jak i mocne¹².

Na podstawie: M. Kozak, *Wieczna młodość staje się obsesją*

<https://holistic.news/wieczna-mlodosc-staje-sie-obsesja-cena-za-nia-bywa-destrukcyjna/>

12c Prawda (P) czy fałsz (F)?

	P	F
0 Dla Doriana Graya najważniejsza była młodość.	X	
1 Słowa Doriana Graya brzmią bardzo współcześnie.		
2 Kult młodości zaczyna przemijać.		
3 Dbłość o wygląd może mieć negatywne skutki.		
4 Coco Chanel też propagowała kult młodości.		
5 Tekst zachęca do większej dbałości o wygląd.		

12d Jakie są blaski i cienie kultu młodości?

blaski

cienie

- 13** Przygotujcie dyskusję na temat kultu młodości (gdzie można go zobaczyć, jakie są jego blaski i cienie, czy warto go propagować, co można poradzić młodszym i starszym osobom)?

Role do wyboru:

dziennikarz / dziennikarka 	biznesmen / bizneswoman 	model / modelka 	psycholog / psycholożka
Mówi o tym, gdzie można zobaczyć kult młodości (reklamy, operacje plastyczne).	Sprzedaje kosmetyki i mówi o tym, że dzięki nim można zachować młody wygląd.	Mówi o tym, co robi, żeby zachować młodość i narzeka na stres oraz zmęczenie.	Wyjaśnia przyczyny kultu młodości i go krytykuje, zachęca do akceptowania samego siebie.

- 14** Napisz tekst o kulcie młodości według poniższego schematu.

Czy jest kult młodości? Oczywiście, że tak! Wystarczy popatrzeć na reklamy. Widzimy na nich

.....

.....

Poza tym ludzie często chodzą

.....

.....

Kult młodości ma jednak swoje negatywne strony. Jakie? To przede wszystkim

.....

.....

Pojawia się także

.....

.....

Co w takim razie zrobić? Myślę, że trzeba

.....

.....

Czy jest to łatwe zadanie?

.....

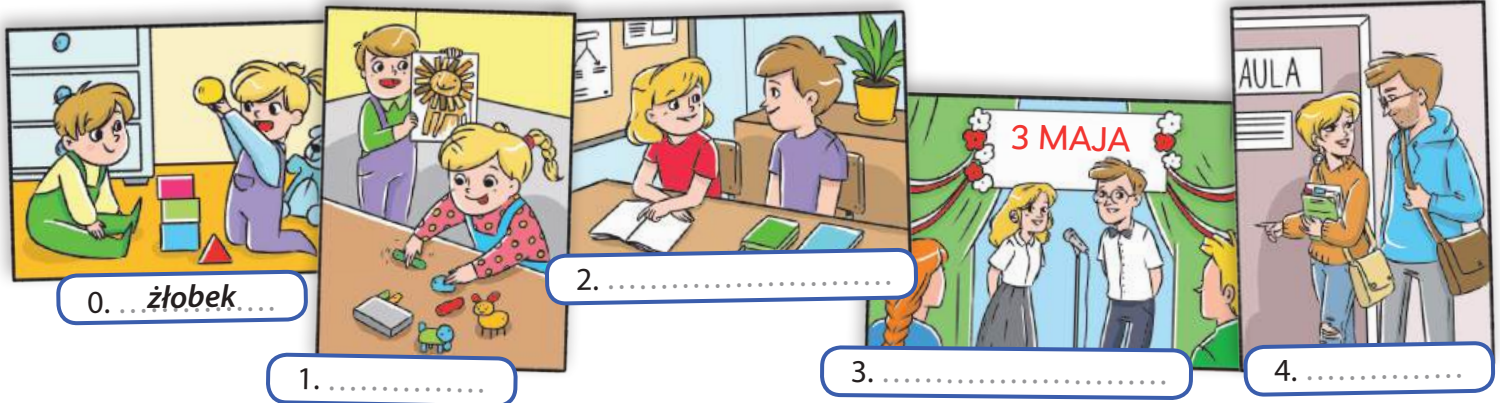
.....

Rozdział II

Czego się uczyć?

1 Co to za miejsca? Co można tam robić?

uczelnia szkoła średnia żłobek szkoła podstawowa przedszkole

2 Dla kogo to jest? Połącz kolumny.

0	Żłobek
1	Przedszkole
2	Szkoła podstawowa
3	Szkoła średnia (technikum, liceum ogólnokształcące)
4	Uczelnia, szkoła wyższa (uniwersytet)

jest

A	dla starszych uczniów.
B	dla bardzo małych dzieci (do 3 lat).
C	dla młodszych uczniów.
D	dla absolwentów szkoły średniej.
E	dla małych dzieci (od 3 do 6 lat).

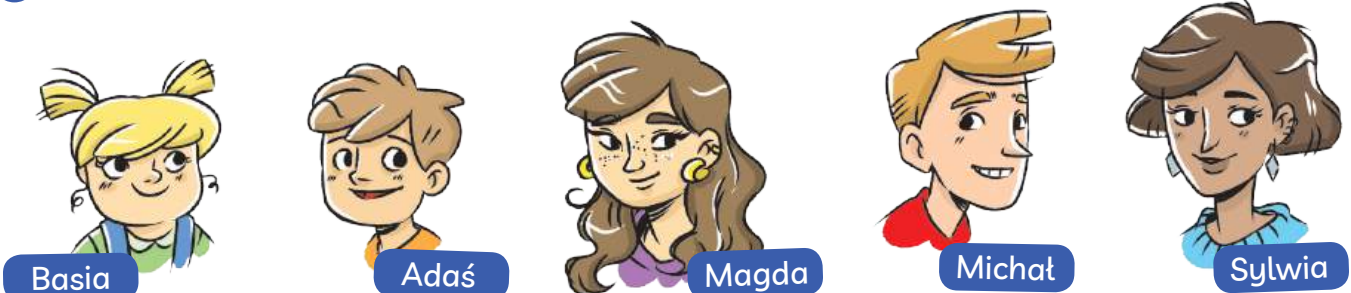
0	1	2	3	4
B				

3a Uzupełnij tekst wyrazami z ramki w odpowiedniej formie. Pamiętaj, że słowa rodzaju nijakiego zakończone na – um (*liceum, technikum*) w liczbie pojedynczej pozostają bez zmian.

uczelnia technikum liceum żłobek szkoła przedszkole

Na tych zdjęciach są nasze wnuki. Basia ma prawie trzy lata i chodzi do⁰ *żłobka*....., a rok starszy Adaś chodzi do¹..... Beatka ma siedem lat i jest uczennicą pierwszej klasy²..... podstawowej, a Magda jest dużo starsza i chodzi do³..... ogólnokształcącego, gdzie jest uczennicą klasy biologiczno-chemicznej. Michał chodzi do⁴..... gastronomicznego i już niedługo będzie pracować jako kucharz. Sylwia to nasza najstarsza wnuczka – chodzi na⁵..... i studiuje pedagogikę, bo chce być wychowawczynią przedszkolną.

3b Czy pamiętasz, dokąd chodzą te osoby?

4a Jakie zajęcia są w przedszkolu? Połącz kolumny.

0	Na zajęciach muzycznych
1	Na zajęciach plastycznych
2	Na zajęciach językowych
3	Na zajęciach teatralnych
4	Na zajęciach matematycznych
5	Na zajęciach ruchowych
6	Na zajęciach kulinarnych
7	Na zajęciach społecznych

dzieci

A	wykonywać proste ćwiczenia fizyczne.
B	rysują, malują, wycinają, lepią.
C	uczą się współpracować i rywalizować.
D	poznają litery i nowe słowa, uczą się czytać.
E	grają na prostych instrumentach, śpiewają.
F	przygotowują proste posiłki.
G	poznają cyfry, uczą się liczyć.
H	grają w spektaklach (przedstawieniach).

0	1	2	3	4	5	6	7
E							

4b Co dzieci robią w przedszkolu? Opowiedz na podstawie obrazków.

4c Czy chodziłeś / chodziłaś do przedszkola? Jakie zajęcia wspominasz najlepiej? Jakiej najgorzej?

Najlepiej wspominam
bo

Najgorzej wspominam
bo

4d Czemu służą zajęcia w przedszkolu? Połącz kolumny.

Dzieci...

0	rozwijają	A	współpracy i rywalizacji.
1	poznają	B	pamięć i koncentrację.
2	poszerzają	C	świat wszystkimi zmysłami.
3	zdobywają	D	nową wiedzę.
4	ćwiczą	E	swoją wyobraźnię.
5	uczą się	F	swoje horyzonty.

0	1	2	3	4	5
E					

4e Jakie zajęcia są najważniejsze? Porozmawiajcie o tym w grupach i przedstawcie swoje argumenty.

Według mnie / według nas najważniejsze są
ponieważ dzięki nim
.....

Fot. Wikipedia, portret bezautorski - Polona.pl, Domena publiczna

5a Jakie są prawa dziecka według Janusza Korczaka? Połącz kolumny.

Janusz Korczak był polsko-żydowskim lekarzem, pedagogiem, pisarzem i publicystą. Jego pedagogiczne poglądy są często podawane w postaci praw dziecka (które trochę się różnią swoimi wersjami). A jakie to są prawa?

0	Prawo do szacunku
1	Prawo do radości
2	Prawo do łez
3	Prawo do niepowodzeń
4	Prawo do własności
5	Prawo do tajemnicy
6	Prawo do własnej opinii
7	Prawo do niewiedzy

A	Dziecko może wyrażać też i negatywne emocje. Nie wolno mu mówić: <i>Przestań płakać!</i>
B	To, co jest jasne i oczywiste dla dorosłego, dla dziecka może być nieznanne i niezrozumiałe.
C	Dziecko ma swoje prywatne sprawy, o których nikomu nie musi mówić.
D	Dziecko powinno myśleć samodzielnie i wyrażać swoje zdanie na różne tematy.
E	Dziecko może się bawić, głośno się śmiać, śpiewać, skakać czy klaskać.
F	Dziecko – tak jak każdy – popełnia błędy i nie można od niego oczekiwać perfekcji.
G	<i>Dziecko powinno być traktowane poważnie. Należy się li- czyć z jego zdaniem i uczuciami.</i>
H	Dziecko ma swoje rzeczy, których nie można mu zabierać bez jego zgody.

0	1	2	3	4	5	6	7
G							

5b Jakie jeszcze prawo możesz dodać do tej listy? Zaproponuj jego krótką formułę i dodaj jej zwięzłe wyjaśnienie.

.....

.....

.....

5c O jakich prawach dziecka możemy tu mówić?

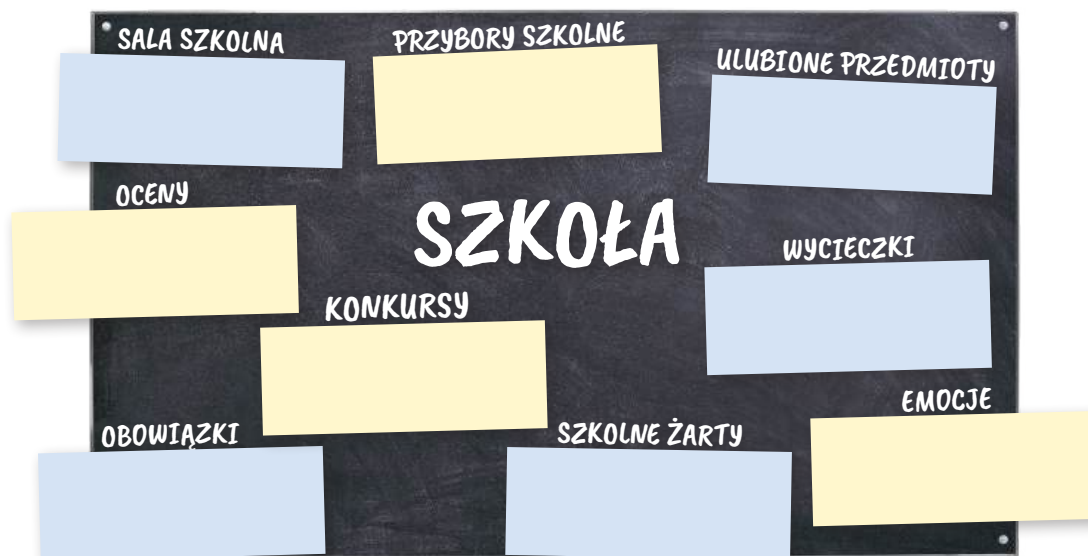

6 Jak myślisz, czy prawa dziecka są zawsze przestrzegane? Jakie błędy popełniają dorośli?

.....

.....

7 Jakie masz skojarzenia związane ze szkołą? Uzupełnij mapę myśli.

8a Jak dorośli wspominają szkołę? Uzupełnij ich wypowiedzi słowami z ramki.

zapisywać rozwiązywać chodzić jeździć *siedzieć* uczyć się dostawać używać odrabiać opowiadać spędzać

Emil

Szkoła? Nie mam szczególnie miłych wspomnień. Trzeba było *siedzieć*⁰ w niewygodnych ławkach, a po lekcjach każdy musiał¹ prace domowe i² do sprawdzianów. Jak to dobrze, że były wakacje oraz ferie!

Helena

Pamiętam, że lubiłam³ kolorowych długopisów i wszystkie ważne informacje chciałam⁴ na czerwono, ale nauczyciele mówili, że to ich kolor.

Damian

Szkoła nie była taka zła, bo mogłem⁵ czas z kolegami i koleżankami, a najbardziej lubiłem⁶ z nimi na szkolne wycieczki. To są piękne wspomnienia!

Gosia

Pamiętam, że dużo się uczyłam, bo byłam ambitna i chciałam⁷ piątki i szóstki. A czy miałam jakieś jedynki? Tak, ale nie chcę o tym⁸. Wolę mówić o swoich sukcesach, a nie porażkach!

Magda

Byłam uczennicą technikum, więc szkoła kojarzy mi się głównie z matematyką, fizyką i chemią. Lubiłam⁹ na te lekcje, bo umiałam szybko¹⁰ nawet najtrudniejsze zadania.

8b Czy pamiętasz, kto o tym mówi? Połącz kolumny.

0	Emil	mówi o...	A	szkolnych przyborach.
1	Helena		B	szkolnych ocenach.
2	Damian		C	<i>przykrych obowiązkach.</i>
3	Gosia		D	szkolnych przedmiotach.
4	Magda		E	kontaktach z rówieśnikami.

0	1	2	3	4
C				

9 Praca w parach. Chciecie się dowiedzieć, jakie są szkolne wspomnienia kolegów / koleżanek. Zadawajcie sobie wzajemnie pytania na temat różnych aspektów szkolnego życia.

Przykładowe pytania:

Jaki był twój ulubiony przedmiot?

Jakich przedmiotów nie lubieś / nie lubiłaś?

Którego nauczyciela / Którą nauczycielkę wspominasz najlepiej? Dlaczego?

Czy zdobywałeś / zdobywałaś szkolne nagrody?

Czy pamiętasz jakąś śmieszna sytuację ze szkoły?

10a Uzupełnij teksty słowami z ramki.

NA FORUM PO POLSKU

Temat: Jaka powinna być szkoła?

Sylwia, studentka pedagogiki

Dzień dobry! Piszę pracę semestralną na temat oczekiwań wobec systemu edukacji i mam pytanie, jaka według Was powinna być szkoła? Co Waszym zdaniem jest najważniejsze?

Ela, dziennikarka

wykazać się kształtować zadawać ~~podawać~~ uczyć się korzystać

Co jest najważniejsze? Myślenie i aktywność! Nauczyciele nie powinni **podawać**⁰ gotowych odpowiedzi, a uczniowie nie mogą ¹ wszystkiego na pamięć. Przede wszystkim trzeba ² umiejętność samodzielnego rozwiązywania problemów, ³ ciekawe pytania i ⁴ z różnych metod dydaktycznych. Uczniowie potrafią być bardzo pomysłowi. Muszą tylko mieć okazję, żeby ⁵ swoją kreatywnością.

Agata, psycholog

czuć angażować poznawać przynosić spotkać się

Szkoła powinna być miejscem, do którego uczniowie chcą chodzić, żeby znów ⁶ z kolegami czy koleżankami i razem z nimi ⁷ świat. Nauczyciele muszą ⁸ uwagę uczniów ciekawymi zadaniami, bo jeśli lekcje będą interesujące, to nauka będzie ⁹ efekty i wszyscy będą ¹⁰ satysfakcję, a nie tylko zmęczenie. Niestety, mój syn czasem narzeka, że w szkole jest nudno.

Roman, były policjant

brać utrzymywać nosić odrabiać słuchać

Moim zdaniem najważniejsza jest dyscyplina. W dawnych czasach uczniowie musieli ¹¹ niebieskie fartuszki, ¹² wszystkich poleceń nauczyciela, często ¹³ udział w różnych akademiach, a po powrocie ze szkoły każdy musiał jeszcze ¹⁴ pracę domową. Wtedy był porządek, a teraz co? Coraz trudniej ¹⁵ dyscyplinę, a bez niej nie można pracować!

Mariusz, maturzysta

chwalić tracić złościć się tłumaczyć dbać

A ja uważam, że każdy nauczyciel musi przede wszystkim ¹⁶ o miłą atmosferę na lekcji. Ważne jest to, żeby ¹⁷ uczniów za dobre odpowiedzi i nie ¹⁸ z powodu błędów, ale spokojnie ¹⁹, co jest źle i dlaczego. Nauczyciel nigdy nie powinien ²⁰ cierpliwości, choć oczywiście są sytuacje, kiedy to nie jest takie proste.

10b A jaka powinna być szkoła według Ciebie? Z kim się zgadzasz? Dopisz swoją odpowiedź.

/ imię albo nick /

11a Jakie są problemy współczesnej szkoły? Połącz kolumny.

0	Obecność bez aktywności	A	Rzeczywistość szybko się zmienia, a dawne sposoby nauczania pozostają i przestają być efektywne.
1	Brak motywacji	B	Lekcje często polegają na słuchaniu i rzadko jest czas na dyskusję lub wspólne zadania.
2	Za dużo obowiązków	C	Nie jest łatwo spełniać oczekiwania rodziców i nauczycieli. Uczniowie boją się sprawdzianów oraz złych ocen.
3	Stres i presja wyników	D	Uczniowie są zmęczeni szkołą i nauczyciele też narzekają na nadmiar pracy.
4	Brak indywidualnego podejścia do ucznia	E	Czasem są konflikty między uczniami lub między uczniem a nauczycielem.
5	Przestarzałe metody	F	Uczniowie nie mają ochoty się uczyć i często pytają: <i>Po co nam to?</i>
6	Złe relacje w klasie	G	Wyniki testów nie zawsze świadczą o poziomie wiedzy ucznia.
7	Niesprawiedliwe oceny	H	Obszerne tematy są omawiane w krótkim czasie, więc trudno zrozumieć i zapamiętać wszystkie informacje.
8	Za mało zajęć integracyjnych	I	Uczniowie nie zawsze uczestniczą w lekcjach – nudzą się, przeglądają internet lub piszą prywatne wiadomości.
9	Zbyt szybkie tempo nauki	J	Nauczyciele stosują te same metody nauczania wobec wszystkich osób w klasie, a przecież każdy jest inny.
10	Za mało rozmów i pracy w grupie	K	Uczniowie chcą nie tylko zdobywać wiedzę, ale i lepiej poznawać swoich rówieśników.

(przygotowano z pomocą ChatGPT)

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
/										

11b Jaki jeszcze problem możesz dodać? Zaproponuj krótki tytuł i dodaj jego zwięzłe wyjaśnienie.

..... –

.....

.....

12 Przygotujcie dyskusję na temat szkolnych problemów oraz możliwości ich rozwiązania.

Role do wyboru:

dziennikarz / dziennikarka 	uczeń / uczennica 	pedagog / pedagoga
Wprowadza w temat rozmowy, wskazuje kolejne problemy, zadaje pytania.	Rozwija temat ze swojej perspektywy, mówi jakie są przyczyny problemów.	Uzupełnia to, co mówi uczeń / uczennica, formułuje wnioski, proponuje rozwiązania.

13 Jak się uczyć języka? Zdalnie czy stacjonarnie? Wybierz właściwe słowo.

Zdalnie czy stacjonarnie?

Z jednej strony zajęcia online to bardzo (pogodna, łagodna, **wygodna**)⁰ forma nauki języka. Nie musimy nawet (gdzie, nigdzie, dokąd)¹ wychodzić. Po prostu (włączamy, naprawiamy, używamy)² komputer i zajmujemy miejsce przed ekranem. W domu czujemy się swobodnie, nie (słyszemy, trzymamy, odczuwamy)³ dużego stresu, więc łatwiej nam rozmawiać z nauczycielem. Zajęcia zdalne (pozwalają, zapewniają, zmuszają)⁴ też na większą dowolność wyboru godziny, bo możemy uczyć się nawet (szybko, krótko, wcześniej)⁵ rano albo późnym wieczorem. Poza tym lekcje online są zazwyczaj tańsze, bo nie (znosimy, ponosimy, przenosimy)⁶ kosztów wynajmowania sali. Z drugiej strony zajęcia stacjonarne (dają, zdają, wydają)⁷ możliwość spotkania się z lektorem twarzą w twarz, a na tym (pięknie, właśnie, ogólnie)⁸ polega prawdziwa komunikacja. Poza tym w sali szkolnej nikt nam nie (szumi, miesza, przeszkadza)⁹, nic nie rozprasza naszej uwagi, więc bardziej (skupiamy się, słuchamy się, staramy się)¹⁰ na tym, co mówi nauczyciel i uczymy się bardziej efektywnie.

14 Jak się uczyć języka? Indywidualnie czy w grupie? Uzupełnij tekst odpowiednimi fragmentami.

Indywidualnie czy w grupie?

Jakie są zalety zajęć grupowych? Przede wszystkim są one dużo tańsze od lekcji indywidualnych, [____]⁰ trochę pieniędzy. Dzięki zajęciom grupowym poznajemy nowych ludzi i dużo z nimi rozmawiamy, [____]¹ do wymiany doświadczeń oraz poglądów. Kiedy zabieramy głos przed całą grupą, [____]², a umiejętność publicznych wystąpień możemy wykorzystywać w kolejnych sytuacjach, kiedy musimy zaprezentować swoje pomysły i opinie. Poza tym zajęcia w grupie mają zazwyczaj stały rozkład, [____]³.

Zajęcia indywidualne też mają swoje zalety. Sami możemy decydować, czego się uczyć, [____]⁴ i na czym się koncentrować. Tempo pracy jest dostosowane do naszych możliwości, [____]⁵, że lekcje są prowadzone za szybko albo za wolno. Możemy też częściej zadawać pytania i prosić o kolejne wyjaśnienia. Nauczyciel słucha tylko nas, [____]⁶ na nasze błędy i tłumaczy nam dokładniej, co musimy poprawić. Ponadto sami decydujemy, [____]⁷ mamy lekcje i w jakich godzinach. Możemy bez problemu przełożyć zajęcia, jeśli odpowiednio wcześniej poinformujemy nauczyciela, [____]⁸. Dla niektórych osób taki elastyczny grafik jest bardzo ważny, [____]⁹ nie mogą uczestniczyć w zajęciach o stałej porze.

A	ile razy w tygodniu	F	więc nie narzekamy na to
B	dzięki czemu zwraca większą uwagę	G	co jest świetną okazją
C	bo z powodu różnych obowiązków	H	więc możemy zaoszczędzić
D	uczymy się też pewności siebie	I	że musimy zmienić plany
E	dzięki czemu uczymy się dyscypliny	J	jakie umiejętności rozwijać

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
H									

15 Praca w parach. Jedna osoba chce zapisać na stacjonarny kurs języka obcego i namawia kolegę / koleżankę, żeby też się zapisał(a), ale on(a) woli indywidualne lekcje online. Jakich argumentów możecie tu użyć? Czy druga osoba zgodzi się zapisać na kurs stacjonarny?

16 Co robimy na studiach? Połącz kolumny.

Na studiach...

0	chodzimy	A	różne pytania
1	zdajemy	B	wiedzę i doświadczenie
2	zadajemy	C	(trudne i łatwe) egzaminy
3	znajdujemy	D	swoje pasje i zainteresowania
4	bierzemy udział	E	przyjaciół na całe życie
5	uczymy się	F	samodzielności i współpracy
6	zdobywamy	G	z oferty programów stypendialnych
7	korzystamy	H	na zajęcia (wykłady i ćwiczenia)
8	rozwijamy	I	w ciekawych projektach

0	1	2	3	4	5	6	7	8
H								

17 Uzupełnij tekst przemówienia słowami z ramki.

przyszłość maturę wiedzę szkoły oferty pracy
 uczelni samodzielności ukończenia pasje przyjaciół

Drogie Uczennice! Drodzy Uczniowie!

Witam Was bardzo serdecznie na dniach otwartych naszej uczelni⁰. Już niedługo będziecie zdawać¹ i pewnie już teraz zadajecie sobie pytanie: „Co robić po zakończeniu²? Oczywiście, zachęcam Was do wyboru studiów, bo to najlepszy plan na³. Będziecie mogli chodzić na ciekawe zajęcia, zdobywać cenną⁴, a także rozwijać swoje⁵ oraz zainteresowania. Będziecie mogli też korzystać z bogatej⁶ programów stypendialnych i wyjeżdżać na zagraniczne uniwersytety. Studia nauczą Was⁷ oraz krytycznego myślenia. Poznacie ciekawych ludzi, a być może znajdziecie⁸ na całe życie. Musicie też wiedzieć, że to właśnie dyplom⁹ studiów wyższych daje większą szansę na znalezienie lepszej¹⁰, a dobre wykształcenie jest kluczem do sukcesu!

18 Wybierz odpowiednie słowo.

Czy warto studiować? Być może tak, ale studia mają też swoje (zalety, plusy, **minusy**)⁰. Codziennie trzeba chodzić na (wykłady, przykłady, rozkłady)¹ i ćwiczenia, a nie wszystkie (kursy, lekcje, zajęcia)² są ciekawe. Najgorsza jest sesja. Trzeba wtedy (zdawać, zadawać, wydawać)³ ciężkie egzaminy, a to oznacza jeszcze więcej (uczelni, nauki, wiedzy)⁴ i stresu. Poza tym studia są

kosztowne, bo trzeba płacić za akademik albo (sprzedawane, wynajmowane, malowane)⁵ mieszkanie. Mówi się, że osoby z (podstawowym, średnim, wyższym)⁶ wykształceniem mogą łatwiej znaleźć dobrą (pracę, robotę, pozycję)⁷, ale przecież nie ma pewności, że tak właśnie będzie. Nie wiem, czy pójdę na studia i ciągle się zastanawiam, co robić po (urlopie, maturze, karierze)⁸. To trudna decyzja!

19 Jakie są blaski i cienie studiów? Uzupełnij tabelkę na podstawie obrazków.

blaski

1.
2.
3.
4.
5.

cienie

1.
2.
3.
4.
5.

20 Praca w parach. Twój kolega / Twoja koleżanka zastanawia się, czy warto iść na studia. Spróbuj go / ją przekonać, że tak.

21 Czy warto studiować? Napisz tekst według poniższego schematu.

Czy warto iść na studia? Jedni mówią, że tak, gdyż

.....

Poza tym

.....

Drudzy mówią, że nie warto studiować, ponieważ

.....

Ponadto

.....

A jakie jest moje zdanie na ten temat? Myślę, że wszystko zależy od tego,

.....

22a Jaki kierunek studiów wybrać? Uzupełnij tekst słowami z ramki.

kalkulacja sprawa radość połączenie zatrudnienie wyboru oferty kariery
decyzji serca szanse uczelnie zajęcia skojarzenia rozwiązań zainteresowaniami

Serce czy rozum?

Wybór kierunku studiów to jedna z najważniejszych *decyzji*⁰ w życiu młodych ludzi. Nie jest to prosta¹, bo jeszcze nie wszyscy wiedzą, czym chcieliby się zajmować, a² oferują bardzo wiele kierunków. Jak więc dokonać dobrego³? Pierwsza opcja to pójście za głosem⁴ i studiowanie tego, co się naprawdę lubi, nawet jeśli są niewielkie⁵, że znajdziemy potem dobrze płatną pracę. Druga opcja to wybór studiów, które dają nam perspektywę⁶ i świetnych zarobków. Co więc powinno być dla nas ważne? Emocje i pasja czy chłodna⁷? Niestety, tak naprawdę żadne z tych⁸ nie jest w pełni dobre. Pierwszy wariant być może przyniesie nam⁹ z tego, co robimy, jednak trzeba mieć za co żyć. Drugi wariant wzbudza¹⁰ z latami ciężkich studiów, które zapewne ukończymy i znajdziemy¹¹, ale czy będziemy odczuwać satysfakcję z wykonywanej pracy? Idealne byłoby¹² tych dwóch rzeczy. Jeśli pójdziemy na studia, które są zgodne z naszymi¹³ i jednocześnie dają świetne perspektywy zawodowe, będziemy szczęśliwi. Musimy też pamiętać, że możemy się zapisywać na różne¹⁴ dodatkowe, a po studiach – korzystać z¹⁵ studiów podyplomowych.

Na podstawie: studiowac.pl/17439/serce-czy-rozum-czym-kierowac-sie-przy-wyborze-kierunku-studiow/

22b Jakie opcje są omawiane w tekście? Jak jest optymalne rozwiązanie?

Czym się kierować przy wyborze studiów? To nie jest łatwe pytanie! Można
.....
albo
.....
ale każde z tych rozwiązań ma swoje wady. Najlepiej
.....
.....

23 Twój kolega / Twoja koleżanka chce iść na studia, ale nie wie, jaki kierunek wybrać. Pomóż mu / jej się zdecydować. Weźcie pod uwagę co najmniej trzy kierunki i wybierzcie ten najlepszy.

filozofia?

ekonomia?

prawo?

biotechnologia?

stosunki międzynarodowe?

dziennikarstwo?

farmacja?

medycyna?

public relations?

kosmetologia?

24a Czy wiesz, jakie są przyczyny stresu przed egzaminem? Połącz kolumny.

Przyczyny stresu

0	Strach przed porażką
1	Presja otoczenia
2	Brak odpowiedniego przygotowania
3	Perfekcjonizm
4	Negatywne doświadczenia
5	Niskie poczucie własnej wartości
6	Duże zmęczenie

0	1	2	3	4	5	6
B						

A	Być może za mało się uczyliśmy i mamy tego świadomość.
B	Boimy się, że nie zdamy egzaminu.
C	Myślimy o wcześniejszych niepowodzeniach.
D	Nie chcemy rozczarować rodziny, nauczycieli i znajomych.
E	Nie mamy energii i się łatwo denerwujemy, bo za dużo pracujemy, a za mało śpimy.
F	Chcemy osiągnąć jak najlepszy wynik i nie zrobić żadnego błędu.
G	Nie jesteśmy pewni siebie i nie wierzymy w swoje umiejętności.

(przygotowano z pomocą ChatGPT)

24b Czy wiesz, jakie są sposoby na stres? Połącz kolumny.

Sposoby na stres

0	Ćwiczenia oddechowe
1	Więcej snu
2	Zdrowa dieta
3	Unikanie napojów energetycznych
4	Więcej ruchu
5	Rozmowy z przyjaciółmi
6	Podział materiału na mniejsze części
7	Regularne przerwy podczas nauki
8	Pozytywne myślenie

0	1	2	3	4	5	6	7	8
C								

A	Trzeba się uczyć etapami i nie wolno zostawiać wszystkiego na ostatnią chwilę.
B	Warto skupiać się na tym, co umiemy i wierzyć w swoje umiejętności.
C	To najprostszy sposób na stres. Wystarczy robić głębokie wdechy i wydechy.
D	Warto znaleźć chwilę, żeby po prostu z kimś pogadać.
E	Nauka do późnych godzin nocnych (lub wczesnych godzin rannych) to nie jest dobry pomysł.
F	Odpowiednio przygotowane posiłki dają nam dużo energii.
G	Co godzinę trzeba sobie zrobić krótki odpoczynek.
H	Nie można ciągle siedzieć przy biurku. Trzeba pójść na spacer albo na siłownię.
I	Szkoda na nie zdrowia. Lepiej wybrać sok albo wodę mineralną.

(przygotowano z pomocą ChatGPT)

25 Jakie błędy oni popełniają?

.....

.....

.....

.....

.....

26 Praca w parach. Jedna osoba bardzo się stresuje przed egzaminem (i popełnia przy tym dużo błędów). Przyjaciel / Przyjaciółka mówi jej, co warto robić.

27a Co oferują uniwersytety trzeciego wieku? Uzupełnij tekst odpowiednimi fragmentami.

Uniwersytety trzeciego wieku

Starość to czas, w którym także warto [_____]⁰ i rozwijać swoje zainteresowania. Starsze osoby, które mają co najmniej średnie wykształcenie, mogą się zapisać na uniwersytet trzeciego wieku, [_____]¹ takich, jak: historia sztuki, literatura, informatyka, a także języki obce (angielski, hiszpański, francuski czy włoski). Wybór jest duży, [_____]² i nikt nie będzie się nudzić. Poza tym nie ma tu egzaminów – nie trzeba się niczym stresować, [_____]³. W dodatkowej ofercie znajdziemy też zajęcia ruchowe, wycieczki, spotkania przedsięwzięte oraz inne imprezy, [_____]⁴. Uniwersytety trzeciego wieku często współpracują z muzeami, teatrami i innymi instytucjami kulturalnymi, więc ich program jest bardzo bogaty. Co prawda kursy nie są darmowe, [_____]⁵ i nie są dużą przeszkodą dla chętnych.

Lista korzyści, jakie dają uniwersytety trzeciego wieku, jest naprawdę długa. Regularna nauka oraz spotkania z innymi ludźmi pozytywnie wpływają na nasze samopoczucie, pamięć i koncentrację, dają większą pewność siebie, [_____]⁶. Uczestnicy uniwersytetów trzeciego wieku angażują się w wiele działań – przygotowują prezentacje, sami organizują dodatkowe zajęcia, [_____]⁷, bo myślą o innych ludziach. Czują się potrzebni i pokazują, że jesień życia wcale nie musi być nudna.

A jaka jest historia uniwersytetów trzeciego wieku? Pierwszy z nich powstał we Francji w 1973 roku, a już dwa lata później taki uniwersytet został założony w Polsce. (Obecnie działa ich u nas kilkaset). Dostęp do najbogatszej oferty mają mieszkańcy dużych miast, [_____]⁸, możemy znaleźć takie instytucje. A jak się zapisać? To proste – wystarczy poszukać ofert w Internecie, przyjść i wypełnić odpowiedni formularz. Warto też [_____]⁹ i pomagać im przełamywać początkową nieśmiałość.

- A ale i w mniejszych miejscowościach
- B a także biorą udział w akcjach charytatywnych
- C żeby chodzić na zajęcia z różnych przedmiotów
- D a poza tym motywują do dalszej aktywności
- E *poszerzać swoje horyzonty poznawcze*

- F a nauka daje samą przyjemność
- G więc każdy znajdzie coś dla siebie
- H w których też warto uczestniczyć
- I zachęcać do tego starsze osoby
- J ale ceny są bardzo przystępne

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
E									

27b Prawda (P) czy fałsz (F)?

	P	F
0 <i>Uniwersytety trzeciego wieku są dla starszych osób.</i>	X	
1 Zajęcia są tylko dla tych osób, które skończyły studia.		
2 Lekcje języka obcego są dostępne za dodatkową opłatą.		
3 Na zajęciach można także poprawiać sprawność fizyczną.		
4 Uczestnicy uniwersytetu trzeciego wieku niosą też pomoc innym.		
5 Pierwszy uniwersytet trzeciego wieku powstał w ubiegłym wieku.		

- 28** Praca w parach. Jedna osoba gra rolę dziadka / babci, a druga – wnuka / wnuczki. Dziadek / babcia ma dużo wolnego czasu, a wnuk / wnuczka namawia go / ją, żeby się zapisał(a) na uniwersytet trzeciego wieku. (Można też pracować w grupach – z osobami w roli babci, dziadka, wnuczki i wnuka).

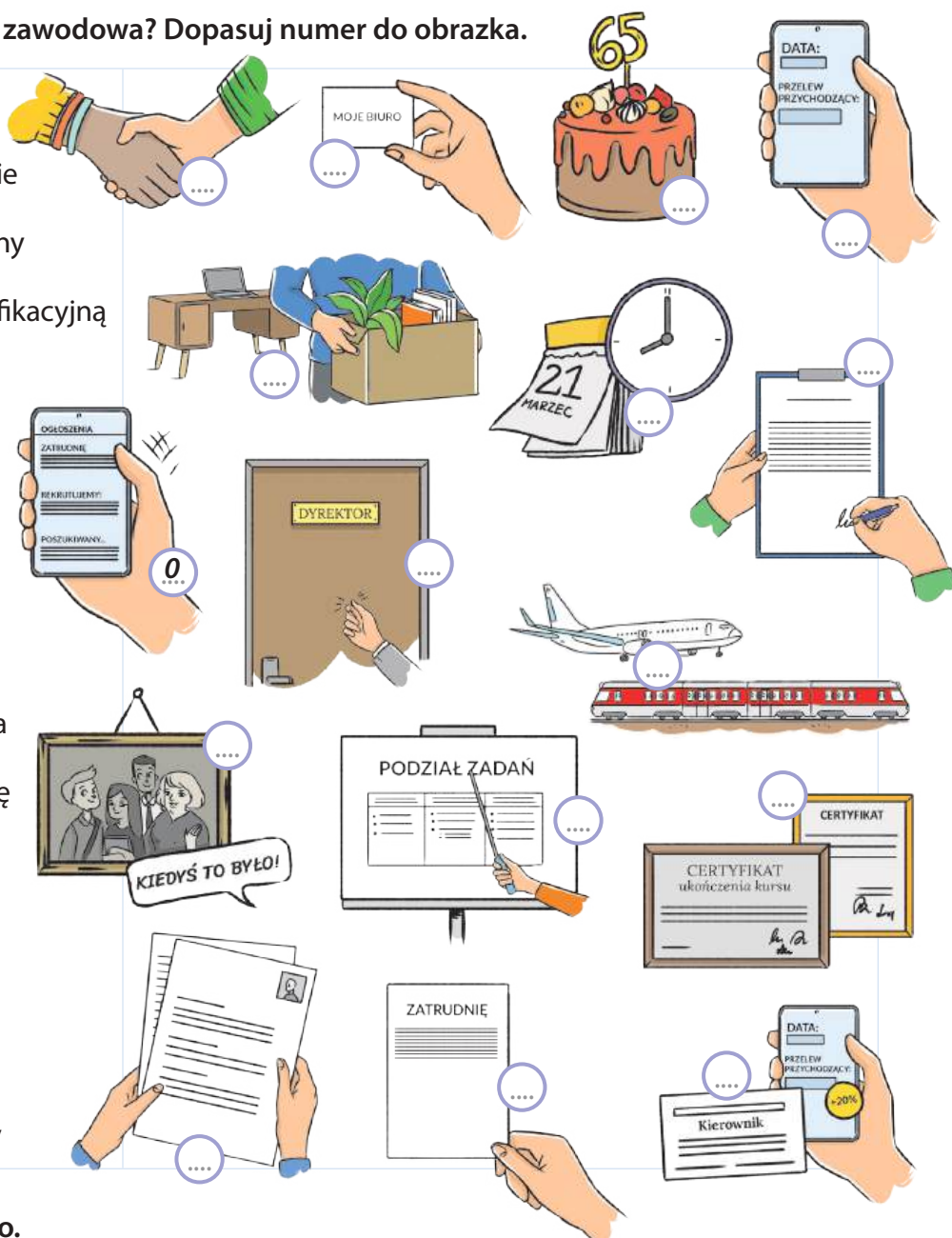

Jak osiągnąć sukces zawodowy?

1 Jak może wyglądać ścieżka zawodowa? Dopasuj numer do obrazka.

0. szukać pracy

1. znaleźć ciekawe ogłoszenie
2. złożyć CV i list motywacyjny
3. przyjść na rozmowę kwalifikacyjną
4. podpisać umowę o pracę
5. pracować na pełny etat
6. poznać nowych ludzi
7. dostać pierwszą pensję
8. podróżować służbowo
9. mieć dodatkowe szkolenia
10. dostać awans i podwyżkę
11. kierować zespołem
12. zrezygnować z pracy
13. założyć własną firmę
14. przejść na emeryturę
15. wspominać dawne czasy

2 Wybierz odpowiednie słowo.

Jak wyglądała moja (trasa, alejka, **ścieżka**)⁰ zawodowa? Kiedy byłem młody i (bezsilny, bezradny, bezrobotny)¹, często przeglądałem ogłoszenia o pracę. Raz po raz wysyłałem swoje CV oraz (karty, listy, pisma)² motywacyjne, a potem niecierpliwie czekałem na mail albo telefon z zaproszeniem na (imprezę, rozmowę, dyskusję)³ kwalifikacyjną. Niestety, chętnych do pracy było tak dużo, że zawsze znalazł się ktoś, kto miał większe (ćwiczenie, zmęczenie, doświadczenie)⁴ zawodowe niż ja albo mówił po angielsku lepiej ode mnie. W końcu jednak dostałem telefon z propozycją (zakończenia, zamówienia, zatrudnienia)⁵! Podpisałem umowę na okres (próbny, pyszny, postny)⁶ i już następnego dnia zacząłem pracować na (miejscu, ognisku, stanowisku)⁷ asystenta. Na początku trochę się stresowałem, ale poznałem sympatycznych ludzi i szybko stałem się częścią (zespołu, projektu, pomysłu)⁸, a kiedy dostałem swoją pierwszą (paczkę, pensję, porcję)⁹, poczułem się naprawdę dorosły. Nie zarabiałem dużo, ale lubiłem swoją pracę, bo często wyjeżdżałem na różne (lekcje, zajęcia, szkolenia)¹⁰ i wykonywałem ciekawe (dania, zdania, zadania)¹¹. Potem było jeszcze lepiej, bo w końcu dostałem (awans, bilans, dystans)¹² i podwyżkę!

3 Co można robić? Połącz kolumny.

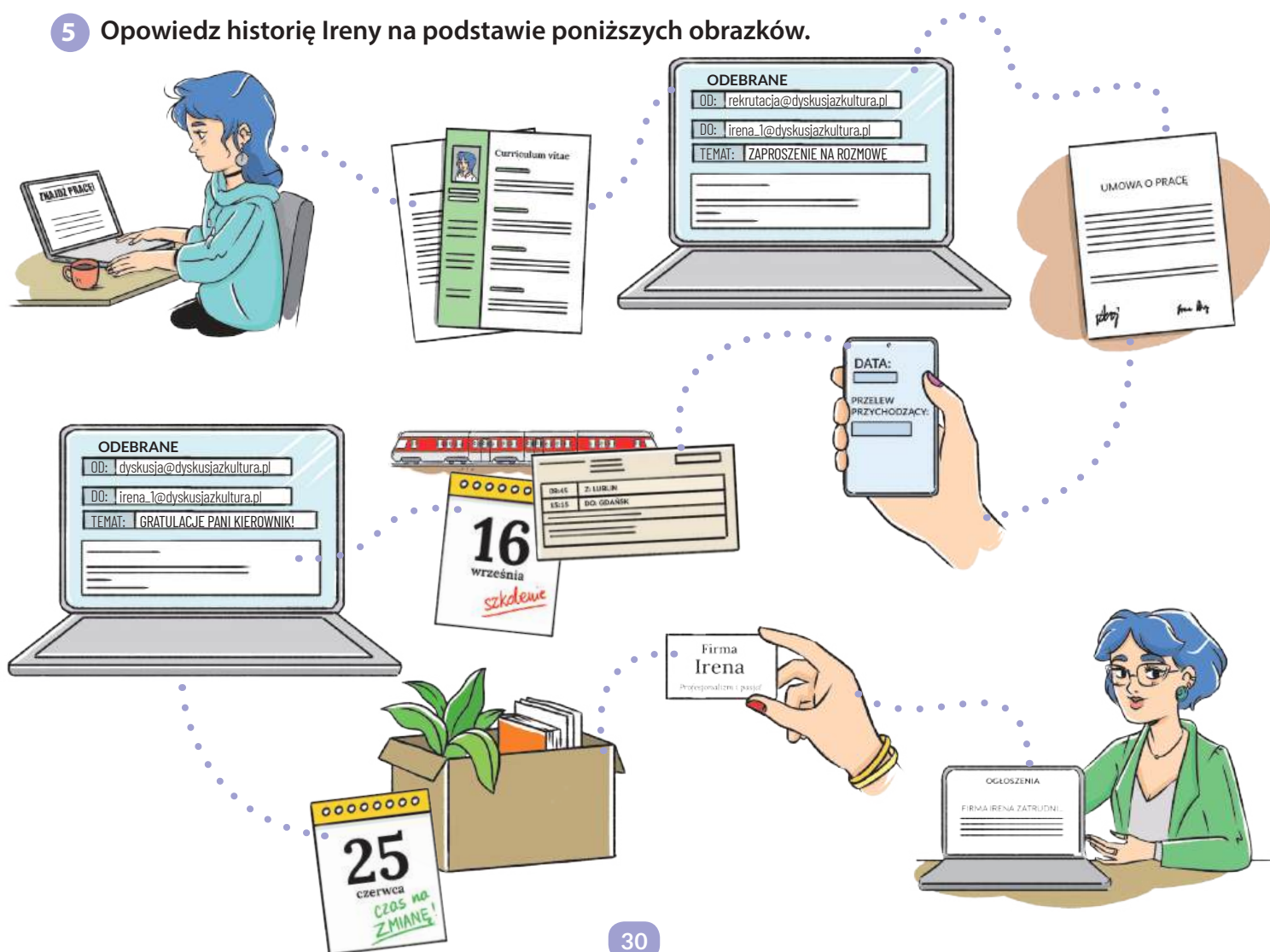
0	szukać	A	służbowo
1	złożyć	B	jako urzędnik
2	pójść	C	pracy (zatrudnienia)
3	pracować	D	z pracy
4	podpisać albo rozwiązać	E	doświadczenie
5	kierować	F	sukces zawodowy
6	awansować	G	CV i list motywacyjny
7	zdożyć	H	własną firmę
8	podróżować	I	na rozmowę kwalifikacyjną
9	zrezygnować	J	umowę o pracę
10	założyć	K	zespołem
11	osiągnąć	L	na stanowisko dyrektora

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
C											

4 Jakie są cechy idealnego pracownika? Znajdź ich 7.

- ☒ punktualny
- ☐ roztargniony
- ☐ dyskretny
- ☐ odpowiedzialny
- ☐ chciwy
- ☐ kreatywny
- ☐ leniwy
- ☐ uczciwy
- ☐ dokładny
- ☐ arogancki
- ☐ gadatliwy
- ☐ cierpliwy
- ☐ uprzejmy
- ☐ zarozumiały

5 Opowiedz historię Ireny na podstawie poniższych obrazków.

6 Co do czego pasuje? Połącz kolumny.

0	DANE OSOBOWE
1	DOŚWIADCZENIE
2	WYKSZTAŁCENIE
3	WYNAGRODZENIE
4	ZAWÓD / ZAWODY
5	AWANS
6	PODWYŻKA
7	DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNA
8	UMIEJĘTNOŚCI
9	OSIĄGNIĘCIA
10	ZAINTERESOWANIA

A	niewielkie, bogate, wieloletnie
B	regularny udział w akcji <i>Sprzątanie świata</i>
C	niskie, wysokie, atrakcyjne, miesięczne
D	na stanowisko kierownika, dyrektora, prezesa
E	koszykówka, szachy, malarstwo europejskie
F	imię, nazwisko, miejsce zamieszkania
G	dypłom, nagroda, (złoty, srebrny, brązowy) medal
H	zarządzanie zespołem, obsługa programów graficznych
I	podstawowe, średnie, wyższe
J	kierowca, urzędnik, dziennikarka
K	o kilka / o kilkanaście procent

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
F										

CV
(czytaj: s-i, wi)
curriculum vitae
bieg życia

7 Uzupełnij CV Marii Skłodowskiej-Curie odpowiednimi słowami.

WYKSZTAŁCENIE DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNA ZAINTERESOWANIA
WAŻNE OSIĄGNIĘCIA **DANE OSOBOWE** DOŚWIADCZENIE ZAWODOWE
ZNAJOMOŚĆ JĘZYKÓW OBCYCH UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJE

0. **DANE OSOBOWE**

Imię i nazwisko: Maria Skłodowska-Curie
Data i miejsce urodzenia: 7.11.1867 r., Warszawa
Narodowość: polska
Obywatelstwo: francuskie

1.
1883 r. – ukończenie III Żeńskiego Gimnazjum w Warszawie
1893 r. – uzyskanie licencjatu z fizyki na Uniwersytecie Paryskim
1894 r. – uzyskanie licencjatu z matematyki na Uniwersytecie Paryskim
1903 r. – uzyskanie stopnia doktora w dziedzinie nauk fizycznych

2.
w latach 1886–1891 – prywatna nauczycielka w Warszawie
w latach 1894–1897 – asystentka w laboratorium fizycznym w Paryżu
w latach 1897–1906 – badaczka promieniotwórczości
w latach 1906–1934 – profesorka Uniwersytetu Paryskiego

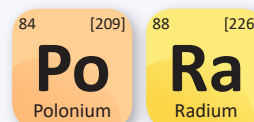
3.
1898 r. – odkrycie polonu i radu (razem z Piotrem Curie)
1903 r. – zdobycie Nagrody Nobla w dziedzinie fizyki
(wraz z Piotrem Curie oraz Henri Becquerellem)
1911 r. – zdobycie Nagrody Nobla w dziedzinie chemii

4.
– prowadzenie badań laboratoryjnych i analizy chemicznej
– zarządzanie zespołem i kierowanie organizacjami naukowymi

5.
– wspieranie edukacji kobiet
– udzielanie pomocy rannym żołnierzom podczas I wojny światowej

6.
– francuski (C2), rosyjski (C1), niemiecki (B2), angielski (B2)

7.
– muzyka klasyczna (Chopin, Beethoven, Schumann)
– literatura polska (Mickiewicz, Sienkiewicz) i światowa (Szekspir)

- 8 Napisz CV znanej osoby, ale nie podawaj jej imienia i nazwiska. Niech inni spróbują to odgadnąć na podstawie przekazanych informacji. (Informacje na temat wybranej osoby możesz wziąć z Wikipedii).

CV

DANE OSOBOWE:

Imię i nazwisko: XXXXX XXXXX

Data i miejsce urodzenia:

Narodowość:

Obywatelstwo:

Wykształcenie:

Doświadczenie zawodowe:

Osiągnięcia:

Umiejętności:

Znajomość języków obcych:

Działalność społeczna:

Zainteresowania:

- 9 A jak wygląda Twoje CV? Uzupełnij je.

CV

DANE OSOBOWE:

Imię i nazwisko:

Data i miejsce urodzenia:

Narodowość:

Obywatelstwo:

Wykształcenie:

Doświadczenie zawodowe:

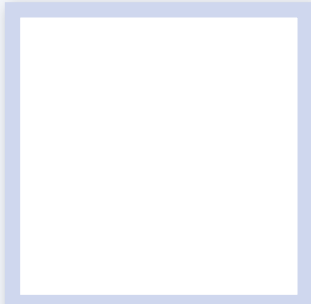
Osiągnięcia:

Umiejętności:

Znajomość języków obcych:

Działalność społeczna:

Zainteresowania:

- 10 Jak myślisz, jaką pracę mógłbyś / mogłabyś teraz znaleźć?

Myślę, że teraz mógłbym / mogłabym pracować jako,
bo
.....

11 Jaką pracę możesz polecić tym osobom? Dopasuj do nich odpowiednie ogłoszenia.

0. Marta, 24 lata

W zeszłym roku skończyłam pedagogikę. Jestem cierpliwa, systematyczna oraz kreatywna. Chciałabym pracować z kilkulatkami, bo mam z nimi świetny kontakt.

1. Anna, 21 lat

Jestem studentką i szukam pracy na wakacje – najlepiej w restauracji nad morzem albo nad jeziorem, bo nie chciałabym spędzić całego lata w mieście.

2. Karol, 43 lata

Znam sztuki walki i umiem szybko reagować w sytuacjach kryzysowych. Chciałbym mieć pracę, w której będę mógł wykorzystać te umiejętności, bo nie lubię siedzieć za biurkiem.

3. Zofia, 46 lat

Posiadam wieloletnie doświadczenie w prowadzeniu dokumentacji finansowej i doskonale znam przepisy podatkowe. Jestem bardzo dokładna i świetnie zorganizowana. Szukam pracy w dużej firmie, gdzie będę mogła liczyć na lepsze warunki zatrudnienia.

4. Krzysztof, 53 lata

Od trzydziestu lat pracuję jako taksówkarz. Jeżdżę bezpiecznie i zawsze jestem na czas. Niestety, mam coraz mniej klientów, więc myślę o zmianie pracy.

5. Marcin, 19 lat

Nie tak dawno ukończyłem technikum gastronomiczne i nie mam dużego doświadczenia. Pracowałem sezonowo w barach szybkiej obsługi, ale tam nie mogłem rozwijać swoich umiejętności. Ciągle tylko smażyłem frytki, a moje ambicje są znacznie większe.

6. Sylwia, 36 lat

Przez ostatnie lata pracowałam w małym sklepie osiedlowym. Niestety, ten sklepik został zamknięty i teraz jestem bezrobotna.

7. Edyta, 22 lata

Jestem absolwentką technikum. Już jako dziecko interesowałam się samochodami, a dziś umiem je naprawiać. Oczywiście, jeśli mam do dyspozycji odpowiedni sprzęt.

A – 0

Przedszkole „Bajka”
poszukuje osoby
do pracy z dziećmi

Obowiązki:

- prowadzenie zajęć dydaktyczno-wychowawczych.

Wymagania:

- odpowiednie wykształcenie,
- kreatywność,
- zaangażowanie.

B –

Piekarnia
poszukuje sprzedawcy

Obowiązki:

obsługa klientów,
układanie towarów.

Wymagania:

umiejętność obsługi kasy,
doświadczenie w pracy
na podobnym stanowisku.

C –

Restauracja „Pyszna Rybka”
zatrudni kelnera / kelnerkę
(do pomocy w okresie letnim)

Obowiązki:

obsługa gości
i przyjmowanie zamówień.

Wymagania:

umiejętność pracy w zespole,
wysoka kultura osobista.

D –

Firma
„Szybka Paczka”
poszukuje kierowcy

Obowiązki:

dostarczanie przesyłek do klientów
indywidualnych oraz firm.

Wymagania:

prawo jazdy kategorii B,
punktualność,
dyspozycyjność
i odpowiedzialność.

E –

Korporacja „Wielki Świat”
zatrudni księgowego

Obowiązki:

- prowadzenie rachunkowości,
- kontrola przelewów.

Wymagania:

- duża wiedza z dziedziny ekonomii,
- bogate doświadczenie.

F –

Warsztat „Cztery Kółka”
zatrudni mechanika

Obowiązki:

- serwisowanie pojazdów,
- wykonywanie przeglądów technicznych.

Wymagania:

- odpowiednie wykształcenie,
- dokładność.

G –

Restauracja „Rosół”
zatrudni kucharza

Obowiązki:

przygotowywanie
dań obiadowych.

Wymagania:

znajomość kuchni polskiej,
umiejętność pracy
pod presją czasu.

H –

Dyskoteka
„Straszny Hałas”
poszukuje ochroniarza

Obowiązki:

monitorowanie bezpieczeństwa
na terenie obiektu.

Wymagania:

doskonała kondycja,
odporność na stres.

12 Co jest ważne na rozmowie kwalifikacyjnej? Połącz kolumny.**Rozmowa kwalifikacyjna – savoir vivre**

0	<i>Ubierz się elegancko</i>	A	Być może będziesz musiał(a) mówić także o swoich wadach.
1	Nie przerywaj rozmówcy	B	Przedstaw swoje najważniejsze sukcesy.
2	Mów głośno i wyraźnie	C	<i>Wybierz strój, który pasuje do ważnego spotkania. Wygląd jest bardzo istotny.</i>
3	Opowiedz o swoich osiągnięciach	D	Pozwól drugiej osobie mówić do końca.
4	Pokaż, że pasujesz do zespołu	E	Samo: „do widzenia” to trochę za mało.
5	Unikaj zbyt długich odpowiedzi	F	Nie wykonuj nerwowych i niepotrzebnych gestów.
6	Nie mów źle o poprzednim miejscu pracy	G	Niech wszyscy dobrze Cię słyszą i rozumieją.
7	Przygotuj się na pytanie o swoje słabe strony	H	Nie zapomnij powiedzieć, że umiesz pracować w grupie.
8	Zadbaj o spokojną mowę ciała	I	To jest rozmowa, więc nie musisz tylko odpowiadać.
9	Też zadawaj pytania	J	Lepiej powiedz, czego się tam nauczyłeś / nauczyłaś.
10	Podziękuj za spotkanie	K	Postaraj się mówić krótko, konkretnie i na temat.

(przygotowano z pomocą ChatGPT)

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
C										

13 Co jest ważne na rozmowie kwalifikacyjnej? Wybierz właściwe słowo.

Jutro mam swoją pierwszą (debatę dyskusję, **rozmowę**)⁰ kwalifikacyjną i nie do końca (wiem, znam, umiem)¹, co robić. W co się ubrać? Co mówić? Pewnie będą (pytać, spytać, zapytać)² mnie o wykształcenie, doświadczenie, umiejętności, motywację do pracy i moje silne albo (jasne, słabe, lekkie)³ strony. Ale czego jeszcze mogę się spodziewać? Na pewno muszę (więcej, bardziej, częściej)⁴ poczytać o działalności firmy, w której chcę pracować, bo będzie (mi, mnie, mną)⁵ wstyd, jeśli czegoś nie będę wiedzieć.

Coraz bardziej się stresuję. Rozmowa kwalifikacyjna to nie egzamin, ale tam też ktoś będzie mnie (cenił, oceniał, doceniał)⁶, a ja tego nie lubię. Mimo wszystko spróbuję. Przynajmniej (patrzę, widzę, zobaczę)⁷, jak to wygląda i zdobędę trochę doświadczenia. A kto wie? Może dostanę pracę? Życzcie mi (zdrowia, uśmiechu, powodzenia)⁸ i trzymajcie za mnie kciuki!

14 Praca w parach – przygotujcie jedną z poniższych scenek.**Sytuacja nieoficjalna**

Jedna osoba idzie na rozmowę kwalifikacyjną, a przyjaciel / przyjaciółka daje jej rady:

Co powinien / powinna na siebie założyć?

Jakich pytań może się spodziewać?

Co powinien / powinna mówić?

Czego nie powinien / powinna robić?

Jak może poradzić sobie ze stresem?

Sytuacja oficjalna

Jedna osoba już jest na rozmowie kwalifikacyjnej w dowolnie wybranej firmie, a druga osoba odgrywa rolę rekrutera / rekruterki i zadaje pytania o wykształcenie, doświadczenie, umiejętności, motywację do pracy, silne oraz słabe strony. Osoba, która przychodzi na rozmowę, też może zadawać pytania.

15 Co jest najważniejsze w pracy? Połącz kolumny.

0	<i>Miła atmosfera</i>	A	Każdy musi wiedzieć, jakie są wymagania i co dokładnie trzeba robić.
1	Wysokie wynagrodzenie	B	Nie można zapominać o rodzinie, hobby i odpoczynku.
2	Możliwość rozwoju	C	Kluczowa jest umiejętność organizacji pracy, żeby nie było ani dużego pośpiechu, ani opóźnień.
3	Dobre zarządzanie czasem	D	Praca nie powinna być nudna i monotonna.
4	Szacunek i uznanie	E	<i>Dobre relacje z szefem i innymi pracownikami to bardzo ważna rzecz.</i>
5	Ciekawe zadania	F	Czasem możemy sami ustalać nasz harmonogram.
6	Elastyczne godziny pracy	G	Dobrze mieć taką pracę, która pozwala nam jeździć (albo latać) w różne miejsca.
7	Stabilność zatrudnienia	H	Wszyscy powinni czuć się ważni i doceniani.
8	Jasny zakres obowiązków	I	Każdy pracownik chciałby mieć dobre zarobki, a także dostawać podwyżki i premie.
9	Równowaga między pracą a życiem prywatnym	J	Ważna jest pewność, że nie straci się pracy z dnia na dzień. Dopiero wtedy można spokojnie planować przyszłość.
10	Możliwość podróży służbowych	K	Istotną rzeczą są szkolenia oraz możliwości szybkiego awansu.

(przygotowano z pomocą ChatGPT)

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
E										

16 Dlaczego oni nie są zadowoleni ze swojej pracy? Czego w niej brakuje?

17a Co jest najważniejsze w pracy? Zrób krótką ankietę w grupie i zapisz odpowiedzi swoich kolegów / koleżanek.

Imię	Mówi, że trzy najważniejsze rzeczy w pracy, to:
.....	a), b), c)
.....	a), b), c)
.....	a), b), c)

17b Jakie wnioski płyną z tej krótkiej ankiety?

- 18** Lepiej pracować na etacie czy na własny rachunek? Przeczytaj wypowiedzi Kamila i Karola i zdecyduj, czy poniższe zdania są prawdziwe, czy fałszywe.

Kamil

Od kilku lat pracuję na etacie i dzięki temu moje życie jest bardzo uporządkowane. Zaczynam pracę o ósmej, a kończę o trzeciej. Wieczorami i weekendy odpoczywam, a w sierpniu jeżdżę na urlop. Co miesiąc dostaję pensję, która nie jest bardzo wysoka, ale wystarcza mi na życie. Nie muszę się martwić o opłacanie składek na ubezpieczenie i emeryturę, bo moja firma robi to za mnie. A czy są jakieś minusy? Oczywiście, że tak, bo muszę słuchać poleceń szefa i wykonywać zadania, które nie zawsze są ciekawe. Chciałbym dostać awans i podwyżkę, ale to nie jest takie proste.

Karol

Od kilkunastu lat pracuję na własny rachunek i realizuję zlecenia dla swoich klientów. Sam ustalam godziny pracy i to jest bardzo wygodne, choć czasami pracuję dłużej niż osoby na etacie. Moje wynagrodzenie zależy od liczby zleceń, więc bardzo dbam o reklamę swojej firmy i o dobrą opinię wśród klientów. Sam opłacam wszystkie składki, więc muszę uważać, żeby się nie pomylić i nie mieć kłopotów z urzędem skarbowym. Nie jest lekko, ale lubię tę formę pracy, bo wszystko zależy ode mnie. Mam dużą swobodę i nikogo nie muszę słuchać, a nie każdy może to o sobie powiedzieć!

Prawda (P) czy fałsz (F)?

Kamil...	P	F
0 <i>już ponad rok pracuje na etacie.</i>	X	
1 pracuje siedem godzin dziennie.		
2 jeździ na urlop poza sezonem.		
3 narzeka, że za mało zarabia.		
4 czasem wykonuje nudne zadania.		
5 już niedługo dostanie awans.		

Karol...	P	F
0 <i>pracuje na własny rachunek.</i>	X	
1 ma duże doświadczenie.		
2 jest zajęty od rana do wieczora.		
3 nie ma stałych zarobków.		
4 na nic nie narzeka.		
5 ceni swoją niezależność.		

- 19a** Jakie są blaski i cienie pracy na etacie?

blaski

cienie

- 19b** Jakie są blaski i cienie pracy na własny rachunek?

blaski

cienie

- 20** Przygotujcie dyskusję o tym, jak lepiej pracować. Na etacie czy na własny rachunek?

Role do wyboru:

dziennikarz / dziennikarka 	urzędnik / urzędniczka 	biznesman / bizneswoman
Zadaje pytania o zalety i wady obu form pracy, podsumowuje odpowiedzi swoich rozmówców.	Mówi o zaletach pracy na etacie i uważa, że to ona jest najlepsza, odradza pracę na własny rachunek.	Zachęca do pracy na własny rachunek, opowiada o jej zaletach, odradza pracę na etacie.

21a Jaka jest recepta na sukces? Dopasuj hasła do obrazków.

RECEPTA NA SUKCES

0. Uwierz w siebie!

1. Wyznaczaj sobie ambitne cele!

2. Rozwijaj swoje umiejętności!

3. Ucz się na błędach!

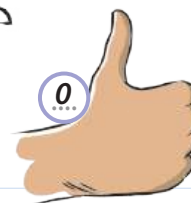
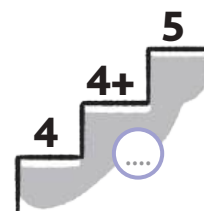
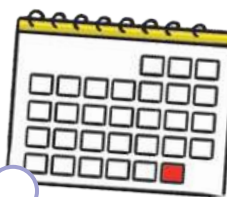
4. Bądź cierpliwy!

5. Działaj z pasją!

6. Nie przejmuj się porażkami!

7. Dbaj o swój wygląd!

8. Słuchaj mądrych rad!

21b Jakie jeszcze dwie rady możesz dodać od siebie?

9.!

10.!

22 Co jest najważniejsze, żeby osiągnąć sukces? Omów wyniki tej ankiety i dodaj swoje zdanie.

Co Twoim zdaniem najbardziej pomaga w osiągnięciu sukcesu zawodowego?

	Grupa wiekowa 12-15 lat	Grupa wiekowa 16-18 lat
Ciężka praca:	46%	53%
Rozwój osobisty:	40%	56%
Umiejętność radzenia sobie ze stresem:	32%	39%
Znajomości:	27%	23%
Wyznaczanie sobie jasnych celów:	26%	37%
Umiejętność wykorzystania okazji:	23%	35%
Szczęście:	23%	19%
Rodzina:	15%	7%
Wygląd:	7%	7%
Pochodzenie:	4%	3%

Źródło: media.santander.pl/pr/825177/ciezka-praca-a-moze-szczescie-i-znajomosci-co-zdaniem-nastolatkow-jest-przepisem-na-zawodowy-sukces

23 Czy znasz powiedzenie, że każdy jest kowalem swojego losu? Co oznacza ta metafora?

To powiedzenie oznacza, że

.....

.....

.....

.....

24 Uzupełnij tekst słowami z ramki.

cel awans wykształcenie *satysfakcję* błędy kroki
zarobki obowiązki umiejętności okazje porażkami

Czym jest sukces zawodowy? Dla jednych to może być praca, która daje *satysfakcję*⁰. Dla drugih to przede wszystkim wysokie stanowisko i wielkie¹, które pozwalają korzystać z życia. A jak osiągnąć sukces zawodowy? Po pierwsze, ważne jest dobre² – trzeba zdobywać wiedzę, a także rozwijać te³, które są najbardziej przydatne na rynku pracy. Po drugie, należy mieć jasno określony⁴, bo wtedy łatwiej jest planować kolejne⁵ na drodze do sukcesu. Po trzecie, musimy radzić sobie ze stresem, nie przejmować się⁶ i pamiętać, że każdy popełnia⁷. Po czwarte, bardzo ważną rzeczą jest dyscyplina. Pracodawcy bardzo cenią tych, którzy dobrze wykonują swoje⁸ i są odpowiedzialni. To właśnie takie osoby mogą liczyć na⁹ oraz podwyżkę. Oczywiście, trzeba też mieć trochę szczęścia i wykorzystywać¹⁰, które się pojawiają w naszym życiu. Każdy może mieć szansę na sukces!

25 Praca w parach. Dziennikarz / dziennikarka rozmawia z człowiekiem sukcesu i zadaje mu pytania o przebieg jego kariery zawodowej, a gość / gościni dzieli się swoimi doświadczeniami i daje innym cenne rady.

26 Co według Ciebie jest najważniejszą rzeczą, żeby osiągnąć sukces?

Moim zdaniem, żeby osiągnąć sukces, trzeba przede wszystkim

.....
.....
.....

Poza tym należy

.....
.....
.....

Musimy też pamiętać, że nie wolno

.....
.....
.....

A czy to wszystko gwarantuje osiągnięcie sukcesu? Myślę, że

.....
.....
.....

Jak mądrze wydawać pieniądze?

1 Dla kogo to jest? Połącz kolumny.

0	Zasiłek
1	Stypendium
2	Honorarium
3	Pensja
4	Renta
5	Emerytura
6	Kieszonkowe

jest dla

A	osób z niepełnosprawnościami.
B	młodszych i starszych dzieci.
C	osób, które nie mają za co żyć.
D	świetnych uczniów i studentów.
E	starszych osób, które już nie pracują.
F	artystów za ich występy i dzieła.
G	pracowników na etacie.

0	1	2	3	4	5	6
C						

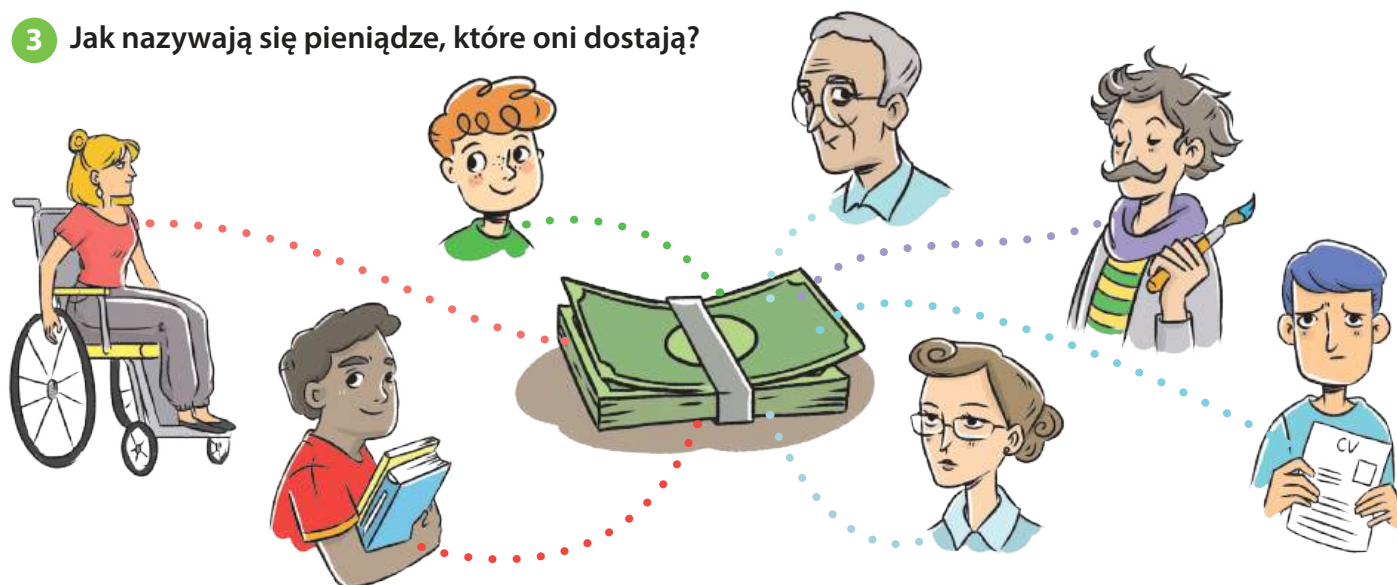
M. pieniądze
D. pieniędzy

2 Uzupełnij tekst wyrazami z ramki.

zasiłek stypendium pensję emeryturę kieszonkowe

Moje pierwsze pieniądze? Najpierw dostawałem od rodziców kieszonkowe⁰, które lubiłem wydawać na różne słodycze. W szkole i na studiach świetnie się uczyłem, więc zdobywałem różne nagrody, a nawet miałem¹. Potem nie było tak kolorowo, bo długo szukałem pracy i musiałem pobierać² dla bezrobotnych. W końcu udało mi się znaleźć zatrudnienie i przez lata dostawałem dobrą³. A teraz jestem już stary, więc nie pracuję zawodowo. Co miesiąc pobieram⁴, którą też lubię wydawać na różne słodycze (tym razem dla swoich wnuków i wnuczek).

3 Jak nazywają się pieniądze, które oni dostają?

4 Jaka jest Twoja opinia na te tematy? Czy Twój kolega / Twoja koleżanka zgadza się z Tobą?

- Czy dzieci powinny dostawać kieszonkowe? Od jakiego wieku? Czy wysokość kieszonkowego powinna zależeć od obowiązków domowych dziecka?
- Jakie powinny być zasady przyznawania zasiłku? Czy ta forma pomocy finansowej jest niezbędna? Czy może demotywowwać do pracy?
- Jaka powinna być minimalna pensja, renta lub emerytura (żeby wystarczała na podstawowe potrzeby)?

5 Co można robić z pieniędzmi? Połącz kolumny.

0	zarabiać / zarobić
1	wydawać / wydać
2	inwestować / zainwestować
3	tracić / stracić
4	zyskiwać / zyskać
5	pożyczać / pożyczyć
6	oszczędzać / oszczędzić

A	od rodzeństwa, od znajomych
B	na czarną godzinę
C	na dobrej inwestycji
D	na złej inwestycji
E	pięć tysięcy na rękę
F	oszczędności na remont
G	w akcje, bitcoiny, nieruchomości

0	1	2	3	4	5	6
E						

M. 2, 3, 4 tysiące
D. 5, 6..... tysięcy

6 Uzupełnij tekst wyrazami z ramki.

wydawałem inwestowałem straciłem zyskałem
oszczędzałem *zarabiałem* pożyczałem

Kiedyś *zarabiałem*..⁰ mało, więc żyłem skromnie. Prawie na wszystkim¹
i kupowałem to, co było najtańsze, a kiedy miałem puste konto,² pieniądze
od rodziny albo znajomych. Nie było lekko! Na szczęście potem miałem lepszą pracę oraz wyższą
pensję. Już nie³ wszystkiego na zakupy, rachunki i spłatę kredytu. Mia-
łem coraz więcej pieniędzy na koncie, więc trochę je⁴. Z jakim skutkiem?
Różnym... Czasem się cieszyłem bo w krótkim czasie całkiem dużo⁶, ale
był też czas kryzysu, kiedy⁶ znaczną część swoich oszczędności. To było
bardzo bolesne!

7 Co można robić z pieniędzmi? Powiedz na podstawie obrazków.

8 Jaka jest Twoja opinia na te tematy? Czy Twój kolega / Twoja koleżanka zgadza się z Tobą?

- Czy ludzie, którzy więcej zarabiają, są bardziej szczęśliwi?
- Dlaczego mówimy: „Dobry zwyczaj nie pożyczaj”? Co myślisz na temat tej rady?
- Czy warto inwestować? Jak należy to robić?

9 Uzupełnij tekst wyrazami z ramki.

prąd rozwój ogrzewanie rozrywkę paliwa czystości
sprzęty przejazdy okazje napoje ubrania

Na co wydajemy pieniądze? Przede wszystkim na rachunki, czyli opłaty za mieszkanie, ...*prąd*...⁰, gaz, wodę, a zimą – także za¹. Jeśli chodzi o zakupy, to najczęściej wydajemy na produkty spożywcze, czyli jedzenie i². Często są wydatki związane z transportem – kierowcy muszą się liczyć z kosztami³, a ci, którzy korzystają z komunikacji miejskiej, muszą płacić za⁴. Kolejne wydatki to buty i⁵, które czasem już nie mieszczą się w naszych szafach. Trzeba też wspomnieć o kosztach związanych ze zdrowiem i higieną – lekach, witaminach, środkach⁶ i kosmetykach. Dużym wydatkiem może być biżuteria, którą kupujemy na specjalne⁷. Od czasu do czasu wybieramy się do sklepu po⁸ elektroniczne oraz meble. Oczywiście, inwestujemy też w⁹ osobisty – kursy językowe, korepetycje oraz różne podręczniki, ale chyba najbardziej lubimy wydawać pieniądze na przyjemności, czyli¹⁰ i podróże.

10 Na co wydajemy pieniądze? Opowiedz na podstawie tych obrazków.

11 Odpowiedz na pytania i porównaj swoje odpowiedzi z odpowiedziami innych osób.

1. Na co najchętniej wydajesz pieniądze?

–

2. Czy lubisz kupować prezenty dla innych? Jakie?

–

3. Co jest dla Ciebie stratą pieniędzy?

–

12 Jakie są sztuczki hipermarketów? Dopasuj numer tytuł do odpowiedniego fragmentu.

0. Brak zegarów i brak okien

1. Produkty przy kasie

2. Moda na EKO, FIT, BIO i ZERO

3. Nieoczekiwana zmiana miejsc

4. Działanie na zmysły

5. Starannie zaplanowana trasa

6. (Za) duże koszyki i wózki

7. Kolorowe etykiety z cenami

8. Fałszywe promocje

9. Gotowe zestawy

10. Towary na poziomie wzroku

- A – ...**0**... A dlaczego ich nie ma? Żebyśmy stracili poczucie czasu – robili zakupy jak najdłużej i wydawali jak najwięcej.
- B – Świeże pieczywo, owoce i warzywa często znajdują się blisko wejścia, żeby stworzyć wrażenie świeżości oraz zachęcić nas do dalszych zakupów. Podstawowe produkty, takie jak mleko czy jajka, są zwykle w głębi sklepu, żebyśmy po drodze mogli brać kolejne rzeczy.
- C – Produkty z takimi napisami mają zwykle wyższe ceny, ale ich skład nie zawsze różni się od innych.
- D – Czasem cena towaru jest sztucznie zawyżana po to, żeby ją potem obniżyć do zwykłego poziomu. Sklep na tym nie traci, a klienci cieszą się, że „zaoszczędzili” trochę pieniędzy.
- E – Zostaje w nich dużo miejsca, więc może się wydawać, że kupujemy mało i zamiast iść do kasy bierzemy z półek kolejne produkty.
- F – Półki przyciągają wzrok kolorami, czasem słychać muzykę i czuć zapach chleba, kawy albo cynamonu. W tak przyjemnej atmosferze zaczynamy kupować coraz więcej i więcej.
- G – Droższy produkt jest na wyższej półce. Jeśli chcemy zaoszczędzić, musimy zwracać uwagę na to, co leży na dole.
- H – Czasem towary są przestawiane i musimy ich szukać po całym sklepie. O to właśnie chodzi, bo zakupy trwają dłużej, a kolejne produkty trafiają do naszych wózków i koszyków.
- I – Czerwone, żółte lub pomarańczowe kartki przyciągają uwagę. Nawet jeśli zniżka jest niewielka, możemy mieć wrażenie, że to prawdziwa okazja.
- J – Niektóre produkty są pakowane razem (np. dwie paczki kawy i kubek). To może być korzystna oferta, ale w rezultacie kupujemy więcej niż planowaliśmy.
- K – Nawet kiedy już stoimy w kolejce, to dalej możemy kupować – słodycze, gumy do żucia i baterie są tuż obok nas.

Na podstawie: gazetakrakowska.pl/sztuczki-supermarketow-co-robia-sklepy-by-nas-sklonic-do-zakupow/ar/c3p2-27531597

13 Praca w parach. W hipermarkecie spotykasz kolegę / koleżankę – chciał(a) kupić tylko jedną rzecz, a ma już pełny koszyk zakupów. Porozmawiajcie o tym, jak to się stało.

14a Uzupełnij teksty słowami z ramki.

NA FORUM PO POLSKU

Temat:

Mikołaj, student

Ostatnio zauważyłem, że za dużo wydaję i muszę zacząć oszczędzać. A jakie są Wasze sposoby na ograniczanie codziennych wydatków?

Sonia, fryzjerka

czekam szukam korzystam ~~oszczędzam~~ wybieram staram się

Jak **oszczędzam**^{0?} Przede wszystkim ¹ kupować to, co dobre, ale niedrogie. Często ² z kart lojalnościowych, a także z porównywarki cen i oczywiście ³ te sklepy, które mają najlepszą ofertę. Poza tym ⁴ kodów zniżkowych i niecierpliwie ⁵ na wyprzedaże w galeriach handlowych!

Marianna, urzędniczka

biorę przygotowuję polecam wrzucam zapominam

Przed wyjściem do hipermarketu ⁶ listę zakupów, a potem ⁷ do koszyka tylko to, co na niej jest. Dzięki temu nie tylko niczego nie ⁸ ale i kontroluję swoje wydatki, bo nie ⁹ z półek niepotrzebnych rzeczy. Każdemu ¹⁰ takie podejście!

Michał, instruktor pływania

czuję chodzę jeżdżę dbam zarabiam

Niestety, nie ¹¹ dużo, więc nauczyłem się żyć oszczędnie. Do pracy zwykle ¹² rowerem, bo to nic nie kosztuje, a przy okazji ¹³ o zdrowie i sylwetkę. Poza tym nie ¹⁴ ani do kina, ani do restauracji, bo szkoda mi na to pieniędzy i nie ¹⁵ takiej potrzeby. Wszystko mam w domu!

Stefan, emeryt

wykonuję reguluję muszę wyłączam uprawiam

Moje sposoby na oszczędzanie? Zawsze ¹⁶ sprzęty, których nie używam, a zimą tak ¹⁷ ogrzewanie, żeby nie płacić wysokich rachunków. Często sam ¹⁸ drobne naprawy, choć żona mówi, że lepiej wezwać fachowca. Poza tym ¹⁹ też swój ogródek, więc latem nie ²⁰ płacić za owoce, warzywa i kwiaty. To jest czysty zysk!

14b A jakie są Twoje sposoby na oszczędzanie? Co robisz? Czego nie robisz?

/ imię albo nick /

- 15** Gdzie najlepiej robić zakupy? Przeczytaj wypowiedzi Marka i Marioli i zdecyduj, czy poniższe zdania są prawdziwe, czy fałszywe.

Marek

Oso biście wolę zakupy stacjonarne niż zakupy online. Dlaczego? Bo lepiej oglądać wszystko na żywo niż na zdjęciach. W sklepie mogę przymierzyć buty oraz ubrania i sprawdzić, jak w nich wyglądam. Mogę też poprosić sprzedawcę o opinię albo radę. A jeśli zdecyduję się na zakup, to od razu zabieram wszystko do domu i nie muszę czekać na dostawę. Zakupy w galerii handlowej to także okazja, żeby spotkać się z przyjaciółmi i miło z nimi spędzić czas. Lubię tę atmosferę, choć czasem narzekam na tłumy klientów.

Mariola

Często wybieram zakupy online, bo to jest bardzo wygodne rozwiązanie. Nie muszę nigdzie wychodzić i nie stoję w żadnych korkach ani kolejkach. Poza tym robię zakupy, kiedy chcę – nawet w nocy albo w niedzielę. W internecie mam największy wybór towarów, a ceny są niższe niż w zwykłych sklepach. Co ważne, mogę też poczytać opinie innych klientów i dzięki temu wiem, co warto kupić. Zresztą jeśli coś mi nie pasuje, mogę to bez problemu zwrócić. Dla mnie zakupy przez internet to wielka oszczędność czasu i pieniędzy.

Prawda (P) czy fałsz (F)?

Marek...	P	F
0 <i>nie lubi chodzić na zakupy.</i>		X
1 chce poznawać zdanie innych osób.		
2 chodzi do galerii z całą rodziną.		
3 nie jest osobą towarzyską.		
4 traktuje zakupy jak rozrywkę.		
5 lubi, gdy jest bardzo dużo ludzi.		

Mariola...	P	F
0 <i>woli robić zakupy przez internet.</i>	X	
1 nie lubi tracić czasu.		
2 robi zakupy o różnych porach.		
3 często dostaje specjalne zniżki.		
4 kieruje się zdaniem innych osób.		
5 boi się nieuczciwych sprzedawców.		

- 16a** Jakie są blaski i cienie zakupów stacjonarnych?

blaski

cienie

- 16b** A jakie są blaski i cienie zakupów online?

blaski

cienie

- 17** Praca w parach. Chcecie zrobić zakupy, ale jedna osoba lubi chodzić do galerii handlowej, a druga woli wszystko zamawiać przez internet. Czy uda się Wam umówić? Dokończcie ten dialog.

- Muszę kupić sobie kolejną parę butów i trochę ubrań.
- Ja też! To może pójdziemy razem do galerii handlowej?
- A po co tam chodzić? Przecież
-

18 W galerii handlowej jest bardzo dużo sklepów. Połącz ich nazwy z odpowiednimi reklamami.

0	PIEKARNIA „KROMKA”	A	Trampki, tenisówki, kozaki, szpilki, lakierki – różne modele, świetna jakość!
1	CUKIERNIA „SŁODKIE CHWILE”	B	20% rabatu na okulary i szkła kontaktowe! Takiej okazji nie można przegapić!
2	DROGERIA „LUSTERCZKO”	C	Pralki, lodówki, zmywarki, odkurzacze i inne urządzenia w atrakcyjnej cenie!
3	SALON JUBILERSKI „ZŁOTO I SREBRO”	D	Sernik? Szarlotka? Rurka z kremem? Wszystkie nasze ciasta są przepyszne!
4	SALON OPTYCZNY „DO WIDZENIA”	E	Mydła, kremy i perfumy znanych firm – wszystko w atrakcyjnych cenach!
5	SKLEP SPOŻYWCZY „PYSZNY KOSZYK”	F	Dzieci znowu się nudzą? Zapraszamy do nas! Każdy zakup to wielka radość!
6	SKLEP ODZIEŻOWY „NA WIESZAKACH”	G	Nasiona, doniczki, kosiarki i środki ochrony roślin – duży wybór, niskie ceny!
7	SKLEP OBUWNICZY „ŚWIETNA PARA”	H	Oferujemy piękne kolczyki, pierścionki, naszyjniki oraz bransoletki!
8	SKLEP MEBLOWY „JAK TU PRZYTULNIE!”	I	Magnesy, kubki, torby, pocztówki – przez całe wakacje taniej o 10%!
9	SKLEP AGD „WSZYSTKO DZIAŁA”	J	Pieczyno, nabiał, wędliny, owoce, warzywa, lody, napoje – tanio!
10	SKLEP OGRODNICZY „KWIATY I DRZEWA”	K	<i>Chleby, bułki, rogaliki, bagietki, pączki – zapraszamy już od 6.30!</i>
11	SKLEP Z ZABAWKAMI „BIAŁY MIŚ”	L	Urządzasz mieszkanie? Nasze łóżka, krzesła, fotele i stoły czekają na Ciebie!
12	SKLEP Z PAMIĄTKAMI „JAK TU PIĘKNIE”	Ł	Marynarki, żakiety, bluzki, koszule, spodnie – mamy ceny na każdą kieszeń!

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
K												

19 Praca w parach. Razem z kolegą / koleżanką zaplanuj wizytę w galerii handlowej. Do jakich sklepów chcecie pójść? Co chcecie tam kupić? Dokąd pójdziecie najpierw, a dokąd potem?
PIERWSZY SKLEP
DRUGI SKLEP
TRZECI SKLEP

Rodzaj sklepu			
Lista zakupów	—	—	—
	—	—	—
	—	—	—
	—	—	—
	—	—	—

20 Czy wiesz, jakie są cechy języka reklamy? Dopasuj tytuł do odpowiedniego fragmentu.

0	CZĘSTE ZADAWANIE PYTAŃ	A	Reklamowane produkty mają coś poprawić – nasz wygląd, nastrój, komfort życia.
1	WYKORZYSTYWANIE SIŁY AUTORYTETU	B	Zabawa słowem to też dobry sposób, żeby przyciągnąć uwagę odbiorcy.
2	OPINIE INNYCH OSÓB	C	W reklamach możemy oglądać nie tylko produkty, ale i różne sytuacje z życia codziennego.
3	OBIETNICA DOBREJ ZMIANY	D	Hasła typu „tylko dziś!” lub „ostatnie sztuki!” sprawiają, że klienci szybciej podejmują decyzję.
4	GRA NA EMOCJACH	E	Świetny, idealny, wyjątkowy – te słowa bardzo często widzimy i słyszymy w reklamach.
5	POZYTYWNE PRZYMIOTNIKI	F	Drobny prezent w zestawie sprawia, że oferta wydaje się o wiele lepsza.
6	POKAZYWANIE KRÓTKICH HISTORII	G	<i>Masz dość? Chcesz już odpocząć? Taki początek reklamy to świetny sposób na przedstawienie oferty.</i>
7	Z LEKKOŚCIĄ I HUMOREM	H	Reklamy często przedstawiają znane osoby, które polecają różne produkty lub usługi.
8	PORÓWNYWANIE PRODUKTU Z INNYMI	I	Silne uczucia (radość, wzruszenie) pozwalają lepiej zapamiętać przekaz.
9	OGRANICZONY CZAS OFERTY	J	Firmy pokazują, że ich produkty działają szybciej, dłużej i skuteczniej niż podobne rzeczy.
10	DODATKI I GRATISY	K	Firmy często pokazują to, że ich produkt podoba się różnym klientom.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
G										

21 Co łączy te komunikaty? Jakie charakterystyczne cechy języka reklamy możesz w nich wskazać?

Buty na medal!

Mistrzyni olimpijska poleca!

Nie mówimy, że nasze sprzęty są najlepsze.
Tak mówią nasi klienci!

Zielone Mydelko
– naturalne i wyjątkowe!

Czysta przyjemność! • Świetny nastrój!

Słabo widzisz?

KUP SOBIE OKULARY!

Ostatnie dni promocji!
Badanie wzroku – bezpłatnie!

22 Praca w parach. Ułóżcie scenariusz reklamy opartej na scenie z życia codziennego i krótkim dialogu. Propozycje produktów: *plecak, słuchawki, książka do nauki polskiego, termos, smartfon, lodówka...*

23 Czy warto wierzyć reklamom? Uzupełnij tekst odpowiednimi fragmentami.
Czy warto wierzyć reklamom?

W dzisiejszych czasach reklamy są wszędzie – []⁰, w telewizji i internecie. Często nawet []¹, jak bardzo wpływają na nasze decyzje. Ale czy można im wierzyć?

Z jednej strony reklamy []². To dzięki nim dowiadujemy się o nowych produktach i usługach, które ułatwiają nam życie codzienne, a także []³. Reklamy informują nas również o licznych okazjach i promocjach, dzięki którym []⁴. Ponadto zachęcają nas do wypróbowania nowych rzeczy, odkrywania nowych możliwości i korzystania z życia.

Z drugiej strony reklamy []⁵, więc nie można im wierzyć. Każdy hamburger w reklamie wygląda na duży, świeży i pyszny – z idealną bułką, soczystym mięsem oraz świeżymi warzywami, a kiedy []⁶, dostajemy kanapkę, która wcale nie przypomina tego, co było na zdjęciu. W reklamie krem do twarzy działa natychmiast, podczas gdy w rzeczywistości []⁷, a efekty nie są tak bardzo widoczne. Wszystkie oferty wakacyjnych podróży wyglądają wspaniale, ale []⁸, że nasz hotel wymaga remontu, a widok z okna mamy na pobliski śmietnik.

Musimy więc zachować ostrożność, kiedy oglądamy reklamy. Zwłaszcza kiedy []⁹, powinniśmy dokładnie sprawdzić ofertę, poznać opinie innych klientów, porównać ceny, a przede wszystkim zadać sobie pytanie: *Czy naprawdę jest mi to potrzebne?*

A trzeba go stosować przez wiele dni	F mają swoje wyraźne zalety
B możemy zaoszczędzić trochę pieniędzy	G pokazują nieprawdziwy obraz świata
C chcemy go spróbować	H nie zdajemy sobie sprawy
D możemy je oglądać na ulicy	I sprawiają trochę radości
E planujemy wydać dużą sumę pieniędzy	J na miejscu może się okazać

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
D									

24 Jaka jest Twoja opinia na te tematy? Czy Twój kolega / Twoja koleżanka zgadza się z Tobą?

• Czy możemy uciec przed reklamami?	• Czy reklamy mają swoje zalety? Jakie?
• Czy reklama wpływa na to, co kupujemy?	• Czy warto wierzyć reklamom?

25 Praca w parach. Jedna osoba gra rolę naiwnego klienta / naiwnej klientki – wierzy reklamom i zamawia kolejne produkty przez internet. Druga osoba jest bardzo ostrożna – porównuje ceny, czyta opinie internautów i namawia do bardziej przemyślanych zakupów.

26 Jak mądrze wydawać pieniądze? Połącz kolumny.

0	Kupuj	A	na nieuczciwych sprzedawców i podejrzone oferty.
1	Czekaj	B	listę zakupów i trzymaj się jej w hipermarkecie.
2	Korzystaj	C	żeby płacić rachunki w terminie, bo potem są kary.
3	Inwestuj	D	ceny w różnych sklepach, bo możesz dużo zaoszczędzić.
4	Nie wierz	E	dużą ostrożność, gdy zaczynasz inwestować.
5	Porównuj	F	w rozwój osobisty, bo to najlepiej wydane pieniądze.
6	Gotuj	G	na wyprzedaże, bo wtedy są atrakcyjne ceny.
7	Przygotuj sobie	H	z kart lojalnościowych w swoich ulubionych sklepach.
8	Uważaj	I	tylko to, czego naprawdę potrzebujesz.
9	Pamiętaj	J	reklamom, bo pokazują nieprawdziwy świat.
10	Zachowaj	K	w domu zamiast kupować jedzenie na mieście.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I										

27 Jak Twoim zdaniem mądrze wydawać pieniądze? Uzupełnij tekst.

Nie trzeba być ekonomistą, żeby wiedzieć, jak mądrze wydawać pieniądze. Moim zdaniem najważniejsze są trzy rzeczy, o których nie wolno zapominać.

Po pierwsze, trzeba

.....

.....

Po drugie, warto

.....

.....

Po trzecie, nie można

.....

.....

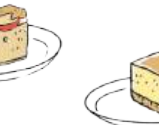
Myślę, że jeśli będziemy stosować te reguły, to

.....

.....

Co pan(i) poleca?

1 Czy znasz te dania? Dopasuj numer do obrazka.

RESTAURACJA „DLA KAŻDEGO COŚ SMACZNEGO”	
DANIA ŚNIADANIOWE (DO 10.30) 0. jajecznica ze szczypiorkiem i grzankami 1. parówki z musztardą i chlebem 2. naleśniki z serem	
PRZYSTAWKI 3. śledź w śmietanie 4. deska wędlin i serów 5. placki ziemniaczane	
ZUPY 6. rosół 7. kapuśniak 8. żurek w chlebie 9. barszcz czerwony z uszkami 10. zupa ogórkowa 11. zupa pomidorowa z ryżem	
DANIA GŁÓWNE 12. kotlet mielony 13. kotlet schabowy 14. bigos 15. gołąbki 16. pierogi ruskie (z ziemniakami i serem)	
DODATKI 17. ziemniaki 18. kopytka 19. kluski śląskie	
SURÓWKI I SAŁATKI 20. buraczki 21. kiszona kapusta 22. mizeria 23. sałatka jarzynowa	
DESERY 24. szarlotka 25. sernik 26. makowiec 27. ciasto ze śliwkami	
NAPOJE 28. sok (różne smaki) 29. kompot 30. woda z cytryną i miętą	

2 Praca w parach. Jedna osoba gra rolę kelnera / kelnerki, a druga osoba jest klientem / klientką. Wykorzystajcie poniższe zwroty.

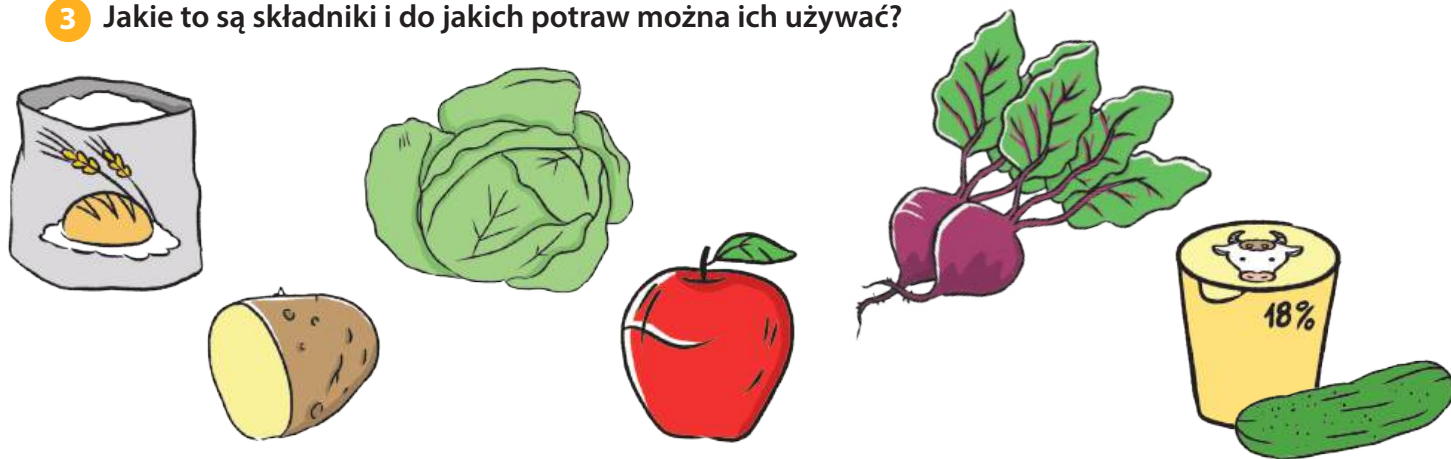
Kelner(ka) mówi...

- Czy mogę już przyjąć zamówienie?
- Polecam / proponuję....
- Mamy świetny / świetną / świetne...

Klient(ka) mówi...

- Niestety, nie wiem, na co się zdecydować.
- Co pan(i) poleca / proponuje?
- W takim razie poproszę...

3 Jakie to są składniki i do jakich potraw można ich używać?

4 Czy wiesz, o czym jest mowa? Połącz fragment przepisu z nazwą potrawy.

bigos ~~rosół~~ kotlet mielony mizeria szarlotka sałatka jarzynowa
pierogi ruskie kluski śląskie naleśniki gołąbki kopytka

0. **rosół** – kurczaka z warzywami gotuj w wodzie przez 2–3 godziny (na wolnym ogniu). Dodaj sól i pieprz. Podawaj z makaronem.
1. – kapustę posiekaj i wrzuc do dużego garnka. Dodaj trochę wody, liści laurowych, suszonych grzybów i kiełbasy. Gotuj na wolnym ogniu przez godzinę.
2. – ugotowany ryż, mielone mięso, cebulkę i przyprawy wymieszaj, a potem zawiń w liście kapusty.
3. – wymieszaj mięso z jajkiem, bułką tartą, cebulą i przyprawami. Uformuj małe porcje i usmaż na patelni.
4. – zrób ciasto z mąki oraz ciepłej wody i dodaj szczyptę soli. Przygotuj farsz z ugotowanych ziemniaków, białego sera i cebuli. Gotuj w osolonej wodzie
5. – ziemniaki ugotuj i roznieć, dodaj jajko, mąkę, a potem wymieszaj. Ciasto pokrój na małe, podłużne kawałki i gotuj je w osolonej wodzie aż wypłyną.
6. – tu też ziemniaki ugotuj, roznieć, ale tym razem dodaj tylko mąkę. Uformuj małe kulki i gotuj w osolonej wodzie aż wypłyną.
7. – pokrój młode ogórki na cienkie plasterki, posyp solą, odstaw na chwilę, wymieszaj ze śmietaną.
8. – warzywa pokrój w drobną kostkę, dodaj groszku i majonezu, a potem wszystko dokładnie wymieszaj.
9. – wymieszaj mąkę, jajko, mleko i sól, a następnie wlewaj małe porcje ciasta na gorącą patelnię i smaż z obu stron.
10. – zrób kruche ciasto z mąki, masła, cukru i jajek, połóż cienko pokrojone jabłka z cynamonem, przykryj drugą częścią ciasta, a potem piecz przez godzinę.

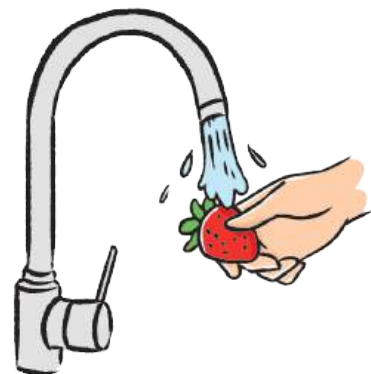
5a Jakie potrawy już znasz? Które z nich smakowały Ci najbardziej, a które najmniej?

5b Jakie jeszcze znasz potrawy kuchni polskiej? Czy potrafisz je opisać i podać ich składniki?

5c Spróbuj namówić kolegę / koleżankę do wspólnego przygotowania wybranej potrawy. (Znajdźcie to, co Wam najbardziej smakuje i co umiecie zrobić).

6 Co tu pasuje? Połącz słowa.

0	umyj	A	na oleju przez cztery minuty
1	obierz	B	<i>truskawki pod bieżącą wodą</i>
2	pokrój	C	do dużej miski dwie szklanki mąki
3	posiekaj	D	kawałki mięsa w papier do pieczenia
4	wbij	E	do garnka dwa litry zimnej wody
5	wlej	F	mąkę z solą i proszkiem do pieczenia
6	wsyp	G	w osolonej wodzie przez pięć minut
7	wymieszaj	H	ogórki i pomidory na plasterki
8	zawiń	I	pomarańczę i podziel ją na równe części
9	rozgnieć	J	ciasto przez czterdzieści minut
10	odstaw	K	z sosem czosnkowym albo keczupem
11	gotuj	L	do smaku solą, pieprzem i bazylią
12	smaż	Ł	kapustę dużym nożem kuchennym
13	piecz	M	w chłodne miejsce na pół godziny
14	dopraw	N	dwa jajka do głębokiego talerza albo miski
15	podawaj	O	ugotowane ziemniaki widelcem

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
B															

7 Podaj krótki przepis na prostą potrawę ze swojego kraju, ale nie musisz od razu podawać nazwy tego dania – być może inni to odgadną.

Zestaw składników:

.....

Sposób przygotowania:

najpierw

.....

potem

.....

a na końcu

.....

(Nazwa tego dania:).

8 Dlaczego warto uczyć się gotowania? Dopasuj tytuł do odpowiedniego fragmentu.

0	Dla zdrowia	A	Kiedy potrafimy gotować, mamy więcej swobody. Nie musimy chodzić do fast foodów ani do restauracji.
1	Dla oszczędności	B	Wspólne gotowanie to świetna okazja do spotkania, rozmowy, a nawet zabawy.
2	Dla niezależności	C	Kiedy sami przygotowujemy posiłki, wybieramy to, co świeże. Dzięki temu jemy mniej soli, cukru i konserwantów.
3	Dla kreatywności	D	Kiedy gotujemy w domu, nie musimy kupować drogich dań. Mamy więcej pysznego jedzenia i więcej pieniędzy.
4	Dla integracji	E	Kuchnia to idealne miejsce do eksperymentów. Kiedy mieszamy kolory i smaki, rozwijamy wyobraźnię.

0	1	2	3	4
C				

9 Przeczytaj tekst i zdecyduj, czy poniższe zdania są prawdziwe, czy fałszywe.
Warsztaty gotowania

Typowy obrazek z warsztatów gotowania to długi stół z jedzeniem, przy którym stoją osoby w fartuchach. Takie zdjęcia możemy coraz częściej zobaczyć na portalach społecznościowych i w każdym większym mieście znajdziemy co najmniej kilka akademii, które oferują krótkie kursy kulinarne.

Uczestnicy warsztatów pod okiem profesjonalnych kucharzy przygotowują w parach lub trzyosobowych grupkach określone potrawy. Nie trzeba się martwić o składniki, naczynia czy przybory kuchenne. Wszystko zapewnia organizator. Program – czyli „menu” wieczoru – jest dostępny przed zapisaniem się na kurs. Zwykle na początku zajęć każdy dostaje dokładne przepisy dań, które trzeba przygotować. Chodzi także o to, żeby kulinarne dzieło można było zrobić potem w domu.

Uczestnikami warsztatów są osoby z bardzo różnym doświadczeniem i różnym podejściem do gotowania. Czasem zdarzają się kursanci, którzy już na początku mówią, że nie chcą używać noża czy patelni, bo zrobią sobie krzywdę. Jednak po pewnym czasie, kiedy widzą, jakie to proste i jak wszyscy dobrze się bawią, przestają się stresować. Coraz sprawniej obierają oraz kroją różne warzywa i cieszą się z tego, że mogą coś dobrego ugotować, usmażyć czy upiec. Część klientów akademii kulinarnych to pracownicy firm, bo grupowe gotowanie jest świetnym sposobem na ich integrację. Są też tacy, którzy do gotowania podchodzą poważnie i chcą zajmować się nim zawodowo, a nawet otworzyć własną restaurację. Takie osoby jednak nie zawsze wychodzą z warsztatów zadowolone, bo oczekują bardziej specjalistycznej wiedzy. Powinny więc wybrać kursy profesjonalne, które w swojej ofercie ma wiele szkół.

Na podstawie: M. Kryda, *Moda na gotowanie*, <https://wyborcza.biz/biznes/7,147582,22936975,moda-na-gotowanie-za-ile-nauczyc-gotowac-jak-wybrac-dobry-kurs.html?disableRedirects=true>

Prawda (P) czy fałsz (F)?

Uczestnicy kursów...		P	F
0	przygotowują swoje dania przy małych stolikach.		X
1	pracują indywidualnie albo w grupach.		
2	nie muszą przynosić żadnych produktów.		
3	razem z programem dostają kulinarne przepisy.		
4	mają obowiązkową pracę domową.		
5	nie zawsze wierzą w siebie i swoje umiejętności.		
6	posługują się ostrymi przedmiotami.		
7	czasami chcą się lepiej poznać.		
8	wcale nie myślą o karierze kulinarnej.		
9	bywają rozzaczarowani zbyt niskim poziomem kursu.		
10	zbyt szybko czują się profesjonalistami.		

- 10** Praca w parach. Chcesz się zapisać na kurs gotowania i namawiasz kolegę / koleżankę, żeby zapisał(a) się razem z Tobą, ale on(a) nie wie, czy to dobry pomysł. Spróbuj go / ją do tego przekonać. Można wykorzystywać argumenty z tabelki i dodawać własne propozycje.

ARGUMENTY ZA

1. Rozwijanie przydatnych umiejętności
2. Tańsze i zdrowsze gotowanie
3. Zyskanie większej pewności siebie
4. Rozwijanie kreatywności
5. Możliwość poznania nowych osób
6. Dobra zabawa
7. Otrzymanie certyfikatu

ARGUMENTY PRZECIW

1. Wysokie koszty
2. Długie lekcje, krótkie przerwy
3. Konieczność dojazdu
4. Duży stres, presja czasu
5. Możliwe konflikty z innymi uczestnikami
6. Ryzyko rozczarowania
7. Niewielkie znaczenie certyfikatu

- 11** Praca w grupie. Wspólnie ustalcie temat warsztatów kulinarnych i przygotujcie krótką scenkę z tych zajęć.

Proponowany temat warsztatów:

kucharz / kucharka	początkujący uczestnik / początkująca uczestniczka	doświadczony uczestnik / doświadczona uczestniczka
Wyjaśnia krok po kroku, co trzeba robić, daje rady, odpowiada na pytania uczestników, dba o dobrą atmosferę i o porządek.	Boi się, że zrobi sobie krzywdę i się mocno stresuje, zadaje proste pytania, z czasem nabiera większej pewności siebie.	Szybko wykonuje polecenia i się trochę niecierpliwi, zadaje trudne pytania, lubi eksperymentować i dzieli się swoimi dziwnymi pomysłami.

- 12** Opowiedz historię Adama na podstawie tych obrazków.

13a Uzupełnij teksty słowami z ramki.

< >
→ 🔍

NA FORUM PO POLSKU

Temat: Jaką kuchnię lubicie?

Ewelina, studentka

Jaka kuchnia jest dla Was najlepsza? Jakie dania najbardziej polecacie?

Michał, gitarzysta

próbuję podróżuję wybieram powtarzam zachęcam ~~jem~~

Lubię polską kuchnię, ale to nie znaczy, że ciągle **jem**⁰ ziemniaki z kotлетem schabowym oraz mizerią. Od lat ¹ że polska kuchnia jest bardzo różnorodna i ² do odkrywania jej kolejnych smaków. Sam też ³ różnych potraw, a kiedy ⁴ po Polsce, zawsze ⁵ dania regionalne.

Norbert, sprzedawca

wolę liczę dbam przepadam przyrządzam

A ja nie ⁶ za polską kuchnią, bo moim zdaniem jest ciężka. Bardzo ⁷ o sylwetkę, ⁸ kalorie i zdecydowanie ⁹ lekką dietę śródziemnomorską. A co często ¹⁰? Makaron z warzywami, sałatkę grecką oraz grzanki z pomidorami i bazylią. Polecam każdemu!

Marzena, informatyczka

gotuję podaję smażę zamawiam unikam

Jestem wegetarianką i już od lat ¹¹ mięsa. Zwykle ¹² gotowe dania przez aplikację, a kiedy mam trochę czasu, to ¹³ zupy warzywne z marchewką, ziemniakami i soczewicą albo ¹⁴ placki ziemniaczane, które ¹⁵ z lekkim sosem jogurtowym. Każdemu radzę spróbować!

Inga, tłumaczka

dziwię się uwielbiam używam trzymam doprawiam

A ja ¹⁶ pikantne potrawy, więc od czasu do czasu chodzę do azjatyckich oraz meksykańskich restauracji. W swojej kuchni ¹⁷ wiele słoików z przyprawami, których często ¹⁸ do różnych dań. Zawsze wszystko starannie ¹⁹, bo dobry posiłek powinien mieć intensywny smak i aromat. Bardzo ²⁰ osobom, które nie lubią ostrego jedzenia.

13b Czyja opinia jest Ci najbliższa? Jaką kuchnię polecasz?

14a Turyści z zagranicy zadają dużo pytań na temat polskiej kuchni. Czy potrafisz znaleźć na nie odpowiedź?

0	Jakie warzywa są tu najbardziej popularne?	A	Trudno powiedzieć. Na pierwsze danie może być rosół albo zupa pomidorowa, a na drugie – schabowy, gołąbki albo kurczak.
1	Jakie są typowe smaki kuchni polskiej?	B	Barszcz czerwony, dania rybne, pierogi z kapustą i grzybami, a także makowiec.
2	Czy kuchnia polska jest ciężkostrawna?	C	Bardzo łatwo się nauczyć robienia jajecznicy, naleśników i placków ziemniaczanych.
3	Jakie pieczywo jest tu najbardziej popularne?	D	Tak, to świetna i znana potrawa, którą najlepiej podawać z chlebem.
4	Dlaczego Polacy jedzą tak dużo ziemniaków?	E	Różne rodzaje chlebów z dodatkami (z orzechami, pestkami dyni albo słonecznika) oraz bułki (kajzerki oraz grahamki).
5	A dlaczego są tak popularne ogórki kiszone?	F	Zazwyczaj słony (zupy, wędliny) i kwaśny (żurek, kapuśniak, ogórki kiszone), a czasem słodki (naleśniki z serem).
6	Jakie jest najprostsze danie kuchni polskiej?	G	Zależy, co kto lubi. Na pewno warto spróbować szarlotki albo sernika (w różnych wersjach).
7	Czy łatwo zrobić gołąbki?	H	Częstymi składnikami polskich potraw są ziemniaki, pomidory, ogórki, buraki, cebula, marchewka, pietruszka i czosnek.
8	Czy warto zamówić bigos?	I	Są tam jajka gotowane na twardo, wędliny, sałatka jarzynowa i ciasta (mazurek, sernik, szarlotka).
9	Jakie ciasta są najlepsze?	J	Raczej tak, bo dużo w niej mięsa, ziemniaków i tłuszczu, ale są też lekkie potrawy (zupy, dania rybne, sałatki).
10	Co Polacy często jedzą na niedzielny obiad?	K	Przepis nie jest bardzo skomplikowany, więc nawet początkujący kucharze powinni sobie poradzić z tym zadaniem.
11	Jak wygląda śniadanie wielkanocne w Polsce?	L	Bo mają intensywny smak, są zdrowe, kojarzą się z tradycyjną kuchnią i pasują do wielu dań oraz kanapek.
12	A co jest na kolacji wigilijnej?	Ł	Bo są smaczne, niedrogie, łatwo dostępne i można z nich zrobić dużo potraw (gotowanych, smażonych albo pieczonych).

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
H												

14b Które dania kuchni polskiej warto polecić? Przygotujcie krótką rozmowę.

Role do wyboru:

dziennikarz / dziennikarka 	kucharz / kucharka (kelner / kelnerka) 	turysta / turystka
Wprowadza w temat rozmowy, wskazuje kolejne tematy, zadaje pytania, formułuje wnioski.	Opowiada o kuchni polskiej, poleca różne potrawy, dzieli się swoją wiedzą na ich temat.	Mówi o pozytywnych oraz negatywnych doświadczeniach z kuchnią polską, opowiada o tym, co lubi, a czego nie lubi jeść.

15a Jak dobrze znasz polską kuchnię regionalną? Dopasuj teksty do odpowiednich obrazków.

0. Kuchnia podhalańska kojarzy się przede wszystkim z oscypkiem, czyli wędzonym serem z owczego mleka o lekko słonym smaku. Znana jest tu także kwaśnica, czyli pyszna zupa na bazie mięsa i kiszzonej kapusty.

1. W kuchni mazowieckiej popularne są pyzy, czyli duże kluski ziemniaczane. Mazowsze jest też znane z sadów owocowych, więc częstym składnikiem potraw i deserów są tu jabłka. Warto spróbować schabu z jabłkami, kaczki z jabłkami, a na deser zjeść szarlotkę.

2. Kuchnia śląska przez lata kształtowała się pod wpływem sąsiadów – Czechów oraz Niemców. Bardzo popularne są tu zupy – żurek, rosół, grochówka i ogórkowa, a najbardziej znane są oczywiście kluski śląskie.

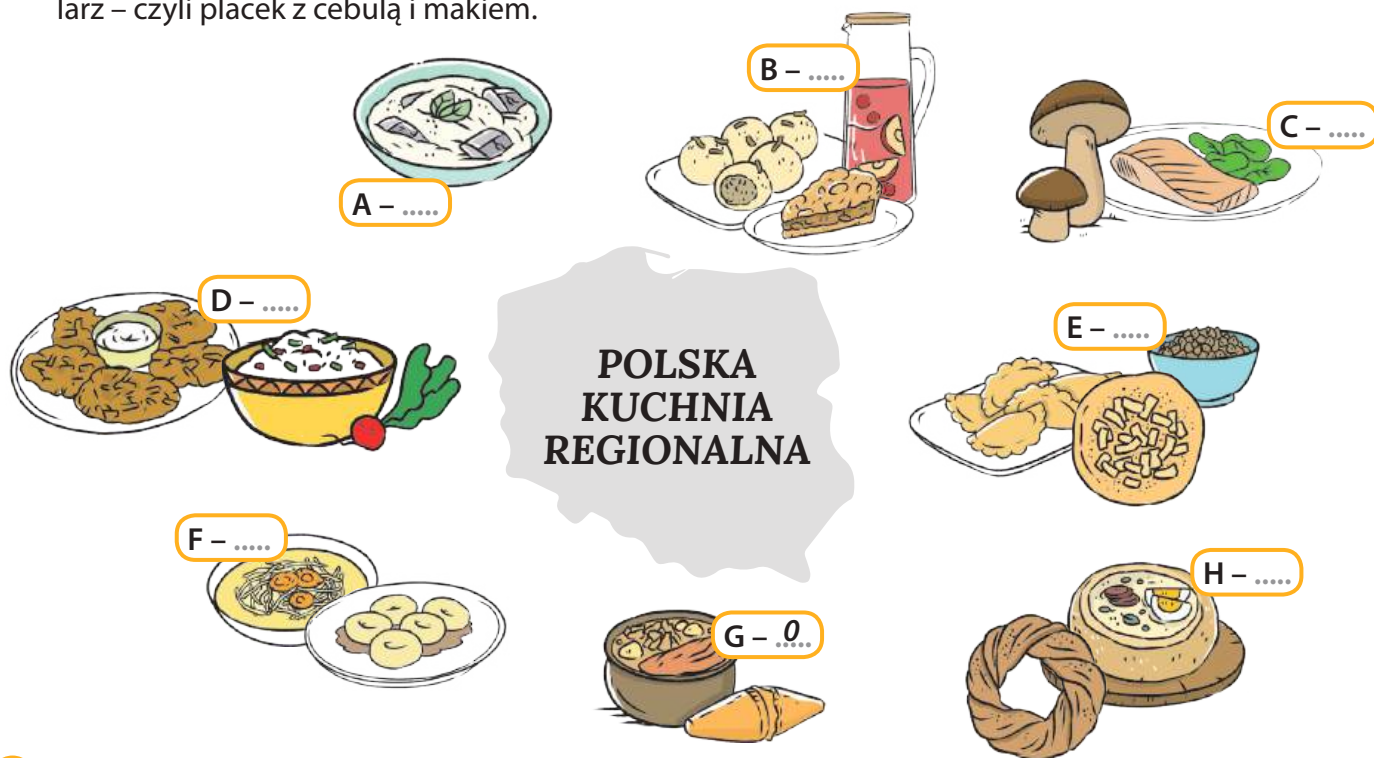
3. Kuchnia wielkopolska jest znana z placków ziemniaczanych i gzika, czyli białego sera wymieszanego najczęściej ze szczypiorkiem oraz rzodkiewką. Gzik może być podawany z ziemniakami (które tutaj są nazywane pyrami).

4. W kuchni pomorskiej są popularne dania rybne – na przykład śledź w śmietanie. Typowe dla tego regionu są także zupy – ziemniaczana (kartoflanka) i fasolowa.

5. Kuchnia warmińsko-mazurska obejmuje region, w którym jest dużo jezior i lasów, dlatego ważne miejsce zajmują w niej ryby oraz grzyby. Częstymi składnikami potraw są tu również ziemniaki, kapusta, cebula i śmietana.

6. Kuchnia małopolska słynie z pysznych zup, takich jak: żurek, barszcz czerwony oraz rosół. Często podawane są tu kotlety schabowe oraz pierogi z różnymi farszami, a popularną przekąską jest krakowski obwarzanek.

7. Tradycyjne dania kuchni lubelskiej to między innymi pierogi z kaszą gryczaną i serem oraz cebularz – czyli placek z cebulą i makiem.

15b Którą z tych kuchni wybierasz i dlaczego? Podaj dwa argumenty.

Wybieram kuchnię, bo
, a poza tym

16a Uzupełnij tekst odpowiednimi fragmentami.

Restauracje, które proponują kuchnię polską, mają wiele zalet. Możemy tam [_____]⁰, takich jak żurek, rosół, schabowy, gołąbki czy pierogi. W wielu lokalach panuje też [_____]¹ – stoły i dekoracje mają tradycyjny wygląd, co sprawia, że chcemy tam usiąść i czujemy się miło. Kolejną zaletą jest [_____]² – restauracje z kuchnią polską często kupują warzywa od regionalnych dostawców. Dzięki temu jedzenie jest świeże, wolne od konserwantów, więc [_____]³. Kelnerzy i kelnerki są często ubrani w tradycyjne stroje i służą nam swoją wiedzą. Jeśli nie wiemy, co zamówić, to mogą nam doradzić, [_____]⁴. Ceny w takich restauracjach zazwyczaj nie są wysokie, więc za niewielkie pieniądze [_____]⁵ i nie przejmować się wysokością rachunku.

Z drugiej strony restauracje z kuchnią polską mają też wady. Tradycyjne dania bywają ciężkie oraz tłuste – [_____]⁶ z ziemniakami mogą obciążyć żołądek i powodować uczucie senności. W menu [_____]⁷ dla wegetarian i wegan, ponieważ mięso i nabiał są podstawą wielu dań kuchni polskiej. W niektórych miejscach, [_____]⁸ więc dla osób, które lubią nowe smaki, oferta może być monotonna. Kolejnym minusem jest trochę [_____]⁹ – gdy w restauracji jest duży ruch, musimy liczyć się z tym, że nieprędko dostaniemy zamówione danie. Gdy restauracja jest pełna klientów, [_____]¹⁰, co utrudnia rozmowę.

A smakuje lepiej	G przytulna atmosfera
B nie ma dużego wyboru	H długi czas oczekiwania
C <i>spróbować tradycyjnych dań</i>	I dostępność lokalnych produktów
D można dobrze zjeść	J karta dań zmienia się rzadko
E bywa dość głośno	K bigos czy kotlet schabowy
F jakie danie jest najlepsze	

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
C										

16b Jakie są blaski i cienie polskich restauracji? Uzupełnij tę tabelkę na podstawie powyższego tekstu.**blaski**

1.
2.
3.
4.
5.

cienie

1.
2.
3.
4.
5.

16c Praca w parach. Chcecie razem iść na obiad – jedna osoba proponuje restaurację z kuchnią polską, a druga osoba chce iść gdzie indziej. Spróbujcie się przekonać do swoich racji.

17a Jakie obyczaje obowiązują w restauracji? Dopasuj numer pytania do odpowiedniego fragmentu.

0. Kto wchodzi najpierw?

1. Jak się zachować, gdy trzeba poczekać na stolik?

2. Gdzie zostawić płaszcz lub kurtkę?

3. Kto siada najpierw?

4. Co zrobić z torebką?

5. A co zrobić z telefonem?

6. Jak używać serwety?

7. Kiedy można zacząć jeść?

8. Jak się posługiwać sztuczkami?

9. Jak odkładać sztucze, gdy jeszcze nie kończymy jedzenia?

10. Jak przywołać kelnera / kelnerkę?

11. Jak rozmawiać przy jedzeniu?

12. Kiedy poprosić o rachunek?

13. Co zrobić z nadmiarem jedzenia?

14. Jak wysoki napiwek doliczyć?

A – ...**0**... Mężczyzna przepuszcza kobietę w drzwiach, ale potem idzie pierwszy i prowadzi ją do stolika.

B – Widelec i nóż kładziemy na talerzu w kształcie litery A. Ważne jest, żeby zachować pomiędzy nimi odstęp.

C – Należy unikać mówienia z pełnymi ustami i starać się podtrzymywać kontakt wzrokowy.

D – Gdy wszyscy odłożą już sztucze i nie chcą zamawiać kolejnych dań ani napojów.

E – Kobieta jako pierwsza zajmuje miejsce przy stole, a mężczyzna powinien odsunąć dla niej krzesło.

F – Rozkładamy ją na kolanach, żeby chronić ubranie przed plamami.

G – Należy skorzystać z szatni, a jeśli jej nie ma, to korzystamy z wieszaków przy wejściu.

H – Nie można jej kłaść na stole ani wieszać na krześle. Najlepiej położyć ją na kolanach, pod serwetą (jeśli jest mała) albo postawić na sąsiednim krześle.

I – Zwykle zostawiamy od 10% do 15% wartości rachunku.

J – Widelec trzymamy w lewej ręce, a nóż w prawej. Po zakończeniu posiłku kładziemy je równolegle na środku talerza.

K – Musimy czekać spokojnie w wyznaczonym miejscu i nie blokować przejścia.

L – Należy nawiązać kontakt wzrokowy, użyć dyskretnego gestu albo spokojnie poczekać aż będzie przechodzić obok.

Ł – Posiłek rozpoczynamy wtedy, kiedy już wszyscy mają na talerzu swoje potrawy.

M – Trzeba go wyciszyć i schować (w torebce albo kieszeni). Nie może leżeć na stole. A jeśli koniecznie musimy zadzwonić, to wychodzimy z sali.

N – Można poprosić kelnera, żeby zapakował na wynos pozostałe części dań.

17b Co robimy w restauracji z tymi rzeczami?

17c Co oznacza taki układ sztuców?

17c Praca w parach. Jedna osoba jest dziennikarzem / dziennikarką i zadaje pytania na temat dobrych manier w restauracji. Druga osoba jest ekspertem / ekspertką – opowiada o tym, jakie błędy często popełniają goście i jak powinni się zachowywać.

18 Czy wiesz, na co zwrócić uwagę przy ocenie lokalu? Połącz kolumny.

0	Wygląd zewnętrzny	A	Zwróć uwagę na wygląd talerzy i potraw, kontrast kolorów, precyzję dekoracji.
1	Wystrój wnętrza	B	Oceń intensywność zapachu. Jakie składniki i przyprawy możesz po nim rozpoznać?
2	Atmosfera miejsca	C	Spróbuj dania i opisz swoje pierwsze wrażenia. Czy wszystko jest pyszne oraz świeże?
3	Wybór dań	D	Uważnie popatrz na fasadę, witrynę, logo oraz wejście. Jakie są Twoje pierwsze wrażenia?
4	Sposób podania	E	Zastanów się, czy zamówione potrawy są warte wydanych pieniędzy.
5	Wielkość porcji	F	Sprawdź, czy w karcie są różnorodne potrawy (mięsne, rybne i wegetariańskie). Czy każdy znajdzie coś dla siebie?
6	Aromat dań	G	Zwróć uwagę na styl mebli, układ stolików i wygodę krzeseł. Ważne są też detale: obrazy na ścianach, zasłony, kwiaty czy świece na stołach.
7	Smak potraw	H	Jaka jest Twoja opinia na temat tego miejsca? Czy możesz je polecić?
8	Jakość obsługi	I	Oceń także nastrój. Czy we wnętrzu jest miło i przytulnie? Czy nie ma hałasu? A może gra muzyka?
9	Stosunek jakości do ceny	J	Popatrz, jak dużo jedzenia jest na talerzu i ile miejsca zajmują dodatki.
10	Ogólne wrażenia	K	Oceń też zachowanie kelnerów. Czy są mili, pomocni i uśmiechnięci? Czy potrafią doradzić, co wybrać?

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
D										

19 Praca w parach. Jesteście głodni, a obok Was są różne lokale gastronomiczne. Porozmawiajcie o tym, dokąd warto pójść i wybierzcie razem jedno miejsce. Jakie argumenty przemawiają za jego wyborem?

20 Napisz opinię (recenzję) wybranego lokalu gastronomicznego.

Lokale do wyboru: elegancka restauracja, stołówka studencka, pizzeria, kebab.

Elementy do oceny:

- a) **wygląd zewnętrzny** (Jak lokal prezentuje się z zewnątrz? Czy przyciąga uwagę przechodniów?)
- b) **wystrój wnętrza** (Jak lokal wygląda w środku? Czy krzesła są wygodne?)
- c) **atmosfera miejsca** (Czy jest przytulnie? Czy jest muzyka?)
- d) **wybór dań** (Jakie potrawy i napoje można tam zamówić?)
- e) **wielkość porcji** (Jak duże są porcje? Czy można się nimi najeść?)
- f) **aromat dań** (Jaki jest zapach potraw? Czy jest przyjemny i apetyczny?)
- g) **smak potraw** (Słony, kwaśny, słodki, gorzki? Pikantny, łagodny?)
- h) **jakość obsługi** (Jaki jest czas oczekiwania na realizację zamówienia? Czy obsługa jest miła i pomocna?)
- i) **stosunek jakości do ceny** (Czy jest drogo / tanio? Czy warto wydać pieniądze na wybraną potrawę?)
- j) **ogólne wrażenie** (Czy do tego lokalu warto wrócić? Komu można go polecić?)

Moja ocena (zaznacz liczbę gwiazdek):

Recenzja kulinarna

Czy znacie lokal „.....”, który się mieści przy ulicy
..... ? Można go łatwo zauważyć, bo

W środku

Atmosfera jest, bo

W karcie dań można znaleźć

a do picia można poprosić

Po krótkim namyśle zamówiłem / zamówiłam

Czy był to dobry wybór? Myślę, że, bo porcja była

i miała aromat oraz smak.

Na realizację zamówienia czekałem / czekałam

a obsługa była, więc

Jeśli chodzi o wysokość rachunku, to myślę, że nie jest tam w porównaniu

z

Czy mogę więc polecić ten lokal?

Rozdział VI

Gdzie najlepiej mieszkać?

1 Jak się nazywają te budynki? Dopasuj numer do obrazka.

0. *zamek*

1. pałac

2. akademik

3. blok

4. wieżowiec

5. szeregowiec

6. apartamentowiec

7. drapacz chmur

8. chat(k)a

9. kamienica

10. dom(ek) jednorodzinny

2 O jakich budynkach jest mowa? Uzupełnij tekst słowami z ramki.

bloki	zamki	chatki	akademiki	pałace	<i>kamienice</i>
drapacze chmur		wieżowce	szeregowce	apartamentowce	

Z wieży katedry można oglądać panoramę mojego miasta. Na środku rynku stoi ratusz, a wokół niego są piękne ...*kamienice*...⁰ z kawiarniami i restauracjami. Trochę dalej widać dwa piękne¹, w których teraz znajdują się muzea. Po lewej stronie jest nowoczesne centrum biznesowe i stoją tam najwyższe budynki w mieście, czyli nasze² (nawet nie wiem, ile mają pięter, bo trudno je zliczyć). Po prawej stronie jest uniwersytet i na jego terenie znajdują się³, gdzie mieszkają nasi studenci. Wszędzie dookoła widać⁴, które mają po dziesięć pięter, a między nimi stoją niskie i długie⁵ (w których nie zawsze jest winda). Tam dalej widać osiedle, gdzie są nowoczesne⁶ z wielopokojowymi mieszkaniami i dużymi oknami. Jeszcze dalej znajdują się różnorodne domki jednorodzinne z ogrodami oraz⁷ (to takie domki, które mają wspólne ściany). Jeśli weźmiemy lornetkę, to zobaczymy, że tam pod lasem stoją małe⁸, w których już chyba nikt nie mieszka. Na horyzoncie widać jeszcze wzgórze, gdzie znajdują się stare⁹ oraz ich ruiny. Podobno są tam duchy, więc nocą lepiej tam nie chodzić.

3 A skąd najlepiej oglądać panoramę Twojego miasta? Jakie budynki mieszkalne można stamtąd zobaczyć?

Panoramę mojego miasta najlepiej oglądać z
Widać stamtąd
.....

4a Uzupełnij teksty słowami z ramki.

Kacper

mógłbym mówiłbym wychodziłbym jeździłbym siadałbym
musiałbym rozmawiałbym *zamieszkałbym* spotykałbym

Najchętniej*zamieszkałbym*.....⁰ w wieżowcu na ostatnim piętrze. Dlaczego? Bo¹ stamtąd oglądać panoramę całego miasta. Często² na balkon albo³ przy oknie, żeby podziwiać ten widok. W wieżowcu nie⁴ chodzić po schodach. Zawsze⁵ windą, gdzie⁶ swoich sąsiadów i⁷ im „dzień dobry”, a czasem⁸ z nimi o pogodzie. Byłoby bardzo miło!

Oliwia

czułabym chodziłabym znałabym zwracałabym
patrzyłabym wołałabym opowiadałabym przyglądałabym się

A ja¹ mieszkać w kamienicy, bo uwielbiam klimat starego miasta. Codziennie² przez okno na zabytkowe ulice i³ tak, jak gdybym żyła w dawnych czasach. Często⁴ na spacer po rynku,⁵ zabytkowej architekturze i⁶ uwagę na jej kolejne detale. Coraz lepiej⁷ historię swojego miasta i chętnie⁸ o niej swoim znajomym. Czy to nie byłoby piękne?

Justyna i Szymon

mielibyśmy leżelibyśmy siedzielibyśmy chcielibyśmy
spędzilibyśmy uprawialibyśmy zapraszalibyśmy urządzalibyśmy

Jeśli chodzi o nas, to¹ mieszkać w domku jednorodzinnym, bo² tam spokój, ciszę, a także dużo przestrzeni dla siebie i dla dzieci. Zimą³ w fotelach przy kominku, a latem⁴ w hamakach ogrodowych albo⁵ czas na tarasie. Oczywiście,⁶ ogród, bo uwielbiamy zielen i kwiaty. Od czasu do czasu⁷ grilla albo inne imprezy i⁸ na nie swoich znajomych. Byłoby cudownie!

4b W jakim budynku chciał(a)byś mieszkać? W wieżowcu, kamienicy, a może domku jednorodzinnym? Dlaczego właśnie tam?

5a Przeczytaj mail i zdecyduj, czy poniższe zdania są prawdziwe, czy fałszywe.

Od: monika@polskizkultura.com.pl

Do: ania@polskizkultura.com.pl

Temat: Mój akademik

Cześć, Aniu!

Ostatnio pytałaś mnie, jak mi się podoba życie w akademiku, więc o wszystkim Ci teraz napiszę. Na pewno dużym plusem jest to, że mam blisko na uczelnię. Nie muszę tracić czasu na dojazdy i mogę wychodzić dziesięć minut przed zajęciami, żeby być na czas. Poza tym koszty akademika nie są duże w porównaniu z wynajęciem mieszkania, więc nie jest źle. Ale najlepsze jest to, że wokół jest dużo młodych ludzi, którzy są bardzo otwarci i sympatyczni. Poznają osoby z różnych kierunków i zawsze jest ktoś, z kim mogę pogadać. Od czasu do czasu chodzę też na imprezy, żeby się trochę odstresować i nie myśleć o nauce.

Niestety, życie w akademiku ma też swoje wady. Przede wszystkim przeszkadza mi brak prywatności – pokój nie jest duży i mieszkam w nim razem z dwoma współlokatorkami. To miłe dziewczyny, ale czasami chciałabym pobyć sama, co wcale nie jest łatwe. Mamy mało miejsca, więc trudno też zapraszać gości (którzy zresztą nie mogą tu zostawać do późna) i to jest kolejny minus. Wieczorem, kiedy chcę się uczyć albo spokojnie odpocząć, bardzo przeszkadza mi hałas, bo sąsiedzi za ścianą głośno słuchają muzyki albo urządzają kolejną imprezę, na którą już nie mam ochoty iść. Mamy tu wspólne łazienki i wspólną kuchnię, więc czasem muszę czekać, żeby wziąć prysznic albo zrobić coś do jedzenia. Poza tym nie wszyscy dbają o porządek i to jest kolejny problem. Lubię życie w akademiku, ale są chwile, kiedy bardzo tęsknię za domem.

A co u Ciebie? Wiem, że chciałaś wynająć stancję albo mieszkanie. Mam nadzieję, że znalazłaś coś fajnego i w dobrej cenie. Koniecznie mi o tym napisz!

Pozdrawiam Cię serdecznie!

Monika

Prawda (P) czy fałsz (F)?

Monika...	P	F
0 zamieszkała w akademiku.	X	
1 musi wcześniej wychodzić na zajęcia.		
2 narzeka na koszty akademika.		
3 jest osobą dość towarzyską.		
4 lubi urządzać imprezy.		
5 nie mieszka sama w pokoju.		
6 chciałaby mieć więcej spokoju		
7 narzeka na kolejki i bałagan.		
8 pyta Anię o jej akademik.		

5b Jakie są blaski i cienie życia w akademiku?

blaski

1.
2.
3.
4.
5.

cienie

1.
2.
3.
4.
5.

5c Praca w parach. Jedna osoba, która mieszka w akademiku, próbuje się uczyć lub spać, a sąsiad(ka) za ścianą urządza głośną imprezę. Przygotujcie dialog, w którym student(ka) prosi o ciszę, a druga osoba stara się wytłumaczyć całą sytuację i znaleźć rozwiązanie problemu.

6a Przeczytaj mail i zdecyduj, czy poniższe zdania są prawdziwe, czy fałszywe.

Od: ania@polskizkultura.com.pl

Do: monika@polskizkultura.com.pl

Temat: Moje mieszkanie

Cześć, Moniko!

u mnie też dużo się pozmieniało. Najpierw szukałam stacji i już chciałam wynająć niewielki pokój w domku jednorodzinnym, kiedy nagle zadzwoniła do mnie koleżanka i zaproponowała, żebyśmy razem wynajęły mieszkanie, bo znalazła atrakcyjną ofertę i właśnie szuka współlokatorki, żeby dzielić koszty wynajmu na dwie osoby. Szybko się zgodziłam i nie żałuję. Mieszkanie jest całkiem duże – mamy dwa pokoje, kuchnię, łazienkę, a także szeroki balkon. Meble i sprzęty są tu trochę stare, ale nie jest źle. Sąsiedzi są spokojni i nikt nie urządza głośnych imprez, co bardzo doceniam. Szkoda tylko, że wszyscy są tu anonimowi. U Ciebie w akademiku ludzie się znają, a ja nic nie wiem o swoich sąsiadach. Jeśli chodzi o okolicę, to jest bardzo ładna, ale niestety, mam daleko na uniwersytet, więc muszę jeździć autobusem, co zabiera mi trochę czasu. Ale najgorsze jest to, że wynajęcie mieszkania to naprawdę duży wydatek. Choć mieszkam razem z koleżanką i dzielimy koszty na pół, to i tak nie jest lekko. A jeszcze mają być podwyżki – za czynsz, prąd, gaz i ogrzewanie. Ale co zrobić... Cieszę się, że mam swój pokój i dużą swobodę, a z koleżanką świetnie się dogaduję. Mam nadzieję, że niedługo do mnie przyjedziesz, więc będziesz mogła ją poznać i zobaczyć, jak mieszkam.

Pozdrawiam Cię serdecznie!

Ania

Prawda (P) czy fałsz (F)?

Monika...	P	F
0 <i>wcześniej mieszkała na stacji.</i>		X
1 wynajęła mieszkanie u koleżanki.		
2 przyjęła propozycję swojej znajomej.		
3 ma dla siebie dwa pokoje.		
4 nie narzeka na hałas.		
5 stara się unikać swoich sąsiadów.		
6 korzysta z komunikacji publicznej.		
7 będzie płacić jeszcze więcej.		
8 zaprasza Monikę w odwiedziny.		

6b Jakie są blaski i cienie mieszkania wynajmowanego przez Anię i jej koleżankę?

blaski

1.
2.
3.
4.
5.

cienie

1.
2.
3.
4.
5.

6c Praca w parach. Jedna osoba szuka współlokatorki / współlokatora do wynajmowanego mieszkania, a druga osoba reaguje na propozycję i dopytuje o szczegóły (koszty wynajmu, lokalizację oraz warunki mieszkaniowe).

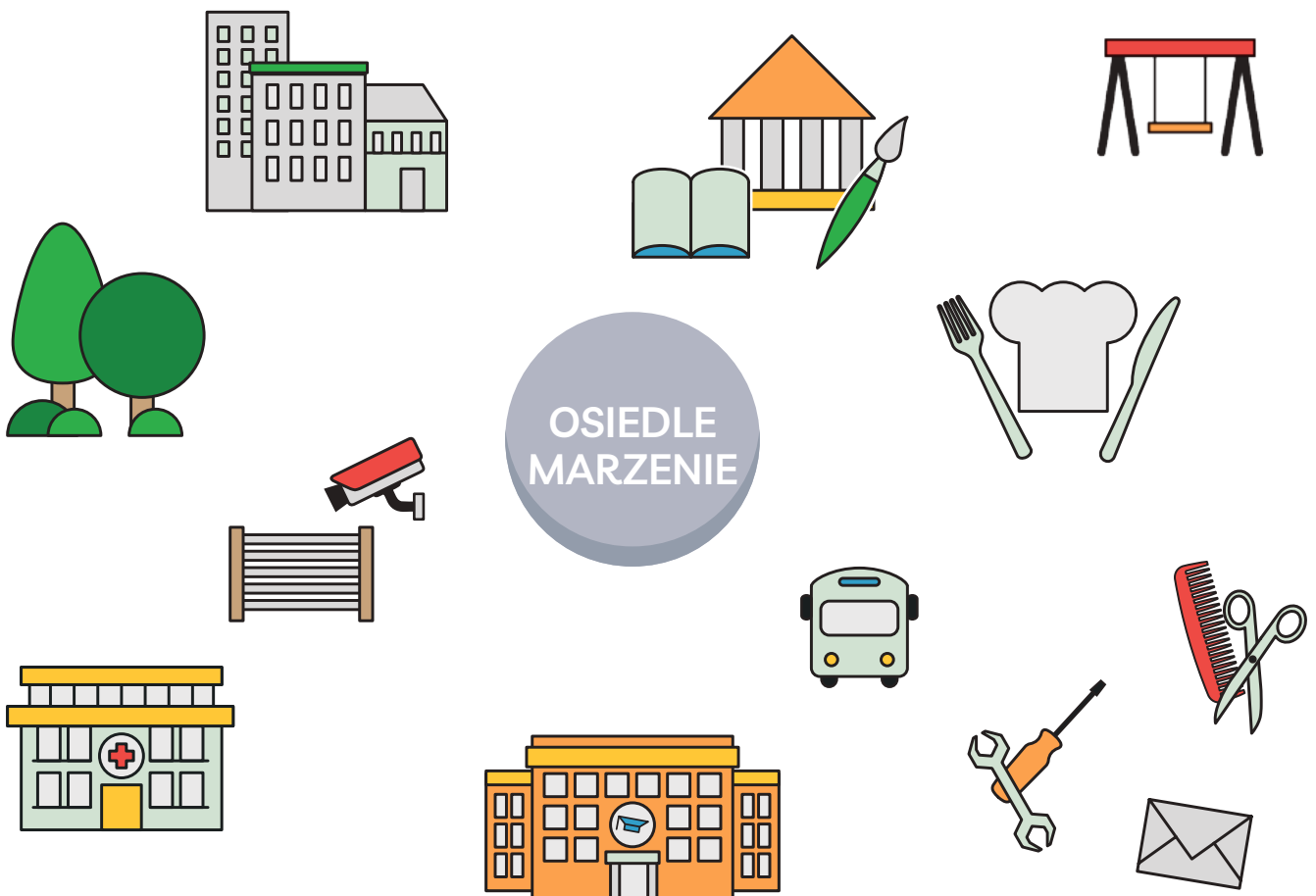
7 Czy wiesz, co to jest? Połącz kolumny.

0	<i>budynki mieszkalne</i>
1	zieleń miejska
2	obiekty sportowe i rekreacyjne
3	infrastruktura drogowa
4	komunikacja publiczna
5	instytucje edukacyjne
6	sklepy osiedlowe
7	punkty usługowe
8	lokale gastronomiczne
9	bezpieczeństwo
10	pomoc medyczna

A	żłobek, przedszkole, szkoła podstawowa, liceum
B	monitoring, domofon, brama, szlaban
C	fryzjer, fotograf, kosmetyczka, pralnia
D	<i>bloki, wieżowce, domki jednorodzinne</i>
E	piekarnia, warzywniak, drogeria, apteka
F	trawniki, klomby, skwery, parki
G	kort, basen, siłownia, boisko, plac zabaw
H	bar, naleśnikarnia, kawiarnia, pizzeria, kebab
I	przystanek, stacja, połączenia, rozkład jazdy
J	gabinet dentystyczny, przychodnia, szpital
K	chodniki, przejścia, kładki, ścieżki rowerowe

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
D										

8 Jak powinno wyglądać idealne osiedle? Co na nim się znajduje?

9 Jakie miejsca na osiedlu są ważne dla: a) rodziców z małymi dziećmi, b) studentów, c) emerytów?

10 Jakie są cechy idealnego osiedla? Uzupełnij tekst słowami z ramki.

dojazd	sieć	przestrzeń	boisko	<i>miejsce</i>	poczucie
prędkości	resztą	pobliżu	przejścia	skwery	punkty place

Idealne osiedle to⁰ *miejsce*, którego mieszkańcy są zadowoleni z tego, że mają w¹ to, czego potrzebują w codziennym życiu. Ważne jest to, żeby było dużo zieleni – trawniki,² oraz parki. Dzięki nim osiedle wygląda pięknie, a mieszkańcy mają³ do spacerów i mogą oddychać czystszy powietrzem. Równie ważna jest komunikacja z⁴ miasta. Bliskość przystanków sprawia, że⁵ na uniwersytet czy do pracy staje się znacznie wygodniejszy. Nie można też zapominać o ścieżkach rowerowych. Ich⁶ zachęca do aktywności fizycznej i dobrze też służy ekologii. Na idealnym osiedlu muszą się znajdować sklepy,⁷ usługowe, lokale gastronomiczne, a także powinien być żłobek, przedszkole i szkoła. Ważne są również miejsca aktywnego wypoczynku, takie jak siłownia,⁸ czy kort tenisowy. Idealne osiedle powinno być bezpieczne, więc żeby chronić zdrowie i życie mieszkańców należy zadbać o⁹ dla pieszych oraz kładki, progi zwalniające, a także ograniczenia¹⁰. Ulice powinny być oświetlone i wyposażone w monitoring, ponieważ daje to¹¹ bezpieczeństwa. Idealne osiedle powinno być przyjazne zarówno dzieciom, jak i osobom starszym, więc muszą być na nim¹² zabaw z huśtawkami, a także ławki przy alejkach, gdzie można odpocząć i porozmawiać z sąsiadem lub sąsiadką.

11 Odpowiedz na pytania.

1. Dlaczego zielen jest ważna dla mieszkańców osiedla?

–

2. Dlaczego ścieżki rowerowe są ważnym elementem nowoczesnego osiedla?

–

3. Co zwiększa bezpieczeństwo pieszych?

–

12 Praca w parach. Wchodźcie w rolę sąsiadów, którzy spotykają się na spacerze i ... (do wyboru):

- są bardzo zadowoleni ze swojego osiedla i mówią o wszystkim, co im się w nim podoba.
- są niezadowoleni ze swojego osiedla i mocno je krytykują (najchętniej by się z niego wyprowadzili).
- mają różne opinie na temat swojego osiedla.

13 Jakie są jasne strony dużych miast? Dopasuj tytuł do odpowiedniego obrazka.

0. wysoki poziom edukacji

1. szeroka oferta kulturalna

2. rozbudowana infrastruktura

3. lepsza opieka zdrowotna

4. większe szanse zatrudnienia

5. wyższe zarobki

6. bogate życie nocne

7. wiele galerii handlowych

A -

B -

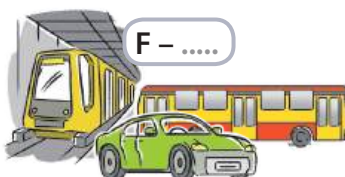
C -

D -

E -

F -

G -

H -

14 A jakie są ciemne strony dużych miast? Dopasuj tytuł do odpowiedniego obrazka.

0. nieznosny hałas

1. ogromne korki

2. długie kolejki

3. częste kradzieże

4. życie w pośpiechu

5. tłok w środkach transportu

6. zanieczyszczenie powietrza

7. wysokie koszty życia

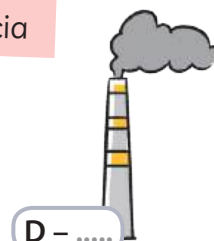
A -

B -

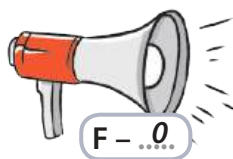
C -

D -

E -

F -

G -

H -

15 Jak wygląda życie w dużym i małym mieście? Uzupełnij tabelkę.

	w dużym mieście	w małym mieście
tempo życia	<i>szybkie, ludzie żyją w pośpiechu</i>	
komunikacja		
edukacja		
praca i zarobki		
kultura i rozrywka		
koszty życia		
jakość powietrza		
poziom hałasu		
bezpieczeństwo		

16 W jakim mieście mieszkasz? Jakie są jego zalety i wady?

- 17a** Lepiej mieszkać w dużym czy małym mieście? Przeczytaj wypowiedzi Kingi oraz Laury i zdecyduj, czy poniższe zdania są prawdziwe, czy fałszywe.

Kinga

Mieszkam w Warszawie i zdecydowanie wolę życie w dużym mieście. Można tu studiować na dobrych uczelniach, a potem bez większego problemu znaleźć pracę albo ciekawy staż. Jest dużo galerii handlowych, co bardzo mi się podoba, bo uwielbiam zakupy. Można też chodzić do wielu restauracji i próbować kuchni całego świata, a także bawić się w klubach i poznawać nowych ludzi. Można też chodzić do teatrów i oglądać świetne spektakle, w których grają znani aktorzy. Od czasu do czasu są też koncerty, na których występują największe gwiazdy.

A jakie są minusy? Pasażerowie autobusów, tramwajów czy metra narzekają na tłok, a kierowcy stoją w korkach. W centrum panuje duży hałas i powietrze jest mocno zanieczyszczone. Tempo życia jest bardzo szybkie i czasami mam wrażenie, że wszyscy są w ciągłym biegu. Ludzie dużo zarabiają, ale ceny wynajmu mieszkań są bardzo wysokie, a kupno nawet małej kawalerki to naprawdę wielki koszt.

Laura

A ja mieszkam w małym mieście i bardzo mi to odpowiada, bo lubię spokojne tempo życia. Nie ma tu korków na ulicach ani tłoku w autobusach. Do większości miejsc mogę dojść pieszo albo dojechać rowerem lub elektryczną hulajnogą. Wokół jest dużo zieleni i można oddychać czystym powietrzem. Ważne jest też to, że koszty życia są niższe niż w Warszawie i mieszkania są o wiele tańsze (co jednak nie znaczy, że każdego na nie stać).

Niestety, nie ma tu uniwersytetu, a także trudniej znaleźć dobrze płatną pracę, więc dużo młodych ludzi stąd się wyprowadza. W małym mieście nie ma też tylu atrakcji jak w Warszawie. Nie ma tu ani wielu galerii handlowych, ani restauracji czy klubów, więc niektórzy narzekają na nudę i siedzą w domach. Żeby zwiedzić ciekawe muzeum albo obejrzeć dobry spektakl lub koncert, zwykle trzeba jechać do większego miasta, ale to nie jest duży problem, bo są dobre połączenia autobusowe i kolejowe.

Kinga...

	P	F
0 <i>mieszka w dużym mieście.</i>	X	
1 lubi chodzić do sklepów.		
2 narzeka, że czasem jest nudno.		
3 mówi o zaletach komunikacji.		
4 uważa, że wszędzie jest hałas.		
5 wspomina o pośpiechu.		

Laura...

	P	F
0 <i>mieszka w małym mieście.</i>	X	
1 nie lubi życia w ciągłym biegu.		
2 docenia ekologię.		
3 porównuje ceny.		
4 chce się wyprowadzić.		
5 mówi też o ofercie kulturalnej.		

- 17b** Jak wygląda życie w dużym i małym mieście? Napisz fragment dziennika Kingi (która mieszka w Warszawie) oraz Laury (która mieszka w małym mieście).

Dziennik Kingi

Dzisiaj znowu

.....

Dziennik Laury

Dziś jak zwykle

.....

- 18** Praca w parach. Jesteście znajomymi, którzy mieszkają w różnych miastach (większym i mniejszym). Chcecie się spotkać i każdy z Was zaprasza drugą osobę do siebie. Które miasto lepiej wybrać?

19 Co jest najważniejsze przy wyborze miejsca zamieszkania? Połącz kolumny.

0	Dobra komunikacja	A	W dużych miastach jest łatwiej o zatrudnienie i rozwój kariery.
1	Bliskość przyrody	B	Dobra zabawa jest ważna zwłaszcza dla ludzi młodych, którzy lubią spotykać się ze sobą i tańczyć.
2	Warunki pogodowe	C	Mieszkańcy nie powinni się bać, że ktoś ich może okraść albo zaatakować.
3	Znane zabytki	D	Kontakt z naturą jest bardzo ważny dla naszego zdrowia fizycznego i psychicznego.
4	Oferta kulturalna	E	Atrakcyjne pensje umożliwiają spokojne życie oraz realizację planów i marzeń.
5	Życie nocne	F	Słoneczne dni i łagodny klimat poprawiają nasz nastrój.
6	Jakość edukacji	G	Mieszkańcy dużych miast mają szeroki wybór kin, teatrów i koncertów.
7	Możliwości pracy	H	Jeśli będzie hałas, to będziemy nerwowi, zmęczeni, a poza tym może rozboleć nas głowa.
8	Wysokość zarobków	I	Świetne szkoły i uczelnie dają szansę na lepszą przyszłość.
9	Duży wybór sklepów	J	Szybki i wygodny transport pozwala zaoszczędzić dużo czasu na dojazdy do szkoły, pracy czy na zakupy.
10	Dobra opieka lekarska	K	Ważne jest to, żeby mieć możliwość częstych spotkań z rodziną oraz przyjaciółmi.
11	Spokój i cisza	L	Bogata oferta handlowa pozwala szybko znaleźć potrzebne produkt, a także porównywać ceny.
12	Możliwość aktywnego odpoczynku	Ł	Wyglądają pięknie i są symbolami miast, a ich zwiedzanie jest najlepszą lekcją historii.
13	Bezpieczeństwo na ulicach	M	Bliskość przychodni oraz szpitali jest bardzo ważna, kiedy mamy problemy ze zdrowiem.
14	Obecność bliskich i znajomych	N	Boiska czy ścieżki rowerowe są potrzebne, żeby mieszkańcy mogli dbać o swoją kondycję.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
J														

20 Praca w parach. Zapytajcie się nawzajem, co jest dla Was najważniejsze przy wyborze miejsca zamieszkania, zanotujcie swoje odpowiedzi i napiszcie swoją opinię.

Mój kolega / Moja koleżanka mówi, że trzy najważniejsze rzeczy przy wyborze miejsca zamieszkania to:

1., bo

2., bo

3., bo

A czy ja się z tym zgadzam?

.....

.....

21a Czy wiesz, o jakich polskich miastach jest mowa? Połącz kolumny.

0	W Lublinie	A	znajduje się nowoczesne centrum biznesowe z charakterystycznymi wieżowcami. Można tu znaleźć wiele uczelni i ofert pracy. Niestety, są duże korki, ale na szczęście jest możliwość korzystania z metra.
1	W Krakowie	B	można zwiedzać rynek i Wzgórze Zamkowe, a także przejść Mostem Przyjaźni do Czech. To spokojne miasto, co jedni uważają za plus (bo jest cicho), a drudzy – za minus (bo jest trochę nudno).
2	W Warszawie	C	można podziwiać kolorowe kamienice i oglądać słynne koziołki na ratuszu. Miasto ma bogatą ofertę kulturalną i dobre połączenie z Berlinem. Niestety, ceny wynajmu mieszkań są coraz wyższe.
3	W Cieszynie	D	<i>jest ładna starówka i dużo zieleni. Nie ma tramwajów, ale są trolejbusy. Minusem jest mniejszy rynek pracy (dużo młodych ludzi wyjeżdża do Warszawy i tam szuka zatrudnienia).</i>
4	W Gdańsku	E	mieszka się przyjemnie dzięki pięknej starówce z zabytkowym ratuszem, gotyckimi kamienicami i pomnikiem Kopernika. Minusem jest mniejszy rynek pracy oraz sezonowy tłok w centrum.
5	W Poznaniu	F	można pójść na spacer po Długim Targu, oglądać wspaniałą starówkę, a także odpoczywać na nadmorskiej plaży. Szkoda tylko, że często wieje tam silny wiatr i pada.
6	W Toruniu	G	znajduje się piękny rynek, zamek na Wawelu, najstarszy w Polsce uniwersytet i liczne muzea. Jednak w sezonie jest tu bardzo dużo turystów i czasem trudno o ciszę.
7	We Wrocławiu	H	jest wiele pięknych zabytków, mostów nad Odrą, a także zabawnych krasnali, które tworzą wyjątkowy klimat miasta. Wadą jest duży ruch i coraz wyższe ceny wynajmu mieszkań.

0	1	2	3	4	5	6	7
D							

21b Co jest na tych obrazkach i jakie to miasta?

Kraków Gdańsk Poznań Toruń *Lublin* Wrocław Cieszyn Warszawa

0. *Lublin*

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

22 Praca w grupie: rodzina planuje przeprowadzkę do jednego z polskich miast. Każdy ma swoje priorytety (szkoła, praca, atrakcje turystyczne, przyroda, spokój). Czy uda się znaleźć miasto, które każdemu będzie odpowiadać?

23 W jakim polskim mieście najlepiej studiować / mieszkać? Dlaczego właśnie tam?

24 A jakie są zalety życia na wsi? Połącz tytuły z odpowiednim fragmentem.

0. Spokojne tempo życia

A – ... Drogi są puste, więc można swobodnie jechać.

1. Zdrowe jedzenie

B – ... Mieszkańcy dobrze się znają i pomagają sobie w potrzebie.

2. Czyste powietrze

C – 0. Nie ma pośpiechu, a jest czas na odpoczynek i rozmowy.

3. Życzliwi sąsiedzi

D – ... Można samemu uprawiać warzywa, owoce, zioła i kwiaty.

4. Własny ogród

E – ... W pobliżu są lasy, łąki, rzeki i jeziora (albo stawy).

5. Mniej hałasu

F – ... Oddycha się tutaj swobodnie, bo nie ma fabryk ani spalin.

6. Bez korków

G – ... Produkty są świeże, pełne smaku i bez sztucznych dodatków.

7. Życie blisko natury

H – ... Za oknem słychać tylko śpiew ptaków, szum wiatru i drzew.

25 Renata przeprowadziła się na wieś. Uzupełnij jej mail słowami z ramki.

szum hałas ogród spacer wieś tempo piętro
ognisko łąki zakupy gwiazdy rozmowy zioła

pojechać na wieś
zamieszkać na wsi

Cześć, Wiolu!

Jak się masz? Mam nadzieję, że u Ciebie wszystko w porządku. U mnie wiele się zmieniło, bo razem z rodziną przeprowadziłam się na ...wieś...⁰ i mieszkam teraz 40 kilometrów od Warszawy. Tutaj tempo życia jest¹ wolniejsze, więc w końcu mam czas na długie² z bliskimi i pisanie maili do starych znajomych.

Lubię to życie blisko natury. Mogę oddychać świeżym powietrzem i już nie narzekam na uliczny³ za oknem, bo teraz słyszę tylko⁴ wiatru oraz śpiew ptaków. Mam tu własny⁵, gdzie uprawiam warzywa, owoce i⁶, które mają wspaniały zapach, a także cudowny smak. Z mojego okna widać pola oraz⁷, a w oddali jest wielki las. Wieczorami lubię wychodzić przed dom i patrzeć w niebo na⁸, których w mieście nigdy nie mogłam zobaczyć. Oczywiście, czasami brakuje mi kawiarni, kin oraz sklepów, ale z drugiej strony natura daje mi więcej energii i szczęścia niż⁹ w galerii!

Mam nadzieję, że niedługo mnie odwiedzisz. Dom jest duży i mamy całe¹⁰ dla gości. Jeśli będzie ładna pogoda, to pójdziemy na¹¹ albo pojeździmy na rowerach, a wieczorem urządzimy¹² w ogrodzie. Daj znać, kiedy masz wolny weekend. Zobaczysz, że będzie fantastycznie i też trochę odpoczniesz od miasta.

Serdecznie Cię pozdrawiam!

Renata

Rozdział VII

Co nas łączy? Co nas dzieli?

1 Czy wiesz, co oni robią? Dopasuj numer do odpowiedniego obrazka.

Przyjaciele i przyjaciółki...

0. umawiają się ze sobą

1. robią sobie zdjęcia
2. rozumieją się bez słów
3. razem podróżują
4. zawsze sobie pomagają
5. rozwiązują różne problemy
6. święcą swoje sukcesy
7. dają sobie prezenty
8. czasami się kłócą
9. godzą się po kłótniach
10. tęsknią za sobą

2 Uzupełnij tekst odpowiednimi słowami z ramki.

podróżujemy rozwiązuje godzimy się kłócimy się
zapomnimy ~~znamy się~~ spędzamy pomagamy
zamieszkamy umawiamy się wiemy

Znamy się⁰ od dzieciństwa i tak dużo¹ o sobie, że rozumiemy się bez słów. Co prawda czasami², bo wiadomo, że bywają różne konflikty, ale szybko³ i znów wszystko jest w porządku. W trudnych chwilach zawsze sobie⁴ i wspólnie⁵ nasze problemy, bo właśnie na tym polega przyjaźń. Choć⁶ ze sobą naprawdę dużo czasu, to nigdy się nie nudzimy. W weekendy⁷ na różne imprezy, a kiedy są wakacje, to często⁸ razem. Być może za kilka lat⁹ daleko od siebie, ale na pewno o sobie nie¹⁰ i będziemy za sobą tęsknić!

3 Jak lubisz spędzać czas ze znajomymi / z przyjaciółmi?

.....

.....

.....

4 Połącz kolumny.

0	<i>ufać / zaufać</i>
1	korzystać / skorzystać
2	zawierać / zawrzeć
3	umawiać się / umówić się
4	podejmować / podjąć
5	poznawać / poznać
6	zachowywać / zachować
7	przełamywać / przełamać

A	z mediów społecznościowych
B	<i>nowym znajomym</i>
C	znajomość, przyjaźń
D	dużą ostrożność
E	bariery, nieśmiałość
F	poważne tematy
G	kolejnych ludzi
H	na spotkanie, do kina

0	1	2	3	4	5	6	7
B							

5a Współczesny świat daje nam dwa główne sposoby zawierania znajomości: w bezpośrednim kontakcie (czyli w realu) oraz przez internet. A co jest lepsze? Uzupełnij teksty słowami z ramki.

Irena

pójść udawać budować współpracować podejmować
zobaczyć obejrzeć używać *zawierać*

Moim zdaniem lepiej*zawierać*.....⁰ znajomości w realu, bo takie bezpośrednie spotkania pozwalają od razu¹, jak ktoś wygląda i jak się zachowuje. W internecie o wiele łatwiej² kogoś innego, bo można wymyślać na swój temat różne rzeczy i nawet³ fałszywego zdjęcia. Poza tym rozmowy twarzą w twarz są bardziej naturalne. Podczas takich bezpośrednich spotkań można⁴ poważniejsze tematy i dłużej ze sobą dyskutować. To właśnie dzięki kontaktom w realnym świecie rozwijamy istotne umiejętności społeczne, bo uczymy się słuchać i ze sobą⁵. Zresztą nie musimy tylko siedzieć i rozmawiać – możemy też⁶ razem na spacer, pojeździć na rowerze albo⁷ film. Takie chwile pozostawiają miłe wspomnienia i pozwalają⁸ mocniejsze więzi.

Mikołaj

podejść kliknąć znaleźć zachować przełamywać
spędzić dołączyć ufać *poznawać*

A moim zdaniem o wiele lepiej*poznawać*.....⁰ ludzi przez internet. To bardzo wygodne, bo wystarczy dotknąć ekranu albo¹ myszką i już można pisać do wielu osób z różnych miast, krajów, a nawet kontynentów. W mediach społecznościowych łatwo² ludzi o podobnych zainteresowaniach i³ do ich grupy. Poza tym przed ekranem komputera można⁴ swoją nieśmiałość. W realnym życiu boimy się do kogoś⁵ i zagadać, a w internecie nie czujemy takiej bariery. Oczywiście, trzeba⁶ dużą ostrożność, bo wiadomo, że nie wolno każdemu⁷. Na szczęście jest dużo życzliwych i szczerych ludzi, z którymi można miło⁸ czas, a o to właśnie chodzi!

5b Z kim się bardziej zgadzasz? Z Ireną czy Mikołajem?

5c Praca w parach. Jedna osoba woli poznawać ludzi w bezpośrednich kontaktach, a druga próbuje ją namówić do zawierania znajomości przez portale społecznościowe.

6 Przeczytaj tekst i zdecyduj, czy podane zdania są prawdziwe (P) czy fałszywe (F).

Przyjaźń wirtualna czy realna?

Zygmunt Bauman, znany polski socjolog, zwracał uwagę na to, że więzi rodzinne i przyjacielskie stają się coraz słabsze. Dawniej najważniejszym miejscem w domu był stół, przy którym każdego dnia spotykała się cała rodzina, a dziś najważniejsze miejsce zajmuje telewizor i komputer. Zamiast rozmawiać twarzą w twarz, wysyłamy sobie krótkie wiadomości tekstowe. Zamiast wyjść do kawiarni czy na spacer do parku, zamykamy się w wirtualnym świecie. Nic więc dziwnego, że ludzie zaczynają odczuwać ogromną pustkę, o której starają się zapomnieć i szukają wsparcia w internecie. Budują tam swój pozytywny wizerunek, żeby inni go zaakceptowali, a jednocześnie boją się, że zostaną odrzuceni, jeśli pokażą, jacy są naprawdę.

Współcześni ludzie zawierają wiele znajomości, o wiele więcej niż kiedyś, ale nie chcą tworzyć długotrwałych relacji. Gdy kontakty stają się coraz bliższe, często z nich rezygnują – uciekają, tchórzają, nagle nie mają czasu się spotkać czy porozmawiać przez telefon. Nie chcą przejmować się problemami innych osób i po prostu zrywają z nimi kontakt. Niektórzy ludzie wyobrażają sobie przyjaźń jako niekończącą się imprezę, z której zawsze można wyjść, gdy się znudzi. Po co rozmawiać o tym, co trudne? Po co psuć sobie humor? A przecież prawdziwy przyjaciel to ktoś, komu można się zwierzyć i komu można zaufać. To ktoś, kto nam pomoże i nie zostawi nas w trudnych chwilach. Jednak nie sama pomoc jest najważniejsza, ale jej motyw, którym jest bezinteresowna i szczerza troska o nas. Jednego przyjaciela nie zastąpi nawet tysiąc znajomych na Facebooku. Portal społecznościowy może być świetnym narzędziem do szybkiego przekazywania informacji i dzielenia się ze światem swoją twórczością czy emocjami. Bardzo pomaga w podtrzymywaniu kontaktu, ale z pewnością nie zastąpi żywego spotkania!

Na podstawie: K. Mackiewicz, *Wirtualna znajomość czy przyjaźń w realu*,
radionadzieja.pl/wirtualna-znajomosc-czy-przyjazn-w-realu/

Które zdania są prawdziwe (P), a które fałszywe (F)?

		P	F
0	Rozwój techniki sprawia, że jest mniej rozmów rodzinnych niż dawniej.	X	
1	Ludzie odczuwają coraz mniejszą potrzebę osobistych spotkań.		
2	Ludzie przestają ukrywać swoje wady, bo liczą na ich akceptację.		
3	Internetowe znajomości są częstym początkiem prawdziwych przyjaźni.		
4	Dzięki internetowym znajomościom łatwo uzyskać potrzebne wsparcie.		
5	Najcenniejsza jest gotowość do udzielenia pomocy, a nie sama pomoc.		
6	Jeden przyjaciel znaczy więcej niż setki wirtualnych znajomych.		

7 Praca w parach. Czy zgadzacie się ze stwierdzeniem, że więzi społeczne (rodzinne, towarzyskie) stają się coraz słabsze? Czy można to zmienić? Podyskutujcie na ten temat. (Jedna osoba może być optymistą, a druga – pesymistą).

8 Co jest ważne w przyjaźni? Dopasuj numer tytułu do odpowiedniego fragmentu.

0. Szczerość w każdej sytuacji

5. Wierność i lojalność

1. Pełne zaufanie

6. Gotowość do kompromisów

2. Wzajemna pomoc

7. Podobne zainteresowania

3. Podobne poczucie humoru

8. Umiejętność wybaczenia błędów

4. Umiejętność uważnego słuchania

9. Wspólne spędzanie czasu

- A – **0**..... Przyjaciele powinni mówić prawdę i nie ukrywać tego, co czują i myślą.
 B – Wspólna pasja może być świetnym początkiem wielkiej przyjaźni.
 C – Warto rozmawiać z ludźmi, którzy skupiają się na tym, co mówimy.
 D – Miło jest razem pożartować i pośmiać się z tych samych rzeczy.
 E – Przyjaciele mogą na siebie liczyć i wspierać się w trudnych chwilach.
 F – Nic tak nas nie łączy, jak bezpośrednie spotkania i aktywności, które wykonujemy razem.
 G – Przyjaciele mogą sobie o wszystkim opowiedzieć i czują się ze sobą bezpiecznie.
 H – Musimy być dla siebie wyrozumiali – nikt z nas nie jest doskonały.
 I – Przyjaciele nie zawsze się ze sobą zgadzają, ale to nie znaczy, że muszą się kłócić.
 J – Czy przyjaciele mogą stać się wrogami? W prawdziwej przyjaźni to się nie zdarzy.

9 A co może zniszczyć przyjaźń? Połącz kolumny.

0	Zazdrość
1	Przeprowadzka
2	Niezdrowa rywalizacja
3	Kłamstwa i oszustwa
4	Nowe znajomości
5	Brak wolnego czasu
6	Brak dyskrecji
7	Brak wsparcia

A	Kiedy chcemy być lepsi od naszego przyjaciela, zaczynamy go traktować jak naszego przeciwnika.
B	Kiedy ktoś zdradza innym nasze tajemnice, czujemy złość i tracimy poczucie bezpieczeństwa.
C	Pojawia się wtedy, gdy przestajemy odczuwać radość z sukcesów przyjaciela.
D	Kiedy jesteśmy zbyt zajęci swoimi sprawami, nasze relacje z innymi stają się coraz słabsze.
E	Kiedy przyjaciel nie pomaga nam w trudnej sytuacji życiowej, przeżywamy mocne rozczarowanie.
F	Gdy wyjeżdżamy na stałe do innego miasta, coraz trudniej jest utrzymywać kontakt ze starymi przyjaciółmi.
G	Możemy czuć się mniej ważni, gdy nasi przyjaciele spotykają się z kolejnymi osobami.
H	Nie można mieć zaufania do kogoś, kto nie jest z nami szczery.

0	1	2	3	4	5	6	7
C							

10 Co Twoim zdaniem jest najważniejsze w przyjaźni, a co jest dla niej największym zagrożeniem?

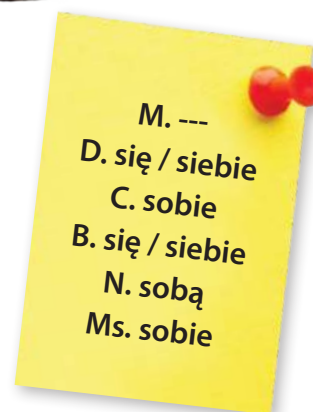
11 Połącz kolumny.

Przyjaciele i przyjaciółki...

0	liczą
1	myślą
2	tęsknią
3	dzwonią
4	ufają (wierzą)
5	dbają
6	polegają
7	wspierają
8	rozmawiają

A	się
B	do siebie
C	sobie
D	o siebie
E	na siebie
F	ze sobą
G	za sobą
H	o sobie
I	na sobie

0	1	2	3	4	5	6	7	8
E								

12 Uzupełnij tekst odpowiednimi słowami (się, siebie, sobą, sobie).

Gdy przyjaciele długo **się**⁰ nie widzą, to wcale o¹ nie zapominają. Tęsknią za² i od czasu do czasu dzwonią do³, żeby choć przez chwilę ze⁴ porozmawiać. W trudnych sytuacjach liczą na⁵, bo prawdziwi przyjaciele mogą na⁶ polegać. Zawsze⁷ wspierają, życzą⁸ powodzenia, trzymają za⁹ kciuki i są ze¹⁰ na dobre i złe.

13 Jak przyjaciele się wspierają?

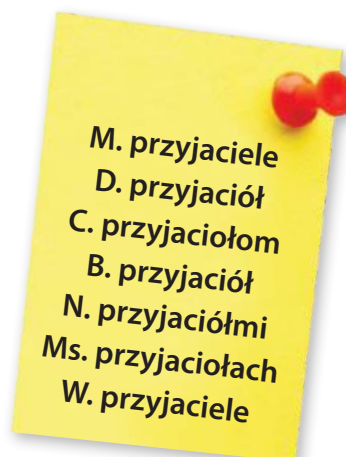
14 Praca w grupie. Dwie osoby grają rolę najlepszych przyjaciół / przyjaciółek, a trzecia osoba zadaje im pytania na temat ich relacji (jak długo się znają, jak często dzwonią do siebie, co o sobie myślą, jak się wspierają itd.).

15 Połącz kolumny.

0	Przyjaciele
1	Bez przyjaciół
2	Przyjaciołom
3	Na przyjaciół
4	Z przyjaciółmi
5	Na przyjaciółach

A	można liczyć.
B	warto się spotkać.
C	można polegać.
D	są bardzo ważni.
E	można zaufać.
F	trudno byłoby żyć.

0	1	2	3	4	5
D					

16 Odpowiedz na pytania i porównaj swoje odpowiedzi z odpowiedziami innych osób.

Jacy powinni być przyjaciele?

—

Czy można być szczęśliwym bez przyjaciół? Dlaczego?

—

Kiedy dziękujemy swoim przyjaciołom?

—

Czy zawsze można liczyć na przyjaciół?

—

Kiedy tęsknimy za przyjaciółmi?

—

Co przypomina nam o naszych przyjaciółach?

—

17 Polskie przysłowie mówi, że prawdziwych przyjaciół poznajemy w biedzie. Czy zgadzasz się z tą opinią? Czy możesz podać przykład takiej sytuacji (z codziennego życia, książki, filmu)? Możesz też użyć sztucznej inteligencji do wygenerowania takiej historii, ale napisz ją swoimi słowami.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

18 Praca w parach. Jedna osoba ma problem i prosi przyjaciela / przyjaciółkę o pomoc. Proszę przygotować dialog.

Problemy do wyboru: trudności z nauką, stres przed egzaminem, ciągłe zmęczenie, problemy ze znalezieniem pracy, zgubiony portfel, nieszczęśliwa miłość.

19 Jakie są zalety i wady życia w pojedynkę? Uzupełnij teksty słowami z ramki.

decydować	uniknąć	dzielić	skupić się	mieć	<i>powtarzać</i>
zarabiać	opłacać	sprawiać	rozwijać	powstrzymać się	

Single, czyli osoby, które nie są w związkach, lubią *powtarzać*⁰, że są wolni i niezależni. Cieszą się, że mogą sami o wszystkim¹ i robić, co tylko chcą. Mają więcej czasu, żeby² swoje zainteresowania, więc często zapisują się na różne kursy, warsztaty czy studia podyplomowe. Mogą też bardziej³ na pracy, żeby szybciej awansować i więcej⁴. Nie muszą dostosowywać się do partnera i mogą⁵ kłótni, zazdrości czy rozczarowań, które często się pojawiają w związkach.

Z drugiej strony życie w pojedynkę zaczyna⁶, że człowiek czuje się samotny, nawet jeśli ma dużo znajomych i jest duszą towarzystwa. Nieraz brakuje tej jednej osoby, z którą chcielibyśmy⁷ radości i smutki. Poza tym życie singli jest nie tylko mniej romantyczne, ale i droższe, bo trzeba samemu⁸ wszystkie rachunki. Pojawia się też presja ze strony rodziny i znajomych, którzy nie potrafią⁹ przed pytaniami, dlaczego ktoś nie ma chłopaka czy dziewczyny. Takie rozmowy bywają męczące, ale i bez nich single mogą¹⁰ poczuć, że omija ich ważna część życia.

20 Jakie są blaski i cienie życia w pojedynkę?

blaski

1.
2.
3.
4.

cienie

1.
2.
3.
4.

21 Jaka jest Twoja opinia na te tematy? Czy Twój kolega / Twoja koleżanka zgadza się z Tobą?

- Czy singlom jest łatwiej rozwijać swoje pasje i robić karierę?
- Czy życie singla jest rzeczywiście droższe?
- Czy pytania o związki są formą troski, czy naruszaniem sfery prywatności?
- Czy bycie singlem to zawsze świadoma decyzja, czy także efekt okoliczności?
- Czy łatwiej być singlem w młodości, czy w starszym wieku?

22 Czy chciał(a)byś żyć w pojedynkę? Dlaczego tak? Dlaczego nie?

.....

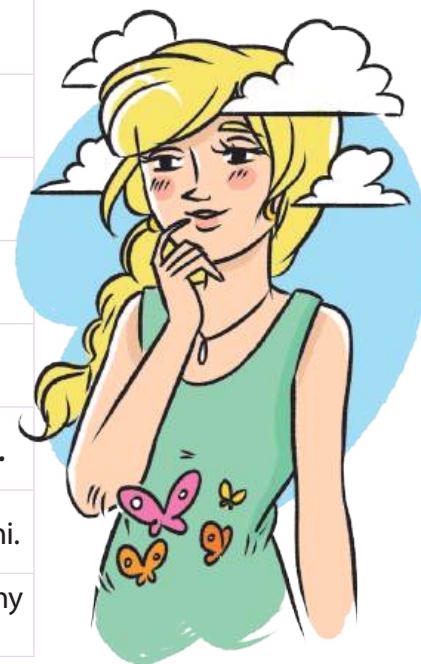
.....

.....

23 Jakie są objawy zakochania? Połącz kolumny.

0 <i>Brak apetytu</i>	A Widać radość na naszych twarzach.
1 Problemy ze snem	B Krew pulsuje nam coraz szybciej.
2 Trudności z koncentracją	C Czujemy dziwne, ale przyjemne uczucie w żołądku.
3 Częsty uśmiech	D Policzki nagle nabierają kolorów.
4 Silne rumieńce	E Noc staje się długa i mija powoli.
5 Motyle w brzuchu	F <i>Nie chce nam się jeść, a potrawy tracą smak.</i>
6 Mocne bicie serca	G Raz jesteśmy weseli, a innym razem – smutni.
7 Zmienny nastrój	H Chodzimy z głową w chmurach i nie możemy się na niczym skupić.

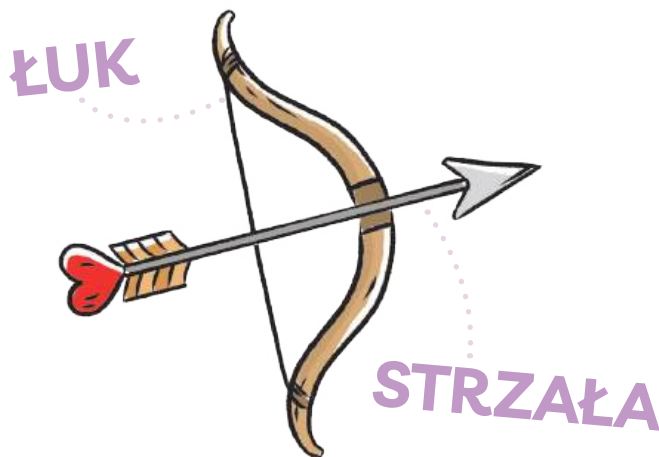
0	1	2	3	4	5	6	7
F							

24 Uzupełnij tekst słowami z ramki.

serce spojrzenie zauroczenie wejrzenia czasu
pracy przykłady uczucia *skrzydłami*

Amor jest często przedstawiany jako mały chłopiec ze *skrzydłami*⁰, łukiem i strzałą, co jest symbolem tego, że zakochać się można szybko i niespodziewanie. Mówimy nawet o miłości od pierwszego¹, choć nie wszyscy w nią wierzą i różnie rozumieją ten frazeologizm. Niektórzy mówią, że chodzi tu jedynie o², a nie prawdziwą miłość, bo ta potrzebuje³, żeby się rozwijać. W szkole, podczas studiów czy w⁴ często możemy zobaczyć sytuację, że ludzie coraz lepiej się poznają i dopiero z czasem zakochują się w sobie. Z drugiej strony silne⁵ mogą się pojawiać zupełnie nieoczekiwanie, czego⁶ odnajdujemy w książkach i filmach. Być może nawet sami znamy ludzi, którzy mówią, że jedno⁷ czy uśmiech zmieniły wszystko w ich życiu i od razu poczuli, że są zakochani. Wizerunek Amora i⁸ przebite strzałą przypominają nam właśnie o tej naglej i niespodziewanej stronie miłości.

25 Temat do dyskusji: Czy istnieje miłość od pierwszego wejrzenia? A może to jedynie zauroczenie? Na czym polega różnica między miłością a zauroczeniem?

26 Jak zdobyć czyjeś serce? Dopasuj numer porady do odpowiedniego fragmentu.

0. Zagadaj, czyli zacznij rozmowę

6. Pokaż swoje poczucie humoru

1. Zadbaj o swoją postawę

7. Unikaj narzekania

2. Utrzymuj kontakt wzrokowy

8. Pomagaj w drobnych rzeczach

3. Mów życzliwym tonem

9. Zwracaj uwagę na szczegóły

4. Nie żałuj komplementów

10. Zachowaj cierpliwość

5. Nie przynudzaj

11. Bądź sobą

- A – **0**.... Jak to zrobić? Spróbuj wykorzystać okoliczności. Jeśli jesteś na imprezie, możesz zacząć od uwagi na temat muzyki: „Bardzo lubię tę piosenkę, a ty?”
- B – Zabawne komentarze sprawiają że przestajemy się stresować, a dialog staje się bardziej swobodny. Trzeba jednak uważać, żeby nie żartować zbyt mocno.
- C – Zaprezentuj się od jak najlepszej strony, ale nie udawaj kogoś innego. Pamiętaj, że wcześniej czy później wszystkie maski opadają.
- D – To nie wymaga dużego wysiłku, a w ten sposób pokazujesz, że można na tobie polegać i nie myślisz tylko o sobie.
- E – Oprócz mowy ciała, ogromne znaczenie mają słowa, których używamy. Dobrze jest mówić miłe rzeczy na temat czyjegoś wyglądu, umiejętności czy zachowania.
- F – Zamiast krzyżować ramiona staraj się przyjąć otwartą, wyprostowaną pozycję. W ten sposób można swobodniej rozmawiać i przełamywać początkowy dystans.
- G – Unikaj zbyt długich monologów i tematów, które nie są ciekawe dla innych. Wysyłanie wiadomości również wymaga pewnej strategii – staraj się pisać krótko i intrygująco.
- H – Pokaż, że potrafisz patrzeć na świat z jaśniejszej strony. Zwykle nie lubimy ludzi, którzy ciągle marudzą.
- I – Budowanie relacji wymaga czasu – nie wysyłaj zbyt wielu wiadomości i nie oczekuj natychmiastowych odpowiedzi.
- J – Patrz w oczy osoby, z którą rozmawiasz, ale staraj się robić to delikatnie i z wyczuciem.
- K – Naucz się uważnie słuchać i patrzeć – nawet jedno słowo czy drobny gest mogą mieć duże znaczenie.
- L – Głos, który jest pełen ciepła, ułatwia kontakt i sprawia, że druga osoba czuje się swobodniej.

27 Praca w parach albo w grupie. Jedna osoba zakochała się od pierwszego wejrzenia. Opowiada o tym swojemu przyjacielowi / swojej przyjaciółce i prosi o radę, co zrobić, żeby zyskać sympatię ukochanej osoby. Przyjaciel / przyjaciółka nie musi być ekspertem w sprawach sercowych, ale i tak stara się pomóc. Wspólnie ustalacie, co najlepiej zrobić.

28 Czy pamiętasz polską gramatykę? Połącz kolumny.

0	zakochać się
1	marzyć
2	oświadczyć się
3	przyjąć / odrzucić
4	ożenić się
5	wyjść za mąż
6	być zazdrosnym

A	oświadczyń
B	za kolegę ze studiów
C	z koleżanką ze studiów
D	o żonę, o męża
E	o wspólnym życiu
F	w dziewczynie, w chłopaku
G	dziewczynie, ukochanej

0	1	2	3	4	5	6
F						

ZAKOCHAĆ SIĘ W KIM?
MIEJSCOWNIK
 w dziewczynie, w chłopaku

29 Wybierz właściwą formę.

Wojtek zakochał się w (Kasi, Kasię)⁰, ale ona zakochała się w jego przystojniejszym (kolegę, kole-dze)¹. Ten jednak nie zwracał na nią (uwagi, uwagę)², więc Kasia była nieszczęśliwa. Wtedy Woj-tek przełamał swoją nieśmiałość i zaprosił ją na pierwszą (randkę, randce)³. Zaczęli się spotykać i w końcu zostali (parę, parą)⁴. Po kilku latach Wojtek oświadczył się (Kasi, Kasię)⁵, a ona przyjęła jego oświadczyń i wyszła za (nim, niego)⁶ za mąż. A co z tamtym kolegą? Nie wiadomo, bo już nie mają ze sobą (kontakt, kontaktu)⁷. Być może dlatego, że Wojtek jest chorobliwie zazdrosny o swoją (żonę, żonie)⁸.

30 Opowiedz historię Kasi i Wojtka na podstawie obrazków. Jak myślisz, co będzie dalej?

31 Jaka jest Twoja opinia na te tematy? Czy Twój kolega / Twoja koleżanka zgadza się z Tobą?

- Jak powinna wyglądać romantyczna randka?
- Co robi ktoś chorobliwie zazdrosny?
- Jak wyobrażasz sobie idealne oświadczyń?
- Jakie są pozytywne skutki zazdrości?

32 Wybierz właściwe słowo.

Są ludzie, którzy przez lata żyją w (jeden, jedynkę, pojedynkę)⁰, ale większość osób wybiera życie w związkach. Czasem mają one charakter nieformalny, które są naturalnym (etapem, poziomem, momentem)¹ przed podjęciem decyzji o ślubie albo trwałym układem między partnerami. (Otwarcie, Wsparcie, Zawarcie)² małżeństwa wiąże się z większą odpowiedzialnością i daje (uczucie, poczucie, wycucie)³ stabilności. Niektóre pary decydują się na ślub cywilny, który jest zawierany w (biurze, urzędzie, sądzie)⁴, ale w Polsce są bardzo popularne śluby kościelne. Niestety, nie każde (malarstwo, mistrzostwo, małżeństwo)⁵ okazuje się udane i jeśli nie można go uratować, to wtedy para decyduje się na separację albo (zawód, dowód, rozwód)⁶. Jeśli chodzi o ślub kościelny, to można go unieważnić i znowu stanąć z kimś przed (kościołem, ołtarzem, obrazem)⁷, ale to nie jest takie proste.

33a Jaka jest recepta na udane małżeństwo? Dopasuj numer rady do odpowiedniego fragmentu.**0. Posłuchaj ludzi z dużym doświadczeniem życiowym**

2. Wybierz partnera, który jest podobny do ciebie

4. Naucz się mówić szczerze i otwarcie

1. Traktuj małżeństwo jako rzecz na całe życie

3. Dobrze poznaj swojego partnera przed ślubem

5. Nie myśl tylko o sobie – małżeństwo to dbanie o siebie nawzajem

- A – ...⁰... Amerykańscy naukowcy przeprowadzili wywiady z osobami, które są kilkadziesiąt lat po ślubie i zapytali też ludzi po rozwodzie, czego zabrakło w ich związkach. W ten sposób sformułowali pięć najważniejszych rad dla osób, które chcą zawrzeć małżeństwo.
- B – Wszyscy byli zgodni co do tego, że podstawą udanego związku jest dobra komunikacja i swobodna wymiana myśli. Osoby po rozwodzie przyznawały, że częstym powodem rozpadu ich małżeństw była właśnie nieumiejętność wyrażania uczuć i potrzeb.
- C – Choć ankietowani często brali ślub w młodym wieku, to jednak nie radzą się spieszyć. Warto cierpliwie poczekać, żeby się jeszcze upewnić, czy rzeczywiście spotkaliśmy miłość swojego życia.
- D – Rozmówcy zalecają, żeby małżeństwo traktować jako świętość, a nie jako dobrowolną współpracę, która można zerwać w dowolnym momencie. Problemy trzeba rozwiązywać, a kryzysy – przetrwać.
- E – Wszystkie problemy trzeba traktować jako wspólne, a nie takie, które dotyczą tylko partnera. Trudności, choroby i różne niepowodzenia mają być "nasze", a nie "jej" czy "jego".
- F – Osoby ankietowane przyznawały, że małżeństwo bywa czasami trudne i dlatego łatwiej być z kimś, kto podziela nasze poglądy. To bardzo ważne, żeby zgadzać się ze sobą w kluczowych kwestiach.

Na podstawie: www.chillizet.pl/psychologia/przepis-na-udane-malzenstwo-5-rad-od-par-z-wieloletnim-stazem

33b Którą z tych rad uważasz za najważniejszą?**34 Jaka jest Twoja opinia na te tematy? Czy Twój kolega / Twoja koleżanka zgadza się z Tobą?**

- Mówimy, że przeciwieństwa się przyciągają. Jakie są zalety i wady takich związków?
- Jakie cechy są najważniejsze przy wyborze partnera / partnerki na całe życie?
- Dlaczego we współczesnej Europie jest tak dużo rozwodów?

35 Czy warto brać ślub w młodym wieku? Uzupełnij tekst słowami z ramki.

ślub etap ryzyko związku uczucia zarobki
doświadczenia oczekiwania korzyści obowiązków marzeń

Małżeństwo od zawsze było uważane za bardzo ważny *etap*⁰, w życiu człowieka. Dawniej prawie każdy brał¹ w młodym wieku, ponieważ takie były tradycje, a także² ze strony społeczeństwa. Trudno zaprzeczyć, że małżeństwo w młodym wieku przynosi pewne³, bo od samego początku można uczyć się podziału⁴, gotowości do kompromisu i odpowiedzialności. Młodzi ludzie mają dużo energii, więc wspólnie realizują wiele planów i⁵, co bardzo wzmacnia ich związek. Z drugiej strony takie małżeństwa to naprawdę duże⁶ – młodzi ludzie nie zawsze mają dobrą pracę i wysokie⁷, więc muszą się liczyć z problemami finansowymi. Poza tym nie są jeszcze dojrzały emocjonalnie, a brak dużego⁸ życiowego może prowadzić do konfliktów czy nawet rozpadu⁹. Każdą decyzję o małżeństwie trzeba dokładnie przemyśleć i nie można jej podejmować tylko pod wpływem silnego¹⁰.

36a Jak myślisz, jaki wiek jest najlepszy na zawarcie małżeństwa? Dlaczego tak uważasz? Podaj trzy argumenty (na temat dojrzałości psychicznej i emocjonalnej, sytuacji finansowej, a także siły oraz zdrowia).

Moim zdaniem o małżeństwie warto poważnie pomyśleć w wieku około lat. Dlaczego właśnie wtedy?

Po pierwsze,

Po drugie,

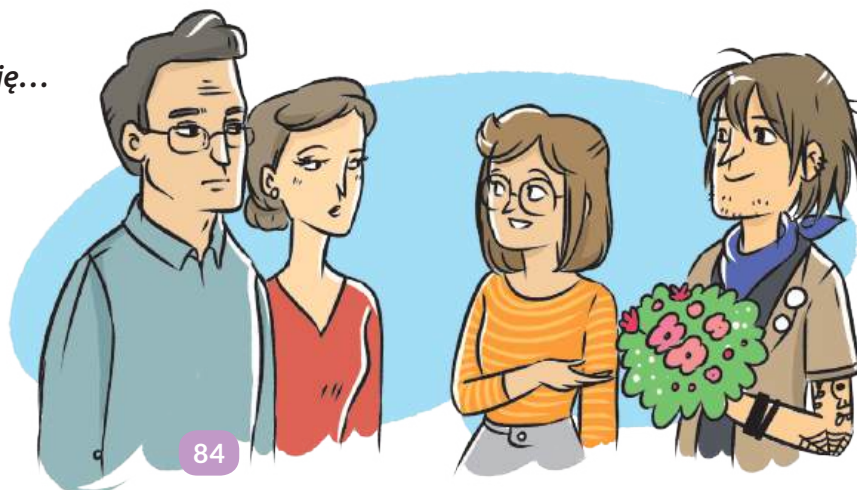
Po trzecie,

Właśnie z racji tych trzech argumentów myślę, że wiek około lat byłby najlepszy na zawarcie małżeństwa.

36b Porównaj swoje odpowiedzi z odpowiedziami innych osób. Z kim zgadzasz się najbardziej, a z kim – najmniej? Czy możecie dojść do wspólnych wniosków?

37 Praca w grupach (dwóch parach). Jedna osoba przedstawia rodzicom swoją dziewczynę / swojego chłopaka. Rodzice pytają ich, jak się poznali, jakie mają wspólne plany na przyszłość i dają im swoje życiowe rady.

– Pozwólcie, że wam przedstawię...

Co warto obejrzeć?

1 Co to jest? Dopasuj numer do odpowiedniego obrazka.

0. mecz piłki nożnej

1. wiadomości
2. prognoza pogody
3. program publicystyczny
4. program podróżniczy
5. program kulinarny
6. program rozrywkowy
7. program naukowy (edukacyjny)

2 Uzupełnij tekst odpowiednimi słowami z ramki.

wybór prognozę żarty kraje mecze opinie
wiadomości dania doświadczenia

Czasem zastanawiamy się, jaki program obejrzeć w telewizji albo internecie. **Wybór**⁰ jest naprawdę duży, więc każdy może znaleźć coś dla siebie. Ci, którzy lubią wiedzieć, co się dzieje na świecie, włączają¹, a po ich obejrzeniu czekają jeszcze na² pogody. Osoby zainteresowane polityką lubią programy publicystyczne, gdzie różni eksperci wyrażają swoje³ na temat bieżących wydarzeń. Kibice niecierpliwie czekają na⁴ i trzymają kciuki za swoje ulubione drużyny. Ci, którzy chcą się trochę pośmiać, włączają programy rozrywkowe, gdzie są mniej lub bardziej zabawne⁵ i piosenki. Miłośnicy dobrej kuchni wybierają programy kulinarne, które uczą, jak przygotować smaczne⁶. Ludzie ciekawi świata chętnie oglądają programy podróżnicze, gdzie są pokazywane różne⁷ i ich kultury. Rozwijaniu wiedzy służą także programy naukowe, gdzie można zobaczyć ciekawe⁸ i posłuchać wypowiedzi specjalistów.

3a Jakie programy lubisz?

– Lubię

3b Jakich programów nie lubisz?

– Nie lubię

4 Praca w parach. Jaki program chcecie obejrzeć? Jedna osoba daje swoją propozycję i wskazuje jej zalety, ale druga osoba krytykuje ten pomysł i daje swoją propozycję, którą też nie zostaje przyjęta. W końcu dochodzicie do porozumienia i wybieracie program, który razem chcecie obejrzeć.

Propozycje do wyboru:

KTO MA RACJĘ? – program publicystyczny

JAKI PIĘKNY ŚWIAT! – program podróżniczy

PEŁNY TALERZ – program kulinarny

LIGA MISTRZÓW – program sportowy

ŚMIECH TO ZDROWIE – program rozrywkowy

TAJEMNICE KOSMOSU – program naukowy

5 Jaki to film? Dopasuj numer do odpowiedniego obrazka.

0. film dokumentalny

1. film przyrodniczy
2. film obyczajowy
3. film historyczny
4. film przygodowy
5. film kryminalny (kryminał)
6. komedia romantyczna
7. bajka (film animowany, film rysunkowy)

6a Jaki film warto obejrzeć? Uzupełnij tekst odpowiednimi słowami z ramki.

przygodowy obyczajowy animowany ~~dokumentalny~~ kryminalny
historyczny przyrodniczy sensacyjny

0. Jeśli interesujemy się historią, to najlepszym wyborem będzie film **dokumentalny**, w którym nie ma fikcyjnych osób i wydarzeń.
1. Jeśli chcemy podziwiać świat zwierząt i roślin, to powinniśmy wybrać film
2. Jeśli lubimy poznawać codzienne problemy ludzi, ich uczucia i relacje, to możemy wybrać film, który jest bliski naszej rzeczywistości.
3. Gdy mamy już dość codzienności i marzymy o dalekich podróżach, nowych miejscach oraz niezwykłych sytuacjach, to świetnym wyborem będzie film
4. Jeśli chcemy zobaczyć, jak wyglądało życie w dawnych czasach, to powinniśmy wybrać film, który opiera się na znanych wydarzeniach.
5. Kiedy chcemy poznawać mroczną stronę rzeczywistości, to włączamy film (w którym jest dużo akcji) albo film, którego fabuła opiera się na poszukiwaniu sprawcy przestępstwa.
6. A dla najmłodszych – choć nie tylko dla nich – najlepszą rzeczą będzie film, którego bohaterowie są narysowani i żyją w bajkowym, magicznym świecie.

6b A komu można polecić komedię romantyczną oraz horror?

Komedia romantyczna będzie dobrym wyborem dla tych osób, które
a horror można polecić tym, którzy

7 Praca w parach. Jaki film chcecie obejrzeć? Jedna osoba daje swoją propozycję i wskazuje jej zalety, a druga osoba krytykuje ten pomysł i daje swoją propozycję, którą też nie zostaje przyjęta. W końcu dochodzicie do porozumienia i wybieracie film, który razem chcecie obejrzeć.

HORROR

FILM KRYMINALNY

FILM SENSACYJNY

FILM PRZYGODOWY

FILM OBYCZAJOWY

KOMEDIA ROMANTYCZNA

FILM HISTORYCZNY

FILM ANIMOWANY

FILM DOKUMENTALNY

FILM PRZYRODNICZY

8a Czy lepiej oglądać filmy w domu? Uzupełnij tekst słowami z ramki.dostęp wybór dźwięk ekranu łazienki ~~swobodę~~ łóżku**Patrycja**

Myślę, że lepiej oglądać filmy w domu, bo mamy tam największą⁰. Możemy siedzieć na kanapie albo leżeć na¹ i jest nam znacznie wygodniej niż w kinie. Mamy łatwy² do wielu produkcji – starych oraz nowych filmów, a także seriali. W każdej chwili możemy zmienić swój³ albo zatrzymać film, żeby pójść po herbatę, albo wyjść do⁴. Możemy także regulować⁵, żeby nie było ani za cicho, ani za głośno. Ważne jest również to, że nikt obcy nam nie przeszkadza swoimi komentarzami i nikt nie zasłania nam⁶, a cały ten luksus mamy bez żadnych biletów.

8b A może lepiej oglądać filmy w kinie? Uzupełnij tekst słowami z ramki.okazji ~~nowości~~ codzienności głośniki widzów żartów pieniędzy**Weronika**

A moim zdaniem lepiej oglądać filmy w kinie, bo są tam⁰, których jeszcze nie ma w telewizji i internecie. W kinie jest ogromna sala z klimatyzacją, wielki ekran oraz¹, które zapewniają najlepszą jakość dźwięku. Dzięki temu możemy bardziej się skupić na filmowej historii i całkowicie zapomnieć o szarej². Poza tym miło jest być wśród innych³ i razem z nimi przeżywać emocje – wspólnie bać się podczas horrorów, śmiać się z⁴ czy wzruszać się przy romantycznych scenach. Wyjście do kina dostarcza też świetnej⁵, żeby się spotkać ze znajomymi. Oczywiście, bilety do kina nie są tanie, ale jeśli wybierzemy dobry film, na pewno nie będziemy żałować wydanych⁶!

9 Jakie są blaski i cienie oglądania filmów w kinie?

blaski

cienie

10 Praca w parach. Chcecie razem obejrzeć film, ale jedna osoba woli ekran komputera / telewizora, a druga – chce pójść do kina. Spróbujcie się przekonać do swoich racji. Co wybieriecie?

11 Czy znasz te słowa? Połącz kolumny.

0	tytuł
1	czas i miejsce akcji
2	bohater (postać literacka albo filmowa)
3	narracja
4	fabuła (akcja)
5	zwrot akcji
6	napięcie
7	szczęśliwe zakończenie

A	sposób opowiadania historii, przedstawiania wydarzeń
B	niecierpliwe oczekiwanie na kolejną scenę
C	kontekst wydarzeń (kiedy i gdzie dzieje się historia?)
D	rozwiązanie problemów, przywrócenie porządku
E	ktos wymyślony przez pisarza albo scenarzystę
F	<i>nazwa książki, filmu albo innego dzieła (np. piosenki)</i>
G	zmiana oczekiwanego biegu wydarzeń
H	bieg wydarzeń (w książce, filmie, spektaklu)

0	1	2	3	4	5	6	7
F							

12 Opisz krótko jednego ze znanych bohaterów filmowych, ale nie musisz od razu mówić, jak się nazywa. Niech inni spróbują to odgadnąć.

1. – Kim jest? Czym się zajmuje?
2. – Jak wygląda?
3. – Jakie ma największe zalety?
4. – Jaką ma wadę?
5. – Co lubi robić w wolnym czasie?

(Rozwiązanie zagadki: to jest – bohater(ka) filmu / serialu pod tytułem „.....”).

13a Praca w parach. Spróbujcie sami ułożyć krótką historię (fabułę) wymyślonego filmu.

„Egzamin z polskiego”
(film obyczajowy)

„Miłość od pierwszego wejrzenia”
(komedia romantyczna)

„Wielki skarb”
(film przygodowy)

1. – Jaki jest czas akcji?
2. – Jakie jest miejsce akcji?
3. – Kto jest bohaterem / bohaterką?
4. – Jaki ma cel?
5. – Co robi, żeby go osiągnąć?
6. – Jaki jest zwrot akcji? (Co się okazuje?)
7. – Jakie jest zakończenie?

13b Jeśli pracujecie w różnych parach, to zdecydujcie, która historia była najciekawsza.

14 Czy znasz filmowe słownictwo? Połącz kolumny.

0 zwiastun (trailer)	A część serialu w telewizji lub internecie
1 czołówka	B film z tłumaczeniem dialogów czytany przez jedną osobę
2 odcinek	C krótka reklama filmu (z jego wybranymi scenami)
3 scenariusz	D zespół aktorów, którzy grają w filmie
4 reżyser(ka)	E film z głosami podkładanymi przez innych aktorów
5 obsada	F napisy na początku filmu (z tytułem i najważniejszymi nazwiskami)
6 ścieżka dźwiękowa	G tekst z dialogami i opisem filmowych wydarzeń
7 efekty specjalne	H osoba, która ogląda film albo spektakl
8 film z dubbingiem	I utwory muzyczne w filmie, serialu albo grze komputerowej
9 film z lektorem	J grupa osób, które oglądają film lub spektakl (także miejsca dla nich)
10 film z napisami	K niezwykle rzeczy tworzone za pomocą najnowszej techniki
11 widz(ka)	L film w oryginalnej wersji językowej (tłumaczenie dialogów trzeba czytać)
12 widownia	Ł osoba, która decyduje, co trzeba zrobić i mówi aktorom, jak mają grać

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
C												

15 Uzupełnij tekst odpowiednimi słowami z ramki.

widz zwiastun scenariusz **sukces** obsada ścieżka czołówka efekty

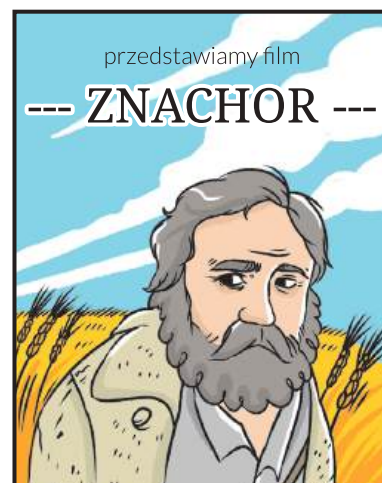
Na ...**sukces**...⁰ filmu składa się wiele elementów. Zaczniemy od tego, że dużą rolę odgrywa intrygujący¹, który zachęca do obejrzenia całości i nie bez znaczenia jest pomysłowa², która wprowadza w klimat pokazywanej historii. Warto też zadbować o³ specjalne z wykorzystaniem najnowszej techniki i bardzo istotna jest⁴ dźwiękowa, bo to właśnie muzyka buduje klimat filmu. Najważniejszy jest jednak dobry⁵, bo jeśli zabraknie ciekawej fabuły, to nawet najlepsza reżyseria oraz⁶ z udziałem największych gwiazd nie uratują produkcji. Wszystkie elementy muszą być dopracowane, żeby⁷ obejrzał film do końca i chciał do niego wracać.

16 Co myślisz na ten temat? Czy Twój kolega / Twoja koleżanka zgadza się z Tobą?

- Czy warto oglądać zwiastuny filmów przed pójściem do kina? Dlaczego tak/nie?
- Czy obsada filmu ma duży wpływ na jego komercyjny sukces?
- Czy ścieżka dźwiękowa jest ważnym elementem filmu?
- Czy lepszy jest film z dubbingiem, z lektorem, czy z napisami? Dlaczego?
- Czy lepiej oglądać seriale po jednym odcinku dziennie, czy od razu obejrzeć cały sezon?

17 Przeczytaj tekst i zdecyduj, czy podane zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).**Recenzja filmu „Znachor”**

Dla mnie najlepszym polskim filmem jest „Znachor”. Dlaczego? Przede wszystkim z tego względu, że ma ciekawą fabułę. Oglądamy tu historię chirurga, który znalazł w dramatycznej sytuacji życiowej, bo zupełnie stracił pamięć. Nie wie nawet, jak się nazywa i gdzie jest jego dom. Musi więc zacząć wszystko od nowa i znaleźć dla siebie miejsce wśród zupełnie obcych ludzi. Na szczęście ma silny charakter i jest bardzo pracowity. Zamieszkuje na wsi, gdzie zajmuje się pracą fizyczną. Chętnie pomaga wszystkim chorym i z czasem zostaje tytułowym znachorem (czyli osobą, która leczy ludzi, choć nie ma do tego odpowiednich uprawnień). Bardzo ciekawe są też historie innych postaci, które główny bohater spotyka na swojej drodze.

W filmie nie ma wielkich efektów specjalnych, ale są sceny, które sprawiają, że serce bije mi mocniej. Nie brakuje też zwrotów akcji, których nie będę tu zdradzać, ale mogę powiedzieć, że jest szczęśliwe zakończenie, przy którym zawsze się wzruszam. Wielką zaletą filmu jest świetna reżyseria i obsada. Występują tu fantastyczni aktorzy, którzy grają tak, że całkowicie zapominam, że cała ta historia to zwykła fikcja. Chciałabym też wspomnieć o cudownych zdjęciach – w filmie można oglądać polską wieś, która jest głównym miejscem akcji i prezentuje się bardzo malowniczo. Na uwagę zasługuje też ścieżka dźwiękowa, dzięki której emocje widzów stają się jeszcze silniejsze.

„Znachor” to taka opowieść, która pokazuje siłę dobra i miłości, a ja uwielbiam takie historie. Każdemu polecam ten film (zwłaszcza w polskiej wersji językowej)!

Które zdania są prawdziwe (P), a które fałszywe (F)?

		P	F
0	<i>Fabuła „Znachora” jest trochę nudna.</i>		X
1	Główny bohater nie potrafi zapamiętać podstawowych rzeczy.		
2	Znachor jest twardym człowiekiem i ma dobre serce.		
3	Główny bohater zostaje pomocnikiem lekarza.		
4	Film trzyma w napięciu i są w nim nieoczekiwane sytuacje.		
5	Autorka recenzji jest bardzo wrażliwą osobą.		
6	Autorka zawsze się śmieje, gdy ogląda zakończenie filmu.		
7	Obraz polskiej wsi jest szary i ponury.		
8	Film można oglądać w rodzinnym gronie.		

18 Odpowiedz na pytania.

- Czy po tej recenzji chciał(a)byś obejrzeć „Znachora”?
- Czy lubisz oglądać filmy ze szczęśliwym zakończeniem?
- Czy znasz polskie filmy i seriale? Jeśli tak, to co możesz polecić i dlaczego?

19 Napisz recenzję wybranego filmu – znajdź o nim kilka informacji w internecie i odpowiedz na poniższe pytania:

- a) Jaki jest tytuł tego filmu? Kto jest jego reżyserem? Jaki to gatunek?
- b) Jaki jest czas i miejsce akcji?
- c) Kim jest główny bohater / główna bohaterka? Czym się zajmuje?
- d) Jaka jest obsada? Kto gra główną rolę? Jak sobie radzi z tym zadaniem?
- e) O kim / o czym jeszcze warto wspomnieć?
- f) Czy warto obejrzeć ten film? Komu można go polecić?

Moja ocena (zaznacz liczbę gwiazdek): ★ ★ ★ ★ ★

Recenzja filmu / serialu

Czy znacie film / serial pod tytułem „.....”? Powstał on w roku i jego reżyserem jest
To, a ja bardzo lubię ten gatunek, bo

Akcja dzieje się
Oglądamy tu historię

Główną rolę gra i muszę powiedzieć, że

Zwraca też uwagę

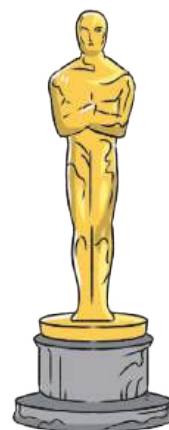
Chciał(a)bym jeszcze wspomnieć o

Myślę, że ten film / serial, bo

20 Praca w parach. Namawiasz kolegę / koleżankę na wspólne obejrzenie tego filmu, ale on(a) woli inny. Czy dojdziecie do porozumienia?

21 Komu przyznał(a)byś Oscara i za co? Czy Twój kolega / Twoja koleżanka ma takie samo zdanie?

Myślę, że najchętniej przyznał(a)bym Oscara,
gdyż
a poza tym

22 Dlaczego warto chodzić do teatru? Dopasuj tytuł do odpowiedniego fragmentu.

0. Nie tylko rozrywka

1. Nauka wrażliwości
2. Rozwijanie wyobraźni
3. Poznawanie ważnych dzieł
4. Bliski kontakt ze sztuką

5. Lekcja języka

6. Okazja do spotkania
7. Ucieczka od codzienności
8. Trwałe wspomnienia
9. Niepowtarzalny klimat

Dlaczego warto chodzić do teatru?

- A – ...0... Kiedy mamy wolny czas, często oglądamy filmy albo seriale. Warto także pamiętać o teatrze, który nie tylko pozwala nam odpocząć od codziennych obowiązków, ale i zmusza nas do myślenia.
- B – Na scenie są często wystawiane znane utwory sławnych autorów, więc widzowie mogą odkrywać ich twórczość i lepiej ją rozumieć.
- C – Teatr pozwala nam się wyciszyć i zapomnieć o szarej rzeczywistości. Przestajemy tam myśleć o swoich problemach i przeżywamy niezwykle historie oglądanych bohaterów.
- D – W teatrze nie wszystko jest pokazane dokładnie, więc sami musimy się domyślać wielu rzeczy i tworzyć w głowie obrazy sytuacji, o których jest mowa.
- E – Każdy spektakl jest wyjątkowy i trochę się różni od poprzednich, bo wszystko dzieje się na żywo.
- F – Widzimy aktorów bezpośrednio na scenie, a nie na ekranie, dzięki czemu uważniej obserwujemy ich grę.
- G – Kiedy oglądamy spektakl, możemy lepiej zrozumieć uczucia innych osób. Przeżywamy ich emocje i często się wzruszamy.
- H – To właśnie od aktorów możemy się uczyć poprawnej wymowy oraz pięknej intonacji.
- I – Niektóre spektakle wywołują tak silne emocje, że zostają z nami na bardzo długo. Nawet po latach wracamy do nich w myślach.
- J – Wyjście do teatru to świetny pomysł na wspólnie spędzony wieczór. Możemy razem obejrzeć spektakl, a potem dyskutować na jego temat i dzielić się swoimi wrażeniami.

23 Kino czy teatr? Co wybrać? Napisz trzy argumenty na rzecz filmu i spektaklu.

Lepsze jest kino, bo...

1.
2.
3.

Lepszy jest teatr, bo...

1.
2.
3.

24 Praca w parach. Jedna osoba chce się umówić do kina, ale druga osoba woli teatr. Spróbujcie się przekonać do swoich racji i wybrać seans filmowy albo spektakl.

25a Uzupełnij tekst relacji odpowiednim słowem z ramki.

hol bałagan początek przystanek ~~klasa~~ kurtyna lektura publiczność
 przeżycie rzędu szatni głośników tytułem widownią
 kostiumy recenzje żyrandole lustra widzowie

W sobotę 27 października nasza⁰ poszła do Teatru Współczesnego na spektakl pod¹ „Tango”. Wyjście zostało zorganizowane przez naszą nauczycielkę, która już знаła to przedstawienie i powiedziała, że też musimy je obejrzeć, bo ma dobre², a poza tym „Tango” Sławomira Mrożka to ważna³, którą niedługo będziemy omawiać na lekcjach.

Zebraliśmy się przed szkołą o godzinie 17:00 i szybkim krokiem poszliśmy na pobliski⁴. Nie czekaliśmy długo na autobus, więc już pół godziny później byliśmy w teatrze.

Jego⁵ był bardzo przestronny i elegancki. Na ścianach znajdowały się wielkie⁶ w złotych ramach, a nad nami wisiały piękne⁷, które dawały dużo ciepłego światła. W powietrzu unosił się zapach perfum, a z⁸ płynęły dźwięki muzyki klasycznej. Najpierw poszliśmy do⁹, żeby oddać kurtki i plecaki, a potem weszliśmy do sali teatralnej. Zająłem miejsce w środku¹⁰, więc miałem dobry widok na scenę.

Punktualnie o 18:00 zgasło światło nad¹¹ i zabrzmiał komunikat, żeby wyłączyć telefony komórkowe. Gdy podniosła się¹², na scenie mogliśmy zobaczyć wnętrze pokoju, w którym był wielki¹³ (jakby od lat nikt tam nie sprzątał). Aktorzy siedzieli wokół stolika i mieli na sobie¹⁴, które pochodziły z różnych czasów. To był dziwny, ale intrygujący¹⁵ spektaklu. Jego akcja okazała się bardzo ciekawa i dynamiczna, więc chyba nikt się nie nudził. Kiedy przedstawienie się skończyło,¹⁶ długo biła brawo. Myślę, że wszyscy¹⁷ byli pod dużym wrażeniem tej sztuki i ja też się cieszyłem, że mogłem ją obejrzeć. Było to dla mnie niezwykle¹⁸. Takie wyjścia do teatru są najlepszą lekcją języka polskiego!

25b Czy zgadzasz się z opinią, że wyjścia do teatru to najlepsza lekcja języka? Dlaczego tak / nie?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

26 Który z tych spektakli chciał(a)byś obejrzeć?

27 Praca w parach. Jedna osoba zaprasza kolegę / koleżankę na wybrany spektakl – przekonuje, że warto go obejrzeć i odpowiada na pytania na jego temat (choć szczegółów nie musi znać). Ustalacie również miejsce i godzinę spotkania.

28 Napisz (prawdziwą albo fikcyjną) relację z wyjścia do teatru.

- Kiedy to było? Wczoraj, przedwczoraj, tydzień temu, w zeszłym miesiącu, w ubiegłym roku?
- Z kim poszedłeś / poszłaś na ten spektakl?
- Jaki się nazywał teatr? Jak wyglądało jego wnętrze (hol i widownia)?
- Jaki był tytuł spektaklu i o czym on opowiadał?
- Co było na scenie? Jaka była scenografia?
- Kto tam występował? Starsi aktorzy? Młodzi wykonawcy? Jak oceniasz ich grę?
- Czy sztuka była interesująca? Jaką scenę najlepiej pamiętasz?
- Jakie były Twoje wrażenia? Czy chciał(a)byś ponownie obejrzeć to przedstawienie?

Relacja z wyjścia do teatru

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

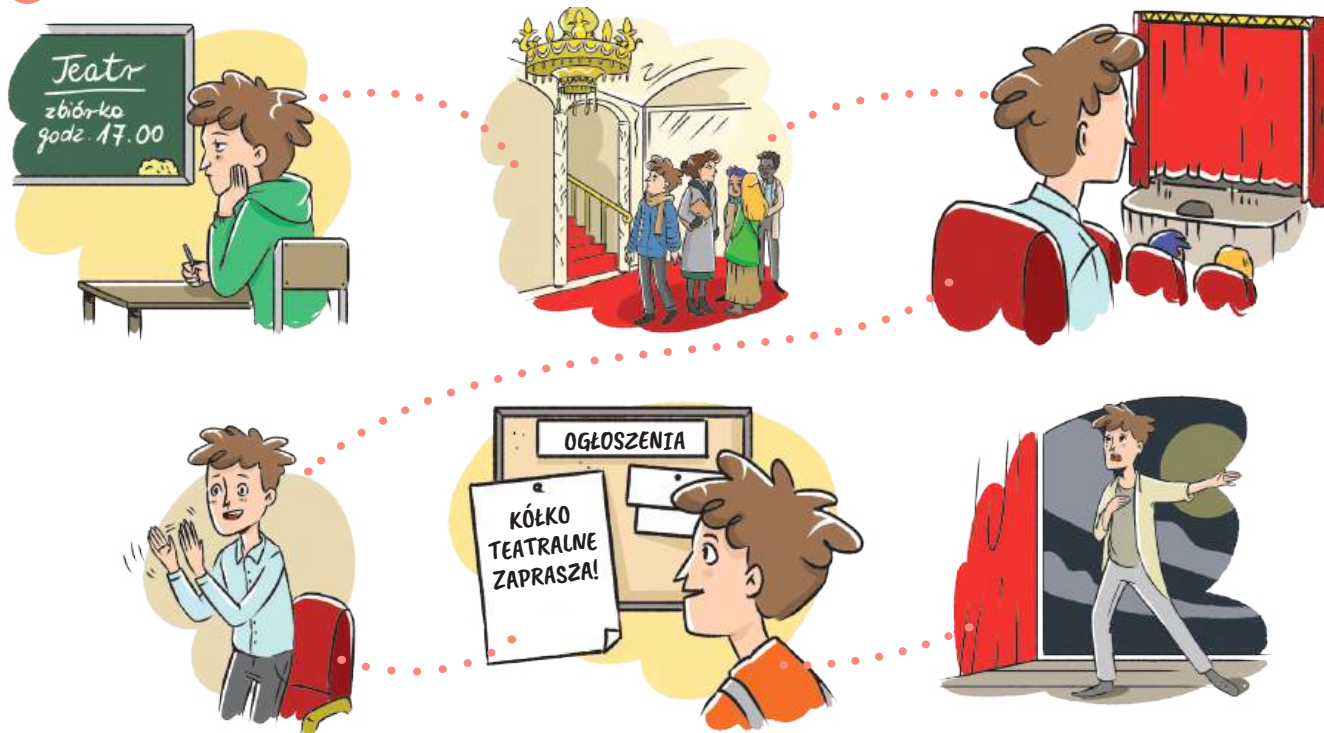
.....

.....

.....

.....

29 Opowiedz historię Jacka na podstawie tych obrazków.

30 Uzupełnij ogłoszenie słowami z ramki.

występować spróbować tworzyć ~~odkryć~~ wcielać się poznawać rozwijać

KÓŁKO TEATRALNE „KURTYNA”

zaprasza wszystkich, którzy chcą **odkryć**⁰ w sobie aktorskie talenty i¹
swoich sił na scenie! Jeśli lubisz² przed publicznością i³
w różne role albo chcesz⁴ scenariusze, kostiumy lub scenografię
– dołącz do nas! To doskonała okazja, żeby⁵ swoją wyobraźnię
i⁶ magiczny świat teatru!

31 Praca w parach. Namawiasz kolegę / koleżankę do zapisania się do kółka teatralnego, które wystawia spektakle po polsku, ale kolega / koleżanka nie wie, czy da sobie radę na scenie. W rozmowie wykorzystajcie poniższe argumenty. Czy uda Wam się dojść do porozumienia?

ARGUMENTY ZA

To świetna i niezwykła zabawa.
Można poznawać ważne dzieła literackie.
To okazja, żeby spotkać ciekawych ludzi.
Można poprawić swoją znajomość polskiego.
Można przełamywać swoją nieśmiałość.

ARGUMENTY PRZECIW

Trzeba poświęcić dużo czasu na próby.
Trzeba uczyć się długich tekstów na pamięć.
W grupie mogą powstawać konflikty.
Trzeba dobrze mówić po polsku.
Nie jest łatwo pokonać stres (tremę).

- 32a** Etiuda teatralna to krótka scena lub ćwiczenie aktorskie, które pokazuje jedną sytuację. Dopasuj tytuł do odpowiedniej sceny.

ETIUDY TEATRALNE

0. Co za spotkanie!

1. Kłótnia w poczekalni

2. Proszę to zabrać!

3. Słabo cię słyszać!

4. Proszę podać więcej szczegółów

5. W ogłoszeniu wszystko wyglądało lepiej

6. Przecież to niemożliwe!

7. Naprawdę nie wiem, co wybrać

- A – ...0... Na przystanku ktoś spotyka dawnego znajomego / dawną znajomą ze szkoły i zaczyna rozmowę o starych czasach. Druga osoba nie może sobie przypomnieć, kto to jest, ale wstydzi się do tego przyznać i udaje, że wszystko pamięta.
- B – Dwie osoby rozmawiają przez telefon, ale są problemy z połączeniem. Jedna osoba proponuje wyjście do kina, a druga myśli, że chodzi o wyjście do kasyna i mocno krytykuje ten pomysł.
- C – Do sklepu z pamiątkami wchodzi klient(ka). Chce kupić prezenty dla swoich znajomych. Szuka czegoś taniego i ładnego. Odrzuca kolejne propozycje sprzedawcy / sprzedawczyny, ale nie chce wychodzić z pustymi rękami.
- D – Do biura rzeczy znalezionych przychodzi ktoś, kto zostawił w autobusie czarną torbę. W biurze jest dużo takich rzeczy, więc potrzebny jest jej dokładny opis. (Potem okazuje się, że ta czarna torba została w domu).
- E – W eleganckiej restauracji para zamawia dania. Kelner(ka) wszystko zapisuje, po czym przynosi zupełnie inne potrawy. Sytuacja się powtarza. W końcu para zamawia inne dania, bo liczy na to, że wtedy dostanie to, czego naprawdę chce.
- F – Nauczyciel pyta uczniów, dlaczego nie odrobili pracy domowej. Zaczynają się wymówki, które stają się coraz bardziej absurdalne, bo nikt nie chce powtarzać tego, co już mówili inni.
- G – Student(ka) chce wynająć mieszkanie. Żeby wynegocjować lepszą cenę, dużo rzeczy krytykuje. Właściciel(ka) mieszkania powoli traci cierpliwość, ale stara się zachować spokój. W końcu rezygnuje z pomysłu wynajęcia tego mieszkania, żeby najpierw zrobić w nim remont.
- H – Ludzie stoją przed drzwiami – jedna osoba jest bardzo niecierpliwa, druga stara się zachować spokój, a trzecia próbuje wejść bez kolejki, bo ona „tylko na chwilę” (robi się nerwowo, a na końcu okazuje się, że w tym gabinecie i tak już nikt nie przyjmuje).

- 32b** Praca w parach albo w grupach. Spróbujcie odkryć w sobie talent aktorski i zagrać jedną z wybranych etiud.

- 33** Praca w parach. Jedna osoba gra rolę dziennikarza / dziennikarki, a druga osoba wciela się w rolę znanej gwiazdy ze świata filmu lub teatru. Odpowiada na pytania o początki swojej kariery i jej przebieg, a także zachęca młodzież, żeby chodzić do teatru i występować na scenie.

Dokąd się wybrać?

1 Czy znasz Polskę? Czy wiesz, gdzie są te miejsca?

0. **Dolny Śląsk**
1. Górny Śląsk
2. Małopolska
3. Wielkopolska
4. Lubelszczyzna
5. Puszcza Białowieska
6. Morze Bałtyckie
7. Pomorze
8. Mazowsze
9. Warmia i Mazury
10. Podlasie
11. Podkarpacie
12. Sudety
13. Beskidy
14. Tatry
15. Bieszczady

2 Czy wiesz, o jakim miejscu jest mowa? Połącz kolumny.

0 Beskidy	A region w środkowej Polsce, jego stolicą jest Warszawa
1 Pomorze	B region, którego największym miastem są Katowice
2 Górny Śląsk	C region, który jest położony nad Bałtykiem
3 Dolny Śląsk	D znajduje się na północy Polski, są nad nim piaszczyste plaże
4 Sudety	E region w zachodniej Polsce, jego stolicą jest Poznań
5 Bieszczady	F góry w południowo-zachodniej Polsce, na granicy z Czechami
6 Warmia i Mazury	G region, którego stolicą jest Wrocław
7 Puszcza Białowieska	H najwyższe góry w Polsce, na granicy ze Słowacją
8 Morze Bałtyckie (Bałtyk)	I znajdują się na południu Polski, ich najwyższy szczyt to Babia Góra (1725 m)
9 Wielkopolska	J wielki i gęsty las na wschodzie Polski, mieszkają tam żubry
10 Mazowsze	K region w południowej Polsce, jego stolicą jest Kraków
11 Małopolska	L góry na granicy ze Słowacją i Ukrainą
12 Tatry	Ł region znany jako Kraina Tysiąca Jezior

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I												

3 Odpowiedz na pytania.

- Czy lubisz podróżować po Polsce?
- Czy wolisz góry, jezioro, czy morze? Dlaczego?
- Jakie znasz polskie miasta i regiony?
- Czy masz jakieś pamiątki z Polski? Jakież?

4 Uzupełnij tekst odpowiednimi słowami z ramki.

raj odpoczynek Trójmiasto spokoju przemysłu kopalnię szczytem
kajakiem ~~zabytki~~ wioski zachody dzieje latarnie pałaców krasnali łąk

Odkryj Polskę – od Bałtyku po Tatry!

Do Polski warto przyjechać, bo są tu piękne miasta i zabytki⁰, a także piaszczyste plaże, malownicze jeziora, lasy oraz góry. Na północy Polski znajduje się Bałtyk – idealne miejsce na wakacyjny¹. Można spacerować brzegiem morza, słuchać szumu fal i podziwiać² słońca. Region położony nad Bałtykiem to Pomorze – warto tu zwiedzić³ (Gdańsk, Gdynię i Sopot), a także zobaczyć miasteczka rybackie oraz zabytkowe⁴ morskie. Region na północnym wschodzie to Warmia i Mazury – prawdziwy⁵ dla miłośników natury. Można tu żeglować, pływać⁶ i odpoczywać wśród zieleni. W pobliżu znajduje się Podlasie, gdzie można oglądać malownicze⁷, które zachowały tradycyjną architekturę. Nieco dalej na południe znajduje się Lubelszczyzna, gdzie jest dużo pól,⁸ i lasów. Centralną część Polski zajmuje Mazowsze (gdzie znajduje się Warszawa), a na zachodzie jest położona Wielkopolska – region, w którym zaczynają się⁹ Polski. Na południowym zachodzie znajduje się Dolny Śląsk – kraina zabytkowych zamków i¹⁰. Jego stolica to Wrocław – miasto mostów, kolorowych kamienic oraz zabawnych¹¹. Przyrodniczą atrakcją są tu Sudety, których najwyższym¹² jest Śnieżka. W Polsce południowej znajduje się Górny Śląsk – region znany z rozwiniętego¹³. Ze Śląskiem sąsiaduje Małopolska. Warto tu zwiedzić Kraków i¹⁴ soli w Wieliczce, a także pojechać na wycieczkę w Tatry albo Beskidy. Na południowym wschodzie leży Podkarpacie, gdzie można podziwiać urokliwe miasta oraz Bieszczady, które są idealnym miejscem dla osób, które szukają ciszy,¹⁵ i kontaktu z przyrodą.

5 Praca w parach. Porozmawiaj z kolegą / koleżanką, w którym z tych regionów najlepiej byłoby spędzić weekend. Jedna osoba daje swoją propozycję i omawia jej zalety, a druga osoba krytykuje ten pomysł i daje swoją propozycję, którą też nie zostaje przyjęta. W końcu dochodzicie do porozumienia i wybieracie region, który każdemu odpowiada.

POMORZE

WARMIA I MAZURY

WIELKOPOLSKA

MAŁOPOLSKA

DOLNY ŚLĄSK

GÓRNY ŚLĄSK

MAZOWSZE

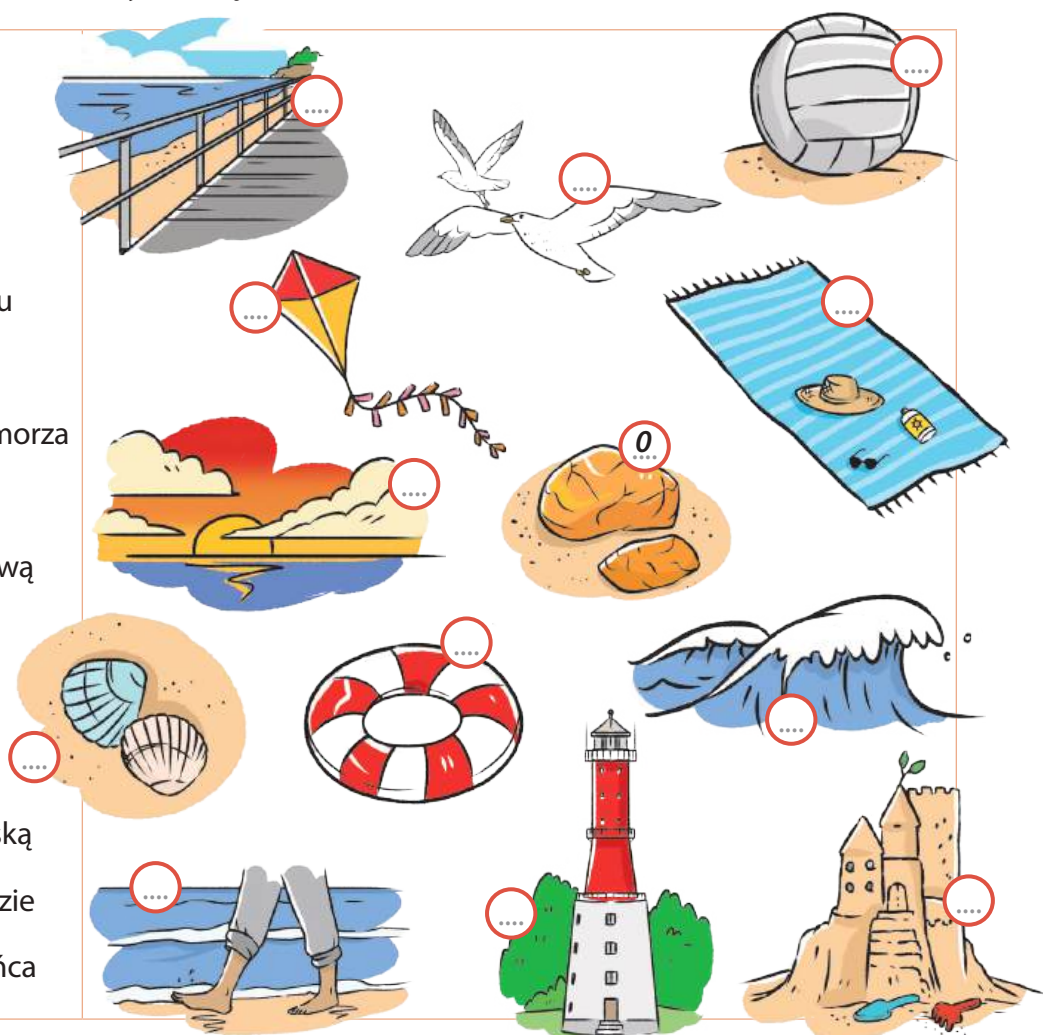
PODKARPACIE

6a Dlaczego warto pojechać nad Bałtyk? Połącz słowa z obrazkami.

Nad Bałtykiem można:

0. szukać bursztynów

1. zbierać muszelki
2. budować zamki z piasku
3. opalać się na plaży
4. spacerować brzegiem morza
5. kąpać się w morzu
6. grać w siatkówkę plażową
7. puszczać latawce
8. oglądać wysokie fale
9. patrzeć na mewy
10. zwiedzić latarnię morską
11. chodzić po promenadzie
12. podziwiać zachód słońca

6b A może nie warto jechać nad Bałtyk? Uzupełnij tekst odpowiednimi słowami z ramki.

zapach *kąpiel* plażowania siatkówkę brzegiem zachody
 tłumy muszelki flagi fale latarnie latawców bursztynów

Moim zdaniem nie warto jechać nad Bałtyk. Dlaczego? Bo*kąpiel*.....⁰ w takim zimnym morzu to żadna przyjemność. Zresztą nie zawsze można wchodzić do wody, bo kiedy wieje silny wiatr i są wysokie¹, to na plaży wiszą czerwone², które oznaczają zakaz kąpieli. Kiedy jest ładna pogoda, można się opalać, ale ja nie lubię³. To nuda! Nie przepadam też za spacerami⁴ morza i nie mam ochoty szukać⁵, bo trudno je znaleźć – są tylko małe⁶ oraz kolorowe kamyczki. Zbierałam je, kiedy byłam dzieckiem, ale te czasy dawno minęły. Puszczenie⁷ i budowanie zamków z piasku, to już także przeszłość. W⁸ plażową nigdy nie grałam i nie mam zamiaru próbować. Przyznaję, że⁹ słońca są piękne, ale ile razy można oglądać to samo? Promenady wyglądają ładnie, ale są tam¹⁰ ludzi i wszędzie czuć¹¹ smażonej ryby. Poza tym co można zwiedzać nad morzem? Muzea ze starymi łodziami albo¹² morskie? To nie dla mnie!

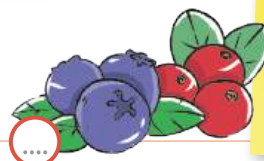
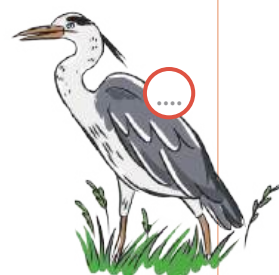
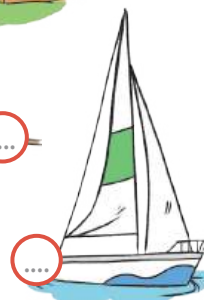
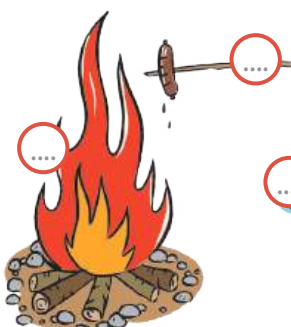
6c Praca w parach. Jedna osoba proponuje wyjazd nad Bałtyk, ale druga osoba krytykuje ten pomysł. Czy dojdziecie do porozumienia?

7a Dlaczego warto pojechać na Mazury? Połącz słowa z obrazkami.

Na Mazurach można:

0. iść na grzyby

1. zbierać jagody i borówki
2. wypożyczyć kajak
3. pływać rowerem wodnym
4. żeglować (pływać żaglówką)
5. nurkować
6. rozbić namiot
7. robić ognisko
8. piec kiełbaski
9. wędkować (łowić ryby)
10. oglądać dzikie ptaki
11. puszczać kaczki
12. zwiedzać zamki

W Krakowie i okolicach
zwróć uwagę na te słowa:
tam jagoda to borówka,
a borówka to brusznica.

7b A może nie warto jechać na Mazury? Uzupełnij tekst odpowiednimi słowami z ramki.

kamizelka łowienie ptaki komary wody
namiotem wędką ognisku łódzie borówek żaglówek

Przyznam, że nie lubię jeździć na Mazury. Trochę boję się⁰ *wody*, bo słabo płyвам, a jeszcze gorzej nurkuję. Wolę unikać¹, kajaków, a nawet rowerów wodnych. Nie wiem, czy² ratunkowa rzeczywiście mnie uratuje i znacznie bezpieczniej czuję się na³. Nie znoszę jednak biwakowania. Nie mam ochoty nocować pod⁴, bo tam jest zimno i twardo, a meszki,⁵ oraz mrówki nie dają spać. Nie lubię też siedzenia przy⁶ i pieczenia kiełbasek, bo potem moje włosy i ubrania śmierdzą dymem.⁷ ryb to dla mnie straszna nuda i nie rozumiem tych, którzy przez cały dzień siedzą nad wodą z⁸. Już puszczenie kaczek wydaje mi się ciekawsze. Nie mam też zamiaru zbierać grzybów, jagód i⁹ – po co się męczyć, skoro wszystko można kupić? Lubię oglądać dzikie¹⁰, ale one są także w pobliżu mojego domu, więc nigdzie nie muszę się ruszać.

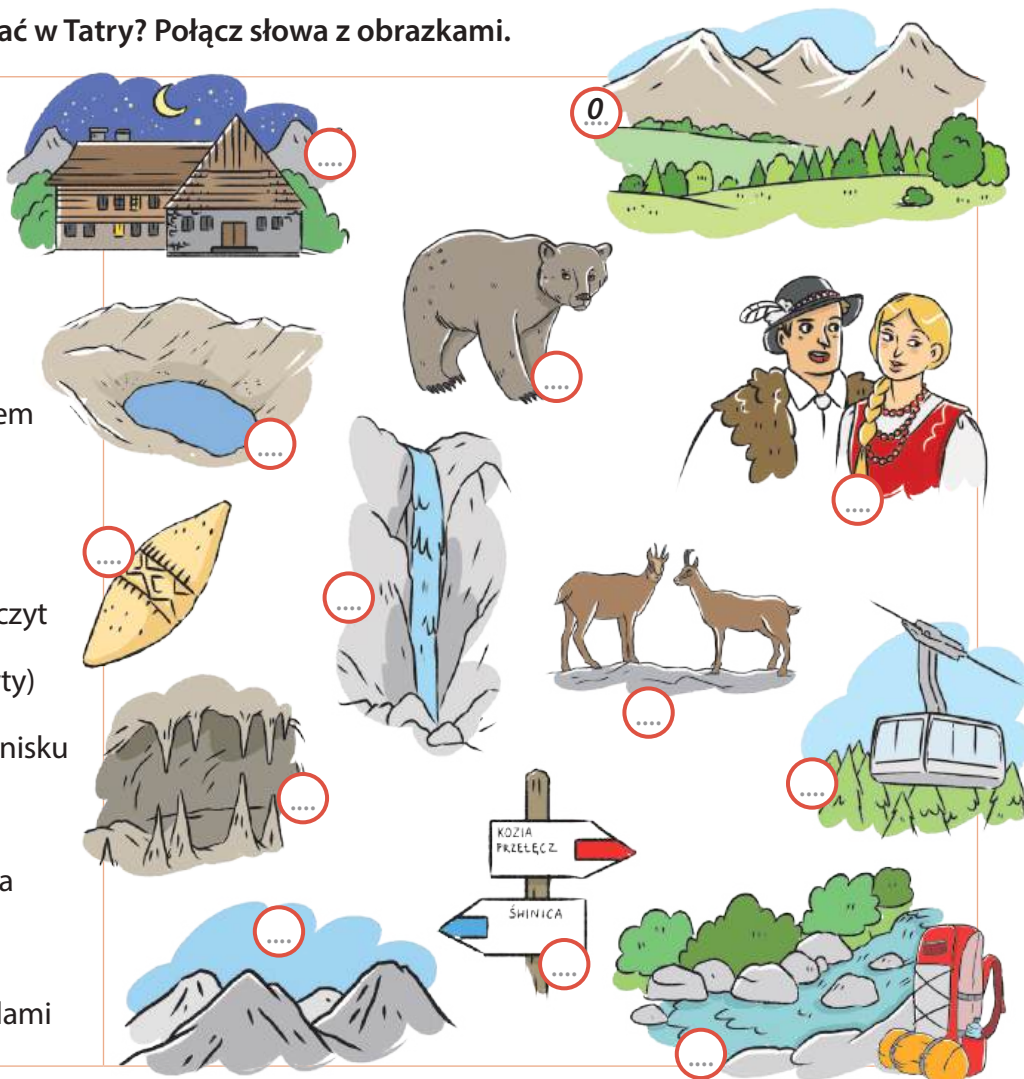
7c Praca w parach. Jedna osoba proponuje wyjazd nad Mazury, ale druga osoba krytykuje ten pomysł. Czy dojdziecie do porozumienia?

8a Dlaczego warto pojechać w Tatry? Połącz słowa z obrazkami.

W Tatrach można...

0. podziwiać widoki

1. chodzić po szlakach
2. pójść nad staw
3. odpocząć nad potokiem
4. zobaczyć wodospad
5. zwiedzić jaskinie
6. wjechać kolejką na szczyt
7. zdobywać góry (szczyty)
8. przenocować w schronisku
9. zobaczyć kozice
10. spotkać niedźwiedzia
11. spróbować oscypka
12. porozmawiać z góralami

8b A może nie warto jechać w Tatry? Uzupełnij tekst odpowiednimi słowami z ramki.

nocleg jaskini stawem wyprzedzeniem kolejką widoki
kamienie niedźwiedzie zwierzęta szczytów szlakach

Nie mam ochoty jeździć w Tatry i nie lubię chodzić po szlakach⁰. Wiele osób mówi, że są tam piękne¹, ale to dla mnie nic specjalnego, bo wszystko wygląda tak samo: wszędzie są szare², zielone drzewa i wysokie góry. Czasem można zobaczyć dzikie³ – sarny albo kozice, ale widać je tylko przez chwilę, bo szybko uciekają. Można też spotkać⁴, ale tego wolałbym uniknąć. Na pewno nie dam się namówić na wejście do⁵, bo tam jest ciemno, zimno i wilgotno. Miło byłoby posiedzieć nad⁶ albo odpocząć pod wodospadem, ale niełatwo tam dojść, a zdobywanie⁷ to już prawdziwa męczarnia. Czasem można wjechać⁸, ale bilety nie należą do najtańszych i nie zawsze są dostępne. Ceny w schroniskach też nie są niskie, a poza tym trudno tam o⁹, bo wszystkie miejsca są rezerwowane z dużym¹⁰.

8c Praca w parach. Jedna osoba proponuje wyjazd w Tatry, ale druga osoba krytykuje ten pomysł. Czy dojdziecie do porozumienia?

9 Czy pamiętasz, co tam można robić?

NAD MORZEM 	NAD JEZIOREM 	W GÓRACH

10 Jak oni spędzają wakacje? Gdzie są? Co robią?

11 Napisz mail z wakacji (do wyboru):

- nad morzem,
- nad jeziorem,
- w górach.

Napisz, skąd pozdrawiasz, z kim tam jesteś, co robisz i kiedy wracasz.

Cześć!

Serdecznie Cię pozdrawiam Jestem tu razem z

Pogoda jest piękna, więc codziennie

Nie wszystko jest jednak idealnie, bo

Wracam już i mam dla Ciebie mały prezent.

Do zobaczenia wkrótce!

.....

12a Dlaczego warto podróżować? Dopasuj numer tytułu do odpowiedniego fragmentu.**0. Odkrywanie świata**

1. Odpoczynek od codzienności

2. Zwiedzanie zabytków

3. Podziwianie piękna natury

4. Zdobywanie cennych doświadczeń

5. Najlepsza lekcja historii

6. Kształtowanie charakteru

7. Próbowanie nowych potraw

8. Poprawa samopoczucia

9. Poznawanie innych zwyczajów

Dlaczego warto podróżować?

- A – ...**0**... Podróże pozwalają poznawać miejsca, o których wcześniej tylko słyszeliśmy lub czytaliśmy.
- B – Podróże mają pozytywny wpływ na nasz nastrój (zwłaszcza kiedy możemy liczyć na dobre towarzystwo).
- C – Z udanej podróży wracamy bogatsi nie tylko o wiedzę, ale i wyjątkowe przeżycia, które na długo zostają w pamięci.
- D – Możemy podziwiać piękne pałace, zamki, kościoły, katedry. Ich architektura naprawdę robi wrażenie.
- E – Podczas wyjazdów uczymy się cierpliwości, punktualności i odpowiedzialności.
- F – Możemy zobaczyć, jak żyją ludzie w innych krajach i porównywać różne kultury.
- G – Podczas podróży możemy oglądać morza, jeziora, góry, wulkany. Dla takich widoków warto żyć!
- H – Zmiana otoczenia to reset dla umysłu. Możemy zapomnieć o codziennych obowiązkach i problemach.
- I – Podróże pozwalają nam poczuć klimat dawnych czasów i lepiej zrozumieć przeszłość.
- J – Dzięki podróżom poznajemy też kuchnię zwiedzanych krajów i odkrywamy niezwykle smaki zamawianych dań.

12b A dlaczego ludzie nie chcą podróżować? Połącz kolumny.

0	Wysokie koszty	A	Po wspaniałej podróży trudno wrócić do szarej rzeczywistości.
1	Duży wysiłek	B	Podróże mogą być niebezpieczne – musimy bardzo na siebie uważać.
2	Ryzyko chorób i wypadków	C	Podróże wymagają aktywności – trzeba wszystko dokładnie zaplanować, spakować bagaże i dużo chodzić.
3	Zbyt dużo turystów	D	W obcym miejscu możemy czuć się źle. Niełatwo się przyzwyczaić do nowych warunków.
4	Tęsknota za domem	E	Ceny biletów, noclegów i wyżywienia nie należą do najniższych.
5	Gorzkie powroty	F	W popularnych miejscach są tłumy i kolejki. Czy w takich warunkach można odpocząć?

0	1	2	3	4	5
E					

12c Praca w parach. Jedna osoba chce spędzić całe wakacje przed ekranem komputera, a druga osoba próbuje ją namówić na podróżowanie po świecie.

13 Jaki środek transportu najlepiej wybrać? Dopasuj opisy do odpowiedniego słowa.

pociąg

motocykl

samochód

autobus

~~rower~~

prom

samolot

hulajnoga

Czym najlepiej podróżować? Wszystko zależy od tego, dokąd się wybieramy, a także od tego, ile mamy czasu i pieniędzy.

0. **Rower** to zdrowy, tani i ekologiczny środek transportu. Można w spokojnym tempie zwiedzać okolice, podziwiać piękno natury i oddychać świeżym powietrzem. To nie jest jednak dobry wybór na długie trasy i złą pogodę.

1. daje nam dużą niezależność – możemy się zatrzymać, gdzie tylko chcemy, pojechać bocznymi drogami i zwiedzać mniej znane miejsca. Niestety, paliwo jest drogie, a długie godziny za kierownicą mogą być męczące. Tym bardziej, że na drogach mogą tworzyć się korki, a w mieście niełatwo znaleźć miejsce do parkowania.

2. pozwala szybko i wygodnie poruszać się po drogach, szczególnie w mieście, gdzie łatwo ominąć korki. Świetnie się sprawdza podczas krótkich wycieczek lub samotnych podróży. Daje wiele emocji i pozwala poczuć wiatr we włosach. Nie jest jednak zbyt bezpieczny, a poza tym nie nadaje się na rodzinne wyjazdy.

3. to bardzo wygodny i ekologiczny środek podróży. Można tam czytać książkę, pracować przy komputerze lub podziwiać widoki za oknem. Czasem są dostępne wagony restauracyjne, w których można zjeść ciepły posiłek. Wadą może być dość wysoka cena biletów (zwłaszcza jeśli kupujemy je w ostatniej chwili) oraz ograniczona liczba połączeń w niektóre miejsca.

4. pozwala szybko dojechać do szkoły, pracy lub na spotkanie ze znajomymi. Nie nadaje się jednak na długie trasy ani na złą pogodę.

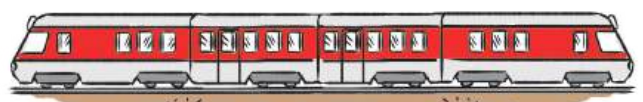
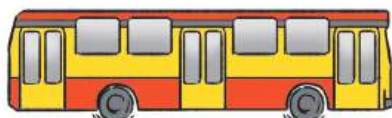
5. jest bardzo popularnym środkiem transportu, którym można się dostać do większych i mniejszych miejscowości. Jest tam mniej miejsca niż w pociągu, a podróż często trwa dłużej. Tym bardziej, że na popularnych trasach mogą się pojawiać korki.

6. pozwala podróżować bardzo szybko i wygodnie. Trzeba jednak pamiętać, że odprawa oraz kontrola bezpieczeństwa zabierają dużo czasu, a lotniska znajdują się daleko od centrum miasta, więc także musimy wziąć pod uwagę konieczność dojazdu.

7. – można nim popłynąć do krajów, które leżą nad morzem lub oceanem. Taka podróż trwa długo, a jej komfort zależy od pogody. Gdy jest silny wiatr, rejs może być nieprzyjemny.

14 Jaki jest Twój ranking ulubionych środków transportu? Jakich ich zalety cenisz najbardziej?

15 Praca w grupie. Chciecie pojechać na weekendową wycieczkę do jednego z polskich miast. Jedna osoba chce jechać samochodem, druga – autobusem, trzecia – pociągiem, a czwarta – chciałaby polecieć samolotem. Spróbujcie się przekonać do swoich racji.

16 Jakie miejsce noclegu najlepiej wybrać? Dopasuj opisy do odpowiedniego słowa.

namiot

hotel

pensjonat

hostel

apartament

schronisko

Gdzie najlepiej przenocować? Wszystko zależy od tego, dokąd się wybieramy, jakie mamy potrzeby i ile pieniędzy chcemy wydać.

0. **Hotel!** to świetne miejsce na nocleg, często z restauracją, siłownią i basenem. Można tu liczyć na wysoki standard i profesjonalną obsługę. Minusem jest jednak cena. Pokoje bywają drogie, szczególnie w sezonie wakacyjnym.

1. to tanie miejsce na nocleg (często w pobliżu dworców i w centrach miast), popularne wśród młodych ludzi. Można tam poznać turystów z różnych krajów, bo śpi się w pokojach wieloosobowych. Wadą jest mniejsza prywatność i hałas, jeśli ktoś wraca późno w nocy.

2. to przytulne miejsce, zwykle prowadzone przez prywatnych właścicieli. Jest spokojniej niż w hotelu, a goście czują się jak w domu. Często można też zjeść domowe posiłki. Nie ma jednak tylu udogodnień jak w dużych hotelach.

3. to miejsce dla turystów, którzy wędrują po górach. Noclegi trzeba rezerwować z dużym wyprzedzeniem. Warunki są skromne, ale widoki – piękne.

4. to świetna opcja dla osób lubiących przygodę i kontakt z naturą. Trzeba jednak liczyć się z brakiem udogodnień oraz złą pogodą, która może nam zepsuć plany.

5. to dobre rozwiązanie dla rodzin lub grup znajomych. Mamy do dyspozycji całe mieszkanie z kuchnią i łazienką, więc można samodzielnie gotować i czuć się jak u siebie w domu. Minusem może być brak obsługi i konieczność samodzielnego sprzątnięcia.

17 Praca w parach. Dokąd chcielibyście pojechać? Które miejsce noclegu chcielibyście wybrać? Jedna osoba daje swoją propozycję i wskazuje jej zalety, a druga osoba krytykuje ten pomysł i daje swoją propozycję, którą też nie zostaje przyjęta. W końcu dochodzicie do porozumienia i wybieracie miejsce, w którym chcielibyście zarezerwować nocleg.

APARTAMENT „LUX”

Nowoczesny apartament blisko centrum! Sypialnia, salon, kuchnia, łazienka i balkon z pięknym widokiem.

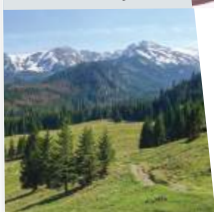
HOTEL
„Pięć Gwiazdek”

Eleganckie pokoje, restauracja z pysznym jedzeniem, siłownia, sauna, basen. Zarezerwuj już dziś!

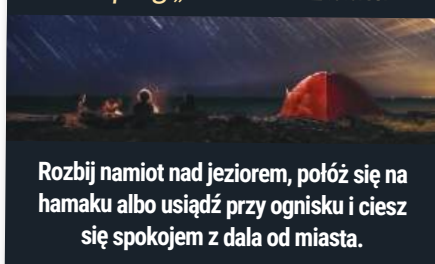

PENSJONAT
„U Ewy”

Przytulne pokoje z lodówką, łazienką i balkonem, ogród pełen kwiatów, spokojna okolica.

Zapraszamy!

Schronisko „Pod Szczytem”

Wieloosobowe pokoje z widokiem na góry. Tradycyjna kuchnia i atmosfera prawdziwej przygody!

Kemping „Pod Gwiazdami”

Rozbij namiot nad jeziorem, połóż się na hamaku albo usiądź przy ognisku i ciesz się spokojem z dala od miasta.

HOSTEL „Podróżnik”

Najtańsze noclegi w świetnej lokalizacji (blisko dworca i centrum). Pokoje wieloosobowe ze wspólną kuchnią i łazienką.

Mikołaj

Wolę korzystać z usług biura podróży. W zeszłym miesiącu byłem na wycieczce do Krakowa i Wieliczki. Wróciłem z niej bardzo zadowolony. Biuro zajęło się wszystkim – biletami, noclegiem, wyżywieniem i planem zwiedzania. Mieliliśmy świetnego przewodnika, który opowiadał ciekawostki o mieście. Zwiedziliśmy Wawel, Sukiennice, Kościół Mariacki i Kazimierz. Po południu był czas wolny, więc mogliśmy sami pospacerować po Rynku Głównym i spróbować krakowskich obwarzanków. Następnego dnia pojechaliśmy do kopalni soli w Wieliczce. To jest naprawdę niesamowite miejsce!

Lubię takie wyjazdy, bo nie muszę się o nic martwić. Wiem, że wszystko będzie dobrze zorganizowane i w krótkim czasie będę mógł obejrzeć wiele atrakcji. A jeśli coś się stanie, to zawsze będę mógł liczyć na pomoc pilota wycieczki. To daje mi duże poczucie bezpieczeństwa. Oczywiście, taka podróż jest czasem droższa, ale uważam, że warto zapłacić więcej za komfort i spokój. Poza tym można spotkać wiele nowych osób – na wycieczce poznałem jedną dziewczynę i do dziś wymieniam z nią wiadomości.

Natalia

A ja wolę podróżować na własną rękę. W tym roku pojechałam z przyjaciółką do Trójmiasta – Gdańska, Sopotu i Gdyni. Wszystko zorganizowałyśmy same: kupiliśmy bilety na pociąg, zarezerwowałyśmy noclegi przez internet i ułożyłyśmy plan naszej wycieczki. Każdy dzień wyglądał inaczej. W Gdańsku spacerowałyśmy po Długim Targu i zwiedziliśmy Europejskie Centrum Solidarności. W Sopocie spędziłyśmy czas na plaży i moło, a w Gdyni zwiedziliśmy Akwarium i weszłyśmy na Kamienną Górę, żeby zobaczyć panoramę miasta. Wieczorami jadłyśmy kolację w małych restauracjach i długo rozmawiałyśmy o naszych przeżyciach. Takie podróże dają nam poczucie wolności. Nie musimy się nigdzie spieszyć, dostosowywać się do grupy turystów i same możemy decydować, jak spędzić dzień i co zwiedzić. Dzięki temu każda wycieczka jest wyjątkowa i dopasowana do naszych zainteresowań. Jeśli chcemy gdzieś zostać dłużej albo zmienić trasę, możemy to zrobić w każdej chwili. Czasami nie wszystko idzie zgodnie z planem, ale właśnie wtedy są najciekawsze przygody.

Prawda (P) czy fałsz (F)?

Mikołaj...	P	F
0 <i>prowadzi niewielkie biuro podróży.</i>		X
1 <i>pojechał na jednodniową wycieczkę.</i>		
2 <i>miał wykupione posiłki.</i>		
3 <i>kupił sobie przewodnik po Krakowie.</i>		
4 <i>unikał lokalnych produktów.</i>		
5 <i>był także pod ziemią.</i>		
6 <i>narzeka na zbyt intensywny program.</i>		
7 <i>nie żałuje wydanych pieniędzy.</i>		
8 <i>na wycieczkę pojechał z dziewczyną.</i>		

Natalia...	P	F
0 <i>pojechała na wycieczkę z siostrą.</i>		X
1 <i>skorzystała z usług biura podróży.</i>		
2 <i>łączyła zwiedzanie z odpoczynkiem.</i>		
3 <i>była w trzech miejscach.</i>		
4 <i>stara się unikać pośpiechu.</i>		
5 <i>jest osobą ciekawą świata.</i>		
6 <i>ceni sobie niezależność.</i>		
7 <i>lubi się trzymać ustalonego planu.</i>		
8 <i>nie boi się nieprzewidzianych sytuacji.</i>		

19 Jakie są blaski i cienie wycieczek organizowanych przez biuro podróży?

blaski

1.
2.
3.
4.
5.

cienie

1.
2.
3.
4.
5.

20 Praca w parach. Chciecie razem pojechać na wycieczkę, ale jedna osoba chce skorzystać z oferty biura podróży, a druga osoba woli podróżować na własną rękę. Spróbujcie się przekonać do swoich racji.

21 Czy znasz polskie miasta? Połącz te hasła z odpowiednimi zdjęciami.

0. Kraków – miasto królów i artystów

3. Częstochowa – zabytkowy klasztor, cel pielgrzymów

1. Gdańsk – perła nad Bałtykiem

4. Toruń – miasto Kopernika i pierników

2. Wrocław – miasto mostów i krasnali

5. Malbork – największy zamek w Europie

A – 0

B –

C –

D –

E –

F –

22 Uzupełnij ofertę biura podróży odpowiednimi podtytułami.

TRANSPORT PŁATNOŚĆ WYŻYWIENIE ZAKWATEROWANIE UBEZPIECZENIE MIEJSCE ZBIÓRKI
TERMINY WYCIECZEK PROMOCJE DODATKOWE ATRAKCJE NASZE KIERUNKI

--- Biuro podróży „Z nami najlepiej” zaprasza! ---

0. Transport

Komfortowy autokar z klimatyzacją, toaletą i Wi-Fi.

1.

Warszawa, parking przed Pałacem Kultury i Nauki.

2.

Kraków, Gdańsk, Wrocław, Toruń, Malbork, Częstochowa.

3.

Hotele trzygwiazdkowe, pokoje 2-osobowe z łazienką.

4.

Śniadania i obiadokolacje. (Mięsne lub wegetariańskie).

5.

W każdy weekend (wyjazd w sobotę wcześnie rano, powrót w niedzielę późnym wieczorem).

6.

Cena wycieczki obejmuje polisę (na pokrycie kosztów leczenia i uszkodzonego bagażu).

7.

Spacery z przewodnikiem, gry miejskie, konkursy z nagrodami.

8.

Dla uczniów, studentów i emerytów – 20% zniżki.

9.

Najpóźniej do 14 dni przed terminem wycieczki (numer konta jest podany na naszej stronie).

23 Praca w parach. Jedna osoba pracuje w biurze podróży, a druga – odgrywa rolę klienta / klientki, która szuka ciekawej oferty turystycznej i zadaje liczne pytania.

- 24** Lepiej podróżować samemu czy w grupie? Napisz tekst argumentacyjny i weź pod uwagę wygodę i bezpieczeństwo, koszty podróży, sposoby spędzania wolnego czasu.

Samemu czy w grupie?

Myślę, że lepiej podróżować

Dlaczego? Po pierwsze,

.....

Po drugie,

.....

Po trzecie,

.....

Oczywiście, nie zawsze,

ale jednak wolę i każdemu to polecam.

- 25** Napisz tekst o tym, dokąd warto się wybrać i odpowiedz na te pytania.

- a) Jakie miejsce chcesz polecić do zwiedzenia (kraj, region, miasto)?
- b) Gdzie dokładnie znajduje się to miejsce?
- c) Kiedy najlepiej tam pojechać?
- d) Czym najlepiej tam dotrzeć? (samochodem, pociągiem, samolotem)?
- e) Co trzeba tam zobaczyć? Co warto zwiedzić?
- f) Co jeszcze można tam robić?
- g) Jakich potraw warto tam spróbować?
- h) Jakie pamiątki można tam kupić?

Warto tam się wybrać!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Rozdział X

Jak chronić przyrodę?

1 Jakie są współczesne problemy ekologiczne? Dopasuj numer do odpowiedniego obrazka.

0. globalne ocieplenie

1. wielkie upały i susze

2. pożary lasów

3. topnienie lodowców

4. powódzie

5. wycinka lasów

6. ginące pszczoły

7. zaśmiecanie środowiska

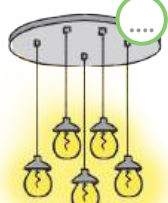
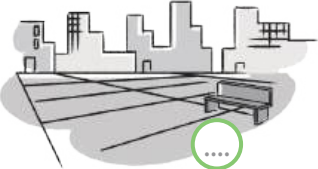
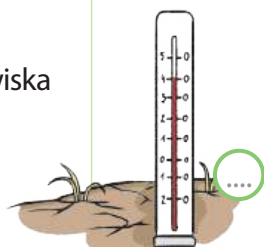
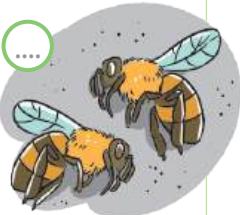
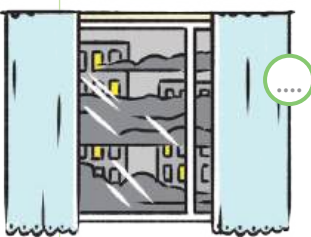
8. nadmiar plastiku

9. smog w miastach

10. beton zamiast zieleni

11. nadmierne zużycie prądu

12. marnowanie żywności

2 Jakie są współczesne problemy ekologiczne? Uzupełnij tekst odpowiednimi słowami z ramki.

brakuje panuje marnuje przynosi trafia
topnieją giną tracą *występują* zdają wiedzą

Nasza planeta jest w niebezpieczeństwie. Coraz częściej⁰ *występują* powódzie, susze i upały. Lodowce¹, a w lasach dochodzi do pożarów. Przez wycinkę drzew zwierzęta² swoje domy. Pszczoły³ przez zmiany klimatu oraz pestycydy, czyli środki ochrony roślin. Dużym problemem jest też plastik, który⁴ do rzek, mórz i oceanów. W miastach⁵ zieleni, a zimą (kiedy zaczyna się sezon grzewczy) często⁶ smog. Edukacja ekologiczna nie zawsze⁷ oczekiwane rezultaty. Nie wszyscy nawet⁸, jak segregować śmieci i nie⁹ sobie sprawy, jak bardzo jest to ważne. Poza tym wiele osób¹⁰ wodę, prąd i jedzenie. Musimy bardziej dbać o naszą planetę i lepiej chronić przyrodę.

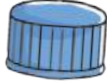
3 Co myślisz o poziomie edukacji ekologicznej? Czy w Twojej szkole były lekcje o ekologii? Czy pamiętasz, co na nich mówiono?

4b A jak Ty dbasz o środowisko? Dopisz swoją odpowiedź.

110

5 Czy wiesz, co to jest? Podpisz obrazki.

słoik kapsel ogryzek puszka ulotka
 zakrętka pudełko fusy obierki skorupki

0.
 1.
 2.
 3.
 4.
 5.
 6.
 7.
 8.
 9.

6 Do którego pojemnika trzeba to wyrzucić?

0	słoiki, szklane butelki
1	ogryzki, fusy, obierki, skorupki, kwiaty
2	zeszyty, ulotki, czasopisma, pudełka
3	gumy do żucia, resztki mięsa
4	kartony, puszki, zakrętki, kapsle

A	PAPIER (NIEBIESKI)
B	SZKŁO (ZIELONY)
C	METALE I TWORZYWA SZTUCZNE (ŻÓŁTY)
D	BIO (BRĄZOWY)
E	ODPADY ZMIESZANE (CZARNY)

0	1	2	3	4
B				

7 Co tu nie pasuje i dlaczego?

0. ulotki, butelki, zeszyty, pudełka, gazety, czasopisma

Nie pasują butelki, bo nie wrzucamy ich do pojemnika na papier.

1. zepsute owoce i warzywa, przeterminowane leki, ogryzki, obierki

2. zakrętka, kubki po jogurcie, słoiki po majonezie, kartony po mleku

3. folia aluminiowa, puszki po napojach i konserwach, zużyte chusteczki, stare garnki

8 Czy pamiętasz, jakie odpady trafiają do tych pojemników? Napisz ich nazwy w odpowiednim miejscu.

BIO	SZKŁO	PAPIER	METALE I TWORZYWA SZTUCZNE
obierki			

9 Dlaczego segregacja śmieci jest ważna? Połącz kolumny.

0	Kiedy segregujemy śmieci,	A	pomaga chronić naszą przyrodę.
1	Dzięki recyklingowi	B	produkujemy więcej śmieci.
2	Segregacja odpadów	C	to dbamy o naszą planetę.
3	Uczymy się zasad segregacji,	D	możemy oszczędzać surowce naturalne.
4	Gdy nie segregujemy odpadów,	E	żeby wiedzieć, gdzie wyrzucać śmieci.

0	1	2	3	4
C				

10 Uzupełnij tekst słowami z ramki.

możemy dzielimy ~~chronimy~~ uczymy się zmieniamy oszczędzamy ograniczamy

Segregacja śmieci jest bardzo ważna, bo dzięki niej chronimy⁰ naszą planetę. Kiedy segregujemy odpady, czyli¹ je na odpady bio, papier, szkło, plastik i metal, to² je ponownie wykorzystać. W ten sposób³ ilość śmieci, które trafiają na wysypiska, a także⁴ surowce naturalne. Dzięki segregacji śmieci już od najmłodszych lat⁵ odpowiedzialności i⁶ świat na lepszy.

11 Zaznacz właściwe słowo.

(Szanowny, Szanowni, Szanowne)⁰ Mieszkańcy!

Przypominamy, że segregacja śmieci jest (obowiązkowa, odpowiedzialna, odpowiedzialna)¹. Niestety, nie wszyscy stosują się do panujących (zasad, zabaw, zasłon)². W pojemnikach często znajdują się niewłaściwe (odpady, resztki, ogryzki)³ – na przykład (puszki, ulotki, zeszyty)⁴ są w koszu na papier, a (słoiki, zakrętki, kapsle)⁵ w pojemniku na metale i tworzywa sztuczne. Pamiętajmy, że właściwa segregacja pomaga chronić (środek, środek, środowisko)⁶ i zmniejsza koszty wywozu śmieci.

Z poważaniem
Administracja osiedla „Zieleń”

12 Praca w grupie. Na zebraniu mieszkańców osiedla jest omawiany problem właściwej segregacji śmieci. Proszę przygotować tę dyskusję.

Role do wyboru:

przewodniczący / przewodnicząca 	sąsiad(ka) 1 	sąsiad(ka) 2 	sąsiad(ka) 3
Otwiera zebranie, przedstawia problem, moderuje dyskusję, formułuje końcowe wnioski.	Oburza się tym, że nie wszyscy segregują śmieci, mówi, co znajduje w śmietnikach.	Domaga się większej kontroli, monitoringu oraz kary dla osób, które nie segregują śmieci.	Proponuje edukację, wrzucanie ulotek informacyjnych do skrzynek, rozwieszanie plakatów.

13a Uzupełnij tekst odpowiednimi fragmentami.

Akcje ekologiczne

Akcje ekologiczne to różne działania, które mają na celu [_____]⁰ oraz poprawę jakości życia. Mogą w nich brać udział osoby w każdym wieku – [_____]¹. Takie akcje są często organizowane przez [_____]². Czasem przyłączają się do nich duże firmy, które chcą wspierać ochronę przyrody i promować ekologiczny styl życia.

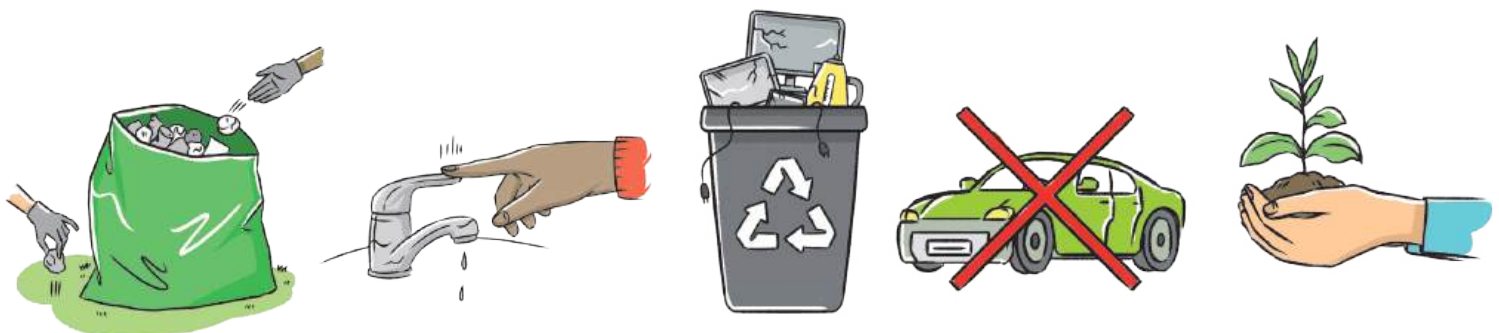
Jednym z popularnych działań jest sprzątanie parków, lasów i plaż. Uczestnicy tych akcji zbierają liczne odpady – [_____]³ czy plastikowe torby, a następnie wszystko segregują i wrzucają do odpowiednich pojemników. Inną popularną akcją jest [_____]⁴. Dzięki temu można zwiększyć ilość zieleni w miastach, co dobrze wpływa na [_____]⁵ oraz samopoczucie mieszkańców. Wielu ludzi bierze udział w zbiórkach starego sprzętu elektronicznego. Takie akcje też są bardzo ważne, ponieważ tego typu odpady zawierają [_____]⁶ i nie mogą trafiać do zwykłych pojemników. W niektórych miastach są organizowane dni bez samochodu. Wtedy mieszkańcy rezygnują z jazdy autem i wybierają komunikację miejską, rower, hulajnogę albo po prostu spacer. To pomaga zmniejszyć [_____]⁷ w mieście oraz zachęca do aktywności fizycznej.

Akcje ekologiczne mają także charakter edukacyjny. Wolontariusze rozdają ulotki, organizują prezentacje i zachęcają do [_____]⁸. Dzięki takim działaniom czujemy się odpowiedzialni za środowisko, wprowadzamy [_____]⁹ w swoim otoczeniu i sprawiamy że świat staje się lepszym miejscem do życia – zarówno dla nas, jak i przyszłych pokoleń.

A butelki, papierki, puszki	F jakość powietrza
B szkoły, fundacje i władze lokalne	G pozytywne zmiany
C oszczędzania wody oraz prądu	H sadzenie drzew i krzewów
D dzieci, młodzież i dorośli	I ochronę środowiska
E szkodliwe substancje	J ilość spalin i hałas

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
I									

13b Jakich akcji ekologicznych dotyczą te obrazki?

13c Czy warto brać udział w akcjach ekologicznych? Którą z nich cenisz najbardziej?

14 Uzupełnij tekst słowami z ramki.

los okazja wydarzenie środowisko przyrodzie *śmieci* odpady działania

Weź udział w akcji „Sprzątanie świata”!

Nasza planeta potrzebuje pomocy. Codziennie widzimy*śmieci*.....⁰ na ulicach, w parkach i lasach. Niestety, nie wszyscy dbają o¹. Dlatego ważne są akcje ekologiczne, takie jak „Sprzątanie świata”. To², w którym warto wziąć udział.

Podczas akcji zbieramy oraz segregujemy³, dzięki czemu nasza okolica staje się czystsza i piękniejsza. To także⁴, żeby spędzić czas na świeżym powietrzu, spotkać znajomych i poznać nowych ludzi. Wspólne⁵ dają dużo satysfakcji, bo od razu widać ich efekty.

Akcja „Sprzątanie świata” to nie tylko pomoc⁶, ale też lekcja odpowiedzialności. Dołącz do nas i pokaż, że¹ Ziemi nie jest Ci obojętny!

15 Praca w parach. Spróbuj namówić kolegę / koleżankę do udziału w akcji „Sprzątanie Świata”. Wykorzystajcie poniższe argumenty.

ARGUMENTY ZA

1. Dbamy o środowisko.
2. Dajemy innym dobry przykład.
3. Czujemy satysfakcję.
4. Możemy poznać nowych ludzi.
5. Spędzamy czas na świeżym powietrzu.

ARGUMENTY PRZECIW

1. To niezbyt przyjemna i monotonna praca.
2. Sprzątaniem zajmują się odpowiednie służby.
3. Po pewnym czasie znów będzie brudniej.
4. Wcale nie jest łatwo poznać nowych ludzi.
5. Może być zimno, pochmurno i deszczowo.

16 A czy warto wziąć udział w akcji „Dzień bez Samochodu”? Napisz tekst, który będzie promował to wydarzenie.

Szanowni Sąsiedzi!

17a Czy znasz te słowa? Połącz kolumny.

0	<i>trawnik</i>
1	krzew
2	skwer
3	klomb
4	łąka
5	drzew(k)o

A	okrągły lub owalny teren, gdzie rosną kwiaty
B	<i>obszar, na którym rośnie (koszona) trawa</i>
C	roślina mniejsza od drzewa, ma łodygi i gałęzie
D	plac, gdzie jest dużo zieleni i ławek
E	duża roślina z pniem i koroną gałęzi
F	teren, na którym rośnie trawa i kwiaty

0	1	2	3	4	5
B					

17b Czy wiesz, co to jest? Podpisz te obrazki słowami z ćwiczenia 17a.

0. *skwer* 1. 2. 3. 4.

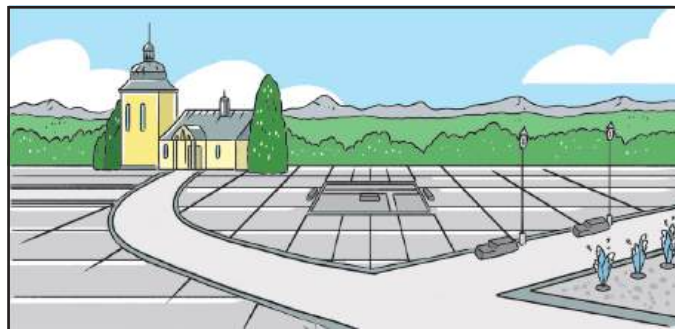
18 Uzupełnij tekst odpowiednim słowem z ramki.

zieleni jakość ryzyko cienia ~~betonu~~ deszczu
kostki wady łąki krzewów osób spalin stopni

Betonoza? Ale zgroza!

Betonoza to słowo, którego używamy, kiedy widzimy, że w miastach jest coraz więcej *betonu*⁰, a coraz mniej terenów zielonych. Zamiast drzew,¹, trawników, skwerów i klombów pojawiają się kolejne chodniki, parkingi oraz place z² brukowej. Choć takie miejsca wyglądają nowocześnie i są łatwe w utrzymaniu, to mają istotne³. Po pierwsze, beton bardzo szybko i mocno się nagrzewa. Latem temperatura na betonowych placach może być nawet o kilka⁴ wyższa niż w parku. Robi się więc duszno i ciężko jest oddychać, co jest szczególnie niebezpieczne dla⁵ starszych oraz dzieci. Upały w miastach stają się coraz większym problemem, bo brak⁶ powoduje, że trudno znaleźć miejsce do odpoczynku. Po drugie, coraz mniejsza liczba drzew oznacza też gorszą⁷ powietrza, bo nie ma już roślin, które dają nam tlen i oczyszczają atmosferę. Wdychamy coraz więcej⁸, co może prowadzić do choroby płuc. Po trzecie, betonoza pogarsza sytuację podczas⁹. Woda nie wsiąka już w ziemię, ale zalewa całe ulice, co zwiększa¹⁰ powodzi. Na szczęście, coraz więcej miast zaczyna walczyć z betonozą. Urzędnicy sadzą drzewa i tworzą¹¹ kwietne. Zwykli mieszkańcy także starają się pomóc – sadzą kwiaty na balkonach i dbają o¹² wokół swoich domów.

19 Co tu się zmieniło? Jak oceniasz tę zmianę?

- 20 Praca w parach. Sytuacja oficjalna. Jedna osoba gra rolę urzędnika / urzędniczki i prezentuje projekt betonowego placu oraz mówi o jego zaletach. Druga osoba gra rolę mieszkańca / mieszkanki miasta i mocno krytykuje ten projekt. Czy dojdziecie do porozumienia? Wykorzystajcie poniższe argumenty.**

ARGUMENTY ZA

Betonowy plac będzie nowoczesny i czysty.
Łatwo go utrzymać (nie trzeba kosić trawy).
Nie trzeba płacić za pielęgnację roślin.
To dobre miejsce na koncerty, targi i spotkania.
Będzie więcej przestrzeni dla pieszych.
Obok placu będzie kilka drzew i ławek.

ARGUMENTY PRZECIW

Beton się nagrzewa – latem jest zbyt gorąco.
Nie będzie można odpoczywać w cieniu.
Lepszy byłby skwer z drzewami i kwiatami.
Dzięki drzewom powietrze byłoby czystsze.
Ptaki i owady miałyby schronienie.
Miasto bez zieleni jest smutne i nieprzyjemne.

- 21 Praca w parach. Jedna osoba uzupełnia list otwarty przeciwko projektowi betonowego placu w centrum miasta, a druga osoba uzupełnia odpowiedź lokalnych władz.**

Szanowni Państwo!

Jesteśmy przeciwko projektowi budowy betonowego placu w centrum naszego miasta. Uważamy, że to bardzo zły pomysł. Brak drzew, trawników i skwerów sprawia, że

....., a poza tym

Zamiast betonowego placu lepiej zaprojektować duży skwer z,
dzięki czemu ludzie będą mogli

Dlatego prosimy o zmianę tego fatalnego projektu i rezygnację z betonu na rzecz zieleni. Zadbajmy razem o nasze miasto i jego przyszłość!

Z poważaniem
Oburzeni mieszkańcy

Szanowni Państwo!

Serdecznie dziękujemy za list i troskę o nasze miasto. Rozumiemy Państwa oburzenie i wiemy, że dla wielu mieszkańców ważne jest, żeby

.....
Jeśli chodzi o projekt placu, to chcielibyśmy poinformować, że

.....
Mamy nadzieję, że

Z poważaniem
Barbara Oleszczuk (rzeczniczka burmistrza)

22a Czy wiesz, o czym jest mowa? Połącz kolumny.

0	wodospad	A	mokry teren, gdzie jest dużo wody i błota
1	potok	B	naturalny korytarz lub duża dziura wewnątrz skał
2	staw	C	góry, które leżą blisko siebie i wyglądają podobnie
3	wąwóz	D	duży, stary i gęsty las, gdzie żyje dużo zwierząt
4	wyspa	E	nadmorska góra z piasku, tworzona przez wiatr
5	wydma	F	miejsce, gdzie woda spływa (spada) z wysokiej skały
6	polana	G	długa i wąska dolina (powstaje przez działanie wody)
7	puszcza	H	ma mniejszą wielkość niż jezioro, żyją tam ryby i żaby
8	jaskinia	I	miejsce, które ze wszystkich stron jest otoczone wodą
9	bagno	J	mała, czysta rzeczka, płynie w górach albo w lesie
10	pasmo	K	miejsce w lesie, gdzie nie rosną drzewa (tylko trawa i kwiaty)

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
F										

22b Czy wiesz, co to jest? Podpisz te obrazki słowami z ćwiczenia 22a.

0. **wydma** 1. 2. 3. 4.

5. 6. 7. 8. 9.

23 Jaka jest rola parków narodowych? Uzupełnij tekst.

Parki narodowe to specjalne (**obszary**, regiony, miasta)⁰, które służą ochronie przyrody. Znajdują się tam rzadkie (rodzaje, gatunki, warianty)¹ roślin i zwierząt oraz różne formy (krajobrazu, panoramy, perspektywy)², takie jak nadmorskie wydmy, głębokie (wąwozy, puszcze, pasma)³, potężne wodospady czy (słoneczne, mroczne, pochmurne)⁴ jaskinie. Parki służą także naszej rekreacji, bo możemy tam odpoczywać, spacerować oraz (podziwiać, uwielbiać, szanować)⁵ piękno przyrody. Parki narodowe odgrywają też ważną rolę w badaniach, gdyż naukowcy (obserwują, odkrywają, sprawdzają)⁶ tam życie zwierząt i analizują zmiany środowiska.

24 W jakim parku narodowym byłeś / byłaś? Co tam widziałeś / widziałaś?

.....

25a Czy chcesz poznawać polskie parki narodowe? Dopasuj teksty do odpowiednich obrazków.

widok szczyt *przyrody* ochronę wędrowkę granicy
trasy wydmy jaskinie kraje bagna pasma jezior

W 1872 roku, na terenie Stanów Zjednoczonych, utworzono Yellowstone National Park, żeby chronić tereny dzikiej *przyrody*⁰ przed ingerencją człowieka. To wydarzenie zainspirowało inne¹ do podobnych działań. W Polsce mamy obecnie ponad 20 parków narodowych, a oto niektóre z nich:

Pieniński Park Narodowy jest najstarszym polskim parkiem, który powstał w 1932 roku, żeby chronić wyjątkowy krajobraz Pienin – niewielkiego, ale bardzo malowniczego² górskiego w Karpatach (w miejscu, gdzie płynie rzeka Dunajec).

Białowieski Park Narodowy także powstał w 1932 roku i ma na celu³ Puszczy Białowieskiej oraz żubra – największego zwierzęcia Europy oraz jednego z symboli Polski.

Woliński Park Narodowy znajduje się na niewielkiej wyspie w północno-zachodniej Polsce. Można tam podziwiać nadmorskie⁴, wysokie klify, piękne lasy i wiele gatunków ptaków.

Tatrzański Park Narodowy chroni najwyższe góry w Polsce – Tatry, gdzie są piękne doliny, malownicze wąwozy, ciemne i wąskie⁵, stawy, wodospady oraz rzadkie zwierzęta.

Bieszczadzki Park Narodowy znajduje się w południowo-wschodniej Polsce. To miejsce dzikie i spokojne, gdzie są łagodne góry, a także długie⁶ spacerowe.

Kampinoski Park Narodowy leży niedaleko Warszawy. Znajdują się tu rozległe lasy, łąki oraz szerokie⁷, gdzie można zobaczyć wiele gatunków roślin i zwierząt.

Babiogórski Park Narodowy leży w Beskidach. Obejmuje ich najwyższy⁸, czyli Babią Górę, skąd można podziwiać piękny⁹ na Tatry.

Mazurski Park Narodowy to jeden z najpiękniejszych parków narodowych w Polsce, jest położony w regionie znanym z licznych¹⁰ oraz wielkich lasów.

Karkonoski Park Narodowy znajduje się na¹¹ Polski i Czech w górach Karkonoszach, gdzie są malownicze wodospady i alpejskie łąki. To idealne miejsce na¹² albo jazdę na nartach.

25b Do którego z tych parków chciał(a)byś się wybrać i dlaczego?

Chciał(a)bym się wybrać do Parku Narodowego, bo
.....
.....
a poza tym

25c Czy znasz jeszcze inne polskie parki narodowe? Co o nich wiesz?

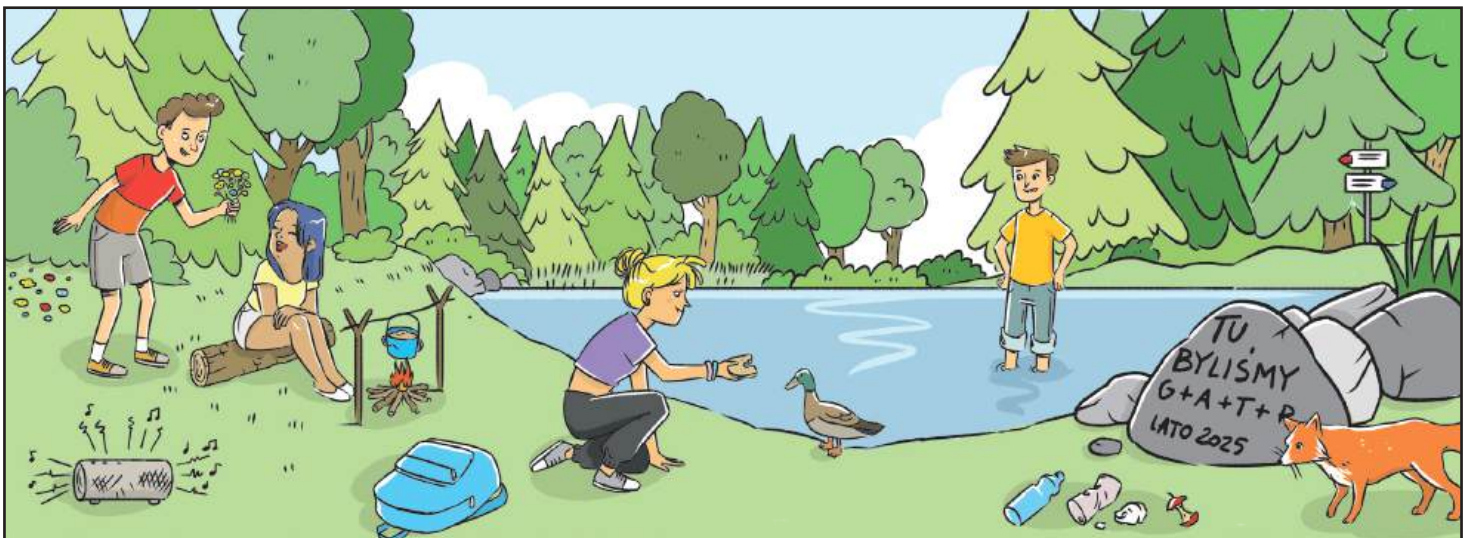
26 Jak się zachowywać w parku narodowym? Połącz kolumny.
Droga Turystko! Drogi Turysto!

Wchodzisz na teren parku narodowego! Oto kilka zasad, które pozwolą zachować piękno tego miejsca:

0	Zachowaj ciszę
1	Nie zrywaj roślin
2	Nie dotykaj i nie karm zwierząt
3	Nie zostawiaj śmieci
4	Nie niszczy przyrody
5	Chodź tylko po szlakach
6	Nie rozpalaj ognia
7	Nie wchodź do wody

A	Jeśli w pobliżu nie ma kosza, zabierz ze sobą wszystkie odpady.
B	Pozwól im rosnąć, żeby inni także mogli się cieszyć ich widokiem.
C	Dzięki temu unikasz niebezpiecznych miejsc, a także chronisz roślinność.
D	Może to spowodować groźny pożar i nieobliczalne straty.
E	Pamiętaj, że nie można się kąpać w stawach, jeziorach, potokach i rzekach.
F	To może szkodzić ich zdrowiu i zmieniać ich naturalne zachowania.
G	Nie hałasuj, żeby nie zakłócać spokoju ptaków oraz innych dzikich zwierząt.
H	Krzewy, drzewa, a nawet kamienie to ważne części krajobrazu. Nie bądź wandalą.

0	1	2	3	4	5	6	7
G							

27 Niestety, na terenie parków narodowych czasem dochodzi do niewłaściwych zachowań. Jakie zakazy zostały tu złamane?

28 Praca w grupie. Co zrobić, żeby niewłaściwych zachowań było jak najmniej? Przygotujcie dyskusję.
Role do wyboru:

dziennikarz / dziennikarka 	strażnik / strażniczka parku 	ekolog / ekolożka
Przedstawia problem, moderuje dyskusję, formułuje końcowe wnioski.	Podaje przykłady naruszania zasad (hałasowanie, pozostawianie śmieci, zrywanie kwiatów, karmienie zwierząt itd.).	Postuluje rozwiązania (lepsz edukacja w szkołach, tablice informacyjne, kary finansowe, więcej strażników i wolontariuszy).

29 Jak można dbać o przyrodę? Opowiedz na podstawie obrazków.

30 Uzupełnij tekst o tym, jak należy chronić przyrodę.

Przyroda jest podstawą naszego istnienia. Dostarcza nam tlenu, wody, pożywienia oraz przestrzeni do życia. Dlatego musimy dbać o środowisko. A jak to robić? To proste!

Po pierwsze, troskę o przyrodę powinniśmy zacząć od siebie i swojego domu. Trzeba przede wszystkim

Po drugie, należy chronić obszary naturalne, takie jak parki narodowe i rezerваты przyrody. To bardzo ważne miejsca z kilku względów.

Po trzecie, trzeba edukować społeczeństwo, a zwłaszcza młodych ludzi.

Po czwarte, warto brać udział w akcjach ekologicznych.

Podsumowując, ochrona przyrody zaczyna się od naszych codziennych wyborów. Jeśli każdy z nas będzie działać odpowiedzialnie, to cała Ziemia pozostanie czysta i piękna.

Rozdział XI

Jak traktować zwierzęta?

1 Czy wiesz, co to jest? Dopasuj numer do odpowiedniego obrazka.

0. obroża

1. (ta) smycz
2. kaganiec
3. miska
4. legowisko
5. karma
6. kuweta
7. żwirek
8. drapak
9. klatka
10. kołowrotek
11. trociny
12. huśtawka
13. drabinka
14. lampa grzewcza
15. terrarium

2 Co one mają?

0 Pies	ma	A terrarium, lampę grzewczą.
1 Kot		B obrożę, smycz, kaganiec.
2 Żółw		C klatkę, kołowrotek, trociny.
3 Chomik		D drapak, kuwetę, żwirek.
4 Papuga		E klatkę, huśtawkę, drabinkę.

0	1	2	3	4
B				

On ma na imię Zorro

3 Uzupełnij tekst słowami z ramki.

spacer drapak kaganiec kołowrotek kuweta legowisko karmę żółwia miski

Mój pies wabi się Zorro. To czarny labrador. Kiedy wychodzimy na ...*spacer*...⁰, zakładam mu obrożę, smycz oraz¹. W domu Zorro ma swoje² tuż obok kanapy. Lubi tam spać i odpoczywać. W kuchni stoją jego³ – jedna na wodę, a druga na⁴. Mam też kotkę, która wabi się Luna. Ma czarną sierść i biały krawat. W kącie łazienki stoi jej⁵ ze żwirkiem. Kotka ma też⁶, na którym ostrzy sobie pazury. Kiedy byłem dzieckiem, miałem jeszcze chomika. Mieszkał w klatce, gdzie były trociny oraz jego ulubiony⁷, w którym biegał prawie całą noc. Lubię zwierzęta i chciałbym ich mieć jeszcze więcej. Proszę rodziców o⁸ albo papugę, ale oni nie chcą o tym słyszeć. Mówią, że dom to nie ogród zoologiczny.

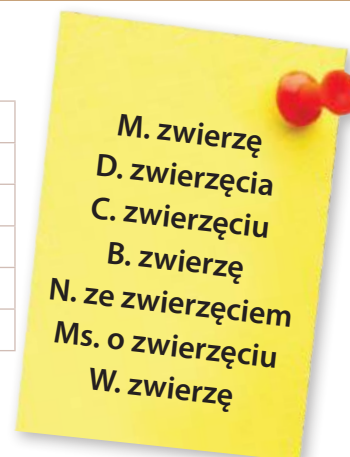
4 Czy masz jakieś zwierzę? Czy możesz o nim opowiedzieć? Jak się wabi? Jak wygląda? Jakie ma warunki domowe? Co lubi robić?

9a Połącz kolumny.

0	Zwierzę domowe
1	Bez zwierzęcia domowego
2	Zwierzęciu domowemu
3	O zwierzę domowe
4	Zwierzęciem domowym
5	O zwierzęciu domowym

A	należy poświęcać dużo czasu.
B	trzeba codziennie dbać.
C	można mówić godzinami.
D	nasze życie byłoby smutniejsze.
E	wymaga starannej opieki.
F	musimy się opiekować.

0	1	2	3	4	5
E					

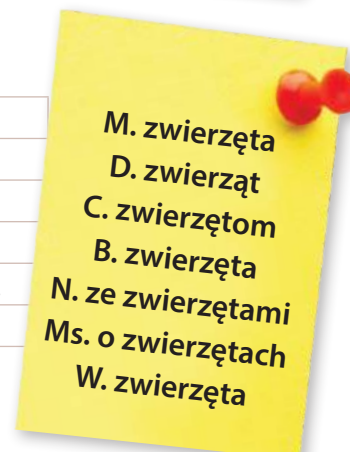

9b Połącz kolumny.

0	Zwierzęta domowe
1	Do zwierząt domowych
2	Dzięki zwierzętom domowym
3	O zwierzęta domowe
4	Zwierzętami domowymi
5	O zwierzętach domowych

A	trzeba się troszczyć.
B	zawsze należy pamiętać.
C	ludzie są szczęśliwsi.
D	to nasi wierni przyjaciele.
E	można się bardzo przywiązać.
F	musimy się zajmować.

0	1	2	3	4	5
D					

10 Odpowiedz na pytania i porównaj swoje odpowiedzi z odpowiedziami innych osób.

A

1. Czy zwierzę domowe może być najlepszym przyjacielem? Dlaczego tak? Dlaczego nie?

—

2. Co trzeba zrobić w razie choroby zwierzęcia domowego?

—

3. Co musimy kupować zwierzęciu domowemu?

—

4. Co jest ważne w relacji ze zwierzęciem domowym?

—

5. Czy marzysz (marzyłeś / marzyłaś) o zwierzęciu domowym?

—

B

1. Czego nas uczą zwierzęta domowe?

—

2. Co często mówią obrońcy praw zwierząt?

—

3. Czy należy kupować prezenty zwierzętom domowym?

—

4. Jakie zwierzęta domowe najbardziej lubią dzieci?

—

5. Czy łatwo się opiekować zwierzętami domowymi?

—

11 Praca w parach. Sytuacja oficjalna. Jedna osoba jest dziennikarzem / dziennikarką, a druga – obrońcą / obrończynią praw zwierząt. Porozmawiajcie o tym, jak należy traktować zwierzęta domowe.

12 Czy chciał(a)byś mieć zwierzę domowe?

Hubert

Chciałbym mieć zwierzę domowe, bo jego obecność dawałaby mi dużo radości. Zwierzę potrafi sprawić, że człowiek czuje się mniej samotny. Po ciężkim dniu miło jest wrócić do domu, gdzie czeka pies lub kot, który cieszy się na nasz widok. Możemy go pogłaskać, przytulić, trochę się z nim pobawić i od razu czujemy się lepiej, a świat staje się piękniejszy. Ważne jest też to, że posiadanie zwierzęcia uczy nas odpowiedzialności. Trzeba pamiętać o karmieniu, spacerach, zabawie i wizytach u weterynarza. To nie tylko obowiązek, ale i przyjemność, bo czujemy, że robimy coś dobrego. Zwierzę staje się częścią rodziny i daje nam poczucie, że jesteśmy mu potrzebni. Poza tym zwierzę pomaga zachować dobrą kondycję fizyczną. Z psem trzeba codziennie wychodzić na spacer, więc można oderwać się od komputera i spędzać więcej czasu na świeżym powietrzu. Wiem, że opieka nad zwierzęciem wymaga czasu i pracy, ale uważam, że warto. Zwierzę daje miłość i radość, których nic nie zastąpi. Jestem przekonany, że taki przyjaciel to prawdziwy skarb!

Lena

Nie chcę żadnego zwierzęcia domowego, bo nie miałabym czasu, żeby się nim zajmować. Dużo pracuję i często wracam późno do domu. Zwierzę, na przykład pies czy kot, potrzebuje codziennej opieki, karmienia i uwagi. Nie chcę, żeby godzinami za mną tęskniło i czuło się samotne. Długie wyjazdy byłyby kolejnym problemem, bo musiałabym znaleźć kogoś, kto zajmie się zwierzęciem podczas mojej nieobecności.

Poza tym posiadanie zwierząt wiąże się z kosztami. Trzeba kupować jedzenie, zabawki, chodzić do weterynarza i czasem płacić za szczepienia. To wszystko jest drogie, a ja jestem bardzo oszczędna.

Kolejna sprawa to porządek. Zwierzęta zostawiają sierść na dywanie, meblach oraz ubraniach. Trzeba codziennie wszystko sprzątać i odkurzać. Poza tym pies lub kot mogą coś zniszczyć – zrzucić albo pogryźć, a ja nie chcę się denerwować z tego powodu. Lubię odwiedzać znajomych, którzy mają psy lub koty, ale sama nie chcę mieć zwierzęcia w domu. To za duża odpowiedzialność i zbyt wiele problemów.

Prawda (P) czy fałsz (F)?

Hubert mówi, że...

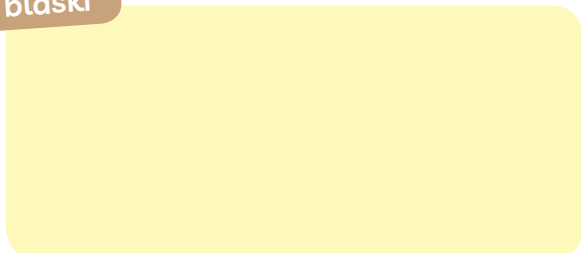
	P	F
0 <i>warto mieć zwierzę domowe.</i>	X	
1 dzięki zwierzętom jest weselej.		
2 zwierzęta wymagają dużej troski.		
3 woli unikać niektórych zwierząt.		
4 zwierzę jest jak bliska osoba.		
5 spacer z psem to strata czasu.		

Lena mówi, że...

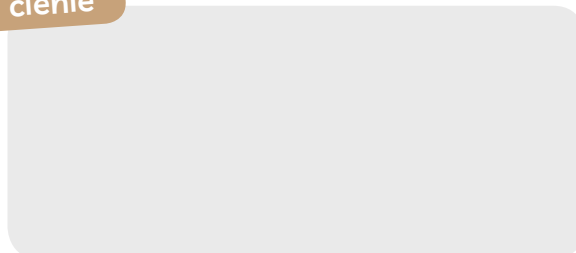
	P	F
0 <i>marzy o zwierzęciu domowym.</i>		X
1 jest osobą bardzo zajęta.		
2 nie lubi wydawać pieniędzy.		
3 ma alergię na sierść.		
4 nie znosi bałaganu.		
5 woli cudze zwierzęta.		

13 Jakie są blaski i cienie posiadania zwierząt domowych?

blaski

cienie

13 Praca w parach albo w grupie. Jesteście członkami rodziny. Jedna osoba chce mieć zwierzę domowe i mówi o zaletach jego posiadania, a druga – nie chce mieć żadnego zwierzęcia. Czy dojdziecie do porozumienia?

15 Jakie jest Twoje ulubione zwierzę domowe? Uzupełnij teksty słowami z ramki.

<>
→ 🔍

NA FORUM PO POLSKU

Temat: Jakie zwierzęta lubicie najbardziej?

Błażej, wolontariusz

Czy wiecie, że 4 października jest Dzień Zwierząt? Z tej okazji chciałbym zapytać, jakie są Wasze ulubione zwierzęta domowe i jak najchętniej spędzacie z nimi czas?

Czarek, uczeń

czuję głaszczę uczę rzucam zabieram uwielbiam zapominam

Mam dwa psy i uwielbiam⁰ się z nimi bawić. Codziennie ¹ je na długie spacery, ² ich różnych sztuczek (na przykład dawania łapy i aportowania), ³ im piłkę, a potem je ⁴ kiedy do mnie przybiegają. Takie zabawy sprawiają, że nie ⁵ żadnego stresu i ⁶ o wszystkich szkolnych problemach.

Paulina, studentka

mrużą mruczą wchodzą siedzą witają poprawiają

A ja mam dwa koty. Zawsze ⁷ mnie przy drzwiach, kiedy wracam do domu i od razu ⁸ mi humor. Lubię, kiedy się do mnie łaszą, głośno ⁹ leniwie się przeciągają i ¹⁰ swoje zielone oczy. Często ¹¹ ze mną na kanapie, gdy oglądam seriale, a kiedy długo pracuję przy komputerze, to ¹² mi na biurko, jakby chciały powiedzieć, że już czas na przerwę.

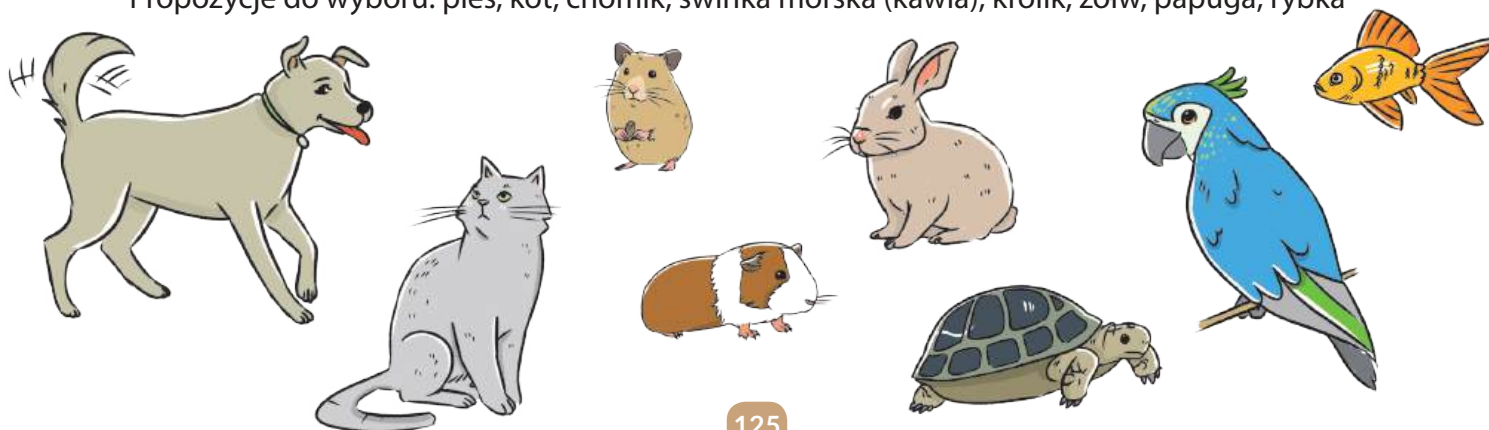
Majka, uczennica

żuje budzi potrafi wychodzi czeka wygrzewa się

A ja wolę egzotyczne zwierzęta. Mam papugę Klarę, która ¹³ powiedzieć kilka słów i codziennie ¹⁴ mnie swoim głośnym gadaniem. Mam też żółwia, który nazywa się Felek. Rano zawsze ¹⁵ ze swojej kryjówki i ¹⁶, aż dam mu jedzenie. Leniwie ¹⁷ sałatę, a potem ¹⁸ pod lampą. Czasem zazdroszczę mu takiego trybu życia.

16 Praca w parach albo w grupie. Chciecie mieć zwierzę domowe, ale musicie wspólnie zdecydować jakie. Czy dojdziecie do porozumienia?

Propozycje do wyboru: pies, kot, chomik, świnka morska (kawia), królik, żółw, papuga, rybka

- 17** Jak się przygotować do opieki nad zwierzęciem? Dopasuj numer rady do odpowiedniego fragmentu.

0. Przemyśl swoją decyzję

1. Weź pod uwagę koszty utrzymania
2. Wybierz zwierzę, które pasuje do Twojego trybu życia
3. Pamiętaj o wizycie u weterynarza
4. Okazuj dużo troski i miłości

5. Przygotuj mieszkanie

6. Bądź cierpliwy

7. Dbaj o czystość

8. Kupuj odpowiednią karmę

9. Dawaj dobry przykład

- A – ...0. Przygarnięcie zwierzęcia to nowe i długotrwałe obowiązki. Dobrze się zastanów, czy sobie z nimi poradzisz.
- B – Zwierzę potrzebuje czasu, żeby nauczyć się nowych rzeczy i zaufać swojemu opiekunowi.
- C – Czułość i delikatność tworzą więź, dzięki której zwierzę Ci ufa i jest Twoim wiernym towarzyszem.
- D – Dobre jedzenie to podstawa zdrowia i energii. Sprawdzaj jego skład i nie podawaj niczego, co może zaszkodzić zwierzęciu.
- E – Badanie pozwoli wykryć ewentualne choroby i ustalić odpowiednią opiekę medyczną.
- F – Stwórz miejsce, gdzie zwierzę będzie czuło się bezpiecznie i będzie mogło w spokoju odpoczywać.
- G – Pokazuj swoim zachowaniem, jak należy się opiekować zwierzętami. Niech inni uczą się od Ciebie.
- H – Musisz się liczyć z wydatkami na jedzenie, środki czystości, różne akcesoria i opiekę weterynaryjną.
- I – Myj miski, sprzątaj legowisko i utrzymuj porządek, bo wtedy Twój dom będzie przyjemny dla wszystkich.
- J – Każdy gatunek ma inne potrzeby i charakter. Pamiętaj, żeby dobrze wybrać swojego towarzysza.

- 18** Praca w parach. Twój kolega / Twoja koleżanka chciał(a)by mieć zwierzę domowe, ale ma pewności, czy to dobry pomysł. Porozmawiajcie o tym, jak się przygotować do opieki nad zwierzęciem.

- 19** Co tu się stało? Opowiedz tę historię na podstawie obrazków.

20 Na czym polega wolontariat w schronisku dla zwierząt? Uzupełnij tekst odpowiednimi fragmentami.
Pomocna dłoń

Wolontariusze w schronisku dla zwierząt [____]⁰. Każdego dnia pomagają psom, kotom oraz innym zwierzętom, które [____]¹. Głównym zadaniem wolontariuszy jest codzienna opieka nad czworonogami – dawanie im karmy i wody, a także sprzątanie ich boksów oraz klatek. Dzięki temu zwierzęta [____]² i czują się bezpiecznie.

Wolontariusze wyprowadzają też psy na spacer. To bardzo ważne, ponieważ psy [____]³, żeby być zdrowe i spokojne. Na spacerach uczą się chodzić na smyczy, bawić się oraz ufać ludziom. Wolontariusze mówią do nich, głaszczą je i [____]⁴, że ktoś się nimi opiekuje. To pomaga zwierzętom odzyskać wiarę w człowieka, jeśli wcześniej [____]⁵ i doświadczali przemocy.

Wolontariusze opiekują się także kotami i [____]⁶ do obecności człowieka. Dzięki temu koty stają się spokojniejsze oraz bardziej towarzyskie, a dzięki temu łatwiej im znaleźć nowy dom.

Poza opieką nad zwierzętami wolontariusze zajmują się też innymi rzeczami. Pomagają organizować zbiórki karmy, koców, misek oraz zabawek. Czasem [____]⁷ w akcjach adopcyjnych, gdzie opowiadają o zwierzętach i zachęcają ludzi, żeby przygarnęli psa lub kota. Często robią zdjęcia zwierząt i zamieszczają je w internecie, żeby więcej osób [____]⁸, że sympatyczne czworonogi czekają na swój dom.

Praca wolontariusza w schronisku nie jest łatwa. Trzeba [____]⁹, nosić ciężkie rzeczy, a także radzić sobie z trudnymi emocjami, kiedy się widzi porzucone i chore zwierzęta. Mimo to większość wolontariuszy [____]¹⁰, że to bardzo pozytywne oraz wyjątkowe doświadczenie. Daje im radość i satysfakcję, że mogą komuś pomóc. Bycie wolontariuszem w schronisku to piękny sposób, żeby [____]¹¹ i zrobić coś dobrego dla innych – nawet jeśli tymi innymi są zwierzęta.

A biorą też udział	G potrzebują ruchu
B sprzątać po zwierzętach	H mogło zobaczyć
C wykonują bardzo ważną pracę	I żyją w lepszych warunkach
D mówi z silnym przekonaniem	J nie mają swojego domu
E były źle traktowane	K okazać serce
F pomagają im się przyzwyczaić	L dają im poczucie

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
C											

21 Praca w parach. Jedna osoba jest wolontariuszem / wolontariuszką w schronisku i namawia kolegę / koleżankę, żeby się do niej przyłączyła, ale druga osoba ma obawy, czy da sobie z tym radę. Czy dojdziecie do porozumienia?
22 Napisz krótką ulotkę, która będzie zachęcać do wolontariatu w schronisku dla zwierząt.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

23a Jak się zmienia podejście do psów? Uzupełnij tekst odpowiednimi fragmentami.

Psiecko?

W ostatnich latach obserwujemy [_____]⁰ liczby osób, które traktują swoje psy prawie jak dzieci. Pojawiają się nawet takie słowa jak „psiecko”, „psynek”, „psórka” czy „psiedzko”. Jakiego są tego przyczyny?

Na początku trzeba zwrócić uwagę na to, że zmieniają się [_____]¹. Nasze społeczeństwo staje się coraz bardziej zindywidualizowane, a wiele osób rezygnuje z tradycyjnych ról rodzinnych na rzecz [_____]², kariery czy większej niezależności. Rodzicielstwo, które kiedyś było naturalnym etapem życia, obecnie bywa traktowane jako ciężar. – *W tym kontekście opieka nad psem stanowi [_____]³ – oferuje emocjonalną bliskość, daje poczucie celu i odpowiedzialności, ale bez trudności związanych z wychowaniem dziecka czy [_____]⁴ z własnych ambicji* – tłumaczy Marlena Ewa Kazon, psycholożka. Dodaje jednak, że taka relacja może być [_____]⁵ i stanowić przedmiot krytyki. – *Kluczowe jest to, żeby nie projektować na zwierzę oczekiwań, które są właściwe relacjom międzyludzkim. Człowiek już od wieków ma tendencję do przypisywania zwierzętom [_____]⁶, ale w ostatnich dekadach proces ten stał się bardziej intensywny. Psy mają swoje ubranka, specjalistyczne diety, a nawet „rodziców” [_____]⁷, co często spotyka się z negatywnymi komentarzami.*

Czy pies może w pełni zastąpić dziecko? – *Krótko mówiąc: nie. Pies może spełniać [_____]⁸, ale nie zastąpi relacji z dzieckiem, która opiera się na wzajemnym rozwoju, odpowiedzialności za [_____]⁹ i budowaniu głębokiej więzi. Relacja z psem, choć [_____]¹⁰, ma inny charakter. Psy dają nam coś wyjątkowego – [_____]¹¹ – ale ich rola w życiu człowieka bardzo się różni od roli dziecka* – podkreśla psycholożka.

Na podstawie: K. Wachowicz, *Coraz więcej ludzi decyduje się na psiecko*, www.ofeminin.pl/swiat-kobiet/to-dla-nas-wazne/coraz-wiecej-ludzi-decyduje-sie-na-psiecko-maja-ubranka-diety-i-rodzicow/9b0gz2p

A koniecznością rezygnacji	G niezwykle wartościowa
B współczesne modele życia	H dynamiczny wzrost
C wychowywanie młodego człowieka	I pewne potrzeby emocjonalne
D ludzkich cech	J idealne wyjście
E realizacji własnych celów	K nie do końca zdrowa
F lojalność i przywiązanie	L zamiast właścicieli czy opiekunów

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
H											

23b Jaka jest Twoja opinia na te tematy? Czy Twój kolega / Twoja koleżanka zgadza się z Tobą?

- Jak oceniasz słowa: *psiecko*, *psynek*, *psórka*, *psyjaciel*, *psyjaciółka*? Czy chciał(a)byś ich używać?
- Dlaczego coraz więcej ludzi traktuje swoje psy jak dzieci?
- Czy kupowanie psom ubranek to przesada, czy wyraz miłości?
- Co myślisz o SPA i salonach kosmetycznych dla psów?

24 Jaka jest rola zwierząt w życiu człowieka? Uzupełnij tekst słowami z ramki.

nabiał szacunek opieki towarzyszenia ~~rolę~~ wsi powietrzu nauce ratownictwie
chomiki warunki choroby przeszkody owce futra cierpienia pszczołach

Rola zwierząt w życiu człowieka

Zwierzęta od dawna odgrywają bardzo ważną ^{rolę}.....⁰ w naszym życiu. Ich znaczenie jest ogromne zarówno w mieście, jak i na¹.

Najbliższe człowiekowi są zwierzęta domowe, takie jak psy, koty czy². Wiele osób traktuje je jak członków rodziny. Ich obecność sprawia, że ludzie czują się mniej samotni i bardziej szczęśliwi. Zwierzęta domowe uczą nas odpowiedzialności, bo wymagają codziennej³.

Rola zwierząt domowych nie ogranicza się jednak do⁴ człowiekowi. Niektóre z nich wykonują bardzo ważną pracę. Psy przewodniki pomagają niewidomym bezpiecznie się poruszać i omijać⁵. Są też psy, które pracują w policji oraz w⁶, gdzie odnajdują zaginionych ludzi. Ich rola jest szczególna i zasługuje na wielki⁷.

Bardzo istotną funkcję pełnią zwierzęta gospodarskie, czyli krowy, kury, świny i⁸. Dzięki nim mamy produkty żywnościowe, takie jak⁹ czy mięso, a także materiały odzieżowe – wełnę, skórę oraz¹⁰. Warto dodać, że konie pomagają też w rekreacji, a jazda konna to niezwykła forma odpoczynku na świeżym¹¹.

Ważną grupą są również zwierzęta laboratoryjne, takie jak myszy, szczury czy króliki. Dzięki nim naukowcy mogą badać różne¹², testować nowe leki i odkrywać nowe sposoby ratowania ludzkiego życia. W dzisiejszych czasach coraz więcej osób sprzeciwia się jednak eksperymentom na zwierzętach, stara się ograniczać ich¹³ oraz poszukiwać nowych metod badawczych.

Należy jeszcze wspomnieć o¹⁴, które są bardzo ważne dla ludzi i przyrody. Zapylają rośliny oraz produkują miód, który jest zdrowy i smaczny.

Podsumowując, zwierzęta mają ogromne znaczenie w życiu człowieka. Dają nam miłość, radość, pożywienie, a także pomagają nam w pracy oraz¹⁵. Niestety, nie zawsze są odpowiednio traktowane. Tym bardziej powinniśmy pamiętać, że to czujące istoty, które zasługują na troskę oraz dobre¹⁶ życia.

25 Na podstawie poniższych obrazków opowiedz o roli zwierząt w naszym życiu.

26 Jak możemy pomóc zwierzętom? Uzupełnij tekst słowami z ramki.

smak sposób rysunek jakość cierpienie uwagę hodowlę wybiegu koszyka
mięsa życia żółtka powietrza jedzenia decyzje ~~osób~~ metod

Świadome zakupy

Coraz więcej ~~osób~~⁰ zastanawia się, jakie produkty kupuje i skąd one pochodzą. To dobrze, bo nasze codzienne¹ w sklepie mają wpływ nie tylko na nasze zdrowie, ale także na warunki² zwierząt.

W sklepach spożywczych warto kupować jajka z wolnego³. Kury, które je znoszą, nie żyją w ciasnych klatkach. Mają dostęp do słońca, świeżego⁴ i przestrzeni, gdzie mogą swobodnie się poruszać. Dzięki temu są zdrowsze, co pozytywnie wpływa na⁵ ich jajek, które mają lepszy smak, a także bardziej intensywny kolor⁶. Kiedy je kupujemy, dbamy zarówno o siebie, jak i o dobro zwierząt.

Kolejnym produktem, na który warto zwrócić⁷, jest mleko roślinne (sojowe, owsiane, migdałowe czy ryżowe). Dzięki niemu zmniejsza się zapotrzebowanie na intensywną produkcję mleka krowiego, a poza tym takie mleko ma delikatny⁸ i świetnie pasuje do płatków, ciast czy kawy.

Podczas codziennych zakupów dobrze jest czasem zrezygnować z⁹, a zamiast niego wybrać humus lub roślinne burgery. Jeśli każdy z nas będzie kupować takie produkty, nasze menu stanie się bardziej różnorodne i zmniejszy się zapotrzebowanie na¹⁰ zwierząt.

Świadome zakupy nie dotyczą tylko¹¹. W drogeriach można znaleźć kosmetyki „cruelty free”, czyli takie, które nie były testowane na zwierzętach. Na opakowaniu znajduje się wtedy¹² króliczka. Kiedy wybieramy produkty z tym symbolem, pomagamy zwierzętom i pokazujemy, że nie zgadzamy się na ich¹³. Dzięki temu coraz więcej firm szuka bezpieczniejszych¹⁴ testowania swoich kosmetyków.

Świadome zakupy to¹⁵, żeby pokazać, że los zwierząt jest dla nas ważny. Nie musimy robić wielkich rzeczy – wystarczy pomyśleć o tym, co wkładamy do¹⁶ i jaki ma to wpływ na świat wokół nas.

27 W hipermarkecie spotykasz kolegę / koleżankę. Widzisz, że ma w koszyku najtańsze jajka, karton krowiego mleka, dużo mięsa oraz zestaw kosmetyków, które mogły być testowane na zwierzętach. Spróbuj namówić kolegę / koleżankę do bardziej przemyślanych zakupów i większej troski o zwierzęta. Czy dojdziecie do porozumienia?

28 Napisz krótką reklamę jajek z wolnego wybiegu.

Drogie Klientki! Drodzy Klienci!

.....

.....

.....

.....

.....

29 Wybierz właściwe słowo.

Zwierzęta hodowlane są często (utrzymywane, zatrzymywane, **przetrzymanywane**)⁰ w ciasnych pomieszczeniach, gdzie nie zawsze mają (odstęp, dostęp, występ)¹ do słońca i świeżego powietrza, a po pewnym czasie (rzucają, trafiają, zostają)² do rzeźni, gdzie są zabijane. Ludzie, którzy tego nie akceptują, postanawiają zrezygnować (z, od, bez)³ jedzenia mięsa. Wegetarianie wybierają warzywa, owoce, kasze, ryż, (drób, schab, nabiał)⁴ i jajka, a weganie unikają wszystkich produktów pochodzenia (naturalnego, roślinnego, zwierzęcego)⁵ – także mleka, jajek czy miodu. Wegetarianizm oraz weganizm to nie tylko (rodzaje, gatunki, środki)⁶ diety, ale i postawy pełne empatii, odpowiedzialności oraz szacunku wobec innych (rzeczy, istot, rodzin)⁷, które żyją na naszej planecie.

30 Jak zostać wegetarianinem / wegetarianką? Dopasuj numer rady do odpowiedniego fragmentu.**0. Zmieniaj dietę stopniowo****3. Rozmawiaj z innymi wegetarianami****1. Szukaj zamienników ulubionych dań****4. Korzystaj z ciekawych przepisów****2. Dbaj o różnorodność składników****5. Nie poddawaj się**

- A – ...0... Nie rezygnuj od razu ze wszystkiego. Na początku staraj się ograniczyć jedzenie mięsa i wprowadzaj do swojego menu coraz więcej potraw roślinnych.
- B – Szukaj nowych pomysłów na potrawy w książkach kucharskich i na blogach. Masz do odkrycia dziesiątki wegetariańskich dań!
- C – Wybieraj produkty, które przypominają smak mięsa, np. kotlety sojowe lub warzywne burgery. Dzięki temu łatwiej się przyzwyczaisz do nowej diety.
- D – Możesz od nich zyskać wsparcie i motywację, a także dowiedzieć się wielu ciekawych i pożytecznych rzeczy.
- E – Na początku może być trudno zmienić swoje przyzwyczajenia, ale ważne, żeby próbować i się nie zniechęcać.
- F – Łącz różne warzywa, kasze i orzechy, żeby dostarczać organizmowi odpowiednich witamin oraz minerałów.

31 Praca w parach. Jedna osoba jest wegetarianinem / wegetarianką i zachęca swojego kolegę / swoją koleżankę do rezygnacji z jedzenia mięsa. Czy dojdziecie do porozumienia? W rozmowie wykorzystajcie poniższe argumenty.**ARGUMENTY
ZA WEGETARIANIZMEM**

Dieta wegetariańska:
 pozwala chronić życie zwierząt.
 daje poczucie, że robimy coś dobrego.
 jest zdrowa i ma mało tłuszczu.
 pozwala poznawać nowe potrawy i smaki.
 staje się coraz bardziej dostępna i popularna.

**ARGUMENTY
PRZECIW WEGETARIANIZMOWI**

Mięso:
 stanowi składnik wielu potraw.
 daje siłę i energię.
 wspiera rozwój mięśni.
 dostarcza dużo białka, żelaza i witamin.
 jest smaczne i łatwe do przygotowania.

32 Jak się zachowywać w ogrodzie zoologicznym? Połącz kolumny.

0	Nie karm zwierząt
1	Czytaj tabliczki informacyjne
2	Rób zdjęcia bez lampy błyskowej
3	Czekaj cierpliwie przy wybiegu
4	Nie mów głośnym tonem
5	Nie wspinaj się na ogrodzenia
6	Zachowuj bezpieczną odległość
7	Nie wykonuj gwałtownych ruchów
8	Bądź uważnym obserwatorem

A	Nie podchodź zbyt blisko barier, krat i szyb.
B	Zwierzęta potrzebują ciszy i boją się hałasu.
C	One powinny jeść tylko to, co dają im opiekunowie.
D	Silne światło może zdenerwować albo przestraszyć zwierzęta.
E	To grozi wypadkiem i może się skończyć tragicznie.
F	Zwracaj uwagę na szczegóły. Świat fauny jest naprawdę fascynujący!
G	Poruszaj się spokojnie i powoli. Zwierzęta czują się lepiej, kiedy ludzie są spokojni.
H	Zwierzęta nie zawsze są widoczne i nie wiadomo, kiedy się pokażą.
I	Zajdziesz tam ważne wiadomości oraz liczne ciekawostki o zwierzętach.

0	1	2	3	4	5	6	7	8
C								

ZOOchowuj się!

33 Jakie błędy popełniają niektórzy ludzie podczas zwiedzania ZOO?

34 Wybierz właściwe słowo.

ZAPRASZAMY DO NASZEGO ZOO!

Chcesz (strawić, spędzić, przeprowadzić)⁰ cudowny dzień z rodziną lub przyjaciółmi? Przyjdź do naszego (sadu, parku, ogrodu)¹ zoologicznego, żeby poznawać (niezwykły, nieważny, nieciekawny)² świat natury. Czekają tu na Ciebie ponad 200 (obrazków, gatunków, przypadków)³ zwierząt z całego świata!

Na wybiegach zobaczysz majestatyczne lwy, zwinne tygrysy, (drobne, skromne, ogromne)⁴ słonie i kilkumetrowe żyrafy. W pawilonie tropikalnym trafisz na (nudne, barwne, dziwne)⁵ papugi, głośne małpy i egzotyczne gady, a w naszych akwariach możesz (podziwiać, popatrzeć, pogłaskać)⁶ piękne ryby z ciepłych mórz.

Mamy też dodatkowe atrakcje! Od czasu do czasu odbywają się (zakazy, pokazy, rozkazy)⁷ karmienia niektórych zwierząt oraz krótkie spotkania z ich (strażnikami, lekarzami, opiekunami)⁸, którzy opowiadają o swojej pracy.

Na terenie ZOO znajduje się jeszcze plac zabaw, kawiarnia z tarasem oraz sklep z (pamiątkami, pomnikami, pamiętnikami)⁹.

ZOO to miejsce, gdzie można odpocząć, a także zobaczyć zwierzęta z różnych kontynentów. Przyjdź i (przekonaj się, zastanów się, zakochaj się)¹⁰, jak fascynujący jest świat przyrody!

Do ZOObaczenia!

35 Opowiedz o swojej ostatniej wycieczce do ZOO.

- Kiedy i gdzie byłeś / byłaś ostatnio w ZOO?
- Z kim tam poszedłeś / poszłaś?
- Jakie zwierzęta widziałeś / widziałaś?
- Jakie zwierzę podobało Ci się najbardziej?
- Czy kupiłeś / kupiłaś tam jakąś pamiątkę?
- Czy chciał(a)byś pójść do ZOO jeszcze raz?

36 Czy ogrody zoologiczne są potrzebne? Uzupełnij tekst odpowiednimi fragmentami.

Po co nam ogrody zoologiczne?

Wiele osób uważa, że ogrody zoologiczne są potrzebne, ponieważ pomagają [____]⁰. Niektóre zwierzęta są bliskie wyginięcia w swoich naturalnych środowiskach, a w zoo mogą bezpiecznie [____]¹. Dzięki temu takie gatunki, jak panda wielka czy tygrys syberyjski mają większą szansę na przetrwanie. Zoo pełni też ważną funkcję edukacyjną – dzieci i dorośli mogą tam [____]² różne zwierzęta oraz poznawać ich zwyczaje i potrzeby. Wycieczka do zoo to również popularna forma rozrywki i przyjemny sposób, żeby [____]³ z rodziną lub przyjaciółmi.

Z drugiej strony wielu ludzi uważa, że żadne zoo nie jest w stanie [____]⁴ takich warunków, jakie panują w ich naturalnym środowisku. Nawet duże wybiegi nie mogą [____]⁵. Zwierzęta w zoo często cierpią z powodu stresu, nudy i braku przestrzeni. Niektóre z nich zachowują się nienaturalnie – zaczynają [____]⁶ i tracą apetyt. Krytycy twierdzą, że zamiast [____]⁷ w klatkach i na wybiegach, powinniśmy chronić ich środowisko naturalne. Mówią też, że w dobie rozwoju techniki lepiej [____]⁸, które są świetnie zrobione i bardzo pouczające. To właśnie tam możemy [____]⁹ dzikich zwierząt.

A spędzić czas	F trzymać zwierzęta
B chodzić w kółko	G zapewnić zwierzętom
C zobaczyć z bliska	H zobaczyć prawdziwe życie
D żyć i się rozmnażać	I chronić zagrożone gatunki
E zastąpić życia na wolności	J oglądać filmy przyrodnicze

Możemy pisać:
ZOO lub zoo.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
/									

37 Jakie są blaski i cienie ogrodów zoologicznych?

blaski

cienie

38 Praca w grupie. Przygotujcie dyskusję na temat ogrodów zoologicznych.

Role do wyboru:

dziennikarz / dziennikarka 	pracownik / pracowniczka ZOO 	obrońca / obrończyni praw zwierząt
Przedstawia problem, moderuje dyskusję, formułuje końcowe wnioski.	Mówi o ratowaniu zagrożonych gatunków i ważnej funkcji edukacyjnej ZOO, zachęca do tego, żeby tam chodzić.	Opowiada o złych warunkach, w jakich żyją zwierzęta w ZOO, zniechęca do tego, żeby tam chodzić.

- 39** Czy lepiej oglądać zwierzęta w zoo, czy na filmach przyrodniczych? Napisz tekst argumentacyjny. Czy Twój kolega / Twoja koleżanka zgadza się z Tobą?

Moim zdaniem lepiej niż

Dlaczego tak uważam? Po pierwsze,

Po drugie,

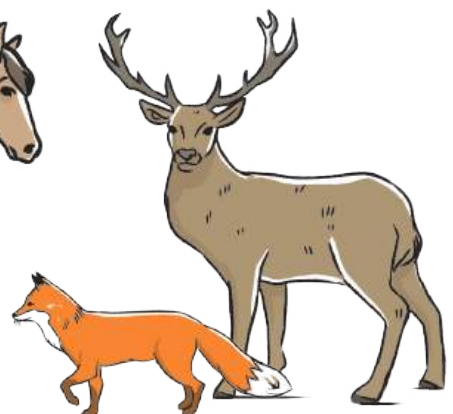
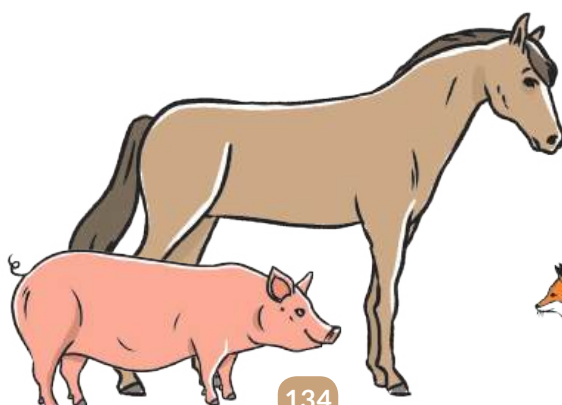
Po trzecie,

Właśnie z tych trzech względów myślę, że,
i każdego do tego zachęcam!

- 40** Jak myślisz, co powinniśmy zrobić dla zwierząt (domowych, gospodarskich, dzikich)? Napisz kilka postulatów i użyj poniższych słów.

Musimy... Powinniśmy... Trzeba... Należy... Warto... Dobrze jest...
Najważniejsze, żeby... Idealnie by było... Nie wolno... Nie można...

„Zwierzęta nie mają głosu, ale możemy mówić w ich imieniu”

Rozdział XII

Jak korzystać z techniki?

- 1 Co się zmieniło na przestrzeni lat? Opowiedz o tym na podstawie tych dwóch obrazków.

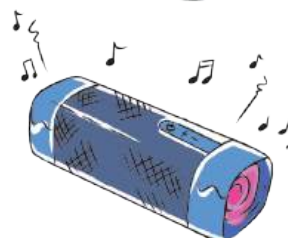
- 2 Jak wygląda dzień współczesnego studenta / współczesnej studentki? Uzupełnij tekst odpowiednim słowem z ramki.

czas ~~budzik~~ odcinek łazienki ładowarki mikrofalówki
hulajnogą słuchawki artykuły prezentacje media

Mój ...~~budzik~~...⁰ w telefonie dzwoni punktualnie o siódmej. Wyłączam go, wstaję i idę do¹. Potem robię szybkie śniadanie. Jem tosty i piję kawę z ekspresu. Przed wyjściem z domu zakładam² bezprzewodowe, żeby posłuchać muzyki albo podcastu. Na uczelni zwykle jeżdżę tramwajem, rowerem albo³ elektryczną. Na zajęciach robię notatki, oglądam liczne⁴ i robię zdjęcia niektórych slajdów. Po południu wracam do domu i trochę odpoczywam. Włączam kolejny⁵ serialu na platformie streamingowej albo rozmawiam z przyjaciółmi przez internet i przeglądam⁶ społecznościowe. Potem uczę się angielskiego w aplikacji językowej i pobieram z internetu⁷, które muszę przeczytać na kolejne zajęcia. Wieczorem idę na siłownię, a mój smartwatch mierzy mi tętno oraz⁸ treningu. Wracam do domu, jem późną kolację z⁹, sprawdzam pocztę i odpisuję na maile. Potem biorę szybki prysznic, ustawiam telefon na siódmą, podłączam go do¹⁰, gaszę światło i idę spać.

- 3 A jak wygląda Twój dzień. Co zwykle robisz? Czego używasz? Z czego korzystasz?

używać + czego
korzystać + z czego

4 Uzupełnij tekst odpowiednimi fragmentami.

Jak technika zmienia świat?

Technika ma ogromny wpływ na nasze życie i rozwój [____]⁰. Nasi najdawniejsi przodkowie, którzy żyli w jaskiniach, nie mieli żadnych maszyn i posługiwali się prostymi narzędziami [____]¹. Polowali na zwierzęta i zbierali rośliny, żeby zdobyć jedzenie. Ich życie było trudne i w dużej mierze zależało [____]². Potem ludzie nauczyli się uprawiać ziemię oraz hodować zwierzęta. Powstało społeczeństwo rolnicze. Praca w polu była ciężka i zabierała [____]³, ale poziom życia się poprawił, bo było więcej żywności. Pojawiały się większe rodziny i wsie, a liczba [____]⁴ rosta. W XVIII wieku wynaleziono maszyny parowe i zakładano pierwsze fabryki. Zaczęło się społeczeństwo przemysłowe. Ludzie przeprowadzali się [____]⁵, żeby pracować przy maszynach. Konstruowano pociągi i statki parowe, więc podróże stawały się coraz szybsze i łatwiejsze. Życie jednak nie było proste. Ludzie pracowali długo, ale nie mieli [____]⁶, a miasta były brudne i zatłoczone. Dzisiaj żyjemy w społeczeństwie informacyjnym. Używamy na co dzień [____]⁷: telefonów, komputerów oraz internetu. Dzięki nim możemy szybko zdobywać informacje i łatwo się kontaktować z osobami [____]⁸. Jednak rozwój techniki ma też dużo [____]⁹. Za długo siedzimy przed ekranem, a za mało się ruszamy. Stajemy się bardziej zamknięci w sobie i mamy problemy z budowaniem relacji. Poza tym produkujemy znacznie więcej [____]¹⁰, które są groźne dla środowiska. Dlatego ważne jest, żeby mądrze korzystać [____]¹¹ i nie zapominać o innych rzeczach.

- A poważnych wad
 B **całego społeczeństwa**
 C z kamienia oraz drewna
 D z osiągnięć techniki
 E bardzo dużo czasu
 F elektronicznych śmieci

- G wysokich zarobków
 H na całym świecie
 I od warunków pogodowych
 J ludzi na świecie
 K niesamowitych wynalazków
 L ze wsi do miast

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
B											

5 Jak rozwój techniki wpływa na rozwój społeczeństwa? Opowiedz o tym na podstawie obrazków.

6 Temat do dyskusji: Jak myślisz: czy lepiej żyło się ludziom kiedyś, czy lepiej żyje się teraz?

7a Do jakich celów używamy internetu? Dopasuj numer tytułu do odpowiedniego fragmentu.**0. Szybka i łatwa komunikacja**

1. Zdobywanie informacji

2. Praca zdalna

3. Rozrywka i zabawa

4. Szybkie i wygodne zakupy

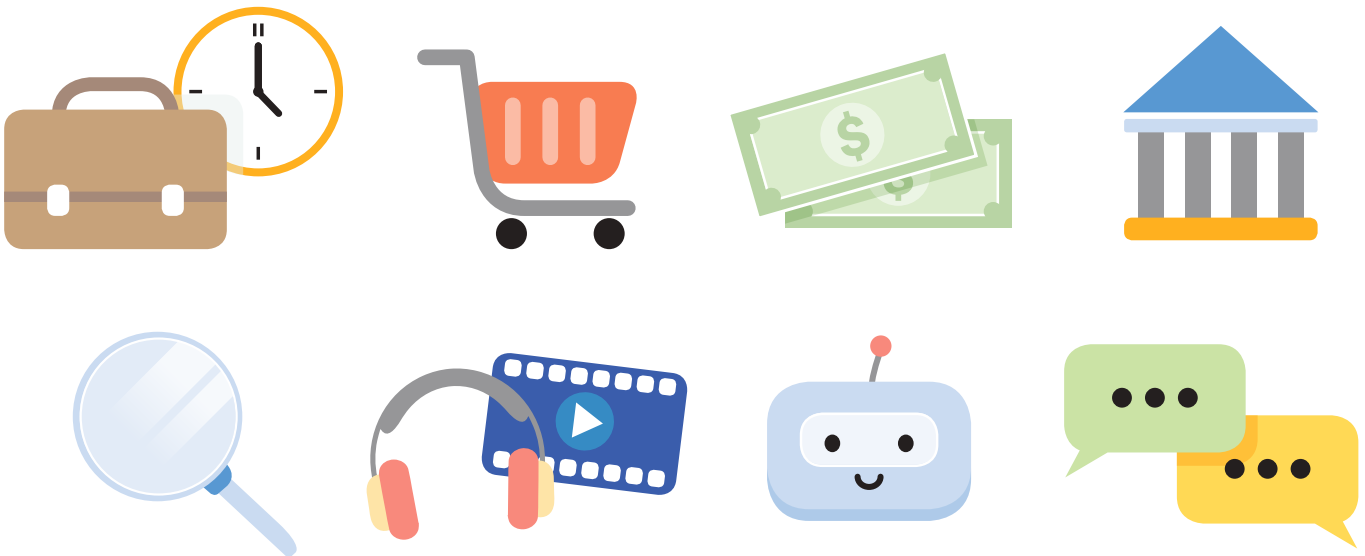
5. Zarządzanie pieniędzmi

6. Załatwianie spraw urzędowych

7. Wykorzystywanie sztucznej inteligencji

W dzisiejszych czasach trudno jest żyć bez internetu. Wykorzystujemy go bardzo często i do różnych celów. Oto kilka z nich.

- A – Wysyłamy maile, spotykamy się online a nawet bierzemy udział w videokonferencjach. Media społecznościowe pozwalają też dzielić się zdjęciami i filmami z naszego życia.
- B – Przez internet możemy zamówić dosłownie wszystko – jedzenie, ubrania, sprzęty meble, a nawet samochody.
- C – Dziś wiele zawodów można wykonywać z dowolnego miejsca na świecie. Wystarczy komputer i dostęp do sieci.
- D – Przez internet sprawdzamy stan konta, opłacamy rachunki, robimy przelewy i kontrolujemy nasze wydatki.
- E – Możemy przejrzeć najnowsze wiadomości z kraju i ze świata, poznać wyniki meczów, sprawdzić pogodę, popatrzeć na mapę, a także znaleźć materiały potrzebne do nauki.
- F – W czasie wolnym oglądamy filmy, seriale i mecze, słuchamy muzyki albo podcastów, przeglądamy memy, a także możemy grać online z innymi internautami.
- G – Mamy też dostęp do bardziej zaawansowanych programów, które pomagają nam pisać teksty, wykonywać skomplikowane analizy, a także pozwalają tworzyć obrazy.
- H – Przez internet wypełniamy oraz wysyłamy różne wnioski, dzięki czemu oszczędzamy czas i nie musimy stać w kolejkach.

7b Na podstawie obrazków opowiedz, do czego wykorzystujemy internet.**8 Czy wyobrażasz sobie dzień bez internetu? Co byłoby dla Ciebie najtrudniejsze?**

.....

.....

.....

9 Czy warto korzystać z mediów społecznościowych? Uzupełnij teksty słowami z ramki.

kontakty materiały rysunki profile znajomości wiadomości zainteresowania *mediów*

Patryk

Czy warto korzystać z⁰ *mediów* społecznościowych? Oczywiście, że tak! To głównie dzięki nim utrzymuję¹ ze znajomymi, którzy mieszkają daleko ode mnie. Rzadko się spotykamy, ale wysyłamy sobie² i wiemy, co u kogo słychać. Lubię też zawierać nowe³ i poznawać osoby, które są w moim wieku i mają podobne⁴. Co ważne, media społecznościowe bardzo pomagają mi w nauce, bo obserwuję tam⁵ różnych specjalistów, którzy dzielą się swoją wiedzą i polecają ciekawe⁶ do obejrzenia albo przeczytania. Media społecznościowe dostarczają mi też ciekawej rozrywki, bo mogę tam znaleźć zabawne filmiki, śmieszne memy i⁷, a także czytać informacje z życia gwiazd.

zazdrość rozmowy *strony* godziny sukcesy obowiązki dziesiątki internauci

Karolina

Niestety, media społecznościowe mają też swoje ciemne⁰ *strony*. Przede wszystkim łatwo się od nich uzależnić. Zdarza się, że spędzamy tam całe¹ i coraz bardziej tracimy poczucie czasu, a przez to zaniedbujemy swoje². Poza tym komunikacja przez media społecznościowe nie zastąpi nam szczerzej³ z bliską osobą. Dlatego czasem czujemy się samotni, chociaż na portalach społecznościowych mamy⁴ znajomych. Poza tym w mediach społecznościowych nie widzimy prawdziwego życia. Ludzie pokazują tam swoje⁵ i szeroko się uśmiechają, a my możemy odczuwać⁶ i mieć poczucie, że jesteśmy jacyś gorsi od innych. Poza tym w mediach społecznościowych możemy spotkać hejterów, bo wszędzie zdarzają się⁷, którzy piszą złośliwe komentarze.

10 Jakie są blaski i cienie mediów społecznościowych?

blaski

1.
2.
3.
4.

cienie

1.
2.
3.
4.

11 Praca w parach. Jedna osoba nie ma swojego konta w mediach społecznościowych i nie zamierza go zakładać, a druga – próbuje ją namówić do zmiany tej decyzji. Czy uda się Wam dojść do porozumienia?

12 Uzupełnij tekst odpowiednimi fragmentami.

Wirtualny pomocnik

ChatGPT stał się popularnym narzędziem rozwiązywania naszych codziennych problemów. Jeśli nie wiemy, jak delikatnie powiedzieć komuś, że źle wykonuje swoją pracę, możemy poprosić ChataGPT o pomoc w przygotowaniu [_____]⁰. Jeśli nie mamy pojęcia, co zrobić na kolację, możemy sfotografować zawartość swojej lodówki i poprosić o pomysły. Takie proste zadania to tylko [_____]¹. Ludzie wykorzystują sztuczną inteligencję do wielu poważniejszych celów i zadają pytania o sprawy zdrowotne, finansowe, a nawet miłosne.

Nie wszystkie działania ChataGPT spotykają się [_____]². – *Kiedyś prosiłem go o porady modowe. Wstawiłem zdjęcia różnych stylizacji i czekałem na ich ocenę. Okazało się to bez sensu, bo o każdej mówił coś miłego. Brzmiało to [_____]³* – mówi mi znajomy o swoich doświadczeniach z ChatemGPT. Rzeczywiście, odpowiedzi generowane [_____]⁴ mogą wydawać się za bardzo uprzejme. Ten grzeczny ton ma tworzyć wrażenie rozmowy z żywą istotą, budować [_____]⁵ i sprawiać, że coraz bardziej ufamy maszynie. Nawet kiedy podaje nam [_____]⁶ – zwane halucynacjami sztucznej inteligencji – to przecież tak bardzo przeprasza za swój błąd, że nie sposób się gniewać.

Sztuczna inteligencja zużywa dużo energii elektrycznej, a także wody, która służy [_____]⁷. Są jednak i inne (mniej widoczne) koszty wykorzystywania ChataGPT. Uczeni alarmują, że zwracanie się do niego [_____]⁸ obniża naszą inteligencję oraz kreatywność. Badanie przeprowadzone [_____]⁹ objęło ponad trzystu przedstawicieli zawodów, które korzystają ze sztucznej inteligencji przynajmniej raz w tygodniu. Ich produktywność co prawda wzrosła, ale zdolność [_____]¹⁰ znacznie osłabła. Dlatego musimy korzystać z ChataGPT z umiarem oraz dużą ostrożnością i nie powinniśmy rezygnować [_____]¹¹. Warto pamiętać, że sztuczna inteligencja ma nam pomagać, a nie nas zastępować.

Na podstawie: K. Seiler, *Powiedziałem mu rzeczy, których nie mówiłem żadnemu człowiekowi. Jak ChatGPT wszedł do naszego życia*,
www.wysokieobcasy.pl

A	fałszywie i irytująco	G	poczucie bezpieczeństwa
B	wierchołek góry lodowej	H	z własnych pomysłów
C	kreatywnego myślenia	I	konstruktywnej krytyki
D	z każdym pytaniem	J	chłodzeniu serwerów
E	przez sztuczną inteligencję	K	z pozytywną reakcją
F	przez naukowców z Microsoftu	L	nieprawdziwe informacje

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I											

13 Odpowiedz na pytania:

- W jakim celu najczęściej korzystasz z ChataGPT?
- Czy to dobrze, że ChatGPT jest bardzo grzeczny i miły?
- Czy można ufać sztucznej inteligencji?

14 Praca w parach. Jedna osoba bardzo często używa ChataGPT, a druga – bardzo rzadko. Porozmawiajcie o zaletach i wadach takiego podejścia, a także spróbujcie wpłynąć na zmianę swoich nawyków.

15a Czym jest siecioholizm? Uzupełnij tekst słowami z ramki.

tryb wpływ poziom przestrzeń wsparcie poczucie uzależnienie koła
 liczbę jazdę pory obowiązki pleców nawyków posiłków

Siecioholizm

Siecioholizm, czyli⁰ uzależnienie od internetu, polega na niekontrolowanym korzystaniu z różnych portali i aplikacji, co ma negatywny¹ na różne sfery naszego życia. Pojawiają się problemy ze zdrowiem fizycznym (ból głowy i², kłopoty ze snem) oraz psychicznym (brak koncentracji,³ osamotnienia). Osoby, które są mocno uzależnione od sieci, unikają bezpośredniego kontaktu z ludźmi i zaniedbują naukę, pracę oraz⁴ domowe. Korzystanie z sieci pomaga im zapomnieć o szarej codzienności i obniża⁵ stresu. Tym samym powstaje mechanizm błędnego⁶, bo im więcej czasu ktoś spędza w internecie, tym gorzej radzi sobie w realnym życiu, a im więcej ma kłopotów, tym częściej ucieka przed nimi w wirtualną⁷.

Jak walczyć z uzależnieniem od internetu? Proces leczenia opiera się głównie na zmianie codziennych⁸. Chodzi o to, żeby stopniowo ograniczać⁹ godzin spędzanych w sieci i zmieniać¹⁰ korzystania z internetu. Dobrze jest wprowadzić zasadę „bez telefonu” podczas¹¹, spotkań z rodziną i przed snem. Warto też prowadzić aktywniejszy¹² życia i znaleźć czas na spacer czy¹³ na rowerze. Ważne jest również to, żeby spędzać więcej czasu z innymi i mieć¹⁴ rodziny oraz znajomych, a w trudniejszych sytuacjach – także pomoc psychologa czy psychoterapeuty.

15b Odpowiedz na pytania.

1. Czym jest siecioholizm?

.....

2. Jaki jest negatywny wpływ siecioholizmu na...

- a) zdrowie fizyczne:
 b) zdrowie psychiczne:
 c) relacje społeczne:

3. Jak można i należy walczyć z uzależnieniem od internetu?

- a)
 b)
 c)

16 Praca w parach. Jedna osoba dużo czasu spędza w internecie, a druga namawia ją do zmiany codziennych nawyków i aktywniejszego trybu życia. Czy uda się Wam dojść do porozumienia?

17 Jakie są zasady bezpieczeństwa w sieci? Połącz kolumny.

0	Nie otwieraj podejrzanych linków	A	W mailach od obcych osób mogą znajdować się niebezpieczne linki i załączniki.
1	Nie odkładaj aktualizacji systemu	B	Tam możesz zobaczyć, jakie informacje udostępniasz i kto ma do nich dostęp.
2	Korzystaj z programów antywirusowych	C	Zapisz ich duplikaty na chmurze albo dysku zewnętrznym. Gdy coś się zepsuje, łatwo odzyskasz swoje dokumenty.
3	Uważaj na wiadomości od nieznanych nadawców	D	Informacje o Tobie mogą zostać wykorzystane w niewłaściwy sposób.
4	Korzystaj z zaufanych stron internetowych	E	Klikanie w nieznane odnośniki może być niebezpieczne. Zachowaj dużą ostrożność.
5	Używaj silnych haseł	F	Przed dokonaniem płatności zobacz opinie o sklepie. Uważaj na podejrzanie dobre oferty.
6	Nie udostępniaj swoich danych nieznanim adresatom	G	Gdy pojawia się komunikat o nowej wersji, zainstaluj ją jak najszybciej. Stare oprogramowanie jest łatwiejsze do zaatakowania.
7	Uważaj na zakupy w sieci	H	Dzięki nim można łatwiej wykrywać i usuwać niebezpieczne elementy.
8	Twórz kopie ważnych plików	I	To zajmuje tylko chwilę, a jeśli tego nie zrobisz, obce osoby będą miały dostęp do Twojego konta.
9	Sprawdzaj ustawienia prywatności	J	Warto tworzyć długie kody złożone z liter, cyfr i znaków specjalnych.
10	Pamiętaj, żeby się wylogować	K	Wybieraj serwisy znanych firm oraz instytucji i zawsze zwracaj uwagę na pasek adresu.

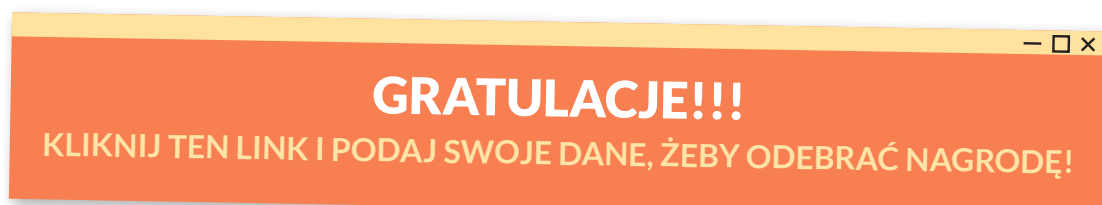
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
E										

18 Jak dbać o bezpieczeństwo w sieci?

TRZEBA / NALEŻY

NIE WOLNO / NIE MOŻNA

19 Praca w parach. Jedna osoba gra rolę nieostrożnego internauty / nieostrożnej internautki, a druga osoba przypomina jej o podstawowych zasadach bezpieczeństwa.

20 Jakie są zasady netykiety? Połącz kolumny.

Netykieta to zasady dobrego zachowania w internecie. A oto najważniejsze z nich:

0	Nie używaj obraźliwych słów	A	Staraj się unikać pośpiechu, bo wtedy łatwo o różne błędy i literówki. Bądź uważny.
1	Pisz jasno	B	Nie zapominaj o słowach: <i>dzień dobry, proszę, dziękuję</i> . One zawsze są ważne.
2	Używaj form grzecznościowych	C	„Buźki” są sympatyczne, ale kiedy jest ich za dużo, stają się irytujące.
3	Nie pisz ciągle dużymi literami	D	Nie wysyłaj niechcianych linków, reklam i nieważnych wiadomości.
4	Dostosuj styl do odbiorcy	E	Pisz tak, żeby nikogo nie poniżyć, nie wyzywać i nie hejtować.
5	Dbaj o poprawność języka	F	Taki tekst wygląda jak KRZYK i może irytować odbiorców.
6	Nie nadużywaj emotikonów	G	Różnica pomiędzy: <i>Pamiętam cię</i> a <i>Pamiętam Cię</i> to nie tylko kwestia ortografii.
7	Zwroty do adresata pisz dużą literą	H	Każdy może się pomylić. To jeszcze nie powód, żeby sprawać komuś przykrość.
8	Nie śmiej się z cudzych błędów	I	Nie pisz złośliwych komentarzy i nie prowokuj kłótni. To wcale nie jest zabawne.
9	Nie daj się sprowokować do kłótni	J	Używaj prostych słów i krótkich zdań, żeby można było łatwiej Cię zrozumieć.
10	Nie troluj	K	Pamiętaj, że inaczej piszesz do kolegi i grupy znajomych, a inaczej do osób starszych.
11	Nie spamuj	L	Jeśli widzisz, że rozmowa z kimś nie ma sensu, po prostu ją przerwij.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
E											

21 Jakie zasady netykiety zostały tu naruszone?

Cześć 😊😊👋🥰! Co tam u ciebie 😊💙?
Czy wszystko ok 🥰🥰🥰❤️?

Elo, szefie! Sorki, spóźnię się trochę do roboty.

Hahaha! Naucz się pisać, analfabeto!

TE HISTORIĘ TEŻ MUSISZ ZOBACZYĆ!
(Link jak zwykle w załączniku)

22 Jaką zasadę netykiety uważasz za najważniejszą?

Najważniejsze, żeby
a wtedy internet będzie bezpieczniejszym i przyjemniejszym miejscem dla wszystkich.

23 Praca w parach. Jesteście administratorami internetowego forum i zastanawiacie się, co zrobić z użytkownikami, którzy naruszają zasady netykiety. Możecie wysłać im ostrzeżenia (i wspólnie ustalić ich treść) albo od razu zbanować niektórych użytkowników i wysłać im uzasadnienie swojej decyzji.

24 Czy znasz te słowa? Połącz kolumny.

0 <i>hejter</i>	A osoba, której stała się krzywda	0	1	2	3	4	5
1 ofiara	B powtarzanie tego, co robią inni	D					
2 nick	C negatywne sądy o kimś, kogo dobrze nie znamy						
3 wyzwisko	D <i>ten, kto w internecie pisze obraźliwe komentarze</i>						
4 naśladowanie	E słowo, które obraża i poniża innych						
5 uprzedzenia	F internetowy pseudonim (np. Lisek19)						

25 Jakie są przyczyny hejtu? Dopasuj tytuł do odpowiedniego fragmentu.

0. *Poczucie anonimowości*

1. Brak bezpośredniego kontaktu z rozmówcą

2. Niekontrolowana złość

3. Brak empatii

4. Zazdrość i kompleksy

5. Naśladowanie grupy

6. Stereotypy i uprzedzenia

7. Potrzeba bycia w centrum uwagi

8. Nuda i brak zajęcia

9. Duże różnice w poglądach

10. Chęć prowokacji i trolowania

11. Poczucie bezkarności

- A – 0. W internecie możemy ukrywać swoje imię i nazwisko, a zamiast nich używać różnych nicków. Wtedy łatwiej jest pisać niemiłe komentarze.
- B – Niektórzy internauci mają dużo wolnego czasu i nie wiedzą, co z nim zrobić. Hejtowanie staje się ich „hobby”.
- C – Kiedy ktoś czuje się gorszy od innych, zaczyna pisać negatywne komentarze, żeby dzięki nim poczuć się trochę lepiej.
- D – Są osoby, które hejtują, bo liczą na wiele reakcji i komentarzy. W ten sposób mogą zaistnieć w świecie internetu i mieć poczucie, że są ważni.
- E – Nie wszyscy myślą o uczuciach innych osób i nie przejmują się tym, że słowem można kogoś zranić.
- F – Kiedy jesteśmy bardzo zdenerwowani, zaczynamy być agresywni także wobec przypadkowych osób.
- G – Kiedy ludzie zapominają o odpowiedzialności prawnej za swoje słowa, zaczynają pisać jeszcze ostrzej i agresywniej.
- H – Gdy nie widzimy przed sobą twarzy drugiego człowieka, nie myślimy o tym, że nasze złośliwe uwagi mogą sprawiać mu przykrość.
- I – Niektórzy naruszają zasady etykiety tylko po to, żeby kogoś zdenerwować i mieć z tego zabawę.
- J – Czasem ktoś wyzywa innych i pisze obraźliwe komentarze, bo wszyscy wokół robią to samo.
- K – Kiedy dyskutujemy z kimś, kto ma zupełnie inne zdanie niż my, łatwo o ostry konflikt, i negatywne emocje.
- L – Ofiarami hejtu często są osoby, których dobrze nie znamy, a nie lubimy ich z powodu tego, co słyszeliśmy od innych.

26 Jakie przyczyny hejtu uważasz za najczęstsze? Czy Twój kolega / Twoja koleżanka zgadza się z Tobą?

27 Co możemy powiedzieć o hejcie? Uzupełnij tekst słowami z ramki.

twarz przykrość wsparcie *języka* ekranu ochoty zazdrości bezkarności
znaczenia obrażania wiarę uwagę nauką złością skutki wyzwiska

Hejt

Słowo hejt pochodzi z ...*języka*...⁰ angielskiego, gdzie funkcjonuje jako czasownik (*nienawidzić*) i rzeczownik (*nienawiść*). Dziś nazywamy tak różne¹ oraz obraźliwe komentarze, które są zamieszczane w internecie. Hejt nie jest zwykłą krytyką, bo krytyka może być spokojna, kulturalna i służyć dobremu celowi, a hejt jest ostry i ma sprawiać komuś².

Przyczyny takiego agresywnego zachowania są dość złożone i różnorodne. Nie bez³ jest to, że w sieci czujemy się anonimowi i mamy poczucie⁴. Hejter zaczyna więc pisać rzeczy, których nie odważyłby się powiedzieć komuś prosto w⁵. Dlaczego to robi? Być może ma problemy w domu, szkole czy pracy i po prostu nie radzi sobie ze⁶ czy stresem, a być może chce poczuć się silniejszy oraz ważniejszy od innych. Ofiarami hejtu często są osoby, które zwracają na siebie⁷, bo inaczej wyglądają albo nie robią tego, co wszyscy wokół. Hejt może także wynikać z⁸, a wtedy jego ofiarami są przede wszystkim ci, którzy są popularni, atrakcyjni i utalentowani.

Jakie są⁹ hejtu? Osoba, która jest obrażana, często odczuwa smutek, wstyd czy strach. Zaczyna myśleć, że jest gorsza od innych i traci¹⁰ w siebie. Staje się coraz bardziej nieufna i nie ma¹¹ spotykać się z ludźmi. Długotrwały hejt może też prowadzić do problemów z¹² oraz snem. Dlatego tak ważne jest, żeby reagować i nie zostawiać ofiary samej.

Przy zwalczaniu hejtu należy pamiętać, żeby nie odpowiadać agresją na agresję. Lepiej zablokować hejtera, zrobić zrzut¹³ i zgłosić sytuację administracji portalu. Po drugie, warto dawać¹⁴ osobom hejtowanym – napisać im coś miłego i spokojnie z nimi porozmawiać. Po trzecie, każdy z nas powinien uważać na swoje słowa i powstrzymać się od¹⁵ innych. Wtedy internet będzie lepszym i bardziej przyjaznym miejscem dla każdego z nas.

28 Dlaczego nie warto reagować hejtem na hejt? Opowiedz na podstawie obrazków.

29 Praca w parach. Sytuacja oficjalna. Jedna osoba gra rolę dziennikarza / dziennikarki, a druga – psychologa / psycholożki. Porozmawiajcie na temat przyczyn i skutków hejtu, a także sposobów jego zwalczania.

30a Jakie są plusy wiadomości internetowych?

temat korzystania opłatą granicą wydarzeniu *zalety*
opinie pytania potrzeb źródeł znajomym

Jakie są ...*zalety*...⁰ wiadomości internetowych? Trzeba zacząć od tego, że są one bardzo szybkie i łatwo dostępne. Informacja o ważnym¹ od razu pojawia się w internecie. Dzięki temu wiemy, co się dzieje w Polsce i za². Po drugie, mamy przed sobą ogromny wybór³: artykułów, filmików i podcastów. Każdy może znaleźć⁴, który go interesuje oraz formę, która mu najbardziej odpowiada i w ten sposób stworzyć własną „gazetę” dopasowaną do swoich⁵. Po trzecie, wiadomości internetowe są interaktywne. Można dodawać komentarze, zadawać⁶ i dyskutować z innymi odbiorcami. Dzięki temu łatwiej jest wymieniać⁷ i poznawać różne punkty widzenia. Możemy też przysyłać ciekawe materiały rodzinie i⁸. Warto też dodać, że wiadomości internetowe często są dostępne za darmo albo za niewielką⁹. Poza tym wiele portali oferuje możliwość¹⁰ ze swoich bogatych archiwów, gdzie jest wiele cennych tekstów.

30b A jakie są minusy wiadomości internetowych?

wpływ nadmiar treść wrażenie nieprawdę *wady*
portale emocje wakacje osób spraw

Wiadomości internetowe mają nie tylko zalety, ale i ...*wady*...⁰. Największym problemem są fałszywe informacje (tak zwane „fake newsy”). Czasem ktoś celowo pisze¹, żeby przyciągnąć uwagę odbiorców, wzbudzić silne² i manipulować opinią publiczną. Takie wiadomości mają³ na nasze poglądy i decyzje, choć nie są oparte na faktach. Kolejnym minusem jest⁴ informacji. Jest ich zdecydowanie za dużo, więc możemy czuć się zmęczeni i zestresowani, a poza tym mieć⁵, że na świecie dzieją się tylko złe rzeczy, bo to właśnie one przyciągają najwięcej uwagi. Problemem są też⁶ plotkarskie, które skupiają się na prywatnym życiu znanych⁷ i często podają informacje na mało ważne tematy (kto z kim się spotyka albo jak spędza⁸). Takie treści odciągają nas od istotnych⁹ i niczego nie wnoszą do naszego życia. Poza tym na portalach informacyjnych jest bardzo dużo reklam. Często są one bardziej widoczne niż sama¹⁰ artykułu, co jest naprawdę irytujące.

30c Jakie są blaski i cienie wiadomości internetowych?

blaski

1.
2.
3.
4.
5.

cienie

1.
2.
3.
4.
5.

30c Praca w parach. Jedna osoba poleca drugiej portal plotkarski i opowiada o jego zaletach. Druga osoba uważa, że szkoda czasu na takie rzeczy i zamiast nich radzi wybierać poważne portale informacyjne. Czy uda Wam się dojść do porozumienia?

- 31a** Często korzystasz ze swojego ulubionego portalu informacyjnego. Niestety, ostatnio zauważyłeś / zauważyłaś, że pojawiają się tam nie do końca prawdziwe informacje i jest coraz więcej wiadomości plotkarskich oraz irytujących reklam. Piszesz w tej sprawie mail do redakcji.

Od: student@polskizkultura.com.pl

Do: serwis_info@polskizkultura.com.pl

Szanowni Państwo!

Już od dłuższego czasu korzystam z Państwa portalu informacyjnego. Do tej pory bardzo podobalo mi się to, że

Niestety, muszę przyznać, że ostatnio pojawia się coraz więcej rzeczy, które wcale mi się nie podobają.

Po pierwsze,

Po drugie,

Po trzecie,

Moim zdaniem Państwa portal powinien
gdyż

Z poważaniem

.....

- 31b** Pracujesz w portalu informacyjnym i publikujesz w nim krótką odpowiedź na krytyczne maile jego odbiorców.

Od: serwis_info@polskizkultura.com.pl

Do: student@polskizkultura.com.pl

Szanowni Państwo,

serdecznie dziękujemy za korzystanie z naszego portalu. Jesteśmy bardzo wdzięczni za Państwa opinie (także te krytyczne). Od lat staramy się, żeby nasze materiały

.....
ale czasem może się zdarzyć, że

Oczywiście, chcemy mieć jak najwięcej odbiorców i to właśnie dlatego oprócz poważnych artykułów i rozmów publikujemy

Poza tym doskonale rozumiemy, że reklamy na naszej stronie mogą być irytujące, ale

Mamy nadzieję, że

Z poważaniem

Redakcja

- 32a** Jak myślisz, czy poważne portale informacyjne mogą mieć wielu odbiorców? Czy muszą być sensacyjne tytuły, plotki i zabawne memy, żeby przyciągnąć uwagę internautów?
- 32b** Czy uważasz, że praca dziennikarza internetowego jest łatwa? Dlaczego tak? Dlaczego nie? Czy Twój kolega / Twoja koleżanka zgadza się z Twoją opinią?

33 Uzupełnij tekst odpowiednimi fragmentami.

Świat (w) przyszłości

Jaki będzie świat w przyszłości? Na pewno wiele zmian będzie związanych z technologią, która [_____]⁰. Już teraz widzimy, że internet, sztuczna inteligencja i roboty zmieniają styl naszego życia, a w przyszłości ich wpływ [_____]¹. W jaki sposób?

Po pierwsze, internet będzie bardziej zintegrowany z naszym otoczeniem i wieloma sprzętami. Będziemy [_____]² nie tylko na komputerach i telefonach, ale we wszystkich urządzeniach w domu (lodówce, zmywarce, czajniku, pralce czy żelazku). Być może powstaną nowe rodzaje portali społecznościowych, w których spotkania będą bardziej realistyczne. W wirtualnej rzeczywistości będziemy mogli [_____]³ tak, jakby siedzieli naprzeciwko nas.

Po drugie, bardzo dynamicznie będzie się rozwijać sztuczna inteligencja (AI). Już teraz [_____]⁴, takich jak pisanie i tłumaczenie tekstów, wyjaśnianie trudnych tematów czy tworzenie obrazów. W przyszłości AI stanie się jeszcze bardziej pomocna. Nauczy się [_____]⁵ i będzie nam doradzać w różnych sytuacjach (nawet gdy nie będziemy ją o to prosić). W szkołach sztuczna inteligencja [_____]⁶ dopasowane do każdego ucznia. W przychodniach i szpitalach będzie pomagać lekarzom szybciej rozpoznawać choroby i wybierać sposób ich leczenia. Na drogach będzie sterować samochodami oraz sygnalizacją świetlną, żeby było [_____]⁷. Ludzie będą musieli uważać, żeby AI była używana mądrze i zgodnie z prawem.

Po trzecie, roboty staną się bardzo popularne, a także będą coraz bardziej podobne do człowieka. Już teraz istnieją roboty, które potrafią chodzić, mówić i wykonywać proste prace. W przyszłości będą nam [_____]⁸ w codziennych czynnościach, takich jak sprzątanie, gotowanie czy opieka nad innymi. W hotelach, sklepach czy urzędach zaczną obsługiwać klientów i [_____]⁹, a w fabrykach będą wykonywać ciężkie, niebezpieczne prace.

Podsumowując, świat przyszłości będzie bardzo zależny od technologii. Internet połączy jeszcze [_____]¹⁰, sztuczna inteligencja stanie się ważnym narzędziem w wielu zawodach, a roboty ułatwią nam życie w domu oraz w pracy. Chociaż nowe technologie mogą [_____]¹¹, to mogą też przynieść wiele korzyści. Musimy tylko dbać o to, żeby używać ich z rozsądkiem i nie zapominać o takich wartościach jak wolność, prywatność i szacunek dla innych ludzi (a także dla robotów).

(Tekst wygenerowany przez ChatGPT)

A	mniej korków i wypadków	G	coraz częściej pomagać
B	rozpoznawać nasze potrzeby	H	będzie jeszcze większy
C	rozmawiać z przyjaciółmi	I	przygotuje ćwiczenia
D	bardzo szybko się rozwija	J	budzić pewne obawy
E	więcej ludzi i urządzeń	K	korzystać z niego
F	udzielać potrzebnych informacji	L	pomaga nam w wielu zadaniach

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
D											

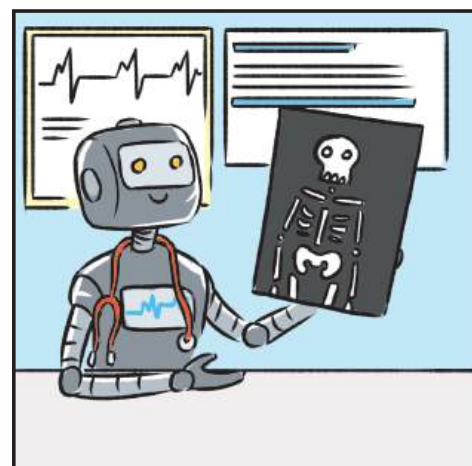
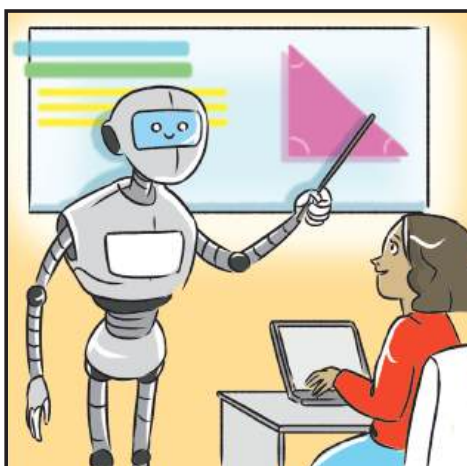
34 Jakie pytanie chciał(a)byś zadać sztucznej inteligencji na temat przyszłości? Jak myślisz, jaka będzie odpowiedź? Czy Twoje przypuszczenia się sprawdziły?

Moje pytanie na temat świata przyszłości	Przewidywana odpowiedź sztucznej inteligencji	Krótką odpowiedź udzielona przez AI

35a Jak myślisz, jaki będzie świat w przyszłości (na przykład za 30 lat)?

Technologia Jak będzie się rozwijał internet? Jak sztuczna inteligencja będzie nam pomagać?	
Praca Jakie zawody mogą zniknąć, a jakie się pojawią? Jak roboty wpłyną na rynek pracy?	
Transport Jakie będą samochody przyszłości? Czy ludzie będą latać do pracy? Czy podróże będą jeszcze szybsze?	
Dieta Czy ludzie będą jeść naturalną żywność, czy raczej dania z większym dodatkiem chemii? Czy będą pić mniej słodkich napojów?	
Edukacja Czy uczniowie będą się uczyć głównie online? Czy roboty będą pracować jako nauczyciele?	
Dom i życie codzienne Czy inteligentne domy będą powszechne? W czym będą nam pomagać domowe roboty?	
Zdrowie i medycyna Jak będzie wyglądać opieka lekarska? Czy ludzie będą żyć dłużej dzięki rozwojowi techniki?	
Ekologia Czy będziemy produkować coraz więcej śmieci? Czy uda się zmniejszyć poziom zanieczyszczenia środowiska?	

35b Praca w parach. Porównajcie swoje odpowiedzi. Z czym się zgadzacie? Z czym się nie zgadzacie? Jakie są Wasze wspólne wnioski?

KLUCZ

Rozdział I

Jak dbać o wygląd?

2a

1. myć	9. spędzam
2. brać	10. prostuję
3. czesać się	11. maluję
4. obcinać	12. zakładam
5. powtarzam	13. dbam
6. noszę	14. liczę
7. zapominam	15. unikam
8. patrzę	16. robię

7a

1. I	6. J
2. H	7. B
3. D	8. A
4. F	9. G
5. E	

7b

dieta

jedzą dużo warzyw i owoców
liczą spożywane kalorie
unikają słodczy, chipsów i fast foodów
nie słodzą herbaty i kawy

aktywność fizyczna

biorą udział w zajęciach fitness
chodzą na spacer, basen, siłownię
jeżdżą na rowerze albo na nartach
uprawiają jogging, aerobik, jogę
wykonują proste ćwiczenia gimnastyczne

10b

1. P	6. P
2. F	7. P
3. P	8. P
4. F	9. F
5. F	10. F

11a

1. G	5. H
2. A	6. C
3. E	7. F
4. B	

12b

1. wydania	7. presji
2. uciezki	8. rozsądku
3. siłowni	9. próby
4. zmęczenia	10. umiejętności
5. zabiegów	11. celu
6. wartości	12. strony

12c

1. P
2. F
3. P
4. F

Rozdział II

Czego się uczyć?

2

1. E
2. C
3. A
4. D

3a

1. przedszkola
2. szkoły
3. liceum
4. technikum
5. uczelnię

4a

1. B	5. A
2. D	6. F
3. H	7. C
4. G	

4d

1. C
2. F
3. D
4. B
5. A

5a

1. E	5. C
2. A	6. D
3. F	7. B
4. H	

8a

1. odrabiać	6. jeździć
2. uczyć się	7. dostawać
3. używać	8. opowiadać
4. zapisywać	9. chodzić
5. spędzać	10. rozwiązywać

8b

1. A
2. E
3. B
4. D

10a

1. uczyć się	11. nosić
2. kształtować	12. słuchać
3. zadawać	13. brać
4. korzystać	14. odrabiać
5. wykazać się	15. utrzymywać
6. spotkać się	16. dbać
7. poznawać	17. chwalić
8. angażować	18. złościć się
9. przynosić	19. tłumaczyć
10. czuć	20. tracić

11a

1. F	6. E
2. D	7. G
3. C	8. K
4. J	9. H
5. A	10. B

13

1. nigdzie	6. ponosimy
2. włączamy	7. dają
3. odczuwamy	8. właśnie
4. pozwalają	9. przeszkadza
5. wcześniej	10. skupiamy się

14

1. G	6. B
2. D	7. A
3. E	8. I
4. J	9. C
5. F	

16

1. C	5. F
2. A	6. B
3. E	7. G
4. I	8. D

17

1. maturę	6. oferty
2. uczelni	7. samodzielności
3. przyszłość	8. przyjaciół
4. wiedzę	9. ukończenia
5. pasje	10. pracy

18

1. wykłady	5. wynajmowane
2. zajęcia	6. wyższym
3. zdawać	7. pracę
4. nauki	8. maturze

22a

1. sprawa
2. uczelnie
3. wyboru
4. serca
5. szanse
6. kariery
7. kalkulacja
8. rozwiązań
9. radość
10. skojarzenia
11. zatrudnienie
12. połączenie
13. zainteresowaniami
14. zajęcia
15. oferty

24a

1. D	4. C
2. A	5. G
3. F	6. E

24b

1. E	5. D
2. F	6. A
3. I	7. G
4. H	8. B

27a

1. C	6. D
2. G	7. B
3. F	8. A
4. H	9. I
5. J	

27b

1. F
2. F
3. P
4. P
5. P

Rozdział III

Jak osiągnąć sukces zawodowy?

2

1. bezrobotny	7. stanowisku
2. listy	8. zespołu
3. rozmowę	9. pensję
4. doświadczenie	10. szkolenia
5. zatrudnienia	11. zadania
6. próbny	12. awans

3

1. G	7. E
2. I	8. A
3. B	9. D
4. J	10. H
5. K	11. F
6. L	

4

dyskretny
odpowiedzialny
kreatywny
uczciwy
dokładny
cierpliwy
uprzejmy

6

1. A	6. K
2. I	7. B
3. C	8. H
4. J	9. G
5. D	10. E

7

1. Wykształcenie
2. Doświadczenie zawodowe
3. Ważne osiągnięcia
4. Umiejętności i kompetencje
5. Działalność społeczna
6. Znajomość języków obcych
7. Zainteresowania

11

B – 6	F – 7
C – 1	G – 5
D – 4	H – 2
E – 3	

12

1. D	6. J
2. G	7. A
3. B	8. F
4. H	9. I
5. K	10. E

13

1. wiem	5. mi
2. pytać	6. oceniał
3. słabe	7. zobaczę
4. więcej	8. powodzenia

15

1. I	6. F
2. K	7. J
3. C	8. A
4. H	9. B
5. D	10. G

18

Kamil	Karol
1. P	1. P
2. F	2. F
3. F	3. P
4. P	4. F
5. F	5. P

24

1. zarobki
2. wykształcenie
3. umiejętności
4. cel
5. kroki
6. porażkami
7. błędy
8. obowiązki
9. awans
10. okazje

Rozdział IV

Jak mądrze wydawać pieniądze?

1

1. D	4. A
2. F	5. E
3. G	6. B

2

1. stypendium
2. zasiłek
3. pensję
4. emeryturę

5

1. F	4. C
2. G	5. A
3. D	6. B

6

1. oszczędzałem
2. pożyczałem
3. wydawałem
4. inwestowałem
5. zyskałem
6. straciłem

9

1. ogrzewanie	6. czystości
2. napoje	7. okazje
3. paliwa	8. sprzęty
4. przejazdy	9. rozwój
5. ubrania	10. rozrywkę

12

B – 5	G – 10
C – 2	H – 3
D – 8	I – 7
E – 6	J – 9
F – 4	K – 1

14a

1. staram się	11. zarabiam
2. korzystam	12. jeżdżę
3. wybieram	13. dbam
4. szukam	14. chodzę
5. czekam	15. czuję
6. przygotowuję	16. wyłączam
7. wrzucam	17. reguluję
8. zapominam	18. wykonuję
9. biorę	19. uprawiam
10. polecam	20. muszę

15

Marek	Mariola
1. P	1. P
2. F	2. P
3. F	3. F
4. P	4. P
5. F	5. F

18

1. D	7. A
2. E	8. L
3. H	9. C
4. B	10. G
5. J	11. F
6. Ł	12. I

20

1. H	6. C
2. K	7. B
3. A	8. J
4. I	9. D
5. E	10. F

23

1. H	6. C
2. F	7. A
3. I	8. J
4. B	9. E
5. G	

26

1. G	6. K
2. H	7. B
3. F	8. A
4. J	9. C
5. D	10. E

Rozdział V

Co pan(i) poleca?

4

1. bigos
2. gołąbki
3. kotlet mielony
4. pierogi ruskie
5. kopytka
6. kluski śląskie
7. mizeria
8. sałatka jarzynowa
9. naleśniki
10. szarlotka

6

1. I	9. O
2. H	10. M
3. Ł	11. G
4. N	12. A
5. E	13. J
6. C	14. L
7. F	15. K
8. D	

8

1. D
2. A
3. E
4. B

9

1. F	6. P
2. P	7. P
3. F	8. F
4. F	9. P
5. P	10. F

13a

1. powtarzam
2. zachęcam
3. próbuję
4. podróżuję
5. wybieram
6. przepadam
7. dbam
8. liczę
9. wolę
10. przyrządzam
11. unikam
12. zamawiam
13. gotuję
14. smażę
15. podaję
16. uwielbiam
17. trzymam
18. używam
19. doprawiam
20. dziwię się

14a

1. F	7. K
2. J	8. D
3. E	9. G
4. Ł	10. A
5. L	11. I
6. C	12. B

15a

A – 4	E – 7
B – 1	F – 2
C – 5	H – 6
D – 3	

16a

1. G	6. K
2. I	7. B
3. A	8. J
4. F	9. H
5. D	10. E

17a

B – 9	I – 14
C – 11	J – 8
D – 12	K – 1
E – 3	L – 10
F – 6	Ł – 7
G – 2	M – 5
H – 4	N – 13

18

1. G	6. B
2. I	7. C
3. F	8. K
4. A	9. E
5. J	10. H

Rozdział VI

Gdzie najlepiej mieszkać?

2

1. pałace
2. drapacze chmur
3. akademiki
4. wieżowce
5. bloki
6. apartamentowce
7. szeregowce
8. chatki
9. zamki

4a**Kacper**

1. mógłbym
2. wychodziłbym
3. siadałbym
4. musiałbym
5. jeździłbym
6. spotykałbym
7. mówiłbym
8. rozmawiałbym

Oliwia

1. wolałabym
2. patrzyłabym
3. czułabym
4. chodziłabym
5. przyglądałabym się
6. zwracałabym
7. znałabym
8. opowiadałabym

Justyna i Szymon

1. chcielibyśmy
2. mielibyśmy
3. siedzielibyśmy
4. leżelibyśmy
5. spędzilibyśmy
6. uprawialibyśmy
7. urządzilibyśmy
8. zapraszalibyśmy

5a

1. F	5. P
2. F	6. P
3. P	7. P
4. F	8. F

6a

1. F	5. F
2. P	6. P
3. F	7. P
4. P	8. P

7

1. F	6. E
2. G	7. C
3. K	8. H
4. I	9. B
5. A	10. J

10

1. pobliżu	7. punkty
2. skwery	8. boisko
3. przestrzeń	9. przejścia
4. resztą	10. prędkości
5. dojazd	11. poczucie
6. sieć	12. place

13

B – 3	F – 5
C – 4	G – 1
D – 7	H – 6
E – 2	

14

B – 7	F – 3
C – 4	G – 5
D – 1	H – 2
E – 6	

**17a
Kinga**

1. P	Laura
2. F	1. P
3. F	2. P
4. F	3. P
5. P	4. F
	5. P

19

1. D	8. E
2. F	9. L
3. Ł	10. M
4. G	11. H
5. B	12. N
6. I	13. C
7. A	14. K

21a

1. G	5. C
2. A	6. E
3. B	7. H
4. F	

21b

1. Toruń	5. Gdańsk
2. Poznań	6. Kraków
3. Cieszyn	7. Warszawa
4. Wrocław	

24

1. G	5. H
2. F	6. A
3. B	7. E
4. D	

25

1. tempo
2. rozmowy
3. hałas
4. szum
5. ogród
6. zioła
7. łąki
8. gwiazdy
9. zakupy
10. piętro
11. spacer
12. ognisko

Rozdział VII**Co nas łączy? Co nas dzieli?****2**

1. wiemy	6. spędzamy
2. kłócimy się	7. umawiamy się
3. godzimy się	8. podróżujemy
4. pomagamy	9. zamieszkamy
5. rozwiązujemy	10. zapomnimy

4

1. A	5. G
2. C	6. D
3. H	7. E
4. F	

5a**Irena**

0. zawierać
1. zobaczyć
2. udawać
3. używać
4. podejmować
5. współpracować
6. pójść
7. obejrzeć
8. budować

Mikołaj

1. kliknąć
2. znaleźć
3. dołączyć
4. przełamywać
5. podejść
6. zachować
7. ufać
8. spędzić

6

1. P
2. F
3. F
4. F
5. P
6. P

8

B – 6	G – 1
C – 4	H – 9
D – 3	I – 7
E – 2	J – 5
F – 10	

9

1. F	5. D
2. A	6. B
3. H	7. E
4. G	

11

1. H	5. D
2. G	6. I
3. B	7. A
4. C	8. F

12

1. sobie
2. sobą
3. siebie
4. sobą
5. siebie
6. sobie
7. się
8. siebie
9. siebie
10. sobą

15

1. F	4. B
2. E	5. C
3. A	

19

1. decydować
2. rozwijać
3. skupić się
4. zarabiać
5. uniknąć
6. sprawiać
7. dzielić
8. optać
9. powstrzymać się
10. mieć

23

1. E	5. C
2. H	6. B
3. A	7. G
4. D	

24

1. wejrzenia
2. zauroczenie
3. czasu
4. pracy
5. uczucia
6. przykłady
7. spojrzenie
8. serce

26

B – 6	H – 7
C – 11	I – 10
D – 8	J – 2
E – 4	K – 9
F – 1	L – 3
G – 5	

28

1. E	4. C
2. G	5. B
3. A	6. D

29

1. koledze
2. uwagi
3. randkę
4. parą
5. Kasi
6. niego
7. kontaktu
8. żonę

32

1. etapem
2. Zawarcie
3. poczucie
4. urzędzie
5. małżeństwo
6. rozwód
7. ołtarzem

33a

B – 4	E – 5
C – 3	F – 2
D – 1	

35

1. ślub
2. oczekiwania
3. korzyści
4. obowiązków
5. marzeń
6. ryzyko
7. zarobki
8. doświadczenia
9. związku
10. uczucia

Rozdział VIII**Co warto obejrzeć?****2**

1. wiadomości
2. prognozę
3. opinie
4. mecze
5. żarty
6. dania
7. kraje
8. doświadczenia

6a

1. przyrodniczy
2. obyczajowy
3. przygodowy
4. historyczny
5. sensacyjny
6. kryminalny
7. animowany

8a

1. łóżku
2. dostęp
3. wybór
4. łazienki
5. dźwięk
6. ekranu

8b

1. głośniki
2. codzienności
3. widzów
4. żartów
5. okazji
6. pieniędzy

14

1. F	7. K
2. A	8. E
3. G	9. B
4. Ł	10. L
5. D	11. H
6. I	12. J

15

1. zwiastun
2. czołówka
3. efekty
4. ścieżka
5. scenariusz
6. obsada
7. widz

17

1. F	5. P
2. P	6. F
3. F	7. F
4. P	8. P

22

B – 3	G – 1
C – 7	H – 5
D – 2	I – 8
E – 9	J – 6
F – 4	

25a

1. tytułem
2. recenzje
3. lektura
4. przystanek
5. hol
6. lustra
7. żyrandole
8. głośników
9. szatni
10. rzędu
11. widownią
12. kurtyna
13. bałagan
14. kostiumy
15. początek
16. publiczność
17. widzowie
18. przeżycie

30

1. spróbować
2. występować
3. wcielać się
4. tworzyć
5. rozwijać
6. poznawać

32a

B – 3	F – 6
C – 7	G – 5
D – 4	H – 1
E – 2	

Rozdział IX**Dokąd się wybrać?****2**

1. C	7. J
2. B	8. D
3. G	9. E
4. F	10. A
5. L	11. K
6. Ł	12. H

4

1. odpoczynek	9. dzieje
2. zachody	10. pałaców
3. Trójmiasto	11. krasnali
4. latarnie	12. szczytem
5. raj	13. przemysłu
6. kajakiem	14. kopalnię
7. wioski	15. spokoju
8. łąk	

6b

1. fale
2. flagi
3. plażowania
4. brzegiem
5. bursztynów
6. muszelki
7. latawców
8. siatkówkę
9. zachody
10. tłumy
11. zapach
12. latarnie

7b

1. żaglówek
2. kamizelka
3. łódzie
4. namiotem
5. komary
6. ognisku
7. łowienie
8. wędką
9. borówek
10. ptaki

8b

1. widoki
2. kamienie
3. zwierzęta
4. niedźwiedzie
5. jaskini
6. stawem
7. szczytów
8. kolejką
9. nocleg
10. wyprzedzeniem

12a

B – 8	G – 3
C – 4	H – 1
D – 2	I – 5
E – 6	J – 7
F – 9	

12b

1. C
2. B
3. F
4. D
5. A

12

1. samochód
2. motocykl
3. pociąg
4. hulajnoga
5. autobus
6. samolot
7. prom

16

1. hostel
2. pensjonat
3. schronisko
4. namiot
5. apartament

18**Mikołaj**

1. F
2. P
3. F
4. F
5. P
6. F
7. P
8. F

Natalia

1. F
2. P
3. F
4. P
5. P
6. P
7. F
8. P

21

B – 4	E – 5
C – 3	F – 2
D – 1	

22

1. miejsce zbiórki
2. nasze kierunki
3. zakwaterowanie
4. wyżywienie
5. terminy wycieczek
6. ubezpieczenie
7. dodatkowe atrakcje
8. promocje
9. płatność

Rozdział X**Jak chronić przyrodę?****2**

1. topnieją	6. panuje
2. tracą	7. przynosi
3. giną	8. wiedzą
4. trafia	9. zdają
5. brakuje	10. marnuje

4a

1. używam
2. zostawiam
3. gaszę
4. biorę
5. zakręcam
6. płacę
7. jeżdżę
8. unikam
9. drukuję
10. oszczędzam
11. włączam
12. otwieram
13. zabieram
14. potrzebuję
15. ograniczam
16. wierzę
17. korzystam
18. sprzedaję

5

1. pudełko
2. obierki
3. zakrętka
4. fusy
5. ogryzek
6. skorupki
7. kapsel
8. słoik
9. puszka

6

1. D
2. A
3. E
4. C

7

1. przeterminowane lekarstwa
2. słoiki po majonezie
3. zużyte chusteczki

9

1. D
2. A
3. E
4. B

10

1. dzielimy
2. możemy
3. ograniczamy
4. oszczędzamy
5. uczymy się
6. zmieniamy

11

1. obowiązkowa
2. zasad
3. odpady
4. puszki
5. słoiki
6. środowisko

13a

1. D	6. E
2. B	7. J
3. A	8. C
4. H	9. G
5. F	

14

1. środowisko
2. wydarzenie
3. odpady
4. okazja
5. działania
6. przyrodzie
7. los

17a

1. C	4. F
2. D	5. E
3. A	

17b

1. trawnik	3. klomb
2. łąka	4. krzew

18

1. krzewów
2. kostki
3. wady
4. stopni
5. osób
6. cienia
7. jakości
8. spalin
9. deszczu
10. ryzyko
11. łąki
12. zieleni

22a

1. J	6. K
2. H	7. D
3. G	8. B
4. I	9. A
5. E	10. C

22b

1. jaskinia	6. pasmo
2. staw	7. wąwóz
3. wyspa	8. polana
4. bagno	9. wodospad
5. potok	

23

1. gatunki
2. krajobrazu
3. wąwozy
4. mroczne
5. podziwiać
6. obserwują

25a

1. kraje
2. pasma
3. ochronę
4. wydmy
5. jaskinie
6. trasy
7. bagna
8. szczyt
9. widok
10. jezior
11. granicy
12. wędrówkę

26

1. B	5. C
2. F	6. D
3. A	7. E
4. H	

Rozdział XI**Jak traktować zwierzęta?****2**

1. D
2. A
3. C
4. E

4

1. kaganiec
2. legowisko
3. miski
4. karmę
5. kuweta
6. drapak
7. kołowrotek
8. żółwia

6

1. kąpać
2. czesać
3. głaskać
4. wyprowadzać
5. szczepić

9a

1. D	4. F
2. A	5. C
3. B	

9b

1. E	4. F
2. C	5. B
3. A	

12

Hubert	Lena
1. P	1. P
2. P	2. P
3. F	3. F
4. P	4. P
5. F	5. P

15

1. zabieram
2. uczyć
3. rzucam
4. głaszczę
5. czuję
6. zapominam
7. witają
8. poprawiają
9. mruczą
10. mrużą
11. siedzą
12. wchodzą
13. potrafi
14. budzi
15. wychodzi
16. czeka
17. żuje
18. wygrzewa się

17

B – 6	G – 9
C – 4	H – 1
D – 8	I – 7
E – 3	J – 2
F – 5	

20

1. J	7. A
2. I	8. H
3. G	9. B
4. L	10. D
5. E	11. K
6. F	

24

1. wsi
2. chomiki
3. opieki
4. towarzyszenia
5. przeszkody
6. ratownictwie
7. szacunek
8. owce
9. nabiał
10. futra
11. powietrzu
12. choroby
13. cierpienia
14. pszczołach
15. nauce
16. warunki

26

1. decyzje
2. życia
3. wybiegu
4. powietrza
5. jakość
6. żółtka
7. uwagę
8. smak
9. mięsa
10. hodowlę
11. jedzenia
12. rysunek
13. cierpienie
14. metod
15. sposób
16. koszyka

29

1. dostęp
2. trafiają
3. z
4. nabiał
5. zwierzęcego
6. rodzaje
7. istot

30

B – 4
C – 1
D – 3
E – 5
F – 2

32

1. I	5. E
2. D	6. A
3. H	7. G
4. B	8. F

34

1. ogrodu
2. niezwykle
3. gatunków
4. ogromne
5. barwne
6. podziwiać
7. pokazy
8. opiekunami
9. pamiątkami
10. przekonaj się

36

1. D	6. B
2. C	7. F
3. A	8. J
4. G	9. H
5. E	

Rozdział XII**Jak korzystać z techniki?****2**

1. łazienki	6. media
2. słuchawki	7. artykuły
3. hulajnogą	8. czas
4. prezentacje	9. mikrofalówki
5. odcinek	10. ładowarki

4

1. C	7. K
2. I	8. H
3. E	9. A
4. J	10. F
5. L	11. D
6. G	

7a

B – 4	F – 3
C – 2	G – 7
D – 5	H – 6
E – 1	

9**Patryk**

1. kontakty
 2. wiadomości
 3. znajomości
 4. zainteresowania
 5. profile
 6. materiały
 7. rysunki
- Karolina**
1. godziny
 2. obowiązki
 3. rozmowy
 4. dziesiątki
 5. sukcesy
 6. zazdrość
 7. internauci

12

1. B	7. J
2. K	8. D
3. A	9. F
4. E	10. C
5. G	11. H
6. L	

15a

1. wpływ
2. pleców
3. poczucie
4. obowiązki
5. poziom
6. koła
7. przestrzeń
8. nawyków
9. liczbę
10. pory
11. posiłków
12. tryb
13. jazdę
14. wsparcie

17

1 – G	6 – D
2 – H	7 – F
3 – A	8 – C
4 – K	9 – B
5 – J	10 – I

18

1 – J	7 – G
2 – B	8 – H
3 – F	9 – L
4 – K	10 – I
5 – A	11 – D
6 – C	

24

1. A	4. B
2. F	5. C
3. E	

25

B – 8	H – 1
C – 4	I – 10
D – 7	J – 5
E – 3	K – 9
F – 2	L – 6
G – 11	

27

1. wyzwiska
2. przykrość
3. znaczenia
4. bezkarności
5. twarz
6. złością
7. uwagę
8. zazdrości
9. skutki
10. wiarę
11. ochoty
12. nauką
13. ekranu
14. wsparcie
15. obrażania

30a

1. wydarzeniu
2. granicą
3. źródeł
4. temat
5. potrzeb
6. pytania
7. opinie
8. znajomym
9. opłatą
10. korzystania

30b

1. nieprawdę
2. emocje
3. wpływ
4. nadmiar
5. wrażenie
6. portale
7. osób
8. wakacje
9. spraw
10. treść

33

1. H	7. A
2. K	8. G
3. E	9. F
4. L	10. E
5. B	11. J
6. I	

„Dyskusja z kulturą” to ilustrowany zbiór ćwiczeń do nauki języka polskiego jako obcego na poziomie B1/B1+. Publikacja ma na celu rozwijanie sprawności komunikacyjnych w kontekście realiów życia codziennego oraz elementów polskiej kultury. Całość składa się z 12 rozdziałów, których tytułami są pytania stanowiące zapowiedź podejmowanych obszarów tematycznych i związanych z nimi problemów.

Każdy z rozdziałów odznacza się przejrzystą i analogiczną strukturą. Na początku są ćwiczenia leksykalne, które polegają na dopasowywaniu słownictwa do ilustracji, łączeniu kolumn bądź uzupełnianiu tekstów odpowiednimi słowami z banku, a w dalszej kolejności pojawiają się dłuższe ćwiczenia służące testowaniu sprawności rozumienia tekstu pisanego. Wykorzystane są przy tym autentyczne oraz preparowane wypowiedzi na ciekawe i aktualne tematy. W ten sposób zostaje zaprezentowane słownictwo z różnych dziedzin życia codziennego, a także są wprowadzane argumenty, które stanowią osnowę toczonych dyskusji. Rozmówcy mogą się wcielać w rozmaite role komunikacyjne, aby wyrażać różnorodne intencje zgodne z przewidzianym na poziomie B1 katalogiem funkcjonalno-intencyjnym (pytanie o opinie, dopytywanie, prezentowanie własnego stanowiska, proponowanie, krytykowanie, wyrażanie zgody lub jej braku, zmiana opinii).

Warto docenić gradację trudności zadań. Ćwiczenia wprowadzające bazują na prostych strukturach, a końcowe zadania otwarte wymagają argumentacji oraz samodzielnej, zróżnicowanej gatunkowo, wypowiedzi pisemnej (tekst argumentacyjny, recenzja, relacja, mail). Cenną pomocą w każdym z tych zadań jest wytyczenie schematu wypowiedzi z wyraźnie zarysowanym początkiem, rozwinięciem i zakończeniem, a także zasobem przydatnych konstrukcji językowych, które służą porządkowaniu tekstu oraz wyrażaniu opinii.

We wszystkich ćwiczeniach zastosowane są różnorodne formy przekazu, dzięki czemu publikacja zyskuje na atrakcyjności. Język jest dostosowany do poziomu progowego, a ilustracje Katarzyny Wójcik pełnią funkcję nie tylko estetyczną, ale i dydaktyczną – wspierają rozumienie tekstu, umożliwiają pracę na skojarzeniach, a także stanowią świetny punkt wyjścia do dialogów.

Podsumowując, „Dyskusja z kulturą” jest starannie przemyślanym i nowocześnie opracowanym materiałem dydaktycznym, który można z powodzeniem polecić osobom uczącym (się) polskiego na poziomie B1/B1+ jako wartościowe uzupełnienie podręczników kursowych oraz inspirujące narzędzie do kształcenia kompetencji komunikacyjnych.

Z recenzji dr hab. Agaty Małyski, prof. UMCS

UMCS
CENTRUM JĘZYKA I KULTURY POLSKIEJ
DLA POLONII I CUDZOZEMCÓW